

DEVİRİMCİ TEORİ
OLMADAN,
DEVİRİMCİ PRATİK
OLMAZ!

SINIF TEORİSİ

2004 ■ NİSAN-MAYIS ■ 2 AYLIK TEORİK DERGİ ■ FİYATI: 3.000.000 TL

- ✓ 28 MART YEREL FİEÇİM SONUÇLARI ÜZERİNE
- ✓ 39. YILDÖNÜMÜNDE
BÜYÜK PROLETER KÜLTÜR DEVRİMİNİ SELAMLIYORUZ!
- ✓ PROGRAMDAN (3)
- ✓ BİR TAHAMMÜLSÜZLÜK NOKTASI:
"PARTİ DÜŞMANLARI!" VE BİR DÖNGÜ "TEHDİT EDİLİYORUZ"
- ✓ NATO, EMEKÇİ HALKLAR VE EZİLEN ULUSLARA KARŞI
BİR SUÇ ÖRGÜTÜDÜR!
- ✓ YOL AYRIMINDA TARTİFİMALAR VE ALEVİLİK

İÇİNDEKİLER

28 MART YEREL SEÇİM SONUÇLARI ÜZERİNE..... 7

Hakim Sınıf Partilerinin Seçim Oyunlarından	
Elde Ettikleri Pay Oranları.....8	
a) Hükümet Partisi AKP.....8	
b) CHP Ve Diğer Düzen Partileri.....11	
Orta Ve Küçük Burjuva Partiler Cephesinde	
Ortaya Çıkan Genel Tablo12	
a) SHP Çatısı Altında Seçimlere Katılan Partilerin Durumu.....12	
b) İşçi Partisi ve TKP.....14	
c) Diğer Devrimci Parti Ve Platformlar.....15	
Komünistlerin Tutumu Ve Öğrenilmesi Gereken Dersler.....16	

39. YILDÖNÜMÜ'NDE BÜYÜK PROLETER KÜLTÜR DEVRİMİ'Nİ SELAMLİYORUZ!.....20

A- Tarihçesi, Nedenleri Ve Amaçları23	
16 Mayıs 1966 Öncesi Kültür Devrimi.....23	
16 Nisan'dan 16 Mayıs'a Önemli Gelişmeler.....26	
"16 Mayıs Genelgesi"27	
5 Ağustos 1966; Mao, "Karargahları Bombalayın".....29	
Sovyetler Birliği'ne Karşı Açık Tavır.....31	
Lien-tung Karşı-Devrimci Grubu Açığa Çıktı.....32	
Ocak 1967; Kültür Devrimi'nin İlk Aşamasının Tamamlanması Ve	
Ocak Devrim Fırtınası!.....33	

2 aylık teorik dergi
2004 ·5· Nisan-Mayıs

**SINIF
TEORİSİ**

KARDELEN BASIM YAYIM REKLAM GÖSTERİ
ORGANİZASYON LTD. ŞTİ.

Sahibi ve Yazışları Müdürü:
Erdal GÜLER
Yönetim yeri: Millet Cad. Nevbahar Mah.
Fındıkzade Saray Apt. No:57 D:11 K:5
Fındıkzade/İST.
Tel: (0212) 584 18 04
Fax: (0212) 584 18 05
Dizgi: Kardelen Yayımcılık
Baskı: KAYHAN MATBAASI

Lin Biao'nun Gizli Kurduğu "16 Mayıs Örgütü".....	35
1 Eylül 1967; Lin Biao'nun "516 Örgütü" Merkez Komitesi Toplantısında Lanetleniyor!.....	36
18 Ekim 1968; Liu Şao-çi Partiden Atılıyor.....	37
Lin Biao'nun Sonu.....	38
Ve 14 Eylül 1971: Lin Biao'nun Kaçışı.....	39
B- BPKD'den Öğrenmemiz Gereken Zorunlu Dersler.....	41
C- Sonuç.....	48
PROGRAMDAN (3).....	49
Devrimimizin Niteliği Yeni Demokratik Devrimdir!.....	49
Türkiye-Kuzey Kürdistan Devrimi'nin Niteliği Nedir?.....	50
"Yeni Demokratik Devrim Özünde Toprak Devrimi'dir".....	51
Devrime Hangi Sınıf Önderlik Yapıyor.....	54
"Farklı Çelişkiler Ancak Farklı Yöntemlerle Çözülür.....	56
Sonuç Yerine.....	70
BİR TAHAMMÜLSÜZLÜK NOKTASI: "PARTİ DÜŞMANLARI!" VE BİR DÖNGÜ "TEHDİT EDİLİYORUZ..."	71
NATO, EMEKÇİ HALKLAR VE EZİLEN ULUSLARA KARŞI BİR SUÇ ÖRGÜTÜDÜR.....	77
NATO Öncesi Sürece Kısa Bir Bakış.....	78
NATO'nun Kuruluş Amacı Ve Tarihi.....	80
NATO'nun İcraatları.....	80
Ne Yapmak İstiyorlar Ve Ne Yapmalıyız?.....	82
YOL AYRIMINDA TARTIŞMALAR VE ALEVİLİK.....	85

İnsanlık, sömürgeciliği ve sömürgecilerin yaptığı katliamları emperyalizmden de önce tanıdı. Kapitalizmle birlikte sömürgecilik "uygarlık götürme" adı altında Kuzey Amerika'nın kızıl derililerine, Asya'nın "barbarlarına", Latin Amerika'nın, yerlilerine, Afrika'nın "yam-yamlarına" yapılan katliamlarla gösterdi kendini. Açlığın, yoksulluğun ve katliamların adı "demokrasi ve uygarlık götürme" oldu. Bunun için milyonlarca insan katledildi. Dünyadaki ülkeler, topraklar tek tek sömürgeci kapitalist ülkeler tarafından paylaşıldı. Başta ABD emperyalizmi olmak üzere, tüm emperyalist ülkeler atılımlarını gerçekleştirmek, sömürülerini büyütmek için temel politikalarını hep savaş üzerine oturtular. "Hür dünyanın" jandarması ABD, kendisini ne kadar "haklı" göstermeye ve burjuva kalemşörleri meseleyi ne kadar çarpıtmaya çalışırsa çalışsın, bu saldırı emperyalizmin çıkarları için halklara gözdağı ve katliam saldırısıdır.

Emperyalistler ve işbirlikçileri yeni saldırılarını devreye sokmak için 28-29 Haziran'da İstanbul'da toplanıyorlar. Türkiye-Kuzey Kürdistan'da gündeme damgasını vuran ana konu da İstanbul'da yapılacak NATO zirvesi. Amaçları ve niyetleri bellidir. Yok saydıkları, katlettikleri, açlığa mahkum ettikleri halkları daha geniş ve kapsamlı saldırılarla köleleştirip, zenginliklerine zenginlik katmak. Bu niyetlerini Ortadoğu'da, Büyük Ortadoğu Projesi adını verdikleri projeyle hayata geçirmek istiyorlar. ABD yalnızca bu bölgeye değil, Kafkasya Kuzey Afrika, Orta Asya'ya da "demokrasi" götürmeye hazırlanıyor. Açık ki, Nato zirvesiyle birlikte adına BOP

denilen bu saldırganlık projesi daha bir somutlaştırılarak, emekçi halklar ve ezilen ulusların yaşamlarına nüfustürülmeye çalışılacaktır.

Bunun için İstanbul'da yapılacak olan NATO Zirvesi sadece emperyalistler ve uşakları açısından değil, emekçi halklar ve ezilen uluslar açısından da önem arz etmektedir.

Bu önemden dolayı bu sayımızda; NATO'ya ilişkin, NATO öncesi süreç, NATO'nun kuruluş amacı, tarihi ve icratlarını inceleyerek, yapılacak olan zirvenin neyi hedeflediğini ve ne yapmamız gerektiği üzerinde yoğunlaşmaya çalıştık.

Yine 28 Mart Seçim Sonuçları Üzerine, 39. Yıldönümü'nde Büyük Proleter Kültür Devrimi'ni Selamlıyoruz, Programdan, Bir Tahammülsüzlük Noktası: "Parti Düşmanları!" ve Bir Döngü "Tehdit Ediliyoruz" ve Yol Ayrımında Tartışmalar ve Alevilik başlıklı yazılarımıza yer verdik.

Bir sonraki sayımızda yeni gündemlerle ve yeni konularla birlikte olacağız. Ve en önemlisi de şu an ülkemizde gündemi işgal eden ve üzerinde yoğun tartışmaların yapıldığı NATO toplantısı geride kalmış olacak. Burada şuna dikkat çekmek istiyoruz; NATO'nun ülkemizdeki toplantısında alınacak olan kararlar uzun yıllar sınıf mücadelesi içerisinde karşı devrim cephesinin lehine etkilerini sürdürecektir. Ve bu olumsuz etki öyle sanıldığı gibi kısa sürede ödenecek olan sınırlı bedellerle bertaraf edilemeyecek. İşte bunun için emekçi halkların ve ezilen ulusların düşmanı NATO'ya karşı çıktığımız kadar, bu karşı çıkışı pratikleştirerek te NATO Zirvesi'ni engellemeye çalışmalıyız...

28 Mart Yerel Seçim Sonuçları Üzerine

Bu seçimlerin değerlendirilmesi komünistler açısından da önem arz etmektedir. Çünkü seçimlere katılım yönündeki politikalara fazlaca imza atmamış bir hareket olarak sürece deneyimsiz bir şekilde dahil olduğu gibi, tasfiyeci sürecin etkisi ile hem devrimci hareket içerisinde ve hem de komünist hareketin tabanı içerisinde bu adımı tasfiyeci bir yorumla düzen içi noktalara çekme eğilimlerini de bu taktik adım vesilesiyle görmüş oldu. Bu yüzden, bu iki açıdan seçim çalışmalarını değerlendirmek durumundadır ki, aksi halde, mücadelede taktik bir adım olan bu politika yontulmuş yorumlarla düzeniçileştirilmeye çalışılabilir.

Bir yerel seçim yoğunluğunu daha geride bıraktık. Aradan geçen zaman dilimi içerisinde gerici ya da ilerici tüm partiler, kendi duruşları itibarıyla değerlendirmelerini yaptı. Kiminin başarılı, kiminin başarısız, kiminin kısmen başarılı kısmen başarısız şeklinde değerlendirdiği seçim sonuçlarını kendi sınıfsal konumları itibarıyla analiz edip, değerlendirdi ve değerlendirmeye devam ediyor. Yoğun bir şekilde gündeme oturan Kıbrıs sorunu, her ne kadar bu değerlendirmelerin önünü kesmiş gibi görünse de, seçimleri kendileri için tek ölçü kabul eden feodal burjuva partiler ile reformcu partiler, bu değerlendirmeleri yapmaya devam edecektir.

Bu seçimlerin değerlendirilmesi komünistler açısından da önem arz etmektedir. Çünkü seçimlere katılım yönündeki politikalara fazlaca imza atmamış bir hareket olarak sürece deneyimsiz bir şekilde dahil olduğu gibi, tasfiyeci sürecin etkisi ile hem devrimci hareket içerisinde ve hem de komünist hareketin tabanı içerisinde bu adımı tasfiyeci bir yorumla düzen içi noktalara çekme eğilimlerini de

bu taktik adım vesilesiyle görmüş oldu. Bu yüzden, bu iki açıdan seçim çalışmalarını değerlendirmek durumundadır ki, aksi halde, mücadelede taktik bir adım olan bu politika yontulmuş yorumlarla düzeniçileştirilmeye çalışılabilir. Oysa ortaya konulduğu tarzda ele alınıp değerlendirildiği vakit, duruşlardaki problemler düzeltilerek ya da düzeltmekte ayak dirediği için dışa düşürülerek, örgütsel bir senteze de kavuşmak mümkün olabilir. Dolayısıyla bu seçimlerin değerlendirilmesi komünistler açısından da önem arz etmektedir.

Komünist harekete yönelik bu değerlendirmelere geçmeden önce feodal burjuva partileri değerlendirelim ve bu değerlendirmeler içerisinde yer yer ilerici partilere değindiğimiz gibi, komünistlere de değinmeye çalışalım.

Hakim Sınıf Partilerinin Seçim Oyunlarından Elde Ettikleri Pay Oranları

a) Hükümet partisi AKP

Bu yerel seçimlerde kazançlı çıkan tek feodal komprador parti, hükümette yer alan AKP oldu. Sosyal demokrat görünümlü gerici faşist partilerin ellerindeki belediyelerden tutalım -Antep örneğinde olduğu gibi- Kürt orta burjuvazisinin ellerindeki belediyelere kadar, birçok belediyeyi AKP'nin belediye başkan adayları almış oldu. Bu tablo içerisinde AKP'nin ve dolayısıyla arka planındaki emperyalist güçlerin yerel seçimlerden başarı ile çıktığı kabul görür bir gerçektir. Bu başarı hedefledikleri oranda olmasa da, genel seçimlere kıyasla oy oranını yükseltmiş olması bir başarı olduğu gibi, nedensiz bir başarı da değildir. Bu yüz-

Gerek 3 Kasım 2003 genel seçimlerinde olsun ve gerekse de içinden geçtiğimiz yerel seçimler de olsun kullanılmayan oy oranındaki yüksekliğe dahi bakıldığında kitlelerin bir umutsuzluk ve arayış içerisinde olduğunu görmek mümkün. Bunun yanı sıra hangi parti seçilmeli noktasındaki yönelişlere baktığımızda da aynı umutsuzluğu ve arayışı görmek yine mümkün. Böyle bir durumda, sağlıklı çözümler ve çekim merkezi olmuş alternatifler üretilerek sunulmadığı takdirde, umut tacirliği ile ortaya çıkan gerici partiler bile kitleler üzerinde etki icra edebiliyor.

den, suni yorumlar ile kendi basiretsizliklerimize neden uydurmak için öznelci değerlendirmeler yapmanın -gerici partilerden CHP'nin ya da ilerici güçlerden kimi gazete ve dergilerin yaptığı gibi- bir anlamı olmayacaktır. Gerçeklere dayalı bir siyaset yapmak istiyorsak, gerçeklerden hareket etmek ve bu şekilde gerici yaklaşımlar ile aramızdaki çizgileri belirginleştirerek ileri çıkmak durumundayız. Aksi halde zaman içerisinde karıştırmıza benzeyerek, tıpkı karıştırmamız gibi belediyelerin ya da muhtarlıkların arpalıklardan beslenmeyi ya da "yardım" şeklinde örtülenmiş rüşvete dayalı bir çizgide aday destekleyerek, basit bir taşra politikacısı olur çıkarız.

O halde basiretsizliğe neden üretmek ya da kitleleri harekete geçirmek üzere balonlar şişirmek yerine, gerçeklerden hareketle değerlendirme yapmaya çalışalım.

AKP'nin başarısında ilk neden olarak hükümette yeni olmasını ve tek başına hükümet olmasını görmek durumundayız. Bunun nasıl bir etkisi var diyecek olursak; "boşluklar doldurulur" şeklinde özetleyebileceğimiz toplumsal yasadan ve genel seçimlerde ortaya çıkan Genç Parti'den hareketle izah etmeye çalışalım.

Gerek 3 Kasım 2003 genel seçimlerinde olsun ve gerekse de içinden geçtiğimiz yerel seçimler de olsun kullanılan oy oranındaki yüksekliğe dahi bakıldığında kitlelerin bir umutsuzluk ve arayış içerisinde olduğunu görmek mümkün. Bunun yanı sıra hangi parti seçilmeli noktasındaki yönelişlere baktığımızda da aynı umutsuzluğu ve arayışı görmek yine mümkün. Böyle bir durumda, sağlıklı çözümler ve çekim merkezi olmuş alternatifler üretilerek sunulmadığı takdirde, umut tacirliği ile ortaya çıkan gerici partiler bile kitleler üzerinde etki icra edebiliyor. Yaşadığı ekonomik krizi ve kuşatılmışlığı püskürtebilmek üzere genel seçimlerde ortaya çıkan ve Nazi propogandacılarının yöntemleri ile propaganda yapan bir Genç Parti'nin kısa zamanda ciddi bir oy oranı yakalamış olması da bunun göstergesidir.

AKP'nin mevcut feodal burjuva partiler içerisinde geriden gelerek öne çıkan ve dolayısıyla henüz diğerleri kadar yıpranmamış bir parti olması, "henüz denenmemiş"i arayan kitleler nezdinde bir çekim yaratırken, hükümette olması da aynı bir çekim etkeni olmaktadır. Dersim il merkezinde yaşayan genç bir Dersimlinin şu söylediğini dinleyelim; "Doğru, mevcut düzen partilerine oy vermememiz gerekiyor ama belediye de düzenin belediyesi ve diğerleri belediye başkanı olduğu takdirde de belediyenin olanakları kısılacaktır. Bu yüzden belediyeye olanak sunacak ve aynı zamanda iş alanı yaratacak

AKP'nin mevcut feodal burjuva partiler içerisinde geriden gelerek öne çıkan ve dolayısıyla henüz diğerleri kadar yıpranmamış bir parti olması, "henüz denenmemiş"i arayan kitleler nezdinde bir çekim yaratırken, hükümette olması da aynı bir çekim etkeni olmaktadır. Dersim il merkezinde yaşayan genç bir Dersimlinin şu söylediğini dinleyelim; "Doğru, mevcut düzen partilerine oy vermememiz gerekiyor ama belediye de düzenin belediyesi ve diğerleri belediye başkanı olduğu takdirde de belediyenin olanakları kısılacaktır. Bu yüzden belediyeye olanak sunacak ve aynı zamanda iş alanı yaratacak olan partilere oy vermek durumundayız."

olan partilere oy vermek durumundayız." Bu bir çaresizlik ve çaresizlik içerisinde ortaya çıkmış bir arayıştır. Bu arayışa umut tacirliği yapmaksızın gerçeklere dayalı bir çözümle de cevap olunabilir, ama bunun yetmezlikler yaşadığı bir anda, bu boşluklar, "boşluklar doldurulur" yasası gereğince gericiler tarafından da doldurulur. Nitekim Dersim'in ilçelerinden camileri bile haklı bir tepkiyle ahır olarak kullanılan Ovacık'ta AKP'nin kazanmış olması bu noktaya dair en çarpıcı örnek iken, bu örneğe sadece sitem ifade etmek de ilerici camiadaki yetmezliklerin ortaya çıkardığı bir çaresizlik örneğidir. Oysa AKP'ye taşeron olanlara öfkelenip, taşeronlara oy taşıyan halka sitem etmekten se, doğan boşluğun nedenleri üzerinde

durarak çözüm üretmek çok daha sosyalist, çok daha proleter bir tutumdur.

AKP, boşlukları doldurma ve hükümet olanaklarını boşlukları doldurma yönünde kullanma noktasında başarı göstermiş ve buna bağlı olarak, bu başarıyı sandıkta oya çevirmiştir. İncelemeye devam ettiğimizde AKP'nin bu başarıyı daha farklı noktalarda da gösterdiğini görebiliriz. Örneğin; Kürt yurtseverlerin oylarını çalma becerisini gösteren AKP, bu beceriyi orta burjuva reformcu parti DEHAP'ın kırılmaları ve yanlısamlarına yarattığı boşluğu kendisi için avantaja çevirebilmiştir. Özellikle belli bir tarihten sonra Avrupa Merkezci bir siyaset izleyen ve hatta son dönemlerde "demokratik sömürgecilik" safsatasında da görüldüğü gibi ABD'ye de eklemlenmeye çalışan yurtsever Kürt hareketi, yerel seçimler özelinde NATO'cu bir duruş içerisinde olan ve bugüne kadar Kürtlere yönelik inkarcı politikaların temsilcilerinden olan SHP'nin çatısı altında seçimlere dahil olunca, dil kursları gibi Kürtlere yönelik kısmi kanallar açan AKP, Müslümanlığın da avantajlarını kullanarak yurtsever Kürt kitlelerinin oylarını çalma becerisi göstermiştir. Sorun ABD'cilik ve AB'cilik ise, SHP'nin de AKP'den farkı yok; sorun Kürtler ve Kürde yaklaşım ise, bu ikili arasında bir fark var, SHP, dünden bugüne Kürde yönelik inkarcı politikaların bizzat sahibi iken, AKP, bu politikalarda doğrudan imzası olmayan ve belli boyutları ile Kemalizm karşıtlığı üzerine gelişen bir parti olduğu gibi, Kürt sorununu inkar etse bile Kürde belli olanaklar sunan bir partidir ve üstelik de dini bütün bir Müslümandır. İşte, bu noktaları hesap edemeyen DEHAP, oylarını eritirken, dikkatli adımlar atan AKP, umuda tacirlik ederek, Kürt kitlelerini sandıkta oya çevirip, kendisine yol açabiliyor. Hele de dönemin avantajlarını kullanarak, enflasyon

yüzdelerinde yükselmeye neden olmamış ve TÜSİAD'ın desteğini de arkasına almış, komprador yeni bir parti olarak kitlelerin ilgisi haline gelebiliyor ki, bu ABD, AB ve TÜSİAD desteği, diğer gerici partilerin saldırıları karşısında da kendisine avantaj sağlıyor. Mesela CHP'nin tek tutunduğu dal olan "Kıbrıs'ı satıyorlar!.." bile AKP karşısında etki sağlayamıyor.

Dünün orta burjuva sağ kesimleri, serpilerek kompradorlaştığı oranda, en uç noktada "28 Şubat post-modern darbesi"nde de görüldüğü gibi, barikatlar örülerek engellenmiş olsa da, bu barikatlar karşısında kendisini sisteme göre daha bir dizayn edip, ABD'nin Büyük Ortadoğu Projesi içerisinde ihtiyaç duyduğu Müslüman kimliği de kullanınca, orta burjuva kesimlerden siyasal olarak da kopup, Milli Güvenlik Kurulu'ndan bile bir tepki almaksızın ilerleme katedebiliyor.

Ama nereye kadar ya da ne zamana kadar?

Bizce hassas nokta burası. Çünkü mevcut sosyo-ekonomik yapı ve bu sosyo-ekonomik yapının neden olduğu ekonomik ve siyasal krizler nedeniyle AKP'nin uzun zamana yayılır bir kalıcılığundan bahsetmek mümkün değildir. Daha bugünden yedeklerini oluşturma yönünde planlar çizilmeye başlanmıştır bile. Çünkü mevcut sosyo-ekonomik yapının neden olduğu ekonomik ve siyasal krizlerin yanısıra emperyalistler açısından özel bir anlam ifade eden ülkenin durduğu jeopolitik konum da kendi durdukları nokta itibarıyla istikrarlı bir hükümetin varolmasının önünde engeldir. Ülkemiz tarihinde hiçbir partinin iki dönem üst üste tek başına hükümet olduğu pek görülmemiş bir durum değildir. Çünkü bunu sağlamak yerel seçim dönemlerinde hükümet olanaklarını oy toplamak üzere

altın olarak dağıtmak kadar basit değildir.

Bu sistemin ve rejimin içinde bulunduğu durumdan kaynaklı birinci yan.

Ancak bu birinci yandan çok daha önemli ikinci bir yan vardır ki, o da, aynı zamanda devrimci ve komünistlerin sorumluluklarını ve görevlerini hatırlatan bir yandır. Çünkü ülkenin siyasal karakteri için olsun, sorunlarının çözümü boyutuyla olsun seçimler ölçü olmadığı gibi, hükümetteki partilerin değişmesi de çözüm değildir. Önemli olan hükümetteki partilerden öte, hakim olan siyasal karakteri değiştirebilmek ve halka dayalı bir alternatif üretebilmektir. Bu yüzden her değişen hükümet partisi ile birlikte, yeniden ve yeniden değerlendirmeler yapıp da mesafeler katedememek çaresizlik ve arayış içerisinde olan kitleler nezdinde devrimci alternatiflerin çekim merkezi olma noktasında daha da gerilere düşürür. Bu yüzden nereye kadar ve ne zamana kadar sorusunu salt AKP için değil, mevcut rejimin seçim oyunları için sormak ve halkın kendi programını bir çekim merkezine dönüştürene ve bunun için sorumlulukları fazlasıyla yerine getirene kadar şeklinde cevaplamak durumundayız.

b) CHP ve diğer düzen partileri

Hizip krizleri ile ünlü hizipler federasyonu komprador parti CHP, yerel seçimleri yeni bir hizipsel kriz ile sonuçlandırdı; Deniz Baykal, züğürt tesellisi ile kendisine başarı atfederken, bu züğürt tesellisi ile parti içi iktidarı ele geçirmek isteyen muhalif bir kanat da şaşalı hizip toplantıları organize etti ama dünün ve günün CHP'si, aynı şekilde kendisini yarına taşımaya devam etti.

CHP, halk için çözüm olmayan paradigmanın klasik savunuculuğunu yapmanın sonuçlarını aldı ki, bu, DSP, YTP ve

SHP için de geçerli olan bir durumdur. Hele SHP açısından çok daha ciddi bir şekilde görünen bir sonuçtur. Çünkü programında yer alan NATO'culuğuna rağmen, 28-29 Haziran'da İstanbul'da gerçekleşecek olan NATO Zirvesi'ne karşı oluşturulan NATO Ve Bush Karşısı Birlik'e bile imza atma sahtekarlığında olduğu gibi, yerel seçim süreçlerinde de programında izi bulunmamasına rağmen, halkçı ve demokrat bir görüntü sahtekarlığı ile DEHAP ile ittifak kurup, Kürt potansiyelini sandıkta kendi oyuna çevirme taktiği bile DEHAP'ın oylarını eritecek kadar geri tepmiştir. 6 Ok'lu bir paradigma, yanılısına içerisinde kırılma yaşayan devrimci ve demokratların haricinde halk için bir çekim merkezi olmaktan çıkmıştır. 6 Ok'lu paradigmanın etkisiyle laiklik savunusu yapmaktan öte, şeriat korkusuna kapılarak laisizm oyunu oynayan sözümona demokratların haricinde halkın hiçbir kesimi için çekim merkezi olmayan Kemalist partilere yedek üretmeksiz tekme vurmak öncelikle komünistlerin, devrimcilerin ve demokratların görevidir. CHP'nin ya da SHP'nin halkçı ya da demokrat olduğunu söyleyerek, bu Kemalist güzergaha sol taban içerisinde yedek üretmeye çalışanlar, AKP'nin varoşlarda ve taşra kentlerinde oy potansiyelleri yaratırken, CHP ve SHP gibi statükocu Kemalist partilerin buralarda sıkıntıya düşüp, büyük kentlerde küçük burjuva üst kesimlerin ya da orta burjuva kesimlerin yoğunluklu olduğu tek tük semtlerden oy almasının nedeni üzerinde düşünmesi gerekir. Hele de demogöjiye sarılarak Kemalist aydın ukalalığı ile varoşların oy vermeyip de ekonomik durumu iyi olan semtlerden oy alınmasını, varoş halkının cehaletine yorup, aydın kesimlerin kendilerini desteklediğini söylemesinin nedenlerini kesinlikle sorgulaması gerekmektedir. Dünden bugüne 6 Ok'lu paradigmanın kerametlerini halka

sunarak, halk için çözüm olamayacağını ortaya koyarak, halkın tepkisine neden olanlar, popülist bir politika ile bu kesimler üzerinde etki icra eden AKP'yi de cahillerin seçtiği bir parti şeklinde yorumlaması, bir züğürtün aydınca yorumundan başka bir şey değildir. Bu yüzden şeriat korkusuna kapılarak, laisizm oyunları ile 6 Ok'lu paradigmalara eklemelenenlerin, bu noktalar üzerinde durarak düşünmesi ve devrimci halkın da, meftayı diriltme törenleri yapan bu kesimlerle aralarındaki çizgiyi belirginleştirmesi şarttır. Aksi halde, uç bir örnek olacak ama, kendisini alkışlamadığı için 14-15 yaşlarındaki bir çocuğu bile kabadayı edasıyla döven Gürbüz Çapan'ın SHP'sine -evet Gürbüz Çapan'ın SHP'si, çünkü, ne SHP ve ne de SHP ile aynı platformda yer alan orta ve küçük burjuva partiler, demokratik kitle örgütlerinin tepkisine rağmen bu durumu kınamamış, Gürbüz Çapan'a dair sorumluluk duyarak özeleştiri yapmamışlardır-oy potansiyeli olmaktan kurtulunamayacaktır. Bu yüzden kimin sol, kimin sağ; kimin demokrat, kimin anti-demokrat olduğunu iyice ayırıştırarak tabana doğru hemşehircilik ya da arkadaşlık ilişkilerini kullanıp, tavana doğru da Ankara eksenli siyaset üretenlerin, hangi siyaseti ne için ürettiğini bilmek ve yorumlamak durumundayız.

Bunu yorumladığımız oranda AKP'nin dışında, 3 Kasım 2003 genel seçimlerindeki oy oranlarına kıyasla artış gösteren MHP ve DYP gibi partileri, tercihler dışına iterek halka ait bir tercih yaratabiliriz. Çünkü bu böyle olmadığı takdirde, çaresizlik ve arayış içerisinde olan halk kitleleri, umut tacirliği ile ortaya çıkan "henüz denenmemiş"leri deneme şansını kullanıyor ve sürekli bir yanılsama içerisinde dönüyor. Çünkü halkçılık ve demokratlık adına, 6 Ok'lu paradigmalara yedeklenerek sağı sağ ile kapıştırmak, halkların devrimci ve demokratlara

olan güvenini de zedeliyor.

ANAP ile demagojisi erken patlayan Genç Parti'nin dibe vuran kaybına da dikkat çekerek AKP dışındaki diğer düzen partilerini bu şekilde özetlemek mümkün.

Orta Ve Küçük Burjuva Partiler Cephesinde Ortaya Çıkan Genel Tablo

a) SHP çatısı altında seçimlere katılan partilerin durumu

İşçi Partisi ile Türkiye Komünist Partisi'nin dışında kalıp da kendisini hissettirir düzeyde olan hemen hemen tüm küçük ve orta burjuva partiler "Demokratik Güçbirliği" içerisinde oluşturdukları platformu, SHP'nin çatısı altına taşıyarak seçimlere girdiler ki, AKP'ye, SHP'ye ve diğer düzen partilerine ilişkin değerlendirmelerde, bu çatı altında seçimlerde yer alan partilerin, özellikle DEHAP'ın, durumlarına da temas ettik. Türk orta burjuvazisinin sağ kanadını temsil eden Saadet Partisi de en nihayetinde düzen partisi olduğu için bu başlık altında değerlendirmeyeceğimiz gibi, düzen partileri arasında da hissedilir bir varlık gösteremediği için çok da değerlendirme konusu yapılmadı.

Yeniden DEHAP ve seçimlerdeki ortakları olan EMEP, SDP ve ÖDP'ye dönecek olursak, şunları söylemek mümkün.

İlk olarak, demokrat olan bu partilerin SHP gibi karşı-devrimci bir partinin çatısı altında seçimlere dahil olması başlı başına bir başarısızlık nedenidir. Çünkü pragmatik olarak düşünülse bile, gövdesi geniş ve etkisi güçlü bir parti olan DEHAP'ın, SHP gibi dibe vurmuş karşı-dev-

rimci bir partinin çatısı altında seçimlere dahil olması bile yurtsever Kürt kitlesi üzerinde başlı başına bir olumsuz etkidir. Bu etki görülmemiş ya da gözler halka kapatılmış olmalı ki, Kongra-Gel cephesinden yapılan değerlendirmelerde başarısızlığın nedenleri sıralanırken bu ittifakın yetersizliğine vurgu yapılarak ANAP gibi partilerle de ittifak aranmalıydı deniyor.

Sınıf işbirlikçisi bu politikanın kitleler nezdinde yarattığı olumsuz psikolojik etkiyle birlikte, lidere sadakatin yanısıra, liderin olumsuz politikalarından kaynaklı olarak içten içe çözölen bir kitle bütünlüğünü de görmek durumundayız. SHP çatısı altında seçimlere dahil olunması, Kürt illeri içerisinde, en sert şekilde Dersim'de eleştirilirken, Dersim'deki

ten içe çözen bu basiretsiz politikaların ne olduğuna gelince, özet bir şekilde, kendi ulusuna ve kendi halkına dayanma temelinden uzaklaşarak emperyalist yörüngede çözüm arayışı demek mümkün. Ki bu çözüm arayışı, Abdullah Öcalan'ın tutsaklığı sonrasında Kemalizm'i keşfetme şekline bürünüp, mevcut siyasal iktidarın yörüngesine de girince, kitle üzerinde çok daha olumsuz etkiler uyandırabilmektedir. Abdullah Öcalan'ın Mustafa Kemal'den aldığı ilhamla uyguladığı pragmatizm, tamamen şekilsizleşince; örneğin 1989'da Dersim ve Kemal Burkay üzerine yaptığı bir değerlendirmede, 1938 Katliamı'nı kasdederek "Bir tarihten sonra Dersim'de Kemaller türemeye başladı, Kemal Burkay da bunlardan biridir," derken,

2004'ün baharında, 6 Ocak'ta paradigmaya sınırlı, İsmet İnönü'nün Lozan Antlaşması sırasında Kürtlerin haklarına tecavüz eden konuşmasına Kürt ve Türk kardeşliği atfederek ve bu

Demokrat olan bu partilerin SHP gibi karşı-devrimci bir partinin çatısı altında seçimlere dahil olması başlı başına bir başarısızlık nedenidir. Çünkü pragmatik olarak düşünülse bile, gövdesi geniş ve etkisi güçlü bir parti olan DEHAP'ın, SHP gibi dibe vurmuş karşı-devrimci bir partinin çatısı altında seçimlere dahil olması bile yurtsever Kürt kitlesi üzerinde başlı başına bir olumsuz etkidir.

DEHAP'lılar, "Bize MHP'ye oy vereceksiniz denilse, biz, MHP'ye de oy veriyoruz" düzeyinde ilkel bir lidere sadakat örneği sergileyerek, hileli yöntemlere de başvurarak belediye seçimlerini kazanma basiretini göstermiş olsa da Dersim'e kıyasla DEHAP ile ilişkilendirme noktasında daha ileri olan Kürt illerinde belediyelerin AKP'ye kaptırılması, bu durumu, sadakati ve sadakatteki çözölmeyi iki zıt yanıyla ortaya koyan bir örnektir.

Kürt kitlelerinin bütünlüğünü iç-

aymazlıklar içerisinde Kemal Burkay'ın değil ama Mustafa Kemal'in partisi SHP'nin çatısı altında seçimlere girme şekilsizliğine varınca tarihten bu yana Mustafa Kemal'e küfreden ve ozanların 15 Ağustos üzerine okudukları türkülerdeki "Kemalizmin piç dölü" dizeleri ile yekinen kitlelerde içten içe bir çözölmeye, kitlelerin bütünlüğünde bir dağılmaya neden olmaktadır.

Basiretsizliğe ve tamamen şekilsizleşen pragmatizme sessizlikte geli-

şen bu tepki, bütünlük içerisinde içten içe bir çözülmeye neden olunca, AB üyeliği ya da Kürtlere ve Kürtlüğe ilişkin talepler gibi birçok konuda düzen partileri ile aynı paralelde olan DEHAP oy kaybına uğrarken, Kürtçe dil kurslarına izin veren ve Müslümanlığı da avantaj olarak kullanan AKP, dinsel olarak Sunni Müslüman, ulusal olarak da Kürt olan ve biraz da çözümsüz kalan savaştan dolayı mağdur düşen kitle üzerinde etkili olup, oy toplayabiliyor.

Önderlikte çıkan bu basiretsizlikler gerek Kongra-Gel ve gerekse de DEHAP içerisinde, seçim arifesinde ortaya çıkan bazı çalkantılara da sebep olunca, bu çalkantılar da güvensizliği pekiştirir bir rol oynamıştır. Çünkü siyaseti kendi ekseninde çeviren bir lider ve önderlik, ne kadar da zorlarsa zorlasın halkla kopuşma noktasına düşer, halkın uzaklaşmasına neden olur. Evet, şekilsizliğe varan bir pragmatizmden bahsettik, aynı noktadan devam edelim; Çalkantılara neden olan Osman Öcalan'ın "demokratik sömürgecilik" açıklaması, dünden bugüne önderlikte hakim olan çizgiden kopuk mudur ya da tutsak düştüğü dönem Güney Savaşı'ndaki yanlış yönetiminden ötürü Osman Öcalan'ın, Başkanlık Konseyi'ne rağmen ölümünü savunan tek kişi olduğunu söylemesine rağmen, bugün, "İşbirlikçi de olsa öldürmeyin" açıklamasını yapan Abdullah Öcalan'ın, onca kişilik çözümlemeleri yaparken kendisine dair tek bir satıra da olsa kişilik çözümlemesi yapmaması halk tarafından kabul görür bir durum mudur? Siyaset ne emperyalist devletler ekseninde, ne gerici siyasal iktidar çevresinde ne de kendi ekseninde döndürülemez, ilerici bir siyaset kendi halklarının üzerine yükselmek ve halkın çıkarları ekseninde dönmek durumundadır; burada bir kırılma olduğu vakit, halk ile olan ilişkilerde de bir kırılma olur.

DEHAP ve ortaklık zemininde hareket eden reformcu demokrat partiler, bu noktadan hareketle de oy kaybına uğramıştır.

Ortaklık zemininde hareket eden reformcu demokrat partiler, bu aymazlıkları değil de, devrimcilerin ve halkın kendi arayışı doğrultusunda oluşturduğu platformların, "devlete hizmet eder" platformlar olarak değerlendirince her geçen gün kaybetmeye mahkum olmak durumundadır.

b) İşçi Partisi ve TKP

Her ne kadar sınıfsal olarak emperyalizm karşısında ilerici bir konuma sahip bir partiyi temsil ediyor olsa da, bugün itibarıyla izlediği politikalarla devletin yedğine düşen ve dolayısıyla halk tarafından desteklenmemesi gereken bir parti şeklinde değerlendirdiğimiz İşçi Partisi, her zamanki gibi kendi kabuğunda kaldı, dışarı çıkamadı.

Belediyeleri kazanma yönünde bir politika belirlemeyen TKP ise, "Boş vermeyin" sloganı etrafında sandıkta tepki örgütlemeye çalıştı ama ne kadar başarılı oldu denilirse, bunu, genele bakarak değil, TKP'nin durduğu noktaya bakarak değerlendirmek gerekir. Düne kıyasla daha fazla oy almış ise, TKP açısından bunu başarı saymak mümkün ama "Boş vermeyin" sloganı etrafında toplanmış bir oyu, ne kadar siyasal bir başarı sayabiliriz burası tartışmalıdır. Çünkü, ironik bir şekilde söylemek gerekirse, "Boş vermeyin" çok da dolu bir çağrışım yapmıyor. Ve sosyalşoven ve reformcu çizgisine rağmen, parti adında komünist tanımlamasını kullanma ısrarındaki dirayet ile bağdaşmıyor. Oy pusulalarındaki TKP ismi, tepki örgütlemeye çekim merkezi olabiliyor ama, bununla sınırlı kalan bir örgütlemenin oldukça sığ ve yüzeysel bir örgütlenme olduğunu da kabul etmek gerekiyor.

c) Diğer devrimci parti ve platformlar

Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu ve Ezilenlerin Sosyalist Platformu gibi kimi küçük burjuva devrimci hareketler de kendi platformları üzerinden seçimlere dahil oldu. Yer yer komünistlerin de desteklediği, yer yer komünistlerle birlikte ortak birliktelikler içerisinde hareket eden bu platformlardan kendisini daha bir hissettireni Ezilen-

lerin Sosyalist Platformu oldu ki, bu platform, daha önceki seçimlere kıyasla oy oranında bir artış sağladığı gibi, seçimlerin ortaya çıkardığı olanakları demokrasi mücadelesinin araçlarına da çevirmeye çalıştı. Bu

yönüyle İstanbul'da Kadıköy'deki 21 Mart'a denk gelen miting haklarını kullanışları olumlu bir örnekti. Çünkü o dönem itibarıyla, ve hala da devam eden, gerici iktidar tarafından yeni bir saldırı dalgası kendisini hissettiriyordu. NATO Zirvesi öncesinde, NATO'ya karşı-koyuşları engelleyebilmek için ortaya çıkan bu yeni saldırı dalgası Önder Babat ve İmam Boztaş örneğinde kendisini gösterdiği sırada, bu alanı bir seçim mitinginden öte, bu saldırıları protesto temelinde ilerici güçlere sunması demokrasi mücadelesi açısından sandıktaki oy oranlarından çok daha önemli bir noktadır. Hele de Newroz kutlamaları için atılan adımı, Newroz alanında toplanacak güçleri, seçim çalışmaları-

rındaki boy gösterisinde kullanmak üzere gazetelerden ilan vererek SHP Mitingi şeklinde sunmak gibi zıttı yanlışları düşündüğümüzde, ESP'nin bu tutumunun demokrasi mücadelesi açısından anlamını kabul etmek durumundayız. Eğer ölçü seçimler ve alınan oy oranları değil de, demokrasi mücadelesi ise, nicel çoğunlukların akıntısına kapılmadan, nicel gücünün zayıflığına rağmen ortaya konulan bu nitel tavrı, demokrasi mücadelesine

Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu ve Ezilenlerin Sosyalist Platformu gibi kimi küçük burjuva devrimci hareketler de kendi platformları üzerinden seçimlere dahil oldu. Yer yer komünistlerin de desteklediği, yer yer komünistlerle birlikte ortak birliktelikler içerisinde hareket eden bu platformlardan kendisini daha bir hissettireni Ezilenlerin Sosyalist Platformu oldu ki, bu platform, daha önceki seçimlere kıyasla oy oranında bir artış sağladığı gibi, seçimlerin ortaya çıkardığı olanakları demokrasi mücadelesinin araçlarına da çevirmeye çalıştı.

katkı boyutuyla değerlendirmek durumundayız.

Bu iki platformdan Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu ise oy oranları bir tarafa, gösterdiği varlık itibarıyla bile değerlendirilse ciddi bir varlıktan yoksundu; İstanbul'da Alibeyköy'de cılız bir güçle ve cılız bir çalışmayla sınırlı bir politika. İşte bunları yanyana koyduğumuzda, bu çalışmanın, dar grupsal bir çalışma ile sınırlı bir duruş olduğunu söylemek durumundayız. Çünkü Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu, büyük şehir belediyesi için bile bağımsız bir aday göstermiştir ki, bu, oldukça maliyetli bir bütçe demektir. Oysa amaç, devrim mücadelesi için bağımsız bir

şeyler ifade etmek ve bunu lokal çalışmalarla sınırlı tutmak ise, muhtarlık çalışmaları üzerinden oluşturulan platformlar ya da belediye başkanlığı nezdinde diğer devrimci adayların desteklenmesi için oluşturulan platformlar aracılığıyla yapmak da mümkündür. Halkın kıt kaynakları ile ortaya konulan bu ekonomik politika, halk adına hiç de isabetli olmayan lüks bir politika olduğu gibi, devrimcilerin ortak platformları açısından da isabet-siz bir politikadır.

Bağımsız adaylar nezdinde ortaya çıkmayıp da, tek tek muhtar adaylarının ya da belediye başkan adaylarının desteklenmesi yönünde politikalar belirleyen ya da bu doğrultuda hareket eden devrimci partilerin, kimi lokal alanlarda devrimci ve ilerici adaylardan öte, düzen partilerine destek sunması ise genel olumsuzluklar içerisinde ortaya çıkan olumsuzluklardı. Bu olumsuzluklar, belediyelerin ya da muhtarların bütçelerinden beslenme ya da "yardım" örtüsüyle muhtar ya da belediye başkan adaylarından rüşvet alma şeklindeki bir pragmatizme bürününce olumsuzluğun da ötesinde bir çirkinlik olarak ortaya çıkıyordu. Çünkü, bu, ilgili yönetimleri halk için kullanmaktan öte, halkın ve devrimci platformların ilgili yönetimlerdeki kişi ve partilere kötü pazarlıklarla sunulması anlamına gelmektedir. Komünist hareketin örgütlenmesinin yoğun olmadığı bir bölgedeki sempatizanlarının da benzer bir pragmatizme kapılmış olması, bu anlamıyla, enternasyonal proletaryanın duruşunu zedeleyen bir tutumdur. Komünist güçler olarak, komünist partisinin sempatizanlarının ortaya koyduğu bu pragmatizm karşısında sorumluluk duyarak, gücünü özümüzde topladığımız işçi sınıfına ve halklarımıza karşı özeleştirel bir tutum içerisinde olduğumuzu belirtmek istiyoruz.

Komünistlerin Tutumu Ve Öğrenilmesi Gereken Dersler

Yazımızın girişinde de ifade ettiğimiz gibi, biz komünistler cephesinden de bu seçimleri birkaç açıdan değerlendirmek önemli. Çünkü çeşitli örgütsel yetersizliklerin yanı sıra, böylesi taktik bir politikada ciddi deneyimsizlikler de söz konusu idi. Bu dezavantajları hesaba kattığımızda önemli bir başarı sağlandığını söylemek mümkün. Ancak salt sonuçlardan ve komünistlerin etkisinin yoğun olduğu Dersim bölgesinden hareketle değerlendirme yapılırsa bir başarısızlık olarak da görmek mümkün ama bu yanıltıcı olur. Çünkü, yukarılarda da ifade ettiğimiz gibi, dönemin valisi Kenan Güven'de somutlanan bir devlet politikasına karşı haklı bir tepkiyle camileri bile ahır olarak kullanan bir bölgede yobaz bir Sunni kimlikle ortaya çıkan AKP'nin belediye başkanlığını alması ciddi bir olumsuzluk ama bu olumsuzluğu seçim sürecine indirgemek de en az bu olumsuzluk kadar büyük bir aymazlıktır. Bunlar günle sınırlı sorunlar değil, süreçlerin ve süreçlerde yaratılan tahribatların ortaya çıkardığı sonuçlardır.

Bu yüzden AKP'ye ya da bir başka gerici partiye taşeronluk edenlere öfkelenmekle beraber, bu taşeronlara alet olan halka sitem etmek anlamsızdır. Dolayısıyla seçim çalışmalarını ve sonuçlarını, çalışmaların uygulandığı alanların özellikleri ile beraber değerlendirebilmeliyiz ki, kalıcı sonuçlar üretebilelim. O halde başa dönerek yürüyelim.

Dünden bugüne tek düze bir şekilde uygulanan boykotçu politikalara karşı sitemlerin ve bu politikadaki tutucu duruşların arasında, dönemi ve süreci değerlendirerek yerel seçimlere katılım yönünde, 2003 Temmuz'unda bir politika belirleyerek kamuoyuna duyuru yapıldı. Ve duyuru

rusu yapılan bu politika doğrultusunda çeşitli pratik adımlar atıldı. Bu pratik adımlar ortak hareket edebilecek ilerici güçler ile görüşmeler, bağımsız aday gösterilecek ya da bağımsız adayların destekleneceği alanlarda bağımsız adaylarla temas şeklindeki adımlardı.

Partiler nezdinde yapılan tartışmalar da belli bir mesafe katedildiyse de ve hatta bu noktada SHP'nin "Demokratik Güçbirliği"ne dahil edilmesine rağmen, birliği bozmama noktasında adayların hangi partiye ait olduğuna bakarak lokal uygulamalar yapılabileceği noktasında bir esneklik gösterilmesi şeklindeki bir tutumla ilerlenmesine rağmen DEHAP, EMEP, ÖDP ve SDP gibi partilerin SHP ile ittifakı, SHP çatısı altında birleşme gibi "teknik" bir boyuta varırmış olması bir yol ayrımına neden oldu.

Bu gelişim içerisinde reformcu partilerin eğilimlerini görmek kadar, komünistlerin ilkeler etrafında siyasete ilişkin esnek yaklaşımı da gösterilmiş oldu.

İlkeler etrafında siyasete ilişkin esneklik Dersim'deki Demokratik Halk Hareketi pratiğinde olduğu gibi, Dersim'in kimi ilçelerinde kimi bağımsız adayların desteklenmesi pratiğinde de gösterildi. Komünist partisinden öte, halkı iktidara taşımaya hedeflemiş ve bu doğrultuda programlarına kayıtlar düşmüş komünistler olarak, komünistlerin ağırlığına rağmen, komünist partisinden öte, halk ve halkın oluşturduğu ilerici duruş öne çıkarılmıştır. Elbette ki komünistler halkın ilerici duruşundan hareketle esneklikler göstererek bir arada olduğu için, bu ilerici duruşa paralel beklentiler içerisinde de olacaktır. Bu, bir birliğin doğal dengesidir.

Aynı tutum değişik kentlerde kimi muhtar adayları etrafında oluşturulan platformlarda da kendisini gösterdi. Ve

tüm bu pratikler içerisinde, ülke genelinde olmasa bile, politikanın pratiğe döküldüğü tek tek alanlarda halka da, devrimcilere de, komünistlere de kazandırmıştır. Ve bu, aslolan seçimleri değil, devrimi kazanmak diyen bir politika açısından oldukça önemli bir kazanımdır.

Bu duruş sadece propaganda düzeyinde değil, pratik olarak da gösterilmiş oldu. Örneğin "hiçbir partinin borusu ötmeyecek" diyen Dersim Demokratik Halk Hareketi'nin bu tutumu karşısında gerilim sergilemeyen bir parti olarak, Yeni Demokratik İktidar'ın ya da bu iktidarın organları olan Halk Meclisleri'nin nasıl bir iktidar ve nasıl bir demokrasi kavrayışına sahip olduğu pratik olarak gösterilmiş oldu. Ki bu, seçim arifesi günlerde yaratılan "bağımsız aday çekildi" şeklindeki spekülatif bombardıman içerisinde halkların yarımına dair çok daha önemli bir kazanım oldu. Çünkü halk bugünden yarına orta burjuvazi ile proletaryanın iktidara yaklaşımına dair pratik bir deneyim kazanmış oldu. Keza "Muhtarlığı alırsam, bütçeden derneklere destek sunarım..." projesi ile destek talebinde bulunan muhtar adaylarına, "Hayır, her hangi bir kurum için maddi destek beklemiyoruz, bütçenizle birlikte halka hizmet bekliyoruz ve bu hizmet içerisinde demokratik kitle örgütlerinin görüşlerine ilgi göstermenizi, halkın temsilcilikleri olan bu kurumları da dikkate almanızı bekliyoruz," diyerek, hem muhtar adaylarının duruşu daha sağlam zeminlere çekilmeye çalışılmış ve hemde proletaryanın halka hizmetten ne anlatıldığı pratik üzerinden anlatılmış oldu. Mutabakata varılan platformlarda kimi dar grupsal nedenler etrafında muhtar adayları üzerinden kasılmalar yaratıldıysa da örgütlür ya da örgütlü güçtür denilerek politik yapıdan yana tavır alınmayıp, oluşturulan

platformun hukuku veri alınarak çeşitli çelişmelere rağmen muhtar adaylarından ve diğer platform bileşenlerinden yana tavır alınmıştır. Bizce, bunlar oy sayılarından daha önemli kazanımlardır, çünkü, devrimci değerlerin ve ölçülerin, devrimciler ile halk arasındaki ilişkilerin ciddi düzeylerde tahribata uğradığı derin tasfiyecî bir süreç yaşanıyor.

Bu kazanımlar kurumsal bir güce dönüştürüldüğünde ise, demokrasi mücadelesi açısından çok daha önemli bir kazanıma dönüşecektir ki, bu, seçimlerin sonuçlanmasıyla işlerin bittiği değil, seçimlerin ortaya çıkardığı sonuçlar ve gerçekler üzerinden yeni yeni görevlerin ortaya çıktığı-

ci tutumların ya da proletaryayı burjuvaziye yedeklemeye çalışan orta sınıf reflekslerinin açığa çıkması demektir. Ancak bunu açığa çıkartmak yetmemektedir, çünkü, açığa çıkan bu duruşlar belli zaafiyetler üzerine oynayabilmektedir. Çok basit, örneğin CHP kazanmadığı takdirde bir alandaki iş tezgahlarının kapanacağı endişesiyle oyunu CHP'den yana kullanmak isteyen ve bu duruşuyla farkında olmaksızın kirli bir rekabete tutuşan emekçinin zaafiyetleri üzerine oynayarak, devrimci halka ait bir gücü, Kemalist partilere yedeklemek üzere kullanabiliyor. Ya da halka ait kurumlar olan demokratik kitle örgütlerinin finansal sıkıntıları kullanılarak, bu partiler içerisinde

Daha önce boykotçu politikaları tenkit ederek mesafeli davranan bu potansiyel içerisinde, çevrelerinde öne çıkmış kimi isimler, komünistlerin tutumuna geldiğinde baskılanma kabul etmeyen sözüm ona demokratik yaklaşımlarını SHP ve CHP gibi partiler içerisindeki arkadaşlarına ya da akrabalarına karşı gösteremeyerek, bu partilerin çatısı altında örgütlenebilmiştir.

nı gösterir. O halde, devrimi kazanmak üzere yola devam diyerek bu süreçte belirgin bir şekilde öne çıkan bir iki olumsuzluğa ve zaafiyete de dikkat çekmek istedik.

İlki, Marksist-Leninist-Maoist hareketin etkilediği kitle üzerinde de Kemalist ideolojinin ve gerici Kemalist partilerin güçlü bir siyasi etkisinin olduğudur. Daha önce boykotçu politikaları tenkit ederek mesafeli davranan bu potansiyel içerisinde, çevrelerinde öne çıkmış kimi isimler, komünistlerin tutumuna geldiğinde baskılanma kabul etmeyen sözüm ona demokratik yaklaşımlarını SHP ve CHP gibi partiler içerisindeki arkadaşlarına ya da akrabalarına karşı gösteremeyerek, bu partilerin çatısı altında örgütlenebilmiştir. Elbette bu saflardaki tasfiye-

dermek bütçesine destek sunan kimi isimlerden hareketle dernek üyeleri bu partilere yedeklenmek istenebiliyor. İşte bu yüzden MGK iktidarının yarattığı şeriat korkusuna kapılıp da laisizm ya da Alevicilik oyunlarına meylederek, laik ve demokrat olan potansiyelleri SHP ve CHP gibi partilere yedeklemek aymazlık olduğu kadar, sağlam duruşlarla bu aymazlıkları yalnızlaştırmamak da saflık olur. Bu yüzden hükümette yer alan AKP'ye karşı mücadele ederken, MGK iktidarının yediği durumunda olan diğer partilere karşı mücadeleyi de ihmal etmemek gerekiyor.

İkincisi ise, ortaya konulan politikaları öznelci yorumlar ile eğip bükme yanlışlığıdır. Bunlardan ilki, örgütsel mekanizmayı kavrayışsızlıktan ve bu

kavrayışsızlıkla birleşen bir pragmatizm ile ortaya çıkan yanılsılıktır ki, buna dair özeleştiril tutum içerisinde olduğumuzu belirtmiştik. Ancak burada vurgulamak gerekir ki, örgütsel mekanizmayı kavrayış, kurumsal bir hukuk içerisinde olmak durumundadır. Bunun dışında kendimizce yorumlarla konuya ilişkin otorite saydığımız ya da belli nedenlerle güvendiğimiz insanlardan hareketle kurumsal hukuku gözardı eden ve bu doğrultuda pratiğe girişen yaklaşımlar ciddi olumsuzluklara neden olur ki, hiçbir birey ve hiçbir aktivist, yumuşatıcı nedenler ileri sürerek bunun sorumluluğundan kaçamaz. İkincisi ise benzer bir kavrayışsızlıktan kaynaklı ortaya çıkan ve geçmiş “sol” reflekslerle birleşerek tavra dönüşen bir yanılsıdır. Bu yanıls her ne kadar müdahalelerle düzeltilmiş ve birlikte olduğumuz güçlerle ilişkilerimizin zedelenmesinin önüne geçilmiş olsa da, örgütsel mekanizmayı kavrayış noktasında es geçemeyeceğimiz bir durumdur. Örgütsel olarak her hangi bir politik yapı ile belli bir hukuk tesis edilmiş ise, o kurumun kadrolarının kişisel zaafiyetleri her ne olursa olsun, bu kişisel zaafiyetlerden hareketle belirlenen hukukun dışına çıkılamaz. Eğer ciddi düzeyde bir olumsuzluk ise, belirlenen hukuk içerisinde kurumlar arasındaki ilişki ile çözümlenmeye çalışılır. Bu mekanizma kavranmadığı takdirde devrimciler arasındaki birliktelikleri de zedeleyen anarşizan bir ortam yaratılmış olur ki, bu ortamın yaratacağı sonuç lokal biçimlenişler etrafında ortaya çıkan muhtariyetler ya da otonom örgütlülükler olur.

Olumlu ve olumsuzlukları ile ortaya koymaya çalıştığımız bu değerlendirmelerin ileriye dönük pratiklerde komünist-

lerin ve halkın bütünlüğünü kuvvetlendiren ve komünistler ile halkın birliğini güçlendiren bir deneyim olacağı düşüncesiyle yerel seçimlere ilişkin değerlendirmelerimizi noktalıyoruz.

39. Yıldönümünde Büyük Proleter Kültür Devrimi'ni Selamlıyoruz!

Kültür Devrimi sıradan taktik bir sorun değil. Başlı başına Marksist devrim teorisinin sosyalizm sorunları alanındaki temel sorunlarından birisini oluşturur. Başlı başına bir devrim modelidir. Hem de demokratik-sosyalist ülkeler için. Bu devrimle ortaya çıkan devrim teorisi sosyalizm sorunlarının çözümünde anahtar rol oynamaktadır.

Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin (BPKD) üzerinden 39 yıl geçti. 1966 yılının Mayıs'ında Başkan Mao önderliğinde "16 Mayıs genelgesiyle" başlatılan ve dünya devrim tarihine; demokratik-sosyalist devrimler ve toplumlar tarihine ve MLM literatüre "Çin Büyük Proleter Kültür Devrimi" diye geçen bu siyasi devrimin ideolojik-siyasi etkileri ve tartışmaları dün olduğu gibi bugün de devam ediyor. 1966'nın demokratik-sosyalist Çin'inde üst yapıda gerçekleşen bu siyasi devrim üzerine her sınıf ve akım kendi penceresinden yaklaştı.

Evet bugün söz konusu devrime ilişkin yapılan polemiklerin boyutu ve canlılığı Kültür devrimi sürecindeki gibi olmasa da, ancak tartışmaların devam ettiği de bir gerçekliktir. İsterdik ki

bu tartışmalar devrim günlerindeki gibi olsun. Çünkü Kültür Devrimi ve sonuçlarını olumlu veya olumsuz sonuçlarıyla tartışmak demek sosyalizm sorunlarını canlı bir şekilde tartışmak demektir. Sosyalizm sorunlarına ilişkin bu canlı tartışmalar esasta devrime ve MLM teoriye hizmet etmiş olacaktı. İdeolojik akımlar arasında teorik mücadele neredeyse durmuş durumdadır. Adeta ölü toprağı hüküm sürmektedir. Bunu ülkemiz komünist ve devrimci hareketinin içinde bulunduğu duruma bakarak da tespit edebiliriz.

Bilinir ki sınıf mücadelesinin üç ayağından birisi de teorik mücadeledir. Bu yürütülmediği zaman siyasi ve ekonomik mücadele zayıf ve yetersiz kalır. Dahası Marksizm'e yabancı oportünist düşünce akımlarıyla teorik mücadelenin verilmediği veya yetersiz verildiği yerde bu oportünist akımların kitleler

Kuşkusuz ki dünyaya sarsan bu siyasi devrim kasırgasının öne çıkarttığı en belirgin ve tayin edici öge ise Mao'nun Marksizm-Leninizm'e her üç alanda (ekonomi-politik, felsefe ve sosyalizm sorunları) yaptığı nitel katkılarının "izm" (Maoizm) olarak dünyaya duyurulmasının da doruk noktası olmasıdır. Bir başka ifadeyle, bu devrim aynı zamanda Maoist tezlerin uluslararası düzlemde duyulmasının siyasi dönüm noktası oldu.

üzerindeki ideolojik-siyasi etkisini yeterince kıramayız. Sınıf düşmanlarımıza karşı siyasi mücadele esas ama bu ideolojik mücadeleyi küçümseyelim veya görmezlikten gelelim anlamına gelmemelidir.

Kültür Devrimi sıradan taktik bir sorun değil. Başlı başına Marksist devrim teorisinin sosyalizm sorunları alanındaki temel sorunlarından birisini oluşturur. Başlı başına bir devrim modelidir. Hem de demokratik-sosyalist ülkeler için. Bu devrimle ortaya çıkan devrim teorisi sosyalizm sorunlarının çözümünde **anahtar** rol oynamaktadır. Bundandır ki Kültür Devrimi üzerine çok canlı tartışmaların yapılmasını istiyoruz. Bunu tartışmayan ve ondan doğru teorik sonuçlar çıkartmayan bir akım sosyalizm sorunlarında doğru bir bakış açısına sahip olamaz. Ki bugüne kadar Çin Büyük Proleter Kültür Devrimi'nden doğru sonuçlar çıkartmayan bütün akımlar oportünistlikten kurtulamadığı gibi bu bataklığa daha fazla saplanmışlardır.

Şüphesiz ki bu büyük devrimden doğru ve bilimsel teorik sonuçları çıkartanların başını günümüzün Maoist akımları çekmektedir. Fakat bu akımlar da ileride değineceğimiz gibi henüz yeterli bir ideolojik-siyasi birlikteliği (Bunu, Enternasyonal merkez örgüt anlamında söylüyoruz) yakalamış değiller.

1966-69 yılları arasında demokratik sosyalist Çin'in üst yapısında gerçekleştirilen bu **siyasi devrim** o tarihsel kesitte tüm dünyayı, özellikle de gençliği hem siyasi hem de ideolojik olarak etkisi altına aldı. Söz konusu devrim demokratik ve sosyalist nitelikli bir ülkede ilk kez gerçekleşiyordu. Hem de dönemin Sovyetler Birliği'nin karşı-devrim cephesine iltihak ettiği bir süreçte gerçekleşiyordu. Bu devrim aynı zamanda Sovyetler Birliği'nin emperyalizme iltihak ettiğini de dünyaya duyurmanın dönüm noktası oldu.

Kuşkusuz ki dünyayı sarsan bu siyasi devrim kasırgasının öne çıkarttığı **en belirgin ve tayin edici öge** ise Mao'nun Marksizm-Leninizm'e her üç alanda (ekonomi-politik, felsefe ve sosyalizm sorunları) yaptığı nitel katkılarının "izm" (Maoizm) olarak dünyaya duyurulmasının da doruk noktası olmasıdır. Bir başka ifadeyle, bu devrim aynı zamanda Maoist tezlerin uluslararası düzlemde duyulmasının **siyasi dönüm noktası** oldu. Yazımızın konusu Maoizm olmadığı için bu konu üzerinde daha fazla detaylara girmeyeceğiz. Fakat bilinmelidir ki kültür devrimini MLM'in devrim-devlet ve parti teorisi hazinesine yazdıran anahtar güç Mao'nun görüşlerinden başka bir şey değildir. **Hem de Sosyalizm Sorunları** konusunda o güne kadar tartışması bile yapılmamış bir üst yapı devrimi gerçekleşiyor. Kimin önderliğinde? Mao'nun ideolojik-siyasi tezleri ışığında. Dolayısıyla bu devrimi sosyalizm sorunlarından ayrı düşünmek nedenli anti-MLM bir görüş açısı ise, Kül-

tür devrimine damgasını vuran esas yönün üst yapıda bir siyasi devrim olduğu gerçekliğini reddetmek de anti-MLM bir görüş açısıdır.

Hatırlatmak gerekir ki, bu yazımızda sosyalizm sorunları üzerinde çok kapsamlı durmayacağız. Genel hatlarıyla irdelemeye çalışacağız. Çünkü sosyalizm sorunları çok boyutlu ve kapsamlı ideolojik, siyasi ve ekonomik sorunları içerir. Dolayısıyla bunun oldukça kapsamlı bir şekilde teorik tartışmasını yapmak şarttır. Bugüne kadar çeşitli boyutlarda yapıldı. Bu tartışmalar 1957 yılında Mao önderliğinde Uluslararası Komünist Hareket içerisinde başlatıldı. 1966'da başlayan Kültür devrimiyle doruğa ulaştı. Ancak şunu da belirtmeliyiz ki, Mao önderliğindeki bu ideolojik saflaşmalar uluslararası düzlemde henüz güçlü bir Komünist Enternasyonal örgütlemeyi yaratamadı. Güçlü olmaktan kastımız şudur: Bütün dünya komünistlerinin, daha doğrusu bütün ülkelerdeki komünist parti ve örgütlerin henüz bir Enternasyonal örgütlenme içerisinde toparlanamamasıdır. Yoksa bu örgütlülük çekirdek düzeyde mevcuttur. Fakat yeterli değil. Demek ki burada henüz ciddi teorik(ideolojik) sorunlar mevcuttur. Öyle ki, siyasal çizgi bağlamında esasta aynı hatta olan partiler dahi tek bir örgüt çatısı altında örgütlenmeyi henüz başaramamıştır. Bunun başarılması için ille de bir ülkede devrimin gerçekleşmesini beklemek olmaz. Tabii ki bu etkileyici olur. Ve hatta bazen belirleyici bile olabilir. Örneğin Karl Kautsky'nin başını çektiği 2.Enternasyonal revizyonizmine karşı 3. Enternasyonal'in örgütlenmesi ancak Ekim devrimi sonrası başarılmıştır. Demek istediğimiz o ki, Maoist akımlar arasında kelimenin gerçek anlamında bir merkezi örgütlenmenin yaratılması için her hangi bir ülkede devrimin gerçekleşmesini beklemek doğru olmaz. Bu örgütlenmenin genel hattını oluşturan program ve teori mevcuttur.

Yapılması gereken bu program etrafında bütün Maoist parti ve örgütlerin birleşmesi olmalıdır. Yoksa taktik görüş ayrılıklarının ilkesel görüş ayrılıkları olarak kavrandığı yerde elbette ki kelimenin gerçek anlamında MLM bir hatta yürünemez. Sözgelimi, ülkemizdeki Maoist parti ve örgütlerin, Hindistan'daki parti ve örgütlerin birbirinden ayrı kalması bunu çok somut bir şekilde ortaya koymaktadır. Aynı şekilde, Devrimci Enternasyonalist Hareket'in genel siyasi çizgisine esasta yakın olan Filipinler Komünist Partisi (FKP), Hindistan Komünist Partisi (Marksist-Leninist) Halk Savaşı (HKP (ML)) Halk Savaşı ve Türkiye Komünist Partisi (TKP/ML) gibi örgütlerin bu çekirdek enternasyonal örgütten uzak duruş sergilemektedirler.

Kısacası, bu parçalı durumlar dahi Enternasyonal örgütlenmenin zayıflığını göstermektedir. Kuşkusuz ki bu örgütleri ilkel ideolojik mücadele yürüterek DEH çatısı altında toplamaya çalışmalıyız. Bu ayrık-parçalı olumsuz durum elbetteki tek tek ülke devrimlerinin mücadelesine yansımaktadır.

Belirtmeliyiz ki, sosyalizm sorunları konusunda, daha çok da onunla doğru orantılı olan Kültür Devrimi'nin ortaya çıkarttığı teorik sorunları doğru algılayıp yorumlamayanlar gerçek Maoist olamaz. Yani kültür devrimi demekle kültür devrimi olmaz. Bu devrim neden-niçin yapıldı, devrimin amacı neydi? Sosyalizmde bu devrimlere ihtiyaç var mıdır?

Bu, vb soru ve sorunlar noktasında teorik (ideolojik) netlik olmadı mı devrim yapmışsın neye yarar ki? Üç gün sonra yine geriye dönüşler olur. O nedenle Kültür Devrimi'ni her boyutuyla öğrenmeli ve teorik netliğimizi sağlamalıyız. Ki Kültür Devrimi noktasındaki teorik aydınlanmamız sadece devrim sonrası sosyalizm sorunları için geçerli değil. Günümüzdeki si-

sınıf mücadelesi; parti içi ve halk içindeki çelişkilerin çözüm mücadelesi için de geçerlidir. Bilinir ki saflarımızda bile BPKD'nin ne olup olmadığı yeterince bilinmeden "kültür devrimi" vb sloganlar atılmaktaydı. 94 ayrılığı bunun çok yakın ve somut örneğini oluşturmaktadır. Şabloncu ve dogmatik bir şekilde ele alınarak "burjuva karargahları bombalansın" diye sloganlar atıldı. Parti içerisindeki çelişkiler bir ÇKP ve Çin'in 1966 yılındaki durumu gibi ele alınmaya çalışıldı. Dolayısıyla ayrılık ilan edildi. Veya ayrılıklar körüklendi. Tüm bu, vb konulara yazımızın akışı içerisinde değineceğiz. Zaten bu yazıyı bu amaçla, yani teorik netlik ve bilinç zenginliğimizi daha bir üst seviyeye çıkartmak için kaleme aldık. Buradan hareketle de öncelikli olarak BPKD'nin tarihçesi, nedenleri ve amaçlarını iç içe ele alarak irdedeceğiz.

A-Tarihçesi, Nedenleri Ve Amaçları

Önce şu noktanın altını çizmek istiyoruz: "Büyük Proleter Kültür Devrimi" hareketinin ilk adı başlangıç itibarıyla "kültür devrimi" olarak geçmektedir. Başlangıç tarihi de 16 Nisan 1966'dır. Resmi düzeyde ilk kez Çin Ulusal Halk Kongresi tarafından 16 Nisan günü başlatılır. Bu devrim "Büyük Proleter Kültür Devrimi" adını ise aynı yılın Ağustos'unda almıştır. Çin kaynaklarından hareket edilirse "kültür devrimi"nin başlangıç tarihi 1964 yılına kadar gitmektedir. Mao tarafından "16 Mayıs genelgesi"nin yayımlanması ise bu devrimin her bakımdan, özellikle de siyasi devrimin başlatıldığı tarihi olarak geçer. Dolayısıyla biz "16 Mayıs genelgesi" sonrası gelişmeleri aktarmadan önce kısaca da olsa Mayıs öncesi süreci notlar şeklinde aktaralım.

16 Mayıs 1966 öncesi

Kültür Devrimi

Mao, 1964 yılının Aralık-Ocak arası yapılan "Siyasi Büro, Merkez Komitesi ve Genişletilmiş çalışma konferansında" dönemin Pekin Belediyesi Parti Komitesi ve Liu Şao-çi revizyonistine karşı savaşı şu sözlerle başlatmıştı: "*Parti merkezinde revizyonizm boy gösterirse ne yapacaksınız? Böyle bir olasılık vardır ve çok ciddi bir tehliktir.*" (Sabah Tufanı. Cilt-2, Sf; 399)

Yine aynı kaynak, aynı tarihlerde SBKP revizyonizmine karşı savaş açıldığını da not düşmektedir. Bildiğimiz gibi SBKP ile ÇKP arasındaki polemiklerin en keskinleştiği ve doruk noktasına çıktığı dönem 1963-64 yıllarıdır. Tarihe "Pekin-Moskova Çatışması" diye geçen çatışmanın ideolojik mücadeledeki doruk noktası "63 polemikleri"nde ifadesini bulmaktadır. Mao, Liu revizyonizmini Kruşçev revizyonizmden hiçbir şekilde ve hiçbir zaman ayrı ele almadı. 1958 yılında yapılan ÇKP 8. Kongresinde Liu Şao-çi'nin "tarihi yaratan sınıf mücadelesi değil, üretici güçler"dir, tezinin esin kaynağı Kruşçev'in "üretici güçler" konusundaki revizyonist tezidir. Dolayısıyla Kültür devrimi süreci boyunca Liu revizyonizmine karşı yürütülen ideolojik ve politik mücadele aynı zamanda SBKP revizyonizmini de hedefliyordu. Hatırlanacağı gibi Kültür Devrimi ve sonrası yıllarda ÇKP ile SBKP arasındaki siyasi ilişkiler tümenden koptu. İlişkiler kopmakla sınırlı kalmadı. ÇKP ve Mao, SCCB için artık sosyalist bir ülke olmadığını, dahası sosyal emperyalist bir devlet olarak ABD ile birlikte "dünya halklarının baş düşmanı olduğu"nu ilan etti. Kısacası, Liu ve başını çektiği kanat Sovyet modern revizyonizminin ÇKP içerisindeki sadece ideolojik değil, aynı zamanda siyasi ajanlarıydı. Liu Şao-çi Çin'in Kruşçevi idi. Bundandır ki Liu revizyonistinin ÇKP ve

Çin yönetiminden alaşağı edilmesi aynı zamanda Rus sosyal emperyalizmi ve onun sırasıyla başını çeken Kruşçev-Brejnev revizyonizmine vurulmuş siyasi bir darbedir. Yine bilinmelidir ki, "modern revizyonizmin" mucitleri olan bu iki karşı-devrimci unsur ve Rus sosyal emperyalizminin gerçek yüzü esas olarak Kültür devrimiyle birlikte deşifre edildi.

Her Maoist, Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin özü ve en belirgin temel değerinin modern revizyonizme karşı mücadele olduğunu bilir.

Bu odaklı siyasi bir devrim ve gelişmeler pek tabii ki diğer ülkelerin komünist partilerini de etkiledi. Hem de çok belirgin ve tayin edici bir şekilde etkiledi: Bir çok komünist partisi Kruşçev modern revizyonizmi ve SBKP'nin etkisinden kurtulup Mao ve ÇKP çizgisinde saf tutarken, bir çok parti içerisinde ise yeni saflaşmalar oldu. Ve ayrıca yeni komünist partileri inşa edildi. Hiç kuşkusuz ki bu devrimin somut siyasi sonuçlarından birisi de, partimizin doğuşudur. BPKD'nin bu, vb ideolojik-siyasi sonuçlarına ilişkin ileride daha fazla detaylara gireceğiz. Dolayısıyla kaldığımız yerden tekrar BPKD'nin '66 öncesi tarihsel gelişimini aktarmaya devam edelim.

'63'te başlayan ÇKP-SBKP polemikleri ikinci yılını doldurduğunda her iki ülke arasındaki çelişkiler daha bir keskinleşip kopuş noktasına evrilmişti. 14 Haziran 1965 yılında Mao, "Kruşçev revizyonizmine karşı sonuna kadar mücadele edelim," çağrısı yapıyordu. Kruşçev SBKP'si Vietnam sorununda ABD'ye karşı teslimiyetçi bir politikaya yatarak devrimi arkadan hançerlemek istiyordu. Bu gelişmeye ilişkin ÇKP'nin 11 Kasım 1965 yılında yayımladığı "SBKP'nin Yeni Liderlerinin İkiyüzlülüğü" başlıklı yazıda şunların altı çiziliyordu: "Kremlin liderlerinin *Eylem Birliği* adına Vietnam sorununda ABD ile

işbirliği yaptığı belirtiliyor; dünyanın 'büyük bir bölünme, yaygın bir başkaldırı ve yeniden örgütlenme' sürecine girdiği, Çin'in bu sürece uygun hazırlıklar yapacağı vurgulanıyordu. 'Mao zedung yoldaş sık sık...revizyonistler Çin'in liderliğini de ele geçirirse... bütün ülkelerin Marksist-Leninstleri bu yönetime karşı mücadele etmeli-dir derdi.'" (Sabah Tufanı. 2.Cilt. Sf;400)

Devam edelim:

"1 Ekim 1965'de yayımlanan **Yeni Bir Dünya Kurarken Proleter Dünya Görüşünü Kullanmak** başlıklı yazıda(...), 'dört eskiye' karşı mücadele başlatıldı: eski fikir, bilgi, alışkanlık ve davranışlar. Bir yıl sonra başlayacak olan büyük gençlik eylemlerinde, 'Dört eskiyi yıkalım' sloganı bayraklaşacaktı. 'Bugün en büyük sorun şudur... eski fikirler karşımıza aştığımız biçimleriyle çıkmıyor, güçlerini yaymak ve kendilerini korumak için sosyalist sözcükler ve fikirler arkasına gizlenerek boy gösteriyorlar.'" (age, Sf, 401)

Sabah Tufanı'nın yazarı Han Suyin Kültür devriminin "ilk mermisinin 1965 Kasım'ında patladığı" söylüyor. Mermisi patladı derken bununla kurşun sıkma kastedilmiyor. Burada revizyonist bürokrat kapitalist Pekin belediye yönetimini hedefleyen yazıların Şanghay'da çıkan Wen Hui Pao gazetesinde yayımlanmasından söz edilmektedir. Bu yazının Mao tarafından takma adla yazıldığı belirtiliyor. Söz konusu yazı "20 gün sonra(30 Kasım'da) Halkın Günlüğü'nde (Pekin 9) çıktı. Mao daha sonra (1966 Ekim), 'Wu Han'ın eleştirisi neden Pekin'de değil de Şanghay'da yayımlandı? Çünkü Pekin'de bu işe kimse cesaret edemezdi' diyecekti." (age. Sf,403)

Görüldüğü gibi Mao kültür devriminin ilk mermisini tıpkı 1949 öncesi devrim döneminde olduğu gibi yine Şanghay'da atmıştı.

“16 Mayıs 1966 tarihli Genelge, Büyük Proleter Kültür Devriminin teorisini, çizgisini, ilkelerini ve politikasını tesbit etti ve bütün hareketin büyük programını meydana getirdi. Genelge, Liu Şao-çi'nin burjuva karargahı tarafından bu büyük devrimi bastırmak amacıyla ortaya konan 'Şubat Taslağı'nı baştan aşağı eleştirdi. Bütün Parti'yi ve bütün ülke halkını mücadelenin namusunu Parti'ye sızmış olan burjuva temsilcilerine doğru çevirmeye ve 'hala yanibaşımızda kruşçev gibilerin' maskesinin indirilmesine özel bir dikkat göstermeye çağırırdı.

Mao, Liu Şao-çi'nin revizyonist grubunu bölmek, zayıflatmak ve kazanılabilecek iyi niyetli unsurları kazanmak için kültür devriminin başına Pekin Belediye Başkanı Peng Çen'i atamıştır. Konuyu Han Suyin şöyle aktarıp yorumlamaktadır:

“Mao, Pekin Belediye başkanı Peng Çen'in Beşler Grubu'nun başına geçerek Kültür Devrimi'ni yönetmesine izin vermiş, ayrıca Wu Han davasını soruşturma görevini de ona vererek büyük bir olanak tanımıştı. Bu tutumuyla Peng Çen'i 'anıkovanın içine itmiş' oluyordu. Ya Belediye Başkanı olarak yardımcı Wu Han'ı mahkum edecek, böylece onayladığı birçok işlem nedeniyle kendisinin sorumlu olduğunu da kabul edecek; ya da Mao'nun bu görevi kendisine neden verdiğini anlamamış gibi davranarak Wu Han'ın oyununun 'sadece burjuva çalışma tarzını uygulamaktan kaynaklanan bir yanlışlığın ürünü olduğunu' belirtecekti. Kültür Devrimi'nden Sorumlu Beşler Grubu'nun kararıyla yazıldığı sanılan 1966 Şubat tarihli **Kültür Devrimi Üzerine Sonuç Raporu** adlı metinde ikinci yolu seçtiği görüldü. Rapor, Merkez Komitesi ve Mao'dan önce, Kültür ve Propaganda Bakanlıkları Parti bürokratlarına gönderildi. Doğru olup olmadığı bilinmemekle birlikte, Peng Çen'in raporu Liu Şao-çi'nin evine götürerek onayını aldığı iddia ediliyor.

Beşler Grubu 3 Şubat'ta 11 üst düzey parti yöneticisi ile bir toplantı düzenledi (bu kurulun,

bir çalışma konferansı gibi başka yoldaşları toplantıya davet etme yetkisi vardı). *'Akademik eleştirilerin bugünkü düzeyi, burjuva fikirlerin eleştirisinde... zengin bir birikim... ve büyük başarılar sağlandığını gösteriyor. Akademik sorunların çözümü çok karmaşık olduğundan... tartışmaların artık sıkı bir önderlik denetimi altında sürdürülmesi zorunludur.'* Raporun sonunda, Hay Juy'un görevden alınışı ile Luşan Genel toplantısı'nda Peng Tehhuay'ın görevden alınışı arasında bir ilişki görülmediği özellikle belirtiliyordu.

Genel Rapor, Beşler Grubunu böldü, Kang Şeng ve diğer iki üye rapora karşı oy kullanarak protesto ettiler.

Rapor Mao Zedung'a ancak Şubat sonunda ulaştı. Şubat ayının bir başka önemli olayı, Lin Biao'nun himayesi ve Chiang Çing'in gözetiminde düzenlenen *Halk kurtuluş Ordusu Sanat ve Edebiyat Forumu*'ydu. Forum, HKO Kültür Dairesi'nin sanat ve edebiyat alanında Mao'nun sözcüsü kimliğiyle kendini kabul ettirmesini sağladı. Forum'dan sonra, HKO'nun birçok kültür grubu sanat ve edebiyat alanına yön veren açıklamalar yaptı. (...) Forum, Lu Sün'ü ve yapıtlarını örnek aldığını açıkladı. **Forum, burjuvazinin ülkedeki en güçlü mevzisi olan Pekin'deki Kültür Ve Propaganda Bakanlıklarının yaklaşan mücadelenin hedefi olacağını gösterdi.**” (abç) (age.Sf; 405-406)

16 Nisan 1966'ya gelinme-

den Mao'nun çizgisiyle Liu Şao-çi çizgisi arasındaki çizgi çatışması en üst düzeyde sadece kültür alanında yaşanmadı. Ekonomi alanında da kendisini gösterdi. Liu, tarımda makinalaşma vb. konulara ilişkin oportünist görüşleri içeren raporu Mao'dan gizliyordu. Mao'nun dediği gibi Liu, tam bir gizli "kara çete" olarak hareket ediyordu.

Çizgi çatışmasının açıktan siyasi alana dökülmesinin bir diğer örneğini ise Japonya Komünist Partisi delegasyonunun Pekin'e gelip Pekin belediye başkanı Peng Çen ile görüşmesiyle doruğa çıktı. Gelişmeleri Han Suyin'den aktaralım:

"... Mart ayında, bir Japonya Komünist partisi delegasyonunun Vietnam konusunda 'eylem birliği' sağlamak üzere kendi kendisini görevli sayarak Pekin'e gelmesi yeni bir çatışmaya daha neden oldu. Delegasyonu Peng Çen kabul etti ve görüşmelerin sonunda, 'hem revizyonizme hem de dogmacılığa karşı mücadele etme' kararı alarak Siyasi Büro'nun diğer üyelerinin de onayını alan bir ortak bildirge yayımladılar. Ancak, delegasyon o sırada Hangçow'da bulunan Mao Zedung'u ziyaret ettiğinde kıyamet koptu; Mao ortak bildirgeye, 'Amerikan emperyalizmine ve Sovyet revizyonizmine karşı ortak bir uluslararası cephe kurulmalıdır' ifadesi konmasında ısrar etti. JKP'nin, dünyayı savaş kışkırtıcıları ve barış yanlıları olarak ikiye ayıran anlayışını kabul etmiyordu. Mao, Nisan'da bütün eleştiri şimşeklerini Çu Yang ve Lu Ting-yi'ye yönelterek yeni bir mücadele başlattı. 'Parti'nin propaganda Bölümü Cehennem Kralı'nın sarayıdır. Kahrolsun Cehennem Kralı! Bütün Kölelere özgürlük! Her eyaleti ayaklanmaya çağırıyoruz. Merkeze karşı başkaldıralım... her yerden milyonlarca bilge maymun başkaldırmalı, Cehennem Kralı'nın sarayını paramparça etmelidir.'

Son olarak da, bütün Parti yöneticilerini uyardı: 'Onuncu genel toplantı sınıf mücadelesini sürdürme kararı almıştır. Wu Han buna rağmen karşı-devrimci, Parti düşmanı zıvalıklar yazıyor ve Kültür Bakanlığı orali bile olmuyor; Bakanlık Parti merkezi'nin kararlarını çiğniyor'. Mao, Parti düşmanı aydınları koruyanlar ile sol kanat yazarlara sansür uygulayanları 'kara bir çete' olarak tanımladı.

'Sosyalizm ve Parti düşmanı kara çete' artık baş yazıların hedefi oluyordu. Merkez Komitesi sekreterliğinin 14 Nisan tarihli bir toplantısında Kang Şeng, Peng Çen'in 'Sonuç Raporu'nda yaptığı usulsüzlüğü açıkladı. Ulusal Halk Kongresi, 16 Nisan'da Peng Çen'in Parti karşıtı eylemlerini incelemek üzere toplandı. Kültür Devrimi de, 16 Nisan günü resmi olarak başlatıldı." (abç) (age, Sf; 407)

16 Nisan dan 16 Mayıs a
nemli Gelişmeler

"Halk Kurtuluş Ordusu, 18 Nisan'da çıkan Mao Zedung Düşüncesi'nin Yüce Kızıl Bayrağını Yükseltelim başlıklı yazı ile kamoyuna devrimin saflığının bekçisi olduğunu açıkladı. 'Çin Komünist Partisi'nin ve Başkan Mao'nun eseri olan (...) halkımızın Kurtuluş Ordusu, Çin toplumunun proletarya diktatörlüğüne, halka ve Parti'ye en sadık kurumudur.' (age,sf;408)

Kurtuluş Günlüğü (bu gazete Şanghay'da çıkartılmaktadır) adlı gazetenin 4 Mayıs tarihli başyazısında 'Sınıf Mücadelesini Asla Unutmayalım' diye parti ve devlet yönetimindeki durumu gözler önüne seriyordu.

"8 Mayıs'ta yayımlanan Parti ve Sosyalizm Karşıtı Kara Çizgiyi Topa Tutun' başlıklı çağrı yazısında bir adım daha ileri gidiliyordu.

Böylelikle, yani Pekin Belediye yönetimindeki Wu Han'ın eleştirilmesi devlet yöntemini, partiyi, hükümeti ve bütün yönetici organları eleştirmenin ilk kıvılcımı her geçen gün ülkeyi sararak büyüyordu. Bu günlerde Peng Çen gibi revizyonistler Belediye başkanlığı görevlerinden alındı. Revizyonizmin Pekin'deki kalesi Mayıs başlarında çätürdamaya başladı.

Yazarın dediğı gibi "daha Mayıs'ın ilk günlerinde, ülkenin bütün fabrikalarına **kara çizginin iflah olmaz canavarlarını** teşhir eden binlerce dazubao (dazubao: duvar afişi demektir-bn.) asılmıştı."

Ve tarihi gün, yani Kültür Devrimi'nin kelimenin gerçek anlamıyla başlangıç tarihi ilan edilen gün gelip çattı. Siyasi Büro ve arkasından yapılan (4-18 Mayıs) Merkez Komitesi toplantısında tarihi karar alındı. Ve toplantının bitiminde "**16 Mayıs genelgesi**" olarak bilinen belge yayımlanıp bütün parti örgütlerine gönderildi. "Bu genelge tam bir yıl sonra, 16 Mayıs 1967'de *'tarihi ve çağır açan bir belge'* olarak kamuoyuna da açıklandı."

16 Mayıs Genelgesi

"16 Mayıs genelgesi" için Çin Komünist partisi 9. Milli Kongresinin Raporu'nda şu değerlendirme yapılmaktadır. Aktaralım:

"16 Mayıs 1966 tarihli **Genelge**, Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin teorisini, çizgisini, ilkelerini ve politikasını tesbit etti ve bütün hareketin büyük programını meydana getirdi. **Genelge**, Liu Şao-çi'nin burjuva karargahı tarafından bu büyük devrimi bastırmak amacıyla ortaya konan 'Şubat Taslağı'nı baştan aşağı eleştirdi. Bütün Parti'yi ve bütün ülke halkını mücadelenin namlusunu Parti'ye sızmış olan burjuva temsilcilerine doğru çevirmeye ve 'hala yanbaşımızda yuvalanmış bulu-

nan Kruşçev gibilerin' maskesinin indirilmesine özel bir dikkat göstermeye çağırdı. Bu, büyük bir siyasi devrimi başlatmak için bütün ülke halkını seferber eden büyük bir çağrıydı. **Genelge**'nin kararıyla Merkez Komitesi'ne Bağlı Kültür Devrimi Grubu, başkan Mao'nun proleter devrimci çizgisini azimle uyguladı."

Bilindiğı gibi kültür devrimi için daha önce atanan beşli grup Liu-Şao-çi çizgisini temsil ediyordu. Bu grup gösterilen bütün iyi niyet ve kazanma çabalarına karşın onlar aynı revizyonist-bürokratik iflah olmaz çizgilerinde devam etti. Bunun üzerine daha önce aktardığımız gibi "16 Mayıs genelgesi"ne bağlı olarak kültür devriminin başarıyla yürütülmesi için "beşler grubu" görevinden alınarak Merkez Komitesi'ne bağlı yeni bir grup atandı. Bu grup, yani Kültür Devrimi'nden Sorumlu Grup (KDSG) kültür devriminin sonuna kadar (1969) görevine devam etti. Bu grubun önderliğine ise Cen Bo-da atandı. ÇKP belgelerinden de anlaşılacağı üzere Cen Bo-da Lin Biao'nun sol çizgisindeydi. Bu grup aynı zamanda Merkez Komitesi genel sekreterliğinin bütün işlevlerini yerine getirmekle de yetkili kılınmıştı. Bu grubun önderlerinden birisi de Mao'nun eşi Çiang Çing yoldaştır. Çiang Çing Cen Bo-da'nın yardımcısıydı. Bu ikisi dışında "Şanghaylı halk önderlerinden" olan Yao Wen-Yuan ve Çang Çung-Çiao da" bu KDSG'nin yönetiminde yer almaktaydı. Devrimin sonuna kadar da görevlerine devam etti.

"16 Mayıs genelgesi" gençlik kitlelerini ayağa kaldıran gerçek bir kıvılcım oldu. Yazar Han Sunyin bu durumu şöyle yorumluyor:

"Pekin üniversitesi felsefe ve toplumsal bilimler fakültelerinden altı okutmanın yazdığı ilk önemli dazubao 25 Mayıs'ta üniversite duvarına asıldı. Bu okutmanlardan biri olan Nich Yuan-ze adlı kadın, kül-

tür Devrimi'nde çok önemli etkinlikler gösterecek, daha sonra da yetkilerini yasal olmayan işlerde kullandığı gerekçesiyle bir halk komününde kol gücüyle çalışmaya gönderilecekti.

25 Mayıs dazubao'sunda Pekin Üniversitesi dekanı Lu ping ile yardımcılarını şiddetle eleştiriliyordu. Mao bu belgeyi 1 Haziran'da okudu ve 'ilk Marksist-Leninist dazubao... 20.yüzyıl Çin Paris Komününü'nün Manifestosu' diyerek övdü. Dazubao'nun bütün ülkeye dağıtılmasını ve dikkatle incelenmesini istedi. 16 Mayıs genelgesi ile burjuvazinin temsilcilerinin parti içinde önemli görevleri ele geçirdiği belirtilmemiş olsaydı, dazubao Dekan Lu ping'in şahsında Pekin Üniversitesi parti komitesi hedef alındığından 'parti düşmanı' ya da 'karşı-devrimci' suçlamaları ile gözlerden kaçınılabilirdi. 1 Haziran tarihli Halkın Günlüğü'nün başyazısı bütün ülkeyi sarstı: *'Bütün Şeytanları Devirin'*(abç)...

Pekindeki bir kız lisesinin üçüncü sınıf öğrencileri, ÇKP Merkez Komitesi ile Mao Zedung'a 6 Haziran'da bir mektup göndererek *'gericilerin gençleri denetim altına almasından başka bir işe yaramıyor'* dedikleri üniversite giriş sınavının kaldırılmasını istediler. Öğrencilerin işçi, köylü ve askerlerle aynı yaşamı paylaşmasını, onlarla birlikte üretime katılmasını ve *'ideolojik diplomalarını'* onlardan almalarını savunuyorlardı. Öğrencilerin çalıştığı üretim birimindeki emekçiler uygun gençleri üniversite eğitimi için önermeliydi.

Devlet Konseyi ve Merkez Komitesi gençlerin mektubuna yanıt olarak, 13 Haziran'da aldığı bir kararla üniversite giriş sınavının kaldırıldığını, bütün üniversite ve yüksek okullardaki sınavların altı ay süreyle durdurulduğunu açıkladı. Bu kararın gerekçesi, *'Kültür Devrimi'nin sonuna kadar başarıyla sürdürülmesi... eğitim siste-*

minin derinlerine kadar işlemiş burjuva egemenliğine karşı gerçek bir reform yapılması' olarak belirtildi. O yıl bütün yüksek öğretim kurumlarının son sınıf öğrencileri sınıflarını geçmiş kabul edildiler."(age. Sf; 422-423)

Başkan Mao, "ayaklanmak bir haktır" diyerek kitlelerin revizyonist bürokratları sarsmasını istiyordu. Mao, Dazubao'larda parti içi ve dışı sorunlar diye bir ayırım yapılmasına da karşı çıkıyordu. Şöyle diyordu: "Parti içi ve parti dışı sorunlar arasında ayırım yapmayı savunmak, devrimden korkmaktır."

Elbette ki bu devrim süreci içerisinde aşırılıklara da kaçıldı. Bunlara yeri geldiğinde değineceğiz.

Mao, Temmuz sonunda Pekin'e döndükten kısa bir süre sonra, 1 Ağustos günü Sekizinci Merkez Komitesi onbirinci genişletilmiş toplantısı başladı. Merkez Komitesi toplantısı yapılmadan önce Siyasi Büro toplandı. Bu toplantıda kültür devrimi sırasındaki aşırılıkları şiddetle eleştirdi. Büyük Kültür Devrimi'nin kitleleri derinden etkilediğini vurguladı. Yakın çalışma arkadaşlarına kültür devriminin ateşini kendinize yöneltmekten korkmayın! diyerek şunlara dikkat çekti: *"Büyük Kültür Devrimi'nin ateşini kendinize yöneltin... devrim ateşinin sizi yakmasından korkmayın... bazı yoldaşlar başkalarına karşı çok iyi mücadele ediyorlar ama kendilerine karşı hiç de başarılı değiller."* ... Bazılarını ise ürkeklik ve korkaklıkla eleştirerek şu vurguları yaptı: *"Korkularınızı her şeyin önüne çıkarıyorsunuz... korku sözcüğünü silin! Yerine cesareti yazın... Devrimin sizin de kafalarınıza vuracağı günler geliyor, kendinizi buna hazırlayın... Parti'nin her düzeydeki önderleri bu sınava hazır olmalıdır."*(age.Sf;427)

Bu arada "devrimin ilk kızıl muhafız örgütü"nün "20 Temmuz'da Sinhua Üni-

versitesin'e bağlı bir lisede kurul''duğunu da not düşelim.

Mao, revizyonist-bürokratik egemenlik yıkılmadan ülkede sosyalizmi kurmak mümkün değil diyordu. "Üç büyük farklılık(el emeği ile kafa emeği; kent ile köy, işçiler ile köylüler arasındaki) ortadan kaldırılamaz."

Başkan Mao'nun gençliğe hitaben yazdığı ve 1 Ağustos günü açıklanan tarihi mektubundan: "Halk, gericiilere karşı ayaklanmakta haklıdır... Sizi yürekten destekliyorum... Bu arada, birleşebilecek herkesle birleşmeminiz gerektiğini hatırlatmak istiyorum... Çok ciddi hatalar yapan insanlara yanlışları iyice kavratıldıktan sonra kendilerini düzeltmeleri ve yeni bir insan olabilmeleri için olanak tanınmalıdır... Marks şöyle der: Proletarya yalnız kendisini değil, bütün insanlığı kurtarmalıdır. İnsanlığı bir bütün olarak kurtarmadan proletarya kendisinin nihai kurtuluşunu da gerçekleştiremez. Yoldaşlar! Lütfen bu gerçeği gözden kaçırmayın."(abç)

Mao, yukarıya aktardığımız uyarıyı aşırı, sol-sekter tutumları törpülemek için yapmıştır.

5 Ağustos 1966; Mao,
Karargahlar Bombalayın !

Tüm bu gelişmelere koşut olarak "Onbirinci Merkez Komitesi'nin genişletilmiş toplantısında, 5 Ağustos sabahı Mao, Karargahları bombalayın! başlıklı kendi dazubaosunu açıklayarak büyük bir tartışma başlattı. Mao satırlarına, gençlerin 25 Mayıs'ta Pekin üniversitesi'ne astığı dazubaoyu överek başlıyordu. 'Yoldaşlar! Bu dazubaoyu tekrar tekrar okuyun... ne yazık ki, geride bıraktığımız elli gün içinde her düzeyden bazı önder yoldaşlar tam ters yönde davranmıştır...

Bu yoldaşlar bir burjuva diktatörlüğü kurarak proletaryanın yükselen kültür devrimi hareketini baskı altına almaya çalıştılar. Ülke gerçeklerini kendi kafalarına göre yorumladılar... beyaz bir terör uyguladılar... kendilerini herkesten üstün görmeye başladılar... burjuva hoyratlığını öne çıkararak proleter ahlakını ayaklar altına aldılar. Bunlar iğrenç insanlara dönüştüler!" (age.Sf; 429-430)

Görüldüğü gibi başkan Mao'nun "burjuva karargahları bombalayın!" sözünü söylediği ve büyük proleter kültür devrimi hareketini açıktan başlattığı tarih 1966'nın 5 Ağustos'udur.

16 Nisan, 16 Mayıs ve 5 Ağustos tarihleri Kültür devrimi için çok önemli ve büyük tarihsel dönemeçlerdir.

Mao, aynı günlerde, daha doğrusu Merkez Komitesi toplantısı sonrası günlerde Liu Şao-çi ile parti içinde artık bir arada kalmayacağı ve tasfiye edilmesinin zorunlu olduğunu şu sözlerle ortaya koymaktadır:

"Partide uzun süredir birarada bulunan burjuva karargahları ile proleter karargahları arasındaki iki çizgi mücadelesi alevlenmiştir." (...) (abç)

Toplantı ve sonuçlarına ilişkin şu bilgilere yer verilmektedir:

"Merkez Komitesi'nin Kültür devrimi hakkındaki kararı 8 Ağustos'ta açıklandı. Bu karar daha sonra 'Kültür Devrimi'nin 16 ilkesi' olarak anılmıştır. Kararın alındığı MK Genel Toplantısı'nın güvenliğini Liu'ya bağlı birlikler sağlıyordu. Bu toplantıyla ilgili olarak, HKO merkezinin bazı MK üyelerinin toplantıya girmesinin engellediği, böylece sol kanadın(Lin Biao'nun başını çektiği kanattır-Sınıf Teorisi'nin notudur) azınlıkta kalmasını önlediği ileri sürülmüştür. Karar Çete olarak bilinen Peng Çen ile Lu Ting-

Liu Şao-çi 16 Mayıs “genelgesi” ve Ağustos’ta yayımlanan 16 ilkeye karşı çıkmaktaydı. Mao’nun kendi Dazubaos’unda “burjuva karargahları bombalayın”ı okuyunca panikleyip dehşete düşmüştür. “Komünist Partisi’ne karşı başkaldırın” gibisinden bir çağrı yapılır mı, diye hem paniklemiş hem de bu ateşin kendisini yakacağını bildiği için korkmuştu.

yi toplantıya katılmış, ancak haklarında açılan soruşturma sürdüğü için oy kullanmalarına izin verilmemiştir. Genel Toplantı’ya yeni kurulan Kızıl Muhafız birliklerinden gelen kadrolar ile KDSG üyeleri de katılıyordu. Sonuç bildirgesinde, ‘Pekinden gelen çok sayıda devrimci öğretmen ve öğrenci de toplantıyı izlemiştir’ deniyordu. Liu Şao-çi de toplantıya katıldı ve oyunu kullandı. Mao’nun sık sık ‘hep benden uzak yerlere oturur’ diye sitemle söz ettiği ÇKP Genel Sekreteri Deng Siao-Ping’in de toplantının açılışından biraz sonra Mao’nun yanındaki koltukta yerini aldığı sanılmaktadır. Deng Siao-ping tam bir Liu yandaşı değilse de onun birçok fikrini savunurdu. Oldukça ikna edici bir özeleştirici veren Deng 1973’te Mao tarafından yeniden önemli bir göreve önerildi.” (age: Sf:430)

Deng Siao Ping’in özeleştirici verdiği ve ‘73 yılında tekrar önemli görevlere getirildiği bilgisi doğrudur. Fakat aynı Deng, Mao öldükten sonra (1976 Eylül sonrası) Partiyi Hua Gue Feng kiliğiyle birlikte ele geçirerek Mao’nun eşi Çiang Çing’in MLM kanadını partiden tasfiye etti. Daha sonrasında ise bilindiği gibi Çin’i adım adım kapitalizme götürdüler.

Bu tarihi gelişmelerden de anlaşılıyor ki Ağustos’ta yapılan MK toplantısı Çin ve ÇKP tarihinde tarihi bir dönüm noktasını oluşturmaktadır.

Başkan Mao, kültür devrimindeki aşırılıkların, daha doğrusu olası bir şiddet hareketinin önlenmesi için farklı fikir sa-

hiplerine mücadelede kesinlikle baskıya baş vurulmamalıdır diye önemle şu vurguları yaptı:

“ ‘Bazan, gerçeği savunan azınlıktır, bu ne-

denle azınlıkta kalan güçleri korumalıyız. Azınlık haksız da olsa davasını savunabilmeli, görüşlerini koruyabilmelidir.’

‘Nerede bir tartışma yaşanıyor, orada zor kullanılmasını engelleyin ve sorunun nedenlerinin tartışılmasını sağlayın.’ ... ‘Kitlelerin ya da öğrencilerin birbirleriyle mücadele etmesine yol açacak ifadeler kullanmayın’ diyordu.

1966 yılının Eylül ayında Çu En-lay “öğrencilerden ‘devrimi şimdilik fabrikalarla kırsal alanlara yaymamalarını’ istedi. ‘Büyük Kültür Devrimi’ni üretimi artırma çabalarının karşısına çıkarmak çok yanlıştır. Ülkeyi bir uçtan diğerine dolaşan milyonlarca öğrencinin aksine, işçiler ve köylüler kendi üretim birimlerinde kendi devrimlerini öz güçlerine dayanarak yapacaktır.’

Silahlı Kuvvetler de kendi kültür devrimi’ni, HKO Genel Siyasi Bürosu ve Askeri İşler komitesi’nin önderliğinde yürütecekti. Böylece, Halk Kurtuluş Ordusu’nun gelişen halk hareketini nesnel bir biçimde etkilemesi sağlanacaktı.”

Liu Şao-çi 16 Mayıs “genelgesi” Ve Ağustos’ta yayımlanan 16 ilkeye karşı çıkmaktaydı. Mao’nun kendi Dazubaos’unda “burjuva karargahları bombalayın”ı okuyunca panikleyip dehşete düşmüştür. “Komünist Partisi’ne karşı başkaldırın” gibisinden bir çağrı yapılır mı, diye hem paniklemiş hem de bu ateşin kendisini yakacağını bildiği için korkmuştu. Çünkü bu sağ-revizyonist

unsur kitlelerin kendisini ve partiyi sarsmasını istemiyordu. “Kitleler ayaklanmalıdır!” sloganı onu ve onun gibi kaşarlanmış revizyonistleri korkutuyordu. Çünkü onların iktidarı sarsılıyordu.

Sovyetler Birliği ne Kar A k
Tav r

12 Ağustos günü radyo ve televizyonlarda okunan Merkez Komitesi Genişletilmiş toplantısında şu önemli ve tayin edici noktaların altı çizildi:

“Sovyetler Birliği ile eylem birliği düşünülemez... artık, dünya devriminin yeni bir aşamasını yaşıyoruz. Bütün siyasi kuvvetler büyük bir bölünme, dağılma ve yenden örgütlenme süreci yaşıyor.”(abç)

Belirtmemiz gerekir ki Liu Şao-çi tüm kötü yanlarına rağmen hala da Merkez Komitesi’nde tutulmaktadır. Ama Deng ile birlikte pasif görevlere atanmaktadır. Demek ki burada tüm amaç bu insanları kazanmaktır.

Geçerken bir kez daha belirtelim: Bu genel toplantıdan(11. Merkez Komitesi genişletilmiş toplantısı) sonra KDSG dört yıl boyunca “üç ayrı merkezi organ ile birlikte (Devlet Konseyi, Siyasi Büro Yürütme Komitesi tarafından temsil edilen ÇKP Merkez Komitesi ve Askeri İşler Komitesi) Kültür Devrimi’nin yönetim merkezi” olarak görev yaptı.

Bu genişletilmiş MK toplantısından sonra Kültür Devrimi’nin etkileri ülkenin dört bir yanını sardı. 18 Ağustos günü Pekin’de düzenlenen mitinge 1 milyon kişi katıldı. Mao, ilk kez kamuoyu karşısına çıktı. Kızıl Muhafızların resmi geçit törenini selamlayarak onların söylediği “Denizlerde Seyretmek Kaptanın Ustalığına Bağlıdır” marşını dinliyordu.

Ağustos sonrası önemli gelişmeleri

aktarmaya devam edelim:

Başkan Mao, bunun gibi Kasım sonuna kadar “yedi dev miting daha düzenledi.” Ülkenin her tarafından kızıl muhafız birlikleri akıyordu. Kızıl muhafız sayısı “13 milyonu” buldu. Öyleki başkent Pekin’de her gün 2 Milyon Kızıl Muhafızı bulmak mümkündü.

Bu arada hatırlatmak gerekir ki “kızıl muhafızların silah taşıma, yönetici kadroları görevden alma ya da tutuklama yapma yetkileri yoktu. Görevleri ‘eleştirmek, önderlik etmek, dört eski alışkanlıkla mücadele etmek’, devrimci politikaları kitlelere kavratmak ve devrime bütün halkın katılmasını sağlamaktı. Bunu, kısa sürede başardılar. Kentlerin ve kasabaların her sokağına girerek bütün eski sokak isimlerini değiştirdiler. Hemen hemen herkesle tartışarak feodal ideolojinin toplumda hala ne denli yaygın olduğunu kavratmışlar. Eylemleri bazen yumuşaktı... bazan da çok sert davrandılar. Özellikle kentlere yerleşmiş eski toprak ağası, kapitalist ve karşı-devrimcilerin evleri aranırken bazı aşırılıklar yaşandı. Ancak, 30 milyon gençten oluşan bir kitle de yetkilerini kötüye kullanan küçük bir azınlığın olması kaçınılmazdı.(abç) Kızıl Muhafızlar, başka hiçbir gücün başaramayacağı zor bir görevin üstesinden geliyordu. Kentleri gerçek anlamda temizlediler, muazzam silah ve altın stoklarına el koydular, birçok gizli ajan ve casusu açığa çıkardılar. Sokaklara tamamen egemen olan propaganda çalışmaları tartışma ve eleştiri geleneğini topluma iyice yerleştirdi.”

Kültür devrimi doğru rotasında yürürken ama Lui Şao-çi revizyonisti bu rotayı bozmak için bin bir hile ve şeytani planları devreye sokmaktan geri durmuyordu. Ne yapıyordu? Emekçileri, Kızıl Muhafızlara karşı “bunlar ÇKP ve başkan Mao’nun düşmanıdır” diye kışkırtıyordu. Bu kışkırtmalar

sonucu bazı eyaletlerde ciddi kanlı olaylar yaşandı. “Çatışmalarda birçok Kızıl Muhafız yaralandı ve bazıları da öldürüldü”. Durumu Mao öğrenir öğrenmez çok sert tavır takınarak şunun altını çizdi: “Geri adım atılmayacak!”

Kızıl muhafızlar bazı noktalarda yetersiz kalsalar da ancak kendi disiplinlerini sağlamayı da başardılar. Örneğin Pekin, Şanghay Ve Mançurya’da kendi disiplinlerini kısa sürede sağladıkları gibi buna uymayanları ise yargılamasını bildiler.

Yeri gelmişken belirtmekte fayda görüyoruz: Mao ve onun ÇKP’si Çin’de bir ajan ve istihbarat örgütü kurmaya ihtiyaç duymadı. O, halk kitlelerine güveniyordu. Dolayısıyla ajan ve istihbarat örgütünü kim veya kime karşı kuracaktı? Diğer ülkelerde sözümona dış gerici güçlere karşı kullanma adı altında kurulanlar ise kısa süre sonra hep kendi halkına karşı kullanılmıştır. Sınıf Teorisi 6. sayıda bu konuya ilişkin kısa ve öz bir şekilde değinmiştik. İstihbarat ve ajan örgütlerinin kurulması ne ad ve kılıf altında inşa edilirse edilsin yine de bunun arka planında yatan halka karşı güvensizliktir. Bu, aynı zamanda toplumu ve halkı ajanlaştırma kurumlaşması ve siyasetidir. Bu siyaset ve kurumlaşmada halka güven yoktur. Halka güvenmeyen bir iktidarın yaşamasının da proletarya ve halk açısından bir anlamı olmaz. Çünkü halka güvenmeyen bir iktidar, halkın ve proletaryanın iktidarı olamaz! Bu, ne adına yapılırsa yapılsın böyledir. Halka doğru bir ideoloji ve siyasi çizgi doğrultusunda gidildiğinde halkın kendisi ajanları kendiliğinden açığa çıkartır. Meselenin özü bir iktidara halkın sahip çıkıp çıkmamasıdır. Bu da doğru bir siyasi çizgi ile orantılı gelişir.

İşte Büyük Proleter Kültür Devrimi bunun en somut ve canlı yanıtını oluşturmaktadır. Halkın iktidarını halkın yönetmesinden başka bir şekilde düşünmeyen

Mao, kitlelere, “ÇKP yönetimine ve parti içindeki kapitalist yolculara karşı ayağa kalkın”! diyor. Hem de bunu, kendisi işin başına geçerek yapıyor. Öyle ki bu siyaset doğrultusunda kitleler kendiliğinden kızıl muhafız birliklerine benzer emekçi örgütleri kurarak Liu Şao-çi yanlısı gruplara karşı mücadeleye girişiyordu. Bu, her fabrika ve halk komününde oluşmaktaydı. Halkın kendi gerçek inisiyatifli harekete geçmişti. Parti üyeleri ve yöneticileri açıktan eleştiriliyor, dazubaolarda her şey yazılıyordu. Parti, kelimenin gerçek anlamında kitlelere önderlik etmeye başlamıştı.

Bir yandan kitlelerin bürokrat burjuvaziye karşı bu sarsıcı ayağa kalkışı gelişmekteyken diğer yandan ise devrime zarar veren grupçu eğilimler ve oluşumlar ortaya çıkmaktaydı. Bu grupçu eğilimler gençlik örgütleri arasında bölünme ve parçalanmaya yol açmakla birlikte çatışma eğilimi de taşıyordu. Parti içinde Liu’nun sağ revizyonist kanadı “sahte kızıl muhafızlar kurarak halkın bölünmüşlüğünden” yararlanıyordu. Liu Şao-çi’nin bu provakatif çabaları zamanla sert çatışmalara yol açtı. Gazetelerde şiddete karşı ciddi yazılar yazılmasına karşın olaylar güt gide artıyordu. Şiddete ilişkin yazılan şu sözler çok önemlidir: “... Baskı ve şiddet ancak insanların derisini ve etini etkileyecek, duyguları ve düşünceleri değiştirmeyecek”tir. Çu En-lay ve Çiang Çing yoldaş “güç kullanmak yerine her zaman ikna yöntemini uygulayın” uyarısını yapmasına rağmen, ama bu uyarılar etkili olmuyordu.

Lien-tung Kar -devrimci
grubu a a kt

Liu’nun karşı-devrimci çizgisinde şekillenen ve onu açıktan destekleyen Lien-tung (birleşik eylem grubu) adıyla bir grup

ortaya çıktı. Bu grup elamanlarının “liderleri” daha çok parti üst düzey kadrolarından oluşmaktaydı. Bu grup kurulduktan kısa bir süre sonra KDSG, Çu En-lay ve Çiang Çing yoldaşı açıktan hedef alan Liu-Şao-çi’yi ise destekleyen daozebaolar yayımladılar. 1967 yılı başında bu grubun 139 üyesi tutuklandı ve karşı-devrimci ilan edildi.

reniyorlar.”(age. Sf,440)

Mao, Liu’dan tüm olumsuzluklarına rağmen özeleştirme vermesini istiyordu. Hemen tasfiye edilmesinden yana değildi. Yıl 1966’nın Ekim’i. Tabii parti içerisinde bir de Lin Biao’nun başını çektiği sol çizgi vardı. O koşullarda Liu’nun sağ çizgisi kadar tehlikeli olmasa da ikinci derecede tehlikeli bir çizgiydi. Lin Biao ise Liu’nun hemen tasfiye edilmesini istiyor-

Gelişmeler öyle bir aşamaya varmıştı ki, müdahale için Halk Kurtuluş Ordusu’nu devreye sokmak artık bir ihtiyaç olarak kendisini dayatmaktaydı. Nitekim 1967 yılının Ocak’ından itibaren HKO, karşı-devrimci grupları etkisizleştirmek için devreye sokuldu. Mao’nun talimatı netti: Silah kullanmayacaktı! Bu karardan dolayı da HKO’nun yüzlerce, binlerce askeri yaşamını yitirdi. Yanlış eğilimlere meydan vermemek için daha önce “‘ordu saflarındaki bir avuç kapitalist yolcuyla temizleyelim’ sloganı yanlış ve uygunsuz bulunarak kaldırıldı.”

Sağ revizyonist kanat, “kırmızı muhafızları öldürmek amacıyla kendi kontrolündeki büyük fabrikaların işçilerinden Kırmızı İşçi Ordusu adlı bir örgüt kurmaktan” da geri kalmamıştı.

Çok önemli bir noktaya dikkatleri çekmek istiyoruz. Süreç içerisinde bir çok grup kuruldu. Grup ve grupçukların hiç birisi de Mao’yu doğrudan hedef almıyordu. Fakat yaptıkları Mao’nun maskesi altına sığınarak kırmızı bayrağı yere düşürmektir. Bu durum Kültür devrimini olumsuz şekilde etkilemekteydi. Onlarca, hatta yüzlerce grup ve grupçuklar türemişti. Ancak bunlar içerisinde en tehlikelisi az önce de işaret ettiğimiz Liu Şao-çi’yi destekleyen karşı-devrimci gruptu. Başkan Mao, bu durumu şöyle açıklıyordu:

“Bizimki kadar büyük bir ülkede bir avuç başıbozuğun yarattığı sorunları fazla büyütmemek gerekir... gençler bu olaylardan çok etkileniyor... böylece devrimin kolay bir süreç olmadığını öğ-

du. Onunla da yetinmiyordu. İlerleyen günlerde O da tıpkı Liu gibi Mao’nun şapkasının altına sığınarak Çu En-lay gibi devrimin önderlerini daozebaolarla gizliden gizliye teşhir etmeye çalışıyordu.

Liu Şao-çi özeleştirme verdi. Mao, onun düzeleceğini ümit ediyordu. Az önce de belirttiğimiz gibi sol kanat temsilcisi Lin Biao ve Cen Bo-da ise Liu’nun hemen tasfiye edilmesini istiyordu.

Ocak 1967; Kültür Devriminin İlk Aşamasının Tamamlanması Ve Ocak Devrim Fırtınası !

Gelişmeler öyle bir aşamaya varmıştı ki, müdahale için Halk Kurtuluş Ordusu’nu devreye sokmak artık bir ihtiyaç olarak kendisini dayatmaktaydı. Nitekim 1967 yılının Ocak’ından itibaren HKO, karşı-devrimci grupları etkisizleştirmek için devreye sokuldu. Mao’nun talimatı netti: Silah

kullanmayacaktı! Bu karardan dolayı da HKO'nun yüzlerce, binlerce askeri yaşamını yitirdi. Yanlış eğilimlere meydan vermemek için daha önce " 'ordu saflarındaki bir avuç kapitalist yolcuyla temizleyelim' sloganı yanlış ve uygunsuz bulunarak kaldırıldı."

"19 Ocak sabahı, ülkedeki hemen bütün radyo ve TV istasyonları, bankalar, hapishaneler, tahıl ambarları ile depolar HKO'nun denetimine geçmişti. Şubat'a kadar da, bütün ulaştırma sistemi ile havaalanlarına egemen oldular. 1 Nisan'da, ülkedeki bütün temel hizmetler 400.000 HKO askerinin denetiminde yürütülüyordu. Düzenin sağlanmasında ve işlerin yürütülmesinde görev alan HKO militanlarının sayısı, bütün Kültür Devrimi döneminde iki milyonu aşacaktı." (age. Sf, 449)

HKO'nun göreve çağırılması aynı zamanda "kültür Devrimi"nin ilk aşamasının sonu olarak kabul edilir."

Ocak ayının Büyük Proleter Kültür Devrimi için bir başka önemli boyutu işçi sınıfının devlete öncülük etme işlevini üstlenmesidir. "Ocak Fırtınası" söylemi, işçi sınıfının Şanghay'da başlayan ayaklanmasından alır.

Bu tarihi dönemeç "ÇKP 9. Milli Kongresi Raporu'nda" şöyle değerlendirilmektedir:

"Başkan Mao, Şanghay'daki Ocak devrim fırtınasının tecrübelerini tam vaktinde değerlendirdi ve bütün ülkeye şu çağrıda bulundu: 'Proleter devrimciler, birleşin ve parti içinde kapitalist yolu benimseyen bir avuç iktidar sahibinden iktidarı geri alın.' Bundan sonra, Başkan Mao şu emri verdi: 'Halk Kurtuluş Ordusu Sol'un geniş kitlelerini desteklemelidir.' Başkan Mao, daha sonra Heylungciang eyaleti ve diğer bazı eyalet ve illerin tecrübelerini değerlendirdi; devrimci kadroların, Halk Kurtuluş Ordusu'nun

ve devrimci kitlelerin temsilcilerini içine alan ve üçlü devrimci bileşimi meydana getiren devrimci komitelerin kurulması hakkındaki ilkeleri ve politikaları tesbit etti ve böylelikle, bütün ülkede iktidarı ele geçirme mücadelesini ilerletti.(abç)

Proletarya ve burjuvazi arasındaki, iktidarı ele geçirme ve iktidarı geri alma mücadelesi, bir ölüm kalım mücadelesiydi. 1967'de Şanghay'daki Ocak Devrim fırtınasından 1968 Eylül'ünde Tibet Sinciyang devrim komitelerinin kuruluşuna kadar geçen yirmibir ay süresince, iki sınıf ve iki çizgi arasında tekrar tekrar siyasi güç denemeleri yer aldı; (abç) proleter ve proleter olmayan fikirler arasında zorlu bir mücadele cerayan etti ve son derece karmaşık bir durum ortaya çıktı."

Bu tarihi dönemecin bir başka önemli yanı ise Kültür Devrimi'nde inisiyatif işçi sınıfının ele geçirmiş olmasıdır. Kültür Devrimi'nin tarihi notlarında 1966 Aralık sonlarına kadar bu devrime öncülüğü esas olarak "öğrenci gençlik yürütmekteydi" diye geçmektedir.

Başkan Mao'nun 1967 yılında Çin'e gelen bir yabancı delegasyona kültür devrimi için şu değerlendirmeyi yapmaktadır:

"Devrimin ilk yılı, yangını başlatmak için yapılan planlama, düzenleme ve insanların harekete geçirilmesi çabaları ile geçmişti. İkinci aşamada ise, kitlelerin yaratıcı zekasına dayanan yeni yönetim organları kurulacak, mücadele, eleştiri, dönüştürme ilkesi uyarınca insanların düşünce biçimleri ile bilinçleri devrimcileşecekti. Üçüncü yılda ise herşeye yeni bir düzen verilecekti." (abç)

Mao, bu görüşmede gençliğin Kültür Devrimi'nde oynadığı rol için ise şu değerlendirmede bulunmaktadır:

"(...) Büyük delege çoğunluğunun Mao'yu desteklediği MK'nin 1966 Ağus-

tos'undaki genişletilmiş toplantısından sonra gençliğin devrimci coşkusu kabarmıştı ve bu devrimin değişmez yasasıydı: ayaklanmanın en ön saflarında hep genç öğrenciler bulunurdu. Ancak, 1967 Ocak'ına gelindiğinde durum değişti. Şanghay işçilerinin ayaklanmasını ülkenin her yerindeki işçi ve köylü ayaklanmaları izledi. Bir devrimin temel gücü her zaman işçi-köylü-asker ittifakından oluşurdu(askerler üniforma giymiş işçi ve köylülerdi). Aydınlar ayaklanmaya hemen katılsa da, içlerinde güçlü bir oportünizm eğilimi vardı. Genç öğrenciler de burjuva eğitimi almıştı ve 'burjuva düşüncesi bir biçimde kanlarında dolaşıyordu.' (abç) Parti'nin içinde ya da dışında, aydınların çoğunun dünya görüşü kaçınılmaz olarak burjuva düşüncesinin etkisindeydi ve düzeltmeleri gerekliydi.

Şanghay'da başlayan Ocak Fırtınası, Çin işçi sınıfının devlete öncülük etme işlevini üstlendiğini müjdeliyordu." (age.Sf; 450-451)

İşçi sınıfının öncülüğü ele almasıyla birlikte Kültür Devrimi'nin akışı daha olumlu bir şekilde seyretti. Bu süreç içerisinde Lui Şao-çi sağ revizyonisti boş durmuyordu. İşçi ayaklanmalarını sabote etmek için ekonomizmi geliştirmeye çalıştı. Bunun için "grevler düzenleyerek üretimi engelliyorlardı." Oysa Mao, devrimi "üretime sarılarak" yükseltmeliyiz. "Her fabrikada revizyonist çizgi ve yöneticilerini eleştireceğiz, ama bunu üretimi durdurarak değil." diyordu

Ekonomizm sadece fabrikalarda değil kırsal alanda da yayılıyordu. Öyle ki "eski toprak ağaları ile zengin köylülerin önderliğindeki gruplar silah depolarını basıyor, silahlandıktan sonra komün merkezlerini ve banka şubelerini soyuyordu. "Ekonomizme karşı verilen mücadele işçi önderi Wang Hung-wen'i iyice öne çıkarttı."

"Şanghay Belediyesi Komitesi Partiyi Koruyalım sloganıyla kurduğu Kızıl Savunma Birlikleri'ne 800.000 üye kazanırken, Wang ile Çang kurdukları örgütlerde 400.000 işçiyi birleştirmişti. İsyancı Devrim Komutanlığı, bir sonraki aşamada Mao'nun talimatlarına uygun olarak iktidarı ele geçirmeye yöneldi. ... Üretimi artırmayı amaçlayan ilk Cephe komutanlığı çağrının yapıldığı gün kuruldu. Bütün işyerlerinin giriş çıkışları işçiler, öğrenciler ve HKO askerlerinin denetimine geçti ve kısa sürede üretimi artırmayı başardılar. Parasal ödüllerle 'kandırılan' işçiler birkaç hafta içinde gerçekleri kavradı. Gazeteler, bilinçsizce aldıkları bisiklet, radyo ve diğer tüketim mallarını mağazalara iade eden işçi gruplarını kutlayan ilanlarla dolmaya başladı. 'İşçi sınıfı için gerçek zenginliğin para değil ülkeyi yönetme gücü olduğunu anlamaya başladık... paranın bizi yozlaştıran bir silah olarak nasıl kullanıldığını açıkça gördük.' (abç)

Şanghay olayları büyük bir fırtınanın ilk habercisiydi; ilk kez devrimci dalga işçi sınıfı içinden kabarmaya başlamıştı ve yönetimi ele geçiren işçiler yeni kurumlar oluşturuyordu. Komutanlığın işçiler, Kızıl muhafızlar ve devrimci kadrolar arasında kurduğu büyük ittifak proletaryanın yeni gücünü temsil ediyordu. İktidarın bu yöntemle ele geçirilmesi, Kültür Devrimi'nin proletarya diktatörlüğünün güçlenmesini sağlayan yeni bir hükümet sistemi oluşturduğunu gösteriyordu." (age. Sf; 453)

Lin Biao nun Gizli Kurdu u

16 May s rg t

Daha önce de değindiğimiz gibi kültür devrimi kendi bağrında bir çok grubu ve gruplaşmayı da beraberinde getirdi. Bunlardan birisi de daha sonra, yani 1971 yılında gerçek yüzü açığa çıkartılan Lin Bi-

ao'nun ortamı provake etmek için '67 yılının Nisan-Mayıs aylarında kurduğu "16 Mayıs" örgütüydü.

Bu örgüt Mao'dan çok Mao'cu kesilmekteydi. İsmi Mao'nun 1966 yılı 16 Mayıs'ında yayımlanan yazısından alımtaydı. Bu örgütün aynı zamanda "516 adıyla" anıldığı da belirtilir.

Bu örgüt çok kısa sürde ülkeye yayıldı. "Kısa sürede sekiz bölge ordusu kurmuş ve çeşitli önemli kentlerde iletişim merkezleri açmıştır. Pekin ve Şanghay bunların başında gelir. Bu örgüte ilişkin adı geçen kitapta şu bilgilere yer verilmektedir:

"Ülkeyi kaplayan aşırıçılık eğiliminin en ilginç özelliklerinden biri de 516 liderlerinin, Çin'de yaşayan küçük bir yabancılar topluluğu, özellikle de bunların lideri durumundaki ABD yurttaşı Sydney Rittenberg tarafından hararetle desteklenmesiydi. Bir dönem Sinhua Haber Ajansı'nda oldukça önemli görevler üstlenen Sydney Rittenberg 'Proleter enternasyonalizmi' adına çalıştığını belirtiyor ve Pekin Radyosu'nun uluslararası yayınlarını yönetiyordu. Mao'nun adı çevresinde yarı dinsel bir kült yaratmaya özen gösteren 516 liderleri, bu tutuma karşı çıkan herkese vahşice saldırıyordu. Yaratılan Mao kültü puta tapma düzeyine gelişmişti; temel sloganları da **Başkan Mao'ya sadık kalalım idi.** 'Kişi doğru safta olduğu sürece ne yaptığıının hiçbir önemi yoktur.' Bu açıklama, 516'nın bütün eylemlerini haklı göstermeye yetiyordu. Ülkenin her yanında halk Mao resimleri önünde eğilmeye zorlanıyordu. Çin devrim tarihinde önemli olayların yaşandığı Çing kangşan, Zunyi gibi birçok merkezde Mao'nun bütün mücadele arkadaşlarının resimleri kaldırılmış; sadece 'biricik sadık silah arkadaşı' ve 'hiçbir zaman hata yapmamış tek yakın dostu' Lin Biao ile çekilmiş resimleri bırakılmıştı."

Bu grubun baş hedeflerinden birisi hiç

kuşkusuz ki Mao'nun en yakın arkadaşı Çu En-lay'dı.

Bu çete bir çok olayı karıştırıyor, provakasyon üzerine provakasyon yapıyordu. Bu olaylardan birisi de İngiliz büyük elçiliğinin yakılması olarak belirtilmektedir. "yabancı düşmanlığı" geliştiriliyordu. Mao'yu putlaştırmaya çalışan bu grup gerçekte Mao'nun çizgisini uygulamıyor, tam tersini yapıyordu. Öyleki Lin Biao yanlısı Lin Çiy 19 Haziran 1967 yılında Halkın Günlüğü adlı gazetede daha da ileri gideerek Mao'ya her konuda itaat gösterilmelidir yönlü yazdığı yazıda şunları söylemektedir: 'Talimatlarını anlasak da anlamasak da... Başkan Mao'nun mutlak otoritesini korumalıyız.'

Başkan Mao bu sözlerden hoşnut olmadığı gibi bir komünist olmanın en önemli kriteri olarak şunun altını çiziyordu: "*Bir komünist her zaman kafasını kullanmalı... olguların nedenlerini ve hangi koşulların ürünü olduklarını araştırmalıdır.*"

"516 mayıs" güdümlü olaylar tırmanış gösterip hedef tahtasına Çu En-lay yoldaş oturtulunca bu aşırıçılı solcuları eleştirme görevi Çiang Çing'e düşüyordu. Ve Çiang Çing yoldaş beklenen konuşmasını 1967'nin 6 Ağustos'unda yaparak şu vurguda bulundu: '16 Mayıs örgütüne... daha tahammül edemeyiz... Bu örgütün sizi etkilemesine izin vermeyin... bulanık suda balık avlamak isteyenler' var."

1 Eylül 1967; Lin Biao nun 516 rg t Merkez Komitesi Toplantı s nda Lanetleniyor!

"16 Mayıs" örgütünün, diğer bir adıyla "516 Örgütü"nün gerçek yüzü kurulduğu zaman ve kısa süre sonrasında açığa çıkmamıştı. Fakat bu örgüt izlediği çizgi ve karanlık eylemleri sonucu Merkez Komitesi

tesisi'nin 1 Eylül toplantısında lanetlendi. Daha önce ifade ettiğimiz gibi bu örgütün gerçek yüzü ancak 1971 yılında açığa çıkartılmıştır. Bu örgütün kınanmasına Lin Biao çizgisinin ikinci adamı olan Cen Bo-da da imza atmaktadır. KDSG üyesi olan Wang Li görevden hemen alındı. Onun dışında KDSG'nun dört üyesi tutuklandı.

Çiang Çing yoldaşın binlerce insanın ölümüne neden olan bu örgütün başını Lin Biao ve Cen Bo-da'nın çektiğine dair şüpheleri vardı. "Ordudaki kapitalist yolcuları temizleyelim" sloganının arkaplanında ordu bölge yönetiminde yer alan komutanlar hedeflenmekteydi. Oysa bu komutanların ezici çoğunluğu yoksul ve emekçi aile çocukları idi. Her zaman için de devrimi korumuşlardı. Amaç belliydi. Orduyu zayıflatıp ele geçirmekti. Lin Biao ve Cen Bo-da her geçen gün biraz daha düşmanlaşıyordu.

Bilindiği gibi Lin Biao 1969 Nisan'ında ÇKP 9. Kongresinde "2. adam olarak, dahası Mao'nun halefi olarak ilan edilmişti." Ancak bu durum aynı zamanda Lin Biao'nun bitişinin de başlangıcı oldu. Çünkü Mao, kongreden hemen sonra "...516 örgütü ve arkaplanındaki yöneticileri hakkında ayrıntılı bir soruşturma yürütülmesini emretti."

Bunun üzerine, yani bu soruşturmanın adım adım kendisine doğru geleceğinin farkında olan Lin Biao, bilindiği gibi kurtuluşu kaçmakta bulmuştu.

18 Ekim 1968; Liu-ao-ı
Partiden At 1 yor!

Liu Şao-çi revizyonisti 18 Ekim 1968 yılında toplanan ÇKP Merkez Komitesi'nin 12. genişletilmiş genel toplantısında partiden ihraç edilmiştir. O güne kadar Liu Şao-çi için gösterilen kazanma çabaları olumlu sonuç vermedi. Liu, zaman zaman

özeleştirisi yapsa da ancak bu özeleştirisinde samimi davranmadı. Özeleştiride samimi davranmadığı gibi gizli örgüt işlerini sürdürmeye devam etti. Mao'nun amacı Lui'yu dönüştürmek ve kazanmaktır. Ama Liu tüm bu olumlu çabaları elinin tersiyle iterek kültür devrimi karşıtı karşı-devrimci faaliyetlerini sürdürmekte ısrar etti. "Kapitalist yolcu" olan Liu Şao-çi iflah olmaz bir revizyonist olarak artık geline aşamada atılmayı hak etmişti. Mao'nun insanları dönüştürmede ne denli esnek davrandığı sadece Liu özgülünde görülen bir pratik değildir. Mao, daha önce benzer siyaseti Vang Ming ve Li Li-san'a karşı da uygulamıştır. Onların özeleştirisi vermeleri sonucu Merkez Komitesi'nde kalmalarını sağlamıştır. Kültür Devrimi'nin tarihi gelişmelerini aktar-

Kültür Devrimi tarihçesini aktardığımızda Lin Biao'nun aşırı sol çizginin temsilcisi olduğunu, bu dönem içerisinde "516" adlı gizli bir örgüt kurduğundan söz etmiştik. Lin Biao, sağ kapitalist yolculara karşı mücadelede Mao'dan çok Maocu kesilerek öne çıkmış. Ve bir çok karışıklık ve öldürme olayının Liu Şao-çi ile birlikte sorumlusu olmuştur. Mao, kültür devrimi süresince baş tehlike olan sağ kapitalist yolcuları altetmek için siyaset belirlemiştir. Lin Biao'da bundan yararlanmıştır. Kötü emellerini gerçekleştirmek için bin bir türlü hile ve entrikalı yollara baş vurmuştur. Mao, Lin Biao'nun sol çizgisinin farkındadır. Hatta yer yer de bu çizgiye karşı kitleleri yönlendirmiştir.

dık. Orada da açıkça görüleceği gibi Mao, Liu Şao-çi'nin Kültür Devrimi'ne katılması için özel çaba gösteriyordu.

Aynı zamanda devlet başkanı olan Lui Şao-çi 1949 yılı sonrası izlediği "kapitalist yolcu" çizgisi ve siyasetinden dolayı partiden ihraç edildi. Kendisi Mançurya'daki bir halk komününe, eşi ise Orta Çin'deki evine gönderildi. Daha sonra 1974 yılında kanserden öldü.

Liu Şao-çi'ye ilişkin Peking Review adlı gazetenin 43. sayısında çıkan bir yazıda şunlar belirtilmektedir: "*Büyük Prolter Kültür Devrimi, Çin'in Kruşçev'inin hesabını görmüş... onu tarihin çöplüğüne göndermiştir. Devrim, Çin'in Kruşçev'inin parti içi ve dışındaki görev ve yetkilerine son verdi.*" (Sabah Tufanı. Cilt: 2, Sf; 486)

Lin Biao'nun Sonu

Kültür Devrimi tarihçesini aktardığımızda Lin Biao'nun aşırı sol çizginin temsilcisi olduğunu, bu dönem içerisinde "516" adlı gizli bir örgüt kurduğundan söz etmiştik. Lin Biao, sağ kapitalist yolculara karşı mücadelede Mao'dan çok Mao'cu kesilerek öne çıkmış. Ve bir çok karışıklık ve öldürme olayının Liu Şao-çi ile birlikte sorumlusu olmuştur. Mao, kültür devrimi süresince baş tehlike olan sağ kapitalist yolcuları altetmek için siyaset belirlemiştir. Lin Biao'da bundan yararlanmıştır. Kötü emellerini gerçekleştirmek için bin bir türlü hile ve entrikalı yollara baş vurmuştur. Mao, Lin Biao'nun sol çizgisinin farkındadır. Hatta yer yer de bu çizgiye karşı kitleleri yönlendirmiştir. 1969 yılında Mao'nun halefi olarak seçilmesi onun için aynı zamanda çöküşü de demektir. Mao'nun Lin Biao'ya güvenmediği 9. Kongreden hemen sonra "516 örgütü" ve onun arkasındaki olan yöneticilerin açığa çıkartılması için soruşturma açması bunu

çok somut bir şekilde göstermiştir. Ki Lin Biao bunun farkında olduğundan, Mao'yu öldürmek için büyük komplo ve darbeler peşinden koşturmuştur. Ayrıca Mao'nun Lin Biao'ya güvenmediği "yeniden yapılandırma hükümetindeki" şu görevlerden de açığa çıkıyordu:

"...yeniden yapılandırılan hükümette Lin Biao savunma bakanı olarak Başbakan Çu En-lay'dan, hatta Devlet Konseyi'ne bağlı Devlet Teknolojik Planlama Komisyonu başkanı Mareşal Nieh jungçen'den sonra yer alıyordu." (age. Sf; 5139)

Evet Lin Biao ve Çen Bo-da şürekası "bir elinde kızıl bayrak sallarken", öte yandan ise Mao'yu ve Kültür Devrimi'ni boşa çıkartmak için her türlü kötülük yapmaktan geri durmuyordu. Mao, 9. Kongre sonrası okun sivri ucunu bu aşırı sol temsilcilerinden Çen Bo-da'ya yöneltti. Onu açıktan eleştirdi. Bu, eleştiri kitleler tarafından aynı zamanda Lin Biao'ya yapılmış bir eleştiri olarak algılanmaktaydı. Çen Bo-da'ya ve yanındakilere özeleştiri verme çağrısı yapıyordu. Bu çağrısı 1970 Eylül'ünde yapmaktaydı Mao. Parti başkanı sıfatıyla 15 Eylül günü şu genelgeyi yayımlamaktaydı:

"... Parti saflarında görülen 'metafizik görüşler, keyflik ve öncülük konusundaki bencil eğilimlere (apriorizm)' karşı bir 'düzeltme hareketi' başlatılmasını istedi. Bu aşamadan sonra Lin Biao'nun, kedisine geri dönemeyecek kadar bağlı olan birkaç üst düzey komutan dışında HKO saflarında güvenebileceği kimse kalmayacaktı.

Genel toplantının kapanış bildirisinde, idealizm ve metafizik görüşlere karşı mücadele açma ve 'sosyalist inşayı ve devrimi baltalamak isteyen bir avuç karşı-devrimciyi ezme' çağrısı yapıldı." (age. Sf; 519)

Lin Biao ve Çen Bo-da ile yapılan çizgi mücadelesi ÇKP parti tarihinde onuncusu oluyordu. Kaynağa göre bu mücadele-

nin en ileri düzeyde yaşandığı yer Luşan Konferansı'dır. "İki-buçuk gün sürmüştü." Bu toplantıda onuncu çizgi sahipleri yenilmişti. Mao bu toplantıda esas olarak Çen Bo-da'ya yüklenmişti. Lin Biao'yu ise her şeye karşın kazanmak istiyordu. "hastayı kurtarmak için hastalığı tedavi etmek gerekir" siyasetini her zaman için hata yapanlara karşı uygulamaktan vazgeçmedi.

Onun bu tutumu bazı oportünist akımlar tarafından "ilkelerde taviz vermek" diye yorumlansa da, ancak bu yöntem doğru olan yöntemdir. Oysa Mao ilkelerde taviz vermekle politikadaki esnekliği gayet bilimsel bir şekilde ayarlamaktadır. Ve ilkelere hiç bir zaman da taviz vermemiştir. Şöyle diyor:

"Çizgi mücadelelerinde, ilkelere ilişkin sorunlarda kesin bir tutum alırım ve taviz vermeyi kabul edemem. Büyük ilkelere konularda uzlaşma yoluna gidemeyiz."(abç)

Kısacası, tüm oportünistler ona kara çıkmak için bu çarpıtmayı yapmaktadırlar.

Ve 14 Eylül 1971: Lin Biao'nun ka... :

Daha önce ifade etmiştik. Mao, Lin Biao'yu tüm olumsuzluklarına karşın kazanmaya çalışırken, ama karşı-devrimcileşen bu unsur onu fizikmen ortadan kaldırmak ve Çin'de iktidarı ele geçirmek için darbe hazırlıkları yapmaktaydı. O, Mao'yu 8 Eylül günü Şanghay'dan Pekin'e döndüğü sırada trende bir suikast sonucu ortadan kaldırmak gibi bir "vahşi" girişimi örgütliyordu. 13 Eylül günü komplosu boşa çıktı. Suikast ve darbe girişiminin başarısız olduğunu gören Lin Biao, eşi ve oğlu ile dönemin Rusya'sına kaçmaya karar verdi. Bilindiği gibi bindikleri uçağın 1971'in 14

Eylül günü İç Moğolistan'ın Undur Han bölgesinde düşmesi sonucu öldüler.

Bunun üzerine Merkez Komitesi Pekin'de toplantı yaptı. Lin Biao üzerine ilk yarı-resmi değerlendirmelerin 1972 yılının Mayıs ayında yapıldığı belirtiliyor. Ancak olayın eksiksiz resmi değerlendirmesi yaz aylarında yapılmıştır. Bu değerlendirmelere paralel olarak 'Lin Biao'cu bütün üst düzey yöneticiler ile HKO'daki yandaşları görevlerinden alındı."

Mao'nun 20 Ekim günü Pekin Radyo'sunda şu sözleri yayımlanmaktadır:

"Düşmandan korkmak çok anlamsızdır... Beni asıl yaralayan ve üzen, dostların arkamdan attıkları oklar ve yaralandığımda dost bildiklerimin yüzünde gördüğüm o acı gülümseyiştir." (age. Sf; 523) (Bu sözler ünlü yazar Lu Sün'ün bir konuşmasından aktarılmıştır.)

Lin Biao ve çizgisi üzerine "Çin Komünist Partisi 10. Milli Kongresi Belgele-ri"nde şu değerlendirme yapılmaktadır:

"Partinin Dokuzuncu Kongresi, bizzat Başkan Mao'nun başlattığı ve yönettiği Büyük Proleter Kültür Devrimi'nde büyük zaferler elde edildiği bir sırada toplanmıştı.

Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi'nin devrimi proletarya diktatörlüğü altında devam ettirme teorisine uygun olarak, Dokuzuncu Kongre, tarihin tecrübelerinin yanısıra Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin yeni tecrübelerini de toparlayıp özetledi. Liu şao-çi'nin revizyonist çizgisini eleştirdi ve bütün bir sosyalizm tarihi dönemi için tesbit edilen partinin temel çizgisini ve siyasetlerini bir kere daha doğruladı. (...) Dokuzuncu Kongre 1 Nisan 1969'da açıldığında, başkan Mao şu büyük çağrıda bulunmuştu: 'Daha da büyük zaferler kazanmak için birleşin.' Aynı yılın 28 Nisan'ında Dokuzuncu Merkez Komitesi'nin Birinci Genel toplantısında, Baş-

kan Mao bir kere daha açıkça şunu belirtti: *'Tek bir amaç için, yani proletarya diktatörlüğünün sağlanması için birleşin.'* *'Bütün ülke halkının proletarya önderliğinde zafer kazanmak için birleşmesini sağlamalıyız.'* Ayrıca şuna da işaret etti: *'Birkaç yıl sonra belki gene bir devrim yapmak gerekecektir.'* Başkan Mao'nun konuşmalar ve Merkez Komitesi'nin kongrede kabul edilen raporu, partimiz için Marksist-Leninist bir çizgi tesbit etti.

Hepimizin bildiği gibi, Dokuzuncu Kongre'ye sunulan siyasi rapor bizzat Başkan Mao'nun rehberliğinde hazırlanmıştı. Lin Biao ise kongreden önce Cen Bo-da'yla birlikte bir siyasi rapor taslağı hazırlamıştı. Bu ikisi, Dokuzuncu Kongre'den sonraki başlıca görevin **üretimin geliştirilmesi** (abç)olduğunu iddia ederek devrimin proletarya diktatörlüğü altında devam ettirilmesine karşı çıkıyorlardı. Oysa bu, Liu Şao-çi ve Cen Bo-da tarafından Sekizinci Kongre kararına sokuşturulan ve ülkemizdeki baş çelişmenin proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişme değil, *'ileri sosyalist sistem ile toplumun geri üretici güçleri arasındaki çelişme'* olduğunu ileri süren eski revizyonist safsatanın yeni şartlarda yeniden cilalanıp piyasaya sürülen bir kopyasından başka bir şey değildi. Gayet tabii, Lin Biao ve Cen Bo-da tarafından hazırlanan bu taslak, Merkez Komitesi tarafından reddedildi. Lin Biao, Başkan Mao'nun rehberliğinde hazırlanan siyasi rapora açıkça karşı çıkan Cen Bo-da'yı gizliden gizliye destekledi, ama çabaları boşa çıkarıldıktan sonra Merkez Komitesi'nin siyasi çizgisini istemeye istemeye kabullendi ve Merkez Komitesi'nin siyasi raporunu kongrede okudu. Ne var ki, Dokuzuncu Kongre sırasında ve daha sonraları Lin Biao, başkan Mao'nun ve Parti Merkez Komitesi'nin ihtarlarına, uyarılarına ve kendisini kurtarma çabalarına rağmen,

komplot ve baltalama faaliyetlerine devam etti. Lin Biao daha da ileri giderek, karşı-devrimci bir hükümet darbesine kalkıştı, ama bu darbe Dokuzuncu Merkez Komitesi'nin 1970 Ağustos'undaki İkinci Genel Toplantısı'nda önlendi. Lin Biao, daha sonra 1971 Mart'ında silahlı bir karşı-devrimci hükümet darbesi için Tasarı *'571'in Anahatları'* başlıklı planını hazırladı ve 8 Eylül'de yüce önderimiz Başkan Mao'yu katletmek ve rakip bir Merkez Komitesi kurmak gibisinden vahşice bir çabayla darbeyi başlattı. 13 Eylül'de, komplosunun boşa çıktığını görünce gizlice bir uçağa bindi, partiye ve vatana ihanet ederek Sovyet revizyonistlerine sığınmak üzere kaçtı, ama Moğolistan Halk Cumhuriyeti'nin Undur Han bölgesinde uçağının düşmesi sonucunda öldü."

Daha önce işaret ettik ki, ÇKP içerisinde çok ciddi çizgi mücadeleleri olmuştur. Lin Biao'yla yapılanı ise **Onuncu** çizgi mücadelesidir. Ve başarıyla sonuçlanmıştır. Parti içinde çizgi mücadeleleri hiçbir zaman durmaz. Nasıl ki Kültür Devrimi'nin sivri oku Liu Şao-çi'nin sağ revizyonist çizgisine karşı yürütülüp ve başarıyla sonuçlanmasına karşın diğer çizgiler ortadan kalkmadıysa, Lin Biao'nun sol çizgisinin de alt edilmesi ÇKP içinde artık çizgi mücadelesi bitti anlamına gelmez-gelmeyecekti. Sınıf mücadelesi devam ettiği müddetçe parti içinde çizgi mücadelesi de devam edecektir. Bu, çelişkinin doğası gereğidir. Bir parti içerisinde-her zaman vurguladığımız gibi-aynı süreç içerisinde bir-kaç çizgi de olabilir. Örneğin MLM çizginin dışında, sağ ve sol çizgiler gibi. Kültür devrimi buna çok somut örnek teşkil etmektedir. Liu Şao-çi'nin sağ kapitalist çizgisinin yanında bir de Lin Biao ve Cen Bo-da'nın başını çektiği sol çizgi gibi. Tabii ki bu gibi durumlarda ideolojik mücadelede okun sivri ucu en tehlikeli olana yöneltilir. Sivri ucun birine yöneltilmesi demek diğerini gözden kaçırmak veya onunla ide-

olojik olarak uzlaşmak olarak anlaşılmaz. Yanlış anlayışlarla hiçbir koşulda mücadele-siz birlik olmaz. Fakat en tehlikeli çizgiye karşı mücadelede, ikinci derecede tehlikeli olanla duruma göre ittifaka gidilir. Dolayısıyla bu iki durumu birbirine karıştırmamalıyız.

Bu arada gerek kültür devrimi sırasında gerekse daha sonraki yıllarda Sovyet modern revizyonizminin başı Kruşçev ve daha sonra ise Leonid Brejnev'in önce Liu Şao-çi sonra ise Lin Biao kılığını açıktan desteklediğini de hatırlatalım. Mao'ya karşı olan her hareketi açıktan destekledikleri gibi, Mao ve ÇKP'ye göz dağı vermek için Brejnev Modern revizyonisti Çin sınırına asker yağmaktan da geri durmadı.

İçten ve dıştan tüm karşı-devrimci girişimlere karşı Çin Büyük Proleter Kültür Devrimi başarıyla sonuçlanmıştır.

Buraya kadar Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin tarihçesine ilişkin bilgiler sunduk. Yer yer de değerlendirmelerde bu-

lşin en önemli boyutlarında birisi ise bu siyasi devrimin dünya komünist hareketi içerisinde yeni komünist partilerin siyasi şekillenmesine yol açmasıdır. Bunlardan birisi de hiç kuşkusuz coğrafyamızdaki komünist partisidir. Tıpkı Ekim devrimi gibi BPKD'de uluslararası komünist hareket içerisinde MLM partilerin doğuşu ve güçlenmesini getirmiştir.

lunduk. Bilgiler sunduk diyoruz. Çünkü bu bölümde yorum yapmaktan öte BPKD'nin tarihsel gelişimine ilişkin belgelerden bilgiler aktarmaya çalıştık. Bu aktarımlar oldukça uzun oldu, ama gerekliydi. BPKD'ye ilişkin aktarımları uzun ve kapsamlı tutmamızdaki asıl amaç okurun BPKD'nin yapılmasının nedenleri ve amaçlarını daha derin ve kapsamlı öğrenmesi içindir. BDKD doğru ve bilimsel şekilde özümсенirse o zaman geriye dönüp baktığımızda, özellikle de MLM'ler açı-

sından partimiz içerisinde gelmiş geçmiş tüm ayrılıkların ve bunlara yaklaşım tarzının ne denli yanlış ve hatalı olduğuna dair 1. Kongrenin yaptığı tesbitlerin ne denli bilimsel olduğu bir kez daha anlaşılmış olur.

B-BPKD'den Öğrenmemiz

Gereken Zorunlu Dersler

Büyük Proleter Kültür Devrimi'nden her Maoist'in öğrenmesi gereken çok mu-aazzam dersler vardır. **Bu, uluslararası komünist bir manifestodur.** Bunun için de her Maoist Kültür Devrimi'ni her bakımdan(ideolojik, siyasi ve örgütsel) incelemeli ve ondan öğrenmelidir. "Çin'de olmuş" deyip geçmek sosyalizm sorunlarını bir nebze cikte olsa anlamamak demektir. Sosyalizm sorunlarına ilişkin bilimsel bir kafa yapısına sahip olmanın yolu BPKD'den doğru ve bilimsel sonuçlar çıkarmaktan geçer. Onu öğrenmeyen sosyalist toplum döneminde ne yapacağını şaşırır ve çakılıp kalır. Biz işin daha fazla teorik boyutuna girmeden, öğrenilmesi gereken dersleri satır başları şeklinde özetleyelim:

1) Büyük Proleter Kültür Devrimi üst yapıda gerçekleştirilen siyasi bir devrimdir.

Hemen belirtelim ki, bu siyasi devrim öylesine klasik tipte Zor'a dayalı bir devrim değil. Yeni tipte, hem de iktidardaki güçlerin kendi yönetimlerine karşı kitleleri ayağa kaldırmak için gerçekleştirilen **barışçıl** bir devrimdir. O güne kadar hiçbir burjuva ve gerici toplumun kendi içinde gerçekleşmeyen bir devrim olduğu gibi;

demokratik, sosyalist ülkelerde de gerçekleşen ilk devrimdir.

Mao döneminin demokratik sosyalist Çin'inde yapılan üst yapı devrimidir. BPKD gerçekliği bir kez daha gösterdi ki demokratik sosyalist toplum aşamasında belirleyici olan alt yapı değil üst yapıdır. Bu üst yapı kurumu içerisinde de belirleyici olan Komünist Partisi'dir.

Bu, ne demektir?

Bu, Komünist Partisi eğer doğru bir siyasi ve ideolojik hat izlerse o toplum ve iktidar komünizme doğru yol alır demektir. Ters durumda ise, yani yanlış çizgi izlerse geriye dönüşler kaçınılmazdır demektir. Daha açıkçası, burada tayin edici olan komünist Partisi ve onun ideolojik-siyasi çizgisidir. Bu doğru olunca gerek devrim aşamasında gerekse devrim sonrası süreçlerde olsun tek kişi de olsun, yine de önünde sonunda başarıyı elde etmek kaçınılmazdır. Mao'da Lenin'de üst yapının belirleyiciliğini buradan hareket ederek kuram haline getirmiştir.

Bundandır ki her Maoist defalarca BPKD üzerine yazılanları okumalı, tartışmalı ve özümsemelidir.

İşin en önemli boyutlarından birisi ise bu siyasi devrimin dünya komünist hareketi içerisinde yeni komünist partilerin siyasi şekillenmesine yol açmasıdır. Bunlardan birisi de hiç kuşkusuz coğrafyamızdaki komünist partisidir. Tıpkı Ekim devrimi gibi BPKD'de uluslararası komünist hareket içerisinde MLM partilerin doğuşu ve güçlenmesini getirmiştir. Ekim devrimi Kautsky'in başını çektiği II. Enternasyonal oportünizminin uluslararası etkisini kırdığı ve yeni Leninist partileri yarattığı gibi, BPKD ise Kruşçev-Brejnev Modern revizyonizminin UKH içerisindeki etkisini kırmış ve aynı zamanda buna koşut olarak yeni Maoist partilerin doğuşunu sağlamıştır.

Buna göre şu tespiti yapmak yerinde olur: Nasıl ki Ekim Devrimi Proleter devrimler çağını açıtıysa, BPKD'de Proleter Devrimler çağının en üst düzeyde teorisi ve pratiğinin aşamasıdır. Bu bağlamda BPKD aynı zamanda uluslararası düzlemde yeni MLM akımların doğuşunun manifestosudur!

2) Komünizme varmak için demokratik sosyalist toplumlarda kültür devrimleri yapmak şarttır.

Hem de bir tane değil, onlarca kez.

Marksizm-Leninizm-Maoizm'i savunan her komünist partisi, daha doğrusu her Maoist parti, geleceğin sosyalist toplumu süreci boyunca Büyük Proleter Kültür Devrimi'ni savunmak ve uygulamak zorundadır. Mao'nun dediği gibi sosyalizm boyunca tek bir kültür devrimi yetmez. Onlarca kez kültür devrimi yapmak şarttır. Yoksa sosyalizmin gerçek inşasını sağlayamayız.

Bu Kültür Devrimi'de tıpkı Çin'deki gibi başta Komünist Partisi'ne yönelik yapılmalıdır. Parti içinde de öncelikle üst kademelere yönelik gerçekleştirilmelidir. Yani yukarıdan aşağıya doğru. Yönetenle yönetilen arasındaki çelişkinin ana yönünü parti yönetimi oluşturur. Dolayısıyla bu yönetimin olumsuz bir hat izlemesi süreç içerisinde proletarya diktatörlüğünü de burjuvallaştırır.

Mao'nun dediği gibi Komünist Partisi'nin devrim öncesi niteliğiyle devrim sonrası niteliği bir ve aynı değil. Devrim öncesi aşamada henüz iktidar değilken ancak devrim sonrası iktidarın öncüsü; yöneticisi ve yöneleldirici gücüdür. Dolayısıyla devrim sonrası dönemde yönetici durumda olan bu güç eğer doğru bir ideolojik-siyasi çizgide yürümezse o zaman iktidarın kendisi de burjuvallaşır. Öz aynı, ama nitelik değişir. Bu komünist partisinin yönetilen

pozisyonundan yöneten pozisyonuna geçişidir. Önce yönetenlere karşı mücadele yürütüyorken, devrim sonrası mücadelenin hedefini, yani çelişkinin ana yönünü oluşturacaktır. Buradaki burjuvazi komünist partinin içinde çıkar. Hem de bürokrat burjuvazi. Parti içindeki burjuvazinin ekonomik olarak burjuva olması şart değildir. Burada kast edilen burjuvazi madde bakımından bir eskinin kapitalist burjuvazisi değil, bürokratik çalışma tarzıdır. O halde bu burjuvaziye parti içerisinde meydan vermemek için parti içinde ve dışında kültür devrimi yapmak şarttır. Bunun anahtarı da ideolojik mücadele ve kampanyalardır.

Bu devrim boyunca yanlış ve hatalı çizgilerinde ısrar edenler yönetimden alışı edileceği gibi, partiden de ihraç edilir. Daha açıkçası Kültür Devrimi'nin ana amacı Çin'deki gibi parti içerisindeki olası kapitalist yolculara meydan vermemek, partiyi onlara kaptırmamak olmalıdır. İktidarı, parti içerisindeki bürokratizme teslim etmemek için sürekli bir şekilde ideolojik-siyasi faaliyetlere ağırlık vermek şarttır.

Çin Büyük Proleter Kültür Devrimi'de gösterdi ki parti içerisinde her zaman için farklı çizgiler mevcuttur. İşte bu sağ ve sol revizyonist çizgilerin parti yönetimini ele geçirmesini önlemenin en doğru yolu partiyi aşağıdan yukarıya doğru her zaman için denetlemekten geçer. Bu, hem parti kitleleri hem de geniş halk yığınları tarafından yapılmalıdır. Bu ideolojik kampanyalar her tehlike görüldüğü zaman mutlak bir şekilde yapılmalıdır.

Bunun için de gerek parti kitleleri gerekse parti dışı halk kitlelerinin bilinci- ni ideolojik-siyasi olarak donatmak anahtar bir sorundur. İdeolojik-siyasi çizginin doğruluğunu esas almayan bir parti hayatta kalıcı başarılar elde edemez.

Kısacası, BPKD tecrübesi de somut bir şekilde gösterdi ki "Sosyalizm boyunca sınıf mücadelesi yerine üretici güçleri geliştirmeyi esas almak" revizyonizmden başka bir şey değildir. Bu da proletaryanın iktidarını burjuvaziye teslim etmektir. Kruşçev'den Liu Şao-çi'ye oradan da Lin Biao ve Brejnev'e kadar bütün kapitalist yolcuların sosyalizm sorunlarına ilişkin revizyonist tezleri yukarıdaki anlayıştan kaynaklıdır.

Çin'de geriye dönüşün olması BPKD'nin hatalı veya gereksiz olduğunu değil, tam tersine daha fazla kültür devrimleri gerçekleştirmenin ihtiyaç olduğunu gösterir. Mao, sadece tek bir kültür devrimiyle işlerin yoluna gireceğini savunmadı. Daha 1969 yılında gerçekleştirilen 9. Kongreden hemen sonra yeni bir kültür devrimi kapıdadır demektir. Mao, bir değil onlarca kez kültür devrimi gerçekleştirmeliyiz diyor. Dolayısıyla ki "sadece bir kere kültür devrimi yapmak yeterlidir veya bu, Çin'de her sorunu çözdü" anlayışı, kültür devrimlerinin amacını ve özünü anlamamak demektir.

3)Kültür devrimleri zora dayalı değil barışçıl yöntemlerle yapılmalıdır.

Bilindiği gibi bütün siyasi devrimler barışçıl veya zor yöntemlerinden birisi esas alınarak yapılır. Bunlardan çağımızın bu sömürü ve baskı sistemleri altında olan siyasal dünyasında barışçıl yöntemle mevcut gerici siyasi iktidarı alaşağı etmek imkansızdır. Dolayısıyla bu sistemlerin hüküm sürdüğü ülkelerde politik devrimler ancak Zor yöntemi esas alınarak gerçekleştirilebilir. Fakat devrim sonrası dönemlerdeki iç siyasi devrimler, yani kültür devrimleri gibi devrimlerde zor yöntemi esas alınmaz. Barışçıl mücadele yöntem-

leri esas alınır. Alınmak zorundadır. Evet Kültür Devrimi'nde de görüldüğü gibi siyasi iktidar mücadelesi söz konusudur. İktidar kimin elinde? Partinin! Mücadele kim'e yönelik? Parti içindeki kapitalist yolculara! Fakat bu iktidar mücadelesi Mao'nun da önemle işaret ettiği gibi zor yoluyla değil, barışçıl mücadele yöntemiyle olmalıdır.

Mao, Kültür Devrimi döneminde bile parti içi çelişkilerin çözüm yöntemini barışçıl mücadele yöntemi olarak ortaya koymuştur. Yer yer meydana gelen şiddet hareketleri ise yukarıya aktardığımız gibi Mao tarafından hatalı bulunarak mahkum edilmiştir. "İdeolojik mücadeleyle parti içindeki kapitalist yolcuları, bürokratizmi vb. kötü anlayış ve alışkanlıkları alt edin!" çağrısı ve vurgusunu yapmıştır. Hiçbir yerde onları "zorla alt edin" diye bir anlayış-siyasete Mao'da rastlamak mümkün değil. Aşırılıklar olmuştur. Fakat bu aşırılıklar Mao ve başını çektiği Kültür Devriminin çizgisine ait değil. Bu aşırılıklar BPKD tarihine ilişkin yaptığımız aktarımlarda da anlaşılacağı gibi Liu Şao-çi ve Lin Biao'ların BPKD'ni boşa çıkartmak, yani hedefinden şaşırtmak için baş vurdukları gerici yöntemler sonucu meydana gelmiştir. Mao, eğer şiddet çizgisini benimsemiş olsaydı, başta Liu Şao-çi ve Lin Biao'yu öldürün derdi. Ki bunu uygulamak için de siyasi gücü vardı. Ama görüldüğü gibi ne Mao ne de dönemin ÇKP'si Liu Şao-çi ve Lin Biao'nun öldürülmesini savunmuştur. Tam tersine onları kazanmak ve dönüştürmek için özel çaba sarfedilmiştir.

Yeri gelmişken bir kez daha hatırlatalım:

Halk sınıf ve tabakaları arasındaki çelişkilerin çözüm yöntemi konusunda ülkemizde küçük burjuva akımların siyaset tarzları oldukça gerici ve sekterdir. Aynı şekilde örgüt içi çelişkileri çözme yöntemleri de öyle. Bu siyasetleri esasta monoli-

tik (tekçi, yek pare)parti anlayışlarından kaynaklanmaktadır. Küçük burjuva oportünist akımların bu konudaki oportünist ve gerici anlayışlarını bir kenara bırakıyoruz. Onlar açısından bu tarzlarını bir bakıma normal karşılamak gerek. Ama Maoistler için aynı şeyi söylemek mümkün değil. Çünkü Maoistlerin halk içi ve parti içi çelişkileri çözmede uygulayacağı yöntem kesinlikle zor olamaz. MLM parti ve kitle çizgisi anlayışında halk içi çelişkilerin çözümünde zor siyaseti yoktur. Bunu tüm Maoistler savunur. Kültür Devrimi'nin sonuçlarından birisi de budur. Burada işin garip ve ilginç bir yanı var, o da şudur: Bir yandan halk BPKD'yi savunacak ve hatta kendi partin için Manifesto olarak tesbit edeceksin, ama öte yandan "ayrılan" veya "attığın" devrimci insan, grupları, örgütünü eleştiriyor diye onları zorla susturma siyasetini benimseyeceksin. Örneğin TKP/ML, BPKD'den yeterince bilimsel ve doğru sonuçlar çıkartmamıştır. Bir parçacık da olsa eğer doğru sonuçlar çıkartmış olsalardı "ayrılık ilan eden insanlar için ölüm kararları veya değişik yöntemlere" başvurma siyasetini benimsemezlerdi.

BPKD, iş olsun diye savunulmaz! **Teorisiyle pratiğiyle başlı başına komünist bir Manifestodur.** Eğer BPKD'yi savunuyor, üstelik de "Partim onun ürünüdür" diye bir tez ileri sürüyorsan, o zaman, BPKD Manifestosunun emrettiği ilkelere uygun hareket etmek zorundasın. Kuru-sıkı kültür devrimi sloganı atmakla tıpkı Lin Biao gibi bir elinde "kıızıl bayrak sallamak", öteki elinde ise MAO ve ÇKP'yi arkadan hançerlemek" anlayış ve duruşundan farklı bir pratik sahibi olamazsın. Örgütünden ayrılık ilan edenlerden nicel olarak güçlü olabilirsin. Ama bu, çok doğru yolda olduğun anlamına gelmez. Çoğunluk her zaman doğrudur anlayışı yanlış ve oportünist bir görüştür. Ben istediğim gibi "eleştirir"; konuşur veya teşhir ederim ama sen azın-

lıksın konuşamaz, yani "kendini savunamazsın" vb. gibisinden anlayışları, bırakalım komünistlerin savunmasını bir kenara burjuva demokratlar bile savunamaz.

TKP/ML'nin "yeniden inşa aktivistlerine" yönelik belirlediği (ölüm kararı vb.) siyaset, devrimci değil gericidir. Kaldı ki TKP/ML'nin, bu siyaset tarzı yeni değil. Bugün tehditlere maruz kalanlar dün aynı siyaseti birlikte inşa ettiler.

TKP/ML, muhalefet ve eleştirilere tahammül etmiyor!

Bugün üç-beş kişi veya azınlıkta olanların muhalefetine tahammül edemeyen yarı iktidarı eline geçirdiğinde en ufak bir muhalefete dahi tahammül edemez! Bu anlayış ve siyaset tarzı asla Maoist olamaz! Bu gerici siyaset tarzları ve anlayışlar burjuvaziden alınmadır. Daha üst boyutuyla ifade edecek olursak muhalefeti, eleştirilerinden (yanlış ve hatalı da olabilir) dolayı "ölüm" vb. gibi tehditlerle susturma siyasetini faşist parti ve iktidarlar bile açıktan savunmuyor-savunamıyor. Unutulmamalıdır ki proletarya demokrasisi ve demokratlığı "en ileri" diye gösterilen burjuva demokrasisi ve demokarsilerinden daha ileridir. Fazla söze gerek yok. Çünkü bu konu üzerine TKP/ML'ye yönelik eleştirilerimiz yeni değil. Daha önceleri de bir çok yazımızda eleştirilerimizi ortaya koyduk. Umarız TKP/ML bu gerici karar ve siyaset tarzından bir an önce vazgeçer.

Kısacası, farklı fikir sahiplerini zor yöntemiyle bastırma yoluna gitmek hiçbir dönem ve hiçbir durumda doğru bir yöntem olamaz!

4) Sosyalizm boyunca proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişki antagonist bir şekilde varlığını sürdürür.

Sosyalizm dönemi boyunca proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişki baş çelişkidir. Bu, sınıf mücadelesi devam

ettiği müddetçe bu çelişkinin baş çelişki olarak tesbit edilmesi demektir. Bu çelişki yerine "üretici güçleri geliştirme" esas alınır o zaman tıpkı Kruşçev, Liu Şao-çi ve Lin Biao gibi revizyonist olup çıkarız. Bu da o iktidarın burjuvalaşması demektir.

Bu noktayı ifade ettikten sonra, proletarya burjuvazi arasındaki çelişkinin çözüm yöntemine geçelim.

Her iki sınıf arasındaki çelişki baş çelişkidir derken bununla, iktidarı ele aldıktan sonra burjuvaziye karşı zor kullanmalıyız anlayışı doğmaz. Burjuvaziyi ikna ve eğitim yönüyle dönüştürmeliyiz. Onunla proletarya arasındaki çelişkiyi barışçıl yöntemlerle çözmek zorundayız. Bu da Komünist Partisi'nin doğru siyaset izleyip izlememesiyle doğru orantılıdır.

Mao'nun dediği gibi doğru siyasetin izlenmemesi durumunda "halk içi çelişkiler dahi uzlaşmaz duruma" dönüşür.

Her diktatörlüğün özü zordur. Bu, MLM bir tezdır. Fakat proletarya bu zor diktatörlüğünü çoğunluğun azınlık üzerindeki diktatörlüğü olarak uygulamak zorundadır. Bunu uygularken de iç ve dış düşmanlara karşı proletarya diktatörlüğüne ihtiyaç duymalıdır. Yoksa proletaryanın burjuvazi ve diğer sistemler gibi ebediyete kadar bu iktidara ihtiyacı yoktur. Çünkü onun nihai amacında bu iktidarı kurması demek aynı zamanda iktidarın da adım adım ortadan kaldırılması demektir. Dolayısıyla Komünist Partisi toplumda hüküm süren mevcut çelişkilerin çözümünde ne kadar doğru bir siyasi çizgi izlerse o kadar da az olarak zor yöntemlerine baş vurulmuş olunur.

Kısacası, antagonist çelişkinin varlığı

ğı demek illa da burjuvaziye zorla ortadan kaldırmak olarak anlaşılmamalıdır.

Sınıflar ve sınıf mücadelesi devam ettiği müddetçe de bu antagonizma devam edecektir. Buna koşut olarak parti içerisindeki iki çizgi mücadelesi de devam eder.

BPKD pratiği bir kez daha gösterdi ki , sosyalizm dönemi boyunca kafa ile kol, köy ile kent, yönetilenle yöneten, emeğin özel mülkiyetiyle toplumsal mülkiyeti arasındaki çelişkiler devam edecektir. Bu, sınıflar ve sınıf mücadelesinin mevcudiyetidir.

Sınıflar ve sınıf mücadelesi komünizme adım adım yaklaşmakla doğrudan orantılı olarak ortadan kalkar. Yoksa bu süreç tamamlanmadan ne devlet adım adım söner ne de sınıflar ortadan kalkar. Zaten devletin varlığı demek sınıfların varlığı demektir. Sınıfsız devlet diye bir olgudan söz edilemez. Devlet sınıflarla birlikte ortaya çıkmıştır, sınıflarla birlikte de ortadan kalkacaktır. Bu, devletin birden bire ortadan kalkması şeklinde değil adım adım sönmesiyle gerçekleşir.

5. Kültür devrimi sloganı, devrim öncesi komünist partileri içerisindeki mücadele için esasta geçerli olamaz!

Kültür Devrimi'nin tarihçesini, neden ve amaçlarını ortaya koyduk. Bu devrimin üst yapıda (parti) bir siyasi

devrim olduğunu Mao'dan ve ÇKP'den aktarımlar yaparak ortaya koyduk. Mao'nun "burjuva karargahları bombalayın!" şiarı parti içindeki "kapitalist yolcuları" alt etmek için Dazubaolarla başlattığı bir harekettir. Bu hareketin asıl hedefinde sağ revizyonizm vardır. Bu sağ revizyonizm ideolojik, ekonomik ve siyasi alanda ÇKP'ye önemli derecede hakim durumdaydı. Siyasi alandaki yönetim yönlendirme çizgisi bürokratizm olarak partiye hüküm etmiş durumdaydı. Burada geline aşamada sorunun çözümü yöntemi; yönetimdeki revizyonist ve bürokrat burjuvaları alt etmek için alttan kitlesel bir dalga ile sarsmak ve partiye MLM'lerin yeniden hakimiyetini sağlamaktır. Mao, bu çizgi sahiplerinin, yani partinin tepesine hakim olan bu iflah olmaz kapitalist yolcuları partiden temizlemek için "karargahları bombalayın!" şiarını atmıştır. Burada her alanda ilkesel görüş ayrılıkları söz konusudur. Ve bürokrat burjuvazi partinin tepesine çöreklenmiş durumdadır. Ve bunu da alt etmenin yolu olarak fabrika, köy, okul, belediye, ordu ve her kurum içerisinde ideolojik kampanyalar ve duvar afişleri aracılığıyla başlatmıştır. Bilinirki aynı yöntem devrim öncesi komünist partileri içindeki çelişkileri çözmek için kullanılmaz.

Nitekim Mao'da uygulamamıştır. ÇKP'nin devrim öncesi sürecine baktı-

Bu siyasal devrimi tek bir cümleyle özetleyecek olursak, BPKD Mao'nun ekonomi politik, felsefe ve sosyalizm sorunları alanında Marksizm-Lenizm'e katkılarının Maoizm olarak ulusal ve uluslararası düzlemde yeni bir aşamaya geçişin siyasal devrimidir. Bu bağlamda diyoruz ki Maoizm, Çağımızın 60'lı yıllar sonrası Marksizm-Lenninizm'inin teori ve pratiğidir. Dolayısıyla ki Marksizm-Leninizm'i savunmanın biricik yolu Maoizm'i savunmaktan geçer!..

ğımızda Mao, partiye dönem dönem hakim olan sağ ve sol çizgilere karşı cep-heden bayrak açma yolunu hiçbir zaman tercih etmemiştir. Sonuna kadar ideolo-jik mücadele yürütmüştür. Hatta Wang Ming ve Li Li-san örneğinde görüldüğü gibi onları Merkez Komitesi'ne bile al-mayı önermiş ve almıştır. Tabii ki öze-leştiri yapmaları sonucu bunu gerçekleştirmişlerdir.

Dolayısıyla komünist partileri içeri-sindeki ana mücadele yöntemi ideolojik mücadele zemini üzerinde yükseltilir. Bunun kuramsal formülasyonu ise şu-dur: “Birlik- eleştiri- daha yüksek bir-lik”! Bugüne kadar Parti içerisindeki ideolojik mücadele bu şiar ışığında yü-rütülmüş olunsaydı o zaman tarihimiz boyunca meydana gelen irili-ufaklı ayrı-lık ve hizipleşmeler bu kadar fazla ol-mazdı. Hatta diyebiliriz ki bu ilkeye uy-gun ideolojik mücadele yürütülmüş ol-saydı, hiçbir ayrılık ve hizipleşme dahi gündeme gelmeyecekti.

Daha önceki sayılarımızda, hangi koşullarda örgütsel ayrılık gündeme gel-melidir vb. soru ve sorunlarını çok kap-samlı bir şekilde yanıtlamıştık. Bir kez daha ve tek bir cümleyle ifade edecek olursak ilkesel görüş ayrılıklarının, bir başka deyişle genel siyasal çizgide (program vd. temel ilkesel konularda) esasta aynı düşünenlerin o parti veya onun önderliği altında ayrılık ilan etme-si devrimci bir tutum değil, gericidir.

Revizyonist veya sistemleşmiş oportünist çizgiler hakim olur olmaz hemen ayrılık ilan etmenin de yanlış ve gerici tutum olduğunu bir kez daha hatırlatmak gerekir.

İşaret ettiğimiz şekilde parti içinde ideolojik mücadele yürütmeyen veya ay-

rılık yolunu seçenler devrime değil kar-şı-devrime hizmet etmiş olur. Şöyle par-ti tarihimize baktığımızda bugüne kadar ortaya çıkan ayrılıklardan herhangi biri-si için doğru bir temelde gerçekleşmiştir diyebilir miyiz? Hayır denilemez! Hiç-bir ayrılığın da yararı olmamıştır. Parti-ye yararı dokunmak yerine zararı dokun-muştur.

Bununla beraber, genel siyasal çizgisi esasta aynı olan parti ve örgütlerin de tek bir örgüt çatısı altında birleşmemesi gericidir. Bu ayrı duruşlar niyet ne olur-sa olsun devrime değil, karşı-devrime hizmet eder.

Kendisine Maoist diyenlerin birlik konusunda tarihten örnek almak için başka tarafa bakmasına gerek yok. Mao'nun Büyük Proleter Kültür Dev-rimi süreci boyunca izlediği siyasete baksınlar, yeterli olur! Onun parti içi mücadele yöntemini içselleştiren her Maoist birey ve parti “bölünmeyi de-ğil birleşmeyi”, “hile ve entrikaları değil açık ve dürüst olmayı”, “reviz-yonizmi değil MLM'i” savunup-uy-gular.

BPKD bilinci bunu gerektiriyor. O bir Manifestodur dedik. Dolayısıyla bu Manifesto'ya her alanda sahip çıkmanın yolu teori ve pratiğiyle iç bütünlük sağ-lamaktır.

6) Parti amaç değil araçtır!

Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin daha yüksek seviyede ortaya çıkarttığı temel (ilkesel) tezlerden birisi de parti-nin amaç değil araç olduğu gerçekliği-dir. Halkın ve parti çıkarılarının çeliştiği yerde “halkın çıkarları esastır” kuramı tüm MLM birey, parti ve örgütlerin sa-vunması gereken temel bir sorundur. Kültür Devrimi bunu bir kez daha gös-

termiştir. Mao'nun "kitleler parti yönetimine karşı ayaklanmalıdır" tezine Liu Şao-çi gibi bürokrat revizyonistler karşı çıkıyordu. Onun için parti herşey kitleler için bir şeydir! O, aracı amacın üzerine çıkartarak partiyi ve kişileri putlaştırıyordu. O, her şey halk için, komünizm için şiarı yerine her şey parti için sloganına sıkı sıkı sarılarak tıpkı burjuvazi gibi bürokratik iktidarına dokunulmasını istemiyordu. O ve onun gibi tüm revizyonistler partinin kitleleri komünizme götürmek için birer araç olarak değil bir amaç olarak ele alıp kendi yönetim iktidarlarının elden gitmemesi için her yola başvuruyordu. Kitlelerin kendi iktidarlardan sarsmasını istemiyor ve onu bastırmak için her türlü hile ve entrikaya başvurmaktan geri durmuyorlardı. Onlar, "devrim kitlelerin eseridir," "tarihi yaratan biricik güç kitlelerdir" MLM tezi yerine, kişi ve parti her şeye kadirdir revizyonist burjuva tezini savunarak devrimi arkadan hançerlemek istiyorlardı.

Evet parti önemlidir. Bireyin tarihteki rolü de önemlidir. Ama bu, kitlelerin tarihi yapmadaki tayin edici rolü yerine geçirilemez. Kitleler yerine parti ve bireyi esas aldın mı o zaman amaçtan sapmışsın demektir. Amaç komünizmdir. Her tür siyasetimiz kitleleri komünizme taşımak üzerine yapılmak zorundadır. Anlık, günlük başarılar ideolojinin üstüne çıkartılamaz.

İşte bu amaç için Kültür Devrimi yapılmıştır. Bir başka ifadeyle Kültür Devrimi'nin yapılmasının ana amacı; kitlelerin çıkarlarına yabancı olan modern revizyonist düşünce ve uygulamaları alt etmektir. Bunun için de bu toplumlarda bir değil bir çok kez Kültür devrimi yapmak ihtiyaçtır.

C- SONUÇ

BPKD için söylenecek, yazılacaklardan öte önemli olan bu devrimin ortaya çıkardığı ekonomik, siyasi, ideolojik, örgütsel ve askeri çizgi sonuçlarını içselleştirmektir. Bir kez daha önemle vurgulamak gerekir ki BPKD anlatılmak için değil uygulanmak için öğrenilmelidir.

Bu siyasal devrimi tek bir cümleyle özetleyecek olursak, BPKD Mao'nun ekonomi politik, felsefe ve sosyalizm sorunları alanında Marksizm-Lenizm'e katkılarının Maoizm olarak ulusal ve uluslararası düzlemde yeni bir aşamaya geçişin siyasal devrimidir. Bu bağlamda diyoruz ki, Maoizm, Çağımızın 60'lı yıllar sonrası Marksizm-Leninizmi'nin teori ve pratiğidir. Dolayısıyla ki Marksizm-Leninizm'i savunmanın biricik yolu Maoizmi savunmaktan geçer!.. ☐

PROGRAMDAN (3)

Daha önceki yazılarımızda da bir çok kez vurgu yaptık. Elimizde özlü bir şekilde maddeleştirilmiş bilimsel bir program var. Dolayısıyla bu satten sonra birinci görev, programın ilgili maddelerine ilişkin yapılan teorik açılımı bilince çıkartmak ve oradan da bunu yaşamla bütünleştirmektir. Her okur, özellikle de Maoist okurlar devrim programı ve ilgili maddelerine yönelik yapılan teorik açılımı iyiden iyiye bilincine yerleştirmelidir. İş olsun diye okumamalıdır.

DEVİRİMİZİN NİTELİĞİ YENİ DEMOKRATİK DEVİRİM'DİR!

Buraya kadar Türkiye-Kuzey Kürdistan'da gündemde olan Yeni Demokratik Devrim programının hedefleri, görevleri ve itici güçleri sorunu ortaya koyduk. Bir başka ifadeyle devrimimizin dostları ve düşmanları kimlerdir, bunlar içerisinde devrimin itici ve gerici güçleri hangi sınıflardır, öncelikli olarak çözülmesi ve üzerinde durulması gerekli olan çelişkiler hangileridir, vb. gibi önemli (temel) sorunlara ilişkin kapsamlı teorik analizler yaptık. Dolayısıyla her okurun şimdi daha üst bir bilinçle parti programının ilgili maddelerini kavraması gerektiğini söyleyebiliriz.

Sorunun önemli bir yanını bu kavrayış boyutu oluştururken diğer boyutunu ise bu kavrayışın gündemde olan ülke devrimimizin niteliğine ilişkin doğru ve bilimsel bir bilinç sıçraması yaratmış olmasıdır. Bilinmelidir ki ülke devriminin hedefleri, görevleri ve itici güçleri doğru ve bilimsel bir biçimde analiz edilmeden o ülke devriminin niteliği de doğru kavranamaz. Çünkü bir devrimin niteliği ancak sözkonusu sorunların kavranışıyla doğru orantılıdır.

Daha önceki yazılarımızda da bir çok

kez vurgu yaptık. Elimizde özlü bir şekilde maddeleştirilmiş bilimsel bir program var. Dolayısıyla bu saatten sonra birinci görev, programın ilgili maddelerine ilişkin yapılan teorik açılımı bilince çıkartmak ve oradan da bunu yaşamla bütünleştirmektir. Her okur, özellikle de Maoist okurlar devrim programı ve ilgili maddelerine yönelik yapılan teorik açılımı iyiden iyiye bilincine yerleştirmelidir. İş olsun diye okumamalıdır.

Hedefimiz burada yazdıklarımızı bu sayfalarla sınırlı tutmak değil. Yazılanları ileride kitap haline getirmektir. O durumda her okurun elinde bir program ve onun teorik bakımdan açılımı yapılmış bir kitap olacaktır. Belirtmeliyiz ki kitap işi gecikebilir. O nedenle okur bu sayfalara aktarılanları derin bir özenle okumalıdır. Program konusunda bilinci açık olmayan bir kimse çevresini de kalıcı bir şekilde etkileyip örgütleyemez. Kitle karşısına benim mevcut sistem karşıtı alternatif programım şudur demek için onun detaylarını öğrenmek de önşarttır. Yoksa toplumu nasıl aydınlatacağın ki? Aydınlatabazsın. Dolayısıyla kitleler de feodal burjuvazinin peşinde sürüklenmeye devam eder.

Kaldı ki her aktivistin görevi sadece sözkonusu yazıları okumak ve arşivlemek değil aynı zamanda yazılanları tartışmak ve tartıştırmak olmalıdır. Eleştiri ve önerileriyle denetlemelidir. Bu yöntemi izlemeyen bir aktivist gerçekte Maoist bir aktivist olamaz.

Şimdiye kadar ortaya koyduklarımız devrimimizin temel sorunlarıydı. Devrimimizin niteliğini doğru kavramanın yolu da bu sorunların bilimsel kavranışından geçer dedik. İşte bu kuramdan hareketle devrimimizin niteliği konusunda Mao'nun yaptığı gibi aşağıdaki soruyu kendimize yöneltebiliriz:

Türkiye-Kuzey Kürdistan

Devriminin Niteliği Nedir?

“Burjuva demokratik mi, yoksa proleter sosyalist bir devrim midir? Açıktır ki, ikincisi değil, birincisidir.”

Devrimimizin niteliği “burjuva demokratiktir” derken bununla artık geçersiz olan eski tipte burjuva demokratik devrim değil, yeni tipte özel bir devrim anlaşılmalıdır. Bu devrimin adını Mao, “yeni demokratik devrim” olarak nitelendirmektedir. İşte bu, yazımızın ana konusunu oluşturacaktır. Bu sorun devrimimiz açısından çok önemli bir sorundur. Devrimin niteliğini doğru ve bilimsel olarak tespit etmeyen bir hareket bu ülkeyi bağımsız-demokratik ve oradan da kesintisiz bir şekilde sosyalist bir topluma dönüştürme mücadelesinde doğru bir öncülük ve önderlik hattına sahip olamaz. Bu durum aynı zamanda bir partinin genel siyasi çizgisi demektir.

Yeni Demokratik Devrim'in niteliğine ilişkin teorik açılımlara geçmeden önce programın ilgili maddelerinde yer alan belirlemeleri aktaralım:

“62) Yeni demokratik devrim özünde toprak devrimidir. Proletarya önderliğinde köylülerin, küçük burjuvazinin yanı sıra milli burjuvazinin katıldığı bir devrimdir. Yeni demokratik devrim genel olarak kapitalizmi ve kapitalist özel mülkiyeti değil, emperyalizm, feodalizm ve komprador bürokrat kapitalizmi hedef alan bir devrimdir. Bu içeriğindedir ki yeni demokratik devrimin niteliği proleter sosyalist değil, burjuva demokratiktir. Ancak bu burjuva demokratik devrim, çağı kapanmış eski tipten burjuva demokratik devrimden farklı olarak proletarya önderliğinde yeni tipte bir demokratik devrimdir. Bu devrimin özgülümüzdeki en doğru ve yalın ifadesi Yeni Demokratik Devrimdir.

Yeni Demokratik Devrimi eski tipten burjuva demokratik devrimden ve proleter sosyalist devrimden ayıran başlıca özellikler şunlardır:

63) Yeni Demokratik Devrim, ekonomik olarak emperyalizme, yani uluslararası tekeller kapitalizme kararlı bir şekilde karşı çıkar. Siyasi olarak ise proletarya önderliğinde tüm devrimci sınıfların; karşı-devrimciler, hainler ve gericiler üzerindeki ortak diktatörlüğü için mücadele eder ve yeni toplumun eski tipten bir burjuva diktatörlüğüne dönüşmesine izin vermez.

64) Yeni Demokratik Devrim, yarı-sömürge, yarı-feodal toplumun ortadan kaldırılmasıyla, sosyalist toplumun inşa edilmesi arasındaki geçiş sürecidir. Bizimde burjuva olsa da, özünde proletarya diktatörlüğünün bu aşamadaki özgül biçimidir.

65) Yeni Demokratik Devrim kapitalizmin serbest rekabet dönemindeki burjuvazinin önderlik ettiği burjuva demokratik devrimlerden nitelik olarak farklıdır. Bu devrim eski tipte olduğu gibi burjuvazinin iktidarı ile değil, proletarya önderliğindeki devrimci sınıfların birleşik cephesinin ortak diktatörlüğü ile sonuçlanır.

66) Yeni Demokratik İktidar, tek bir sınıfın diktatörlüğü değildir. Ne tek başına burjuvazinin ne de tek başına proletaryanın sınıf diktatörlüğüdür, bu, proletarya önderliğindeki devrimci sınıfların ortak diktatörlüğüdür.

67) Yeni Demokratik Devrim bir yandan devrimin önünde engellik teşkil eden emperyalizm, feodalizm, komprador-bürokrat kapitalizmin, hain ve gericilerin hakimiyetlerine son verirken öte yandan da kapitalizmin anti-feodal, anti-emperyalist ve anti-komprador bürokrat kapitalist mücadeleye katkıda bulunan hiçbir

kimsenin ortadan kaldırılmaması açısından sosyalist devrimden farklılık arz etmektedir.

68) Yeni Demokratik Devrim çağımızda yarı-sömürge, yarı-feodal toplumlar da uluslararası burjuvaziye (emperyalizm) ve onun sosyal dayanağı durumunda olan büyük toprak ağaları ve komprador bürokrat burjuva sınıfına karşı yönelen her devrim gibi, bu devrim de artık eski tipte burjuva ya da kapitalist dünya devriminin bir parçası değil, proleter dünya devriminin bir parçasıdır.

69) Yeni Demokratik Devrimin nihai gelişme yönü kapitalizm değil kesintisiz ve aşamalı bir şekilde komünizmdir.”

Programda çok açık ve net bir şekilde Yeni Demokratik Devrim’in niteliği ortaya konulmuştur. Dolayısıyla bizim buna ekleyeceğimiz fazla bir şey yok. Sadace söz konusu maddelere yansıyan konuların teorik açılımını yapmak yeterli olacaktır.

Sırasıyla ele alalım:

“Yeni Demokratik Devrim
Özünde Toprak Devrimidir.”

Neden?

Çelişkiler başlıklı yazımızda detaylı bir şekilde ülkemizin yarı-sömürge, yarı-feodal bir ülke olduğunu ortaya koyduk. Ülkemizde feodalizm tasfiye edilip toprak devrimi henüz yapılmamıştır. Yani feodalizm bir burjuva devrimle tasfiye edilerek bunun yerine kapitalizm hakim hale gelmiş değildir. Ülkede kapitalist üretim ilişkileriyle feodal üretim ilişkileri içiçe girmiştir. Fakat bu ilişkiler içiçesinde hala hakim olan ilişki feodalizmdir, dedik. Üretim ilişkisi açısından ilk olarak tasfiye edilmesi gereken sorun feodalizmdir. Dolayısıyla feodalizmle ge-

niş halk yığınları arasındaki çelişkinin ana yönünü büyük toprak ağaları vb. sınıflar çekmekte iken ikinci yönünü ise esasta köylülük çekmektedir. Çünkü toprak sorunu özünde köylülüğün sorunudur. Köylülük içerisinde ise toprak sorunu esas olarak yoksul köylülüğün sorunudur.

Ülkemizde iki tür kapitalizmden söz ettik. Bunlar komprador bürokrat kapitalizm ve milli kapitalizmdir. Komprador bürokrat kapitalizm gerici iken milli kapitalizm ilericidir. Bu bağlamda devrimimiz genel olarak kapitalizmi ve kapitalist özel mülkiyeti değil emperyalizmi ve feodalizm ile komprador nitelikteki kapitalizmi hedefler.

Özcesi ülkemiz sosyo-ekonomik yapı gerçekliği kapitalizm ve kapitalist özel mülkiyeti hedef almayı devrim için ilk koşul olarak dayatmıyor. Bundan dolayı da devrimimizin niteliği “proleter sosyalist nitelikte değil, burjuva demokratiktir.” Bir başka deyişle devrimimizin ilk hedefi feodalizm değil de kapitalizm olsaydı, o zaman devrimimizin niteliği burjuva demokratik değil, proleter sosyalist olurdu.

Devrimimizin niteliği “burjuva demokratiktir” derken, bununla şüphesiz ki serbest rekabetçi çağ, yani burjuva devrimleri çağındaki eski tip devrimleri değil, yeni tip demokratik devrimleri kastediyoruz.

Bu konu çok önemlidir. Dolayısıyla konuya ilişkin tartışmalarımızı derinleştirelim.

Tartışmamızı, başkan Mao'nun Yeni Demokratik Devrim'lere ilişkin sözlerini aktararak başlatalım:

“Çin toplumu, sömürge, yarı-sömürge ve yarı-feodal olduğuna göre, Çin devriminin başlıca düşmanları emperyalizm ve feodalizm olduğuna göre, devrimin gö-

revleri kimi zaman burjuvazinin de katıldığı bir milli ve demokratik devrimle bu iki düşmanı devirmek olduğuna göre, Çin devrimi, büyük burjuvazi devrime ihanet ederek düşman haline gelse bile, genel olarak kapitalizmi ve kapitalist özel mülkiyeti değil, emperyalizmi ve feodalizmi hedef almaktadır. Bütün bunlar doğru olduğuna göre, bugünkü dönemde Çin devriminin niteliği proleter sosyalist değil, burjuva demokratiktir.

Buna karşın bugünkü Çin'de demokratik devrim artık geçersiz olan eski genel tipte değil, yeni özel tipte bir devrimdir. Bu tipe Yeni Demokratik Devrim diyoruz. Bu Çin'de olduğu kadar bütün sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde de gelişmektedir. Yeni Demokratik Devrim, dünya proleter sosyalist devriminin bir parçasıdır. Çünkü emperyalizme, yani uluslararası kapitalizme kararlı bir şekilde karşı çıkmaktadır. Siyasi olarak, devrimci sınıfların, emperyalistler, hainler ve gericiiler üzerindeki ortak diktatörlüğü için mücadele eder ve Çin toplumunun burjuva diktatörlüğü altındaki bir toplum haline gelmesine karşı çıkar, ekonomik olarak emperyalistlerin, hainlerin ve gericilerin bütün büyük girişimlerinin ve sermayenin millileştirilmesini ve toprak ağalarının elindeki toprakların köylülere dağıtılmasını hedef alır.” (Seçme Eserler.Cilt:2, sf:332)

Ülkemizin sosyo-ekonomik yapısı esasta Çin gibidir. Birbiriyle ortak özellikleri oldukça fazladır. Dolayısıyla Mao'nun Yeni Demokratik Devrimin niteliğine ilişkin söyledikleri ülkemiz için de geçerlidir. Oysa bir çok küçük burjuva oportünist akım geçmişte gündemimizde olan devrimin niteliğine ilişkin tartışma yürütürken bu devrimi “yeni tipte” bir devrim olarak değil sözde “eski tipte bir burjuva devrim” olarak ele almaktaydı. Hala da bu, vb. yönlü oportünist görüşle-

re sahip olan akımlar sözkonusudur.

“Yeni Demokratik Devrim” öz itibarıyla burjuva mıdır yoksa proleter midir, tartışmaları sadece proletarya partisi dışındaki oportünist akımlar tarafından tartışılmadı. Bu sorun geçmişte proletarya partisi içerisinde derinlikli ve kapsamlı bir şekilde tartışıldı. Konu bazında ideolojik tartışmanın en keskin bir şekilde yaşandığı süreç ise proletarya partisi 2. Konferansı’ydı. Aslında bu tartışma proletarya partisi açısından 25 yıl öncesinde bitmiş sayılır. Çünkü proletarya partisi 2. Konferansı’nda Yeni Demokratik Devrim’in niteliğine ilişkin ileri sürülen oportünist görüşler alt edildi. Bilindiği gibi bu oportünist çizgi sahipleri günümüzde kendilerini “Bolşevik partizan” olarak ifade etmektedir.

Bu sorun proletarya partisi içerisinde sözkonusu tarihten, yani 2.Konferans’tan günümüze kadar bir daha gündeme gelerek tartışılmadı. Bu sorunun bir daha proletarya partisi gündemine gelerek tartışılmaması o sorunun herkes tarafından aynı düzeyde kavrandığı anlamına gelmez.

Kafaların karışmasına yol açan ana boyut devrimin “burjuva demokratik devrim” olarak adlandırılmasıdır. Bir başka ifadeyle mademki bu devrim “burjuva demokratik devrim” olarak adlandırılıyorsa, o halde “devrimin özü ve bunun üzerinde kurulan geleceğin iktidarı da neden burjuva demokratik iktidar olarak adlandırılmasın” vb. yönlü eleştiri ve sorularla karşılaşmaktayız. İşte meselenin püf noktası da burasıdır. O halde tartışmamızı derinleştirelim:

Bir kere bu soruyu soranlar “devrimin eski tipte bir devrim değil, yeni tipte bir devrim olduğu” gerçekliğini gözardı ediyor. Bu, ne demektir?

Eski tipte burjuva demokratik devrim, daha önceleri de işaret ettiğimiz gibi

Proletarya devri-

min öncü ve önder sınıfı olarak köylülüğün toprak sorununu çözmeden kendisiyle burjuvazi arasındaki devrim sorununu çözemez. Bir başka ifadeyle proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişkinin öne geçmesi ve bu çelişkinin gelişmesini sağlamak için proletarya öncelikli olarak sözünü ettiğimiz yeni tipte burjuva demokratik devrimin sorunlarını çözmek zorundadır. Bu sorun atlanarak kapitalizme karşı mücadelenin adı olan sosyalist devrimi gerçekleştirmek hayal olur

burjuvazi önderliğinde geliyordu. Burjuvazi feodalizmi devrimle tasfiye ederek iktidara gelmekteydi. Ki bu çağ 19.yüzyılın sonlarına doğru kapandı. Kelimenin gerçek anlamında burjuva devrimler çağının kapanışı emperyalizm ve proleter devrimler çağıyla birlikte olmuştur. Burjuva demokratik devrimlerinin ömrünün bitiş tarihini not düşmek istersek, bu tarih, 1917 Ekim devrimidir. Burjuvazi devrimci barutunu tüketerek artık gericileşti. Burjuvazinin toprak sorununu çöme diye bir derdi kalmadı. Bu burjuva devrimlerin gerçekleştiği ülkeler ise daha çok günümüzün Batı Avrupa’sını oluşturan emperyalist ülkelerdir. Geri kalan ülkelerin hemen hepsi ise (emperyalist aşamaya varmayanlar) bu burjuva devrimlerini yapmış ve aynı zamanda emperyalist

teknelci aşamaya varmış emperyalist ülkelerin birer yarı-sömürgeleri olup çıktı. 20. yüzyılın başlarında (1912) emperyalist devletlerin kendi aralarında paylaşmadığı sömürge ve yarı-sömürge ülke kalmadı. Portekiz ve İspanya'yı bunların dışında sayıyoruz. Bu iki bağımlı ülkenin kendi denetiminde sömürgelerinin kalması ve paylaşma dahil olmaması ise Fransa'nın bu devletleri diğer emperyalist devletlere karşı bir payanda olarak kullanmasından kaynaklıdır. 1912 tarihinden sonra herhangi bir ülkede burjuva demokratik devrimin gerçekleştiğinden söz edemeyiz artık. Dahası Lenin yoldaş, burjuvazi için "1905 Rus devrimiyle birlikte artık devrimci barutunu tüketmiştir" der.

Buradan çıkan iki önemli sonuç: Birincisi, emperyalist aşamaya varan kapitalist ülkelerin burjuvazisinin devrimci barutunu tüketmiş olması ve bu bağlamda burjuva devrimleri çağının kapanmış olması iken, ikincisi ise sömürge, yarı-sömürge ve yarı-feodal ülkeler kapitalizmi yaşamadan, yani kapitalizm aşamasına varmadan emperyalizme bağımlı hale gelmesi gerçekliğidir. Ki emperyalizm bu ülkelerde feodalizmi korur ve esas olarak ona dayanır. Buralarda kapitalizmi geliştirmek yerine köstekler. Bu gibi ülkelerde, özellikle de sömürge durumundaki ülkelerde milli devrimlerin yapılması ise beraberinde feodalizmi tasfiye edip köylülük sorununu çözmemiştir ve çözemez de. Çünkü bu ülke burjuvazilerinin hedefi feodalizm değil işgalcılıktır, emperyalizmdir. Kaldı ki emperyalizmle ve feodalizmle daha savaş içerisindeyken işbirliğine girerler. Güdükte olsa emperyalizme darbe vururlar. Bu güdük anti-emperyalist hareketlerden birisi de M. Kemal'in başında olduğu kurtuluş savaşıdır. O, komprador burjuvazi ve büyük toprak ağalarının siyasi temsilcisidir. Bu sınıfın belli bir kesimi işgalcilik koşullarında şu

veya bu emperyalist devletle işbirliği içerisinde işgalci emperyalist devlete karşı mücadele yürütebilir. Çin'in Çan Kay-şek'i böyledir. 1921'in Afgan kralı Emennullah'ı böyledir. 2003'ün Irak Saddam'ı böyledir.

Kısacası, bu ülkelerin gerek komprador (gericidir) gerekse milli burjuvazileri özü toprak devrimi olan burjuva demokratik devrimi yapacak güçte ve nitelikte değildir.

Emperyalizm de kapitalizmi geliştirmekten yana olmadığına göre, o halde bu sorunu, yani fedolizmi tasfiye edecek, dahası köylülüğün toprak sorununu (burjuva demokratik) çözecek bir sınıf geriye kalıyor. O da proletaryadan başkası değil.

Evet bu sorun burjuva demokratik bir sorundur. Ve burjuvaziden kalmaz. Ancak bu sorunun çözümü sınıf olarak artık proletaryanın omuzlarındadır diyoruz. İşte bu, "yeni tip" devrim demektir. Eski-den burjuvazi, şimdi proletarya. İki farklı, hem de antagonist sınıflar.

Devrime Kim Ve Hangi Sınıf

Önderlik Yapıyor?

Meselenin kilit noktası da burasıdır. Sözü ettiğimiz devrimlere burjuvazi mi, yoksa proletarya mı damgasını vurur? Ya da bu tür devrimleri günümüzde burjuvazi yapabilir mi? Eğer bu tür devrimler proletaryanın değil, burjuvazinin sorunudur deniliyorsa, o zaman proletaryanın kendi programına demokratik devrim (toprak devrimi) diye bir sorunu koymaması gerekir. Dahası demokratik devrimi yapmadan doğrudan sosyalist devrimi gerçekleştirmesi gerekir.

Zaten bir çok küçük burjuva oportünist akım artık demokratik devrim diye bir sorunlarının olmadığını, gündemde

olanın sosyalist devrim olduğunu savunmaktadır. Öyleki feodalizmi bile ağızlarına almaya cesaret etmiyorlar. Demokratik devrim yerine sosyalist devrim sloganını atıyorlar. Onlar için feodalizm tasfiye olmuş. Dolayısıyla demokratik devrim ihtiyacı yok. Yani gündemde olan sosyalist devrimdir, deyip işin içerisinden çıkmaktadırlar. Tüm bu gelişmelerden hareket edildiğinde ortaya çıkan tablo ise emperyalizm kapitalizmi geliştirmekle yetinmemiş aynı zamanda demokratik devrimi de gerçekleştirmiştir. Niyet ne olursa olsun bu oportünist anlayışın sonucu budur. Bu oportünist anlayış kendisine koşut olarak milli burjuvaziye de devrimin dostu olarak değil, düşmanı olarak görmektedir. "Sosyalist devrim"çiler köylülüğü temel güç olarak değerlendirmezler. Hatta işçi-köylü temel ittifakından bile söz etmezler. Ki etmiyorlar da. 1980'li yıllar öncesinde dil ucuyla da olsa sözederlerdi. Fakat 1980'li yıllar sonrası ve günümüzde hiç mi hiç söz etmeye başladılar. Onların gündeminde demokratik devrim (toprak devrimi) diye bir sorun yoktur. Varsa yoksa sosyalist devrim vardır. Geçmişte bu devrimden ve işçi-köylü temel ittifakından söz etmelerinin tek bir nedeni vardıysa o da Mao'nun ve Maoizmin etkisiydi. Şu durumda bırakalım Maoizmi savunmayı bir kenara Mao'ya ait ne varsa onu dillerinden uzaklaştırmak için özel bir çaba içerisinde oldukları. Hocacı revizyonist-troçkist çizgi sahipleri köylülüğün devrimdeki rolünü inkar ettikleri gibi köylülük diye bir sorunlarının olmadığını ise anti-Maoist Hocacı aşkılarıyla sosyalist devrim türkülerini söyleyerek ilan etmişlerdir. TİKB gibi Hocacı kimi küçük burjuva akımlar ise ülke devrimini "anti-emperyalist demokratik devrim" olarak savunmaktadır. Bunu ise kendilerini Mao'nun "Milli Demokratik Devrim söyleminden ayırtmak için yaptıklarını" belirtmektedirler. Dün

Mao'yu putlaştıranlar bugün Mao'ya ait ne varsa onu dillerinden söküp atmaya çalışmaktadırlar. Ola ki kendi küçük burjuva düşüncelerinin panzehiri olan Maoizm kendilerini etkilemesin diye bunu yapıyorlar. Ama nafi! Küçük burjuva oportünistleri ne yapsa da Maoizmin gelişmesini önleyemez.

Yeni Demokratik Devrim'e birden fazla sınıfın katılması veya bu sorunun özünde köylülük sorunu olması o devrimde tek bir sınıfın damgasını vurduğu ya da vuracağı gerçekliğini ortadan kaldırmaz. Serbest rekabetçi dönemdeki burjuva demokratik devrimlere sadece burjuvazi katılmamıştı. Proletarya, köylülük ve küçük burjuvazi de katılmıştı. Fakat bu devrimlere esasta önderlik eden ve karakterini veren sınıf ise burjuvaziydi.

Keza ulusal burjuva önderlikli kurtuluş savaşları da öyle. Bu tür savaşlara da bir avuç ulusal hain ve uşak dışında hemen hemen bütün sınıf ve tabakalar katılır. Ama hareket burjuva karakterlidir. Çünkü harekete önderlik eden sınıf proletarya değil, ezilen ulusun burjuvazisidir.

Aynı şekilde sosyalist devrim mücadelesinin gündemde olduğu ülkelerde sınıfsal kurtuluş mücadelesine sınıf olarak sadece proletarya katılmıyor. Köylülük, küçük burjuvazi, hatta yarı-sömürge kapitalist ülkelerde tekeli olmayan milli burjuvazi de katılır.

Demek ki meselenin özünde söz konusu savaşlara hangi sınıf ve tabakaların katıldığı sorunu yatmıyor. Meselenin özünde bu savaşlara hangi sınıf önderlik yapıyor gerçekliği yatıyor. Bu da o hareketin niteliğini belirler.

Kaldı ki tarihte, özellikle de feodalizmden günümüze kadar meydana gelen bütün devrimlere sadece tek bir sınıf katılmadı. Birden fazla sınıf katıldı. Fakat bütün devrimler o devrime önderlik eden

tek bir sınıfın adıyla anılmıştır. Anılmak zorundadır. Çünkü bir devrime birden fazla sınıf damgasını vuramaz ancak, tek bir sınıf damgasını vurur.

Kısacası, tüm bu tarihi-politik gerçekler göstermektedir ki “Yeni tipte burjuva demokratik devrim” diye bilinen devrime sınıf olarak proletarya önderlik ettiğinden, şüphesizki bu devrimin özü de burjuva değil proleter olacaktır. Bu devrimin biçimde burjuva olduğu doğrudur. Ama bu, sadece biçimde böyledir. Eğer sözkonusu devrimler sadece köylülüğün sorununu çözmekle sınırlı kalmış ve kapitalizmi geliştirmiş olsaydı, o zaman bu devrim özünde de burjuva olurdu. Yeni tipte devrim bununla sınırlı kalmıyor. Tam tersine bu devrimi sosyalizme ve komünizme varmak için bir aşama (basamak) olarak kullanıyor.

Faşizm için finans kapitali baz aldığımızda o zaman bizimki gibi ülkelerde faşizm hiç bir zaman işbaşına gelmez diye bir anlayışı savunmamız gerekir. Çünkü tekelci kapitalizmin hakim olmadığı bir ülkede bu burjuvazinin bir kesiminin diktatörlüğünden de söz edilemez. Tutarlılık bunu gerektirir. Tekelci kapitalizm ülkeye hakim olduktan sonra faşizm iktidara gelmiştir diye bir savunuda bulunanlar ise, ne ülke gerçekliğinin ne de faşizmin ne olduğunu biliyor. Bu tür görüşlerin başını daha çok Mahir Çayan çizgisini savunanlar çekmektedir

Bilinirki eski tip burjuva demokratik devrimlerin hedefinde sosyalist veya oradan da komünizme varma diye bir amaç yoktu. Onların burjuva devrimi kendi iktidarlarını kurmak ve ebediyete kadar ayakta tutmak içindi. Ama proletarya önderliğinde gelişen “yeni tip” burjuva demokratik devrimlerinin hedefinde sadece feodalizm değil, kapitalizm de vardır. Feodalizm yakın devrim hedefi olarak belirlenmektedir. Kapitalizm ve özel mülkiyete dayalı her türden üretim ilişkisi ise nihai olarak bu yeni tip devrimin hedefidir. Önce toprak sorununu çözmek sonra ise kesintisiz bir şekilde sosyalizme ve oradan da komünizme geçmek amacını taşır. Bu nedenle, Yeni Demokratik Devrim aynı zamanda proletarya iktidarının adım adım yok olmasının başlangıcıdır da.

Proletarya devrimin öncü ve önder sınıfı olarak köylülüğün toprak sorununu çözmeden kendisiyle burjuvazi arasındaki devrim sorununu çözemez. Bir başka ifadeyle proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişkinin öne geçmesi ve bu çelişkinin gelişmesini sağlamak için proletarya öncelikli olarak sözünü ettiğimiz yeni tipte burjuva demokratik devrimin sorunlarını çözmek zorundadır. Bu sorun atlanarak kapitalizme karşı mücadelenin adı olan sosyalist devrimi gerçekleştirmek hayal olur.

Mao'nun dediği gibi proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişki sorunu sosyalist devrim yöntemiyle çözülürken, feodalizmle geniş halk yığınları arasındaki çelişki ise demokratik devrim yöntemiyle çözülür.

“Farklı Çelişkiler Ancak Farklı Yöntemlerle Çözülür”

Bu bilimsel felsefik bakış açısı devrimimiz için de geçerlidir. Önümüzdeki de-

mokratik devrim sorununu çözmeden daha ileri olan bir devrimi gerçekleştirmeye kalkışmak başarıyı değil, başarısızlığı getirir. Tersî anlayış, ülke gerçekliği ve devrimin diyalektik mantığına göre hareket etmemektir.

Ülkemizde "sosyalist devrim gündemdedir" vb. yönlü troçkist-revizyonist tezleri sadece Hocacı akımlar savunuyor. Bunu, bulimum revizyonistlerden tutalım da tüm küçük burjuva oportünist akımlar savunmaktadır. Az önce de değindiğimiz gibi "demokratik devrimi" savunan akımların hemen hepsi (birkaçı hariç) bu devrimi "ülkede faşizm yerine demokrasinin gelmesi" şeklinde ele almaktadırlar. Bu oportünist akımların önemli bir kesimi ülkemizdeki faşizmi sınıf olarak tekeli burjuvaziye (kendi deyimleriyle işbirlikçi tekeli burjuvaziye) indirgemektedirler. Oysa bizimki gibi ülkelerde faşizmin sosyal dayanıklılığını yapan iki sınıftan birisi komprador burjuvazi, diğeri de büyük toprak ağaları sınıfıdır. Bu iki sınıf içerisinde üretim ilişkileri açısından en gerici sınıf ise feodal toprak ağalarıdır. Belirtmek gerekir ki bizimki gibi ülkelerde faşizmin sınıfsal temeli değil, sosyal dayanağı olan sınıflar mevcuttur. Çünkü Dimitrov ve Komüntern'in faşizm tanımlamasından hareket edildiğinde ülkemizdeki faşizmin sınıfsal temeli yok. Dimitrov ve Komüntern faşizmin sınıfsal temelini finans kapitaline bağlıyor. Emperyalizmle birlikte ortaya çıkan faşizmin sınıfsal temelini de elbette ki ancak finans kapitalin bir kesimi oluşturacaktır. Feodal dönemde faşizm yoktu. Dimitrov ve Komüntern ne diyor? "Faşizm, finans kapitalin en gerici, en şoven, en ırkçı ve en bağnaz kesiminin diktatörlüğüdür."

Buna göre hareket edildiğinde, daha açıkçası faşizm için finans kapitali baz aldığımızda o zaman bizimki gibi ülkeler-

de faşizm hiç bir zaman işbaşına gelmez diye bir anlayışı savunmamız gerekir. Çünkü tekeli kapitalizmin hakim olduğu bir ülkede bu burjuvazinin bir kesiminin diktatörlüğünden de söz edilemez. Tutarlılık bunu gerektirir. Tekeli kapitalizm ülkeye hakim olduktan sonra faşizm iktidara gelmiştir diye bir savunuda bulunanlar ise, ne ülke gerçekliğinin ne de faşizmin ne olduğunu biliyor. Bu tür görüşlerin başını daha çok Mahir Çayan çizgisini savunanlar çekmektedir. Onlara göre ülkede 1950'lere kadar faşizm yoktu. "Türkiye'de 1950 sonrası kapitalizm hakim olmuş, ondan sonra da (özellikle de 60'lı yıllar sonrası) faşizm devlete hakim olmuştur." Daha önceki iktidarlar, özellikle de M.Kemal dönemi ve 45'lere kadar olan dönemde iktidara hakim olanlar küçük burjuvazidir. Ki bu Çayan ve Çayan kökenli hareketler M. Kemal ve kurtuluş savaşının önderliğini "küçük burjuvazinin radikal kesimi" olarak değerlendirmektedir. Faşizmi de bu teze koşut olarak 1950'ler sonrası için savunmaları doğaldır. Yani, Kemalizm konusunda içine düşülen oportünizm faşizm konusunda aynı oportünizmini devam ettirmektedir.

Kemalizm ve faşizm bu bazda savunulursa o zaman ideolojik olarak ne kemalizmden ne de siyasi olarak sistemden koparsın. Çünkü bu teoriler sınıf uzlaşmacı sağ oportünist teorilerdir. Bu konunun daha detaylı tartışılmasını şimdilik bir kenara bırakarak geçiyoruz.

Bu ülkede ne tekeli ne de diğer kapitalist üretim ilişkileri hakimdir.

Bu ülkeye faşizm ne 1960'lar sonrası ne de askeri darbeler sonucu gelmiştir. Bu ülkede faşizm 1923'ler sonrası Kemalist iktidarla birlikte yukarıdan aşağıya doğru inşa edilmiştir.

Bizimki gibi ülkelerde faşizmin emperyalist ülkelerdeki gibi tabandan de-

ğil, yukarıdan aşağıya doğru inşaa edilmesinin esas nedeni de yine ülkenin içinde bulunduğu sosyo ekonomik yapıdır. Tabandan yukarıya doğru faşizmin tırmanarak işbaşına geldiği emperyalist ülkelerde (Almanya, İtalya, Japonya) çeşitli ekonomik ve siyasi kısıntılarla tabana nüfuz ederek önce hükümete, sonra ise iktidara hakim olurlar.

Oysa bizimki gibi ülkelerde tabana (kitlelere) devletin vereceği ekonomik ve siyasi bir şey yoktur. Burjuvazi ekonomik olarak güçsüz olduğu için her tür hareketi cebir sopayla bastırma yoluna giderler. Bir de işin feodalizm boyutu vardır. Feodalizm cebir-sopadan başka bir şey değildir. Bu ekonomik güçsüzlükleri ve gerilikleri siyasi olarak daha da gericileşmelerini beraberinde getirir. Dolayısıyla bu gibi ülkelerde faşizm aşağıdan yukarıya doğru tırmanarak değil yukarıdan (devletin üst kurumları) aşağıya doğru işbaşına gelir. Bunun için de Dimotrov yoldaşın dediği gibi bizim ki gibi “yarı-sömürge ülkelerde faşizm gelip geçici, yerel ve bölgesel bir olgu değil, sürekli”.

Bu bağlamda diyoruz ki faşizme karşı mücadele ile anti-feodal mücadele iç içedir. Anti feodal mücadeleyle anti-emperyalist mücadele de birbirine kopmaz bir şekilde bağlıdır. Bir başka ifadeyle bizimki gibi ülkelerde nasıl ki anti-feodal mücadeleyle anti-emperyalist mücadele birbirine kopmaz bir şekilde bağlıysa öyle de anti-feodal mücadeleyle anti-faşist mücadele de birbirine bağlıdır. Özcesi, bizimki gibi ülkelerdeki Yeni Demokratik Devrim’in sınıf bileşenleriyle faşizme karşı birleşik cephenin sınıf bileşenleri bir ve aynıdır. Yoldaş Kaypakkaya’nın yorumladığı gibi Halkın Birleşik Cephesi bileşenleri ve faşizme karşı birleşik cephenin bileşenleri bir ve aynıdır. Her iki durumda da çelişkinin iki kutbunu oluşturan güçler aynıdır. Emperyalizm,

komprador bürokrat burjuvazi ve büyük toprak ağaları sınıfı bir tarafta, bu güçlerin sömürüp ezdiği proletarya, küçük burjuvazi, orta (milli) burjuvazi ve köylülük diğer tarafta. İkisinde de çelişkinin niteliği ve sınıf bileşenleri aynıdır.

Bu, ne demektir? Bu, bu ülkede faşizme karşı olan aynı zamanda feodalizme, emperyalizme ve komprador kapitalizme de karşı olmak zorundadır, demektir. Bu üç gerici güç birbirinden ayrılmaz. Söz konusu iki sınıf bizimki gibi ülkelerde hem emperyalizmin sosyal-sınıfsal dayanağını hem de faşizmin sosyal temelini oluşturur.

Emperyalizmin yarı-işgalinden dolayı bu devrimin bir de milli bağımsızlık yönü vardır.

Şüphesiz ki yeni tipte demokratik devrimin özünü oluşturan toprak devrimi sadece feodalizmi hedeflemez. Aynı zamanda emperyalizm ve komprador burjuvaziye de hedefler, hedeflemek zorundadır. Özcesi, adı geçen üç büyük dağ hem toprak devrimi, hem milli bağımsızlık hem de demokrasinin düşmanıdır.

Oysa eski tipte burjuva demokratik devrimlerinde bu yönler söz konusu değildir. Sadece feodalizmi hedeflerdi. Çünkü bu tip ülkelerin bağımsızlık sorunu yoktu. Faşizm de henüz siyasi olarak şekillenmemişti. Kapitalizminin gelişmesi önünde engellik teşkil eden tek bir güç vardı o da feodalizmdi. Dolayısıyla bu burjuva devrimlerinin temel çelişkisi aynı zamanda baş çelişki durumundaydı. Yani feodalizmle kapitalizm arasındaki çelişki, hem temel hem de baş çelişkiydi.

Fakat işaret ettiğimiz gibi Yeni Demokratik Devrim’in geçerli olduğu ülkelerde durum öyle değildir. Bu ülkeler eski tipten burjuva demokratik devrimlerle tanışmadığı gibi, bağımsız da değiller. Çoğu ülkelerde ise faşizm hüküm sürmektedir.

Dolayısıyla ki bu gibi ülkelerde toprak devriminin gerçekleşmesi sorunuyla milli bağımsızlık ve faşizmin sorunları birbirine kopmaz bir şekilde bağlıdır. Bu üç büyük dağın bileşkesi olan faşizmin yıkılması da ancak bu güçlerin iktidardan alaşağı edilmesiyle mümkün olur. Faşizmin nihai ve kalıcı bir şekilde yıkılması proletarya önderliğindeki Yeni Demokratik Devrim'le olur. Küçük ve orta burjuva önderlikli devrimlerle ise geçici yıkılır. Çünkü proleter veya gerçek halk demokrasileri ancak proletaryanın önderlik yaptığı devrimlerle gerçekliğe dönüşebilir. Gerisi küçük bur-

minden bir nebzecek de olsa anlamamak demektir. Bu teori her bakımdan uzlaşmacı sağ oportünist bir teoridir. Bu teori ne denli oportünist bir teori ise ülkedeki faşizmin tarihini M.Kemal ve İnönü hükümetleri sonrasında başlatmak (1945 sonrası) da o denli oportünizmdir.

Bu tezler, Kemalizmden ideolojik olarak kopmayan sınıf uzlaşmacı oportünist burjuva teorilerdir. Bu, başta küçük burjuva sol hareket olmak üzere PKK gibi milliyetçi hareketlerin bağımsızlık, faşizm, devlet, demokrasi, hükümet ve iktidar gibi olguları ele alışına da yön ver-

Bizimki gibi ülkelerde Demokratik devrim sorununu toprak devrimi olarak değil "faşizmin yıkılıp yerine burjuva demokrasisinin geçmesi" şeklinde ele almak demek demokratik devrim söyleminden bir nebzecek de olsa anlamamak demektir. Bu teori her bakımdan uzlaşmacı sağ oportünist bir teoridir. Bu teori ne denli oportünist bir teori ise ülkedeki faşizmin tarihini M.Kemal ve İnönü hükümetleri sonrasında başlatmak (1945 sonrası) da o denli oportünizmdir

juvazi ve orta burjuvazinin demokrasisi olur ki bu da halkın gerçek demokrasisi değildir. Ki bu sınıflar önderliğinde gerçekleşen devrimlerin siyasi ömrü pek uzun sürmez. Kısa süre sonra burjuvazinin gerici bayrağı altında birleşirler. Bu durum emperyalist ve gerici burjuvazi karşısında ideolojik, ekonomik ve siyasi olarak kopamamaları ve güçsüzlüklerinden kaynaklıdır.

Sözünözü, bizimki gibi ülkelerde faşizmin yıkılması için her halükarda bu üç sınıftan birisinin önderliğinde devrimin yapılması şarttır.

Bu konuyu özetleyecek olursak;

Bizimki gibi ülkelerde Demokratik devrim sorununu toprak devrimi olarak değil "faşizmin yıkılıp yerine burjuva demokrasisinin geçmesi" şeklinde ele almak demek demokratik devrim söyle-

mektedir. Eğer bir hareket devlet, devrim, hükümet, iktidar, devrimin dostları ve düşmanları gibi önemli temel konularda MLM bakış açısından yoksunsa, şüphesizki bu durum o hareketleri bir sağa bir sola savurur. Bu gibi konularda MLM teoriye sahip olmamak dahi o hareketin MLM olmadığını göstermek için yeterli argümanlardır.

Yeni Demokratik Devrim'in Niteliğine İlişkin Tartışmaları Sürdürmeye Devam Edelim:

Programda işaret edildiği gibi Yeni Demokratik Devrim Avrupa ve Amerika'da gerçekleşen burjuva demokratik devrimlerden nitelik olarak farklıdır. Çünkü Yeni Demokratik Devrim, Çin ve bizimki gibi ülkelerde burjuvazinin diktatörlüğüyle değil, "proletaryanın ön-

derliğindeki devrimci sınıfların birleşik cephesinin diktatörlüğüyle sonuçlanır.”

En önemlisi de proletaryanın kendisi dışındaki halk sınıf ve tabakalarına siyasi önderliğini Komünist Partisi aracılığıyla yürütmüş olmasıdır. Oysa eski tip burjuva devrimlerinde bu durum söz konusu değil. Bu farklılık dahi tek başına her iki devrimin birbirinden nitelik olarak farklı olduğunu ortaya koyar.

Eski tip burjuva devrimlerinin sonucunda burjuvazinin tek sınıf diktatörlüğü söz konusu iken, ancak yeni tip devrimler sonucunda tek sınıf (proletarya) diktatörlüğü değil, birden fazla devrimci sınıfların diktatörlüğü kurulur.

Bu, sosyalizme geçiş için bir ara devrim, ara iktidar toplum biçimidir. Oysa sosyalist devrim sonrası tek sınıfın (proletarya) diktatörlüğü söz konusudur.

Yeni Demokratik Devrim’in iktidar organları daha devrim mücadelesi aşamasındayken küçükten büyüğe doğru adım adım inşa edilir. Yeni İktidar organlarında emperyalizme, komprador kapitalizm ve feodalizme karşı mücadele eden, karşı duran herkes bu adım adım inşa edilen iktidar içerisinde yer alır, kendi sınıfını temsil eder. Oysa eski tip burjuva devrimlerinde aynı durum söz konusu değil.

Kurtarılmış bölgelerin yaratılması sonucu, özellikle de Kızıl Siyasi İktidarlara kurulma aşamasında bu iktidar önemli derecede inşa edilmiş olacaktır. Bu iktidar içerisinde tüm devrimci sınıflar yer alacaktır. Ve bu iktidar organları tıpkı devrim sonrası gibi aşağıdan yukarıya doğru HALK MECLİSLERİ aracılığıyla inşa edilecektir. Yani “Tüm İktidar Halk Meclislerine” şiarı bugünden adım adım inşa edilmiş olacaktır.

Bu, devrimci sınıflara ait her bireyin kendi yöneticisini demokratik bir şekilde seçmesi demektir. Bu seçimler sırasında

iktidar organlarına bir yerde ağırlıkta proletarya olabileceği gibi bir başka yerde küçük burjuvazi, orta burjuvazi veya köylülüğün değişik tabakaları olabilir. Tamamıyla halkın demokratik iradesi sonucu iktidar organları oluşturulacaktır. Demokratik Merkezîyetçilik ilkesi her alanda geçerli olacaktır. Bu, vb. konulara ilişkin yeri geldiğinde (Yeni Demokratik Cumhuriyet Programı bölümünde) daha kapsamlı ve derinlikli açıklamalar yapacağız.

Her zaman vurguladığımız gibi bir hareketin niteliği o harekete önderlik yapan sınıf ve partinin program ve eylem çizgisiyle orantılıdır. Dolayısıyla programımızda demokratik bir talep olan köylülüğün toprak sorununun yer alması durumu o partinin ne burjuva programa sahip olduğunu ne de o devrimin burjuva olduğunu gösterir. Bu, madalyonun sadece işaret ettiğimiz yüzünü oluşturur. O da esas yüzü değildir. Eğer program, sadece köylülük sorunuyla, yani burjuva devriminin tamamlanmasıyla sınırlı tutulmuş olunsaydı, o zaman bu devrimin niteliği de yeni tipte değil eski tipte burjuva demokratik devrim olurdu. İşaret ettiğimiz gibi çağımızla birlikte artık eski tipte burjuva demokratik devrimler dönemi kapanmıştır. Bundandır ki yeni demokratik devrimin niteliğini eski tip bir burjuva devrimi olarak nitelendirmek oldukça saçma bir teori olur.

Nitelik ve öz kavramı üzerine daha önce bu sayfalarda kapsamlı teorik tartışmalar yürüttük. Dolayısıyla aynı tartışmaları burada tekrar yürütmeyeceğiz. Sadece önemli gördüğümüz noktaları özetle ele alacağız.

Toprak devrimi, bir diğer deyişle demokratik devrim kendi başına bir niteliği oluşturur. Aynı şekilde Yeni Demokratik Devrim de kendi başına bir niteliği oluşturur. Yeni Demokratik

Devrim’le toprak devriminin bir ve aynı olmadığına dair görüşlerimizi gerek yukarıda gerekse daha önceleri bir çok yazımızda ortaya koyduk. Bu görüşlerimizi bir kez daha özetleyelim:

Demokratik devrim, özünde toprak devrimi ve aynı zamanda köylülüğün toprak sorununu çözmek iken, Yeni Demokratik Devrim ise hem demokratik hem de milli yanın bileşkesinden meydana gelir. Yani anti-feodal ve anti-emperyalist yönler birbirine diyalektik bir şekilde bağlı olup Milli Demokratik Devrim diye alandırdığımız Yeni Demokratik Devrim sürecini oluşturur. Bu, bir temel süreçtir. Bu temel sürecin temel çelişkisi emperyalizm, komprador bürokrat kapitalizm ve feodalizmle geniş halk yığınları arasındaki çelişkidir. Bu süreç tamamlanmadan ne ülke tam bağımsızlığa ulaşır ne de demokratikleşir.

Kaldı ki günümüzde burjuva demokratik devrimlerini yapmış ülkelerde demokratik sistemden söz etmek mümkün değil. Buralardaki demokratiklik sahtedir. İktidarlara, geniş halk yığınlarının değil bir avuç tekelci burjuvazinin denetiminde ve sadece halkı bastırmaya yönelik gerici diktatörlükler haline dönüşmüştür. Bu durum kapitalizmin emperyalist aşamaya varmasından sonra da hep böyledir. Üstelik, bu ülkelerdeki iktidarlara daha emperyalist aşama tamamlanmadan (1870’lerin başında, yani tekelci aşamaya geçişin tamamlanmasıyla birlikte burjuva demokrasiden söz etmek artık mümkün değil.) gericileşmiştir. Dolayısıyla bu ülkelerdeki yönetimler için “demokratiktir” vb. tezler ileri sürmek halkın bilincini bulandırmaktan başka bir amaca hizmet etmez. Oysa proletarya önderliğindeki Yeni Demokratik Devrim mücadelesi sonrası kurulacak olan Yeni Demokratik İkti-

dar’lar, tamamıyla halkın demokratik iktidarlarıdır. Bu iktidar, anti-feodal ve anti-emperyalist mücadeleye katılan tüm geniş halk yığınlarının bir avuç gerici üzerindeki diktatörlüğüdür.

Sosyalist devrimden temel farklılığı ise devrim mücadelesi boyunca anti-emperyalist, anti-feodal mücadeleye katılan milli kapitalizme dokunmaması, yani bu sınıfla ittifak içerisinde devrimi gerçekleştirmiş olması ve iktidarda yer almasıdır. Çünkü bu sınıf da emperyalizm, komprador bürokrat kapitalizm ve feodalizm tarafından baskı altında tutulmaktadır. Dolayısıyla milli kapitalizm ve milli burjuvaziye ancak devrim sonrası dokunulacaktır. Bu da zora dayalı olmayacaktır. Burjuvaziyle proletarya arasındaki çelişki devrim sonrası baş çelişki haline gelecektir. Fakat bu, şiddet biçiminde olmayacaktır. Çünkü, zaten Yeni Demokratik İktidar esasta proletaryanın önderliğindeki bir iktidardır ve dolayısıyla proletaryanın zor yolu ile iktidarı ele alma gibi bir sorunu olmayacak, bizzat önderlik ettiği iktidar vasıtasıyla toplumu sosyalizme götürecektir. Bu sınıfla proletarya arasındaki çelişki antagonist değil. Adım adım ve barışçıl bir şekilde gerçekleşecektir. Oysa emperyalist kapitalist ülkelerde iktidarı yıkmak ve bunun yerine sosyalist iktidarı kurmak için, bir başka ifadeyle sosyalist devrimin gündemde olduğu ülkelerde burjuvaziyle ittifak yapılmaz. Çünkü bu ülkelerde iktidara hakim olan güç burjuvazidir. Dolayısıyla burjuvaziyi iktidardan alaşağı etmediğin zaman sosyalist devrimi siyasi olarak gerçekleştirmiş olmazsın. Sosyalist devrimin baş çelişkisi kapitalizm ve burjuvazidir. Ama bizimki gibi ülkelerde baş çelişki feodalizm ile geniş halk yığınları arasındadır. Dolayısıyla feodalizmle ittifak içerisinde bütün sınıflar devrimin düşmanı iken, bu ittifaka karşı mücadele yürüten

sınıflar ise devrimin dostu ve ittifak güçleridir.

İşte bundandır ki günümüzde proletarya olarak devrimin dost güçlerinin bu üç gerici büyük dağa karşı mücadelesini destekliyor ve onlarla anlaşabildiğimiz politikalarda geçici olarak ittifak kurmayı savunuyoruz. 28 Mart 2004 yerel seçimlerinde izlediğimiz ittifak politikası Yeni Demokratik Devrim perspektifimizin sonucudur.

Bilindiği gibi yerel seçimlerdeki ittifak politikamızın ruhu halk sınıf ve tabakaları içerisindeki güçlerle ortak paydalarda buluşmamız üzerine oturtuldu. Tüm devrimci güçlerle (bir-iki ulusal burjuva parti hariç) geniş yelpazeli bir seçim ittifakı oluşturmak hedefiyle yola çıkıldı. Amacımız halkı kazanmaktır. Elbette ki halk denilirken bununla sadece söz konusu devrimci yapıları kastemiyoruz. Bunlar örgütlü devrimci kesimi oluşturan halk güçleridir. Fakat bir de örgütsüz olan halk güçleri vardır. Hem de milyonlarca örgütsüzdür. Örgütsüz oldukları gibi aynı zamanda çoğunluğu düzen partilerinin siyasi etkisi altındadır da.

Şüphesiz ki bu bir cephe kurmak değil, dönemsel-geçici bir ittifak olacaktır. Bu ittifakın kendisi demokratik merkezîyetçilik ilkesi baz alınarak hem süreci birlikte örgütlemek hem de belediyelerin kazanılması durumunda buraları birlikte yönetmek vardı. Tabii ki buradaki yönetim, güçler dengesine göre olacaktı-olacaktır. Hiç kimse kendisini şu sol-sektek anlayışlara kaptırmamalıdır: "Ben komünistim, ben MLM'yim o halde ben küçük burjuva veya milli burjuvazinin etkin olduğu bir kurum içerisinde yer al-

mam." Bu tezler, geçici ve kalıcı ittifakları reddeden, dahası halk güçleriyle demokratik bir iktidarı kurmayı ve yönetmeyi reddeden sol-torçkist bir anlayıştır.

Bunu, tıpkı Halk Meclisleri'nin seçimi gibi düşünmeliyiz. Daha önce ve programda da işaret edildiği gibi halk güçleriyle ortak paydalar üzerinden yapılacak seçimlerde kitleler kimi veya kimleri uygun görüp seçiyorsa, elbetteki yönetimde de seçilenler yer alacaktır. Bunun dışındaki politikalar demokratik değil, anti-demokratiktir. Bu tür anlayışların kitle çizgisiyle uzaktan yakından ilişkisi yoktur. "Ben proletaryayım o halde çoğunluğu sağlamadığım yönetim altında çalışmam anlayışı proleter demokrasi anlayışı olmaz.

Devrimci demokratik güçlerle hangi durumlarda ittifaka girilmez? İlkesel noktalarda taviz verilmez. Çünkü ilkesel konularda taviz verilerek ne bir ittifak (geçici de olsa) sağlanır ne de geçici anlaşmalara gidilir. Tersî tutum ve anlayışlar siyasi iradeyi başkalarına teslim etmek veya teslim almak olur. Teslimiyetçiliğin özünü ilkelere taviz vermek oluşturur. Siyasi iradeyi başka bir partiye, sınıfa devretmektir ilkesizlik. İlkesizlik günöbirlik çıkarılara uygun hareket etmektir. Pragmatizmdir.

Demokratik devrim, özünde toprak devrimi ve aynı zamanda köylölüğün toprak sorununu çözmek iken, Yeni Demokratik Devrim ise hem demokratik hem de milli yanın bileşkesinden meydana gelir. Yani anti-feodal ve anti-emperyalist yönler birbirine diyalektik bir şekilde bağlı olup Milli Demokratik Devrim diye alandır-dığımız Yeni Demokratik Devrim sürecini oluşturur

Onun için "o an ne faydalıysa o doğrudur" mantığından hareket etmektir. Sınıf uzlaşmacılığıdır. Ki bu tür durumlarda ittifak da gerçekleşmiş olmaz. Tek taraflı ittifak olmaz. Tek taraflı ittifak politikası olmayacağı gibi tek taraflı anlaşma da olmaz. İlkelerde taviz yok!

Evet ilkelerde taviz yok ama politika da esneklik devrimin mantığıdır. Politika da esneklik anlayışı sadece devrimci güçler için geçerli olmaz. Bu, düşmanlarımız için de geçerlidir. Düşmanlarımızla zaman zaman karşılıklı tavizler temelinde anlaşma yapmak reddedilemez. Bazı koşullar olur ki (örneğin fiili işgal dönemleri) stratejik düşmanlarımızla ittifak da yapılır. Fakat iç savaş dönemlerinde bu güçlerle hiçbir koşulda ittifaka gidilmez-savunulmaz.

Tartışmamızı biraz daha derinleştirelim:

Karşılıklı tavizler üzerinden anlaşma yapmak farklı, ittifak ise farklı şeydir. Bu olguları birbirine karıştırmamalıyız. İttifak ortak paydalarda bir şeyi birlikte yürütmek ve yönetmek iken, anlaşma ise karşılıklı tavizler temelinde yapılan geçici uzlaşmalardır. İttifaklar bazı özgün dönemler (fiili işgal koşulları) hariç dost devrimci güçlerle kurulur. Bundandır ki stratejik düşmanlarımızla devrimimizin bugünkü aşamasında herhangi bir hareket veya iktidar birlikte yürütülemez, fakat ateşkes vb. gibi anlaşmalara zaman zaman başvurmak reddedilmez. Bugünkü aşamada düşmanlarımızla kime karşı ve hangi amaçla ittifak kuracaksınız veya ittifakı savunacaksınız ki? Ama işgal koşullarındaki durum farklıdır. Bu durumda işgale karşı mücadele yürüten veya yürütmek isteyen bütün güçlerle ittifaka gitmeyi savunuruz. Ancak burada da tek taraflı bir ittifak söz konusu olamaz. Bu koşullarda Çin'deki Çan Kayşek ittifakında olduğu gibi yine karşılıklı tavizler teme-

linde ittifak savunulur. "Ben sana ve haklarına karışmayacağım ama sen istediğin gibi bana karışsın" gibisinden bir anlayış ve tutumla ittifak olmaz. Bu, düpedüz siyasi iradeyi teslim etmektir. İttifak, ortak paydalar ve ittifak güçlerinin siyasi bağımsızlığını koruması kaydıyla ancak gerçekleşir. Birbirleri üzerinde tasarruf hakları olmaz. En önemlisi ittifak güçlerinin bu süreç içerisinde karşılıklı olarak zor kullanma siyasetinden vazgeçmeleri olacaktır. Yoksa fiili işgal koşullarında sözkonusu güçlerle ittifak olmaz, ittifak sürdürülmez. Çin de işgalcilik koşullarında bu uzlaşma prensibini bozan Çan Kayşek olmuştur. İttifak sözleşmelerine süreç içerisinde uymayarak bir çok komünisti hem zindanlara tıkmış hem de katletmiştir. Şüphesiz ki Çan Kayşek ile milli birleşik cephe ittifakı kurulurken bir çok talep üzerinden anlaşmaya varılarak ittifaka gidilmiştir. Bunlar toprak kiracılığı ve faizciliğinin indirilmesinden tutalım da bir çok konuyu barındırmaktadır. ÇKP'de tavizler vermiştir tabii ki. Ordunun isminin değiştirilmesinden Çan Kayşek güçlerine karşı silah kullanmamaya kadar kimi konularda taviz vermiştir. Ki bu karşılıklı tavizler verilmeden ittifak gerçekleşmez. Ne olur o durumda? Yani ittifakın gerçekleşmediği koşullarda. Burada esas mücadele, baş çelişki durumunda olan işgalci güçler ve onların uşaklarına karşı yürütülür. Mevcut siyasi iktidar komünist güçlere yöneldiği durumda ona doğrudan yönelmek doğru olur. Tersisi durumda ise doğrudan yöneleceğimiz güçler işgalci güçler ve bir avuç ulusal hain ve uşaklar olur. Çünkü bu gibi durumlarda demokratik devrim değil milli devrim gündemdedir. Buna paralel devrimin ittifak vb. kuvvetleri de değişir. Dolayısıyla cephe, vb. gibi politikalarda da değişiklik yapmak zorunludur.

Demokratik devrim aşamasında Halkın Birleşik Cephesi politikası geçerli-

ken fiili işgal koşullarında Milli Birleşik Cephe politikası geçerlidir. Her iki cephenin sınıf bileşimleri bir ve aynı değil. Bu, tamamıyla fiili işgal koşullarıyla orantılıdır. Fiili işgalin olmadığı koşullarda Milli burjuvazinin sağ kanadı Halkın Birleşik Cephesi'ne yanaşmaz ve devrimin karşısında rol oynarken, ancak fiili işgal koşullarında emperyalizme karşı tutum alır. Yine hakim sınıf kliklerinin hepsi demokratik devrim aşamasında devrimin düşmanları olarak rol oynarken ve devrimin hedefiyken, ancak işgal koşullarında bu klikler içerisinde bir kesim işgale karşı tutum alabilir. Devrimci güçlerle ittifaka gelebilir. Bu bağlamda Milli Birleşik Cephe'nin kapsamı genişler.

Halkın Birleşik Cephesi'nin (HBC) hangi sınıfın önderliğinde, nasıl ve hangi aşamada kurulacağına dair yoldaş Kaypakaya'nın ortaya koyduğu tezler dün olduğu gibi bugün de bilimselliğini korumaktadır. Günümüzde de "demokratik güçbirliği", "cephe" vb. gibi konular üzerine tartışmalar yapılmaktadır. Bu bağlamda Kaypakaya yoldaşın 1970'li yılların başında D. Perinçek revizyonistiyle yaptığı tartışmaları özet bir şekilde aktarmak uygun olacaktır:

"Revizyonistler, aynı anlayışı, bugün yine devam ettiriyorlar. Anti-faşist mücadeleye bayrağı altında, hala şehirlerde reformcu burjuvaziye kuyruk olmaya çalışıyorlar. Daha iyi anlaşılması için revizyonist kliğin zihniyetini özetleyelim: devrimci güçbirliği (buna bazen 'demokratik güçbirliği' diyorlar), faşizme karşı mücadeleye vasıtasıdır. Her dönemde yapılır. Devrimci güçbirliği, işçi-köylü temel ittifakına dayanmaz. Burjuva ve küçük burjuva örgütlerle ve kişilerle yapılır.

'Güçbirliği yapmaya her zaman hazırız.' (YİKÇ s.105)

'Güçbirliği her dönemde yapılabilir.

Biz güçlenmeden güçbirliği yapılmaz görüşü yanlıştır.' (12 Mart'tan sonra Dünyada ve Türkiye'de Siyasi durum. S.95)

'Halkın birleşik cephesi, anti-emperyalist ve anti-feodal mücadelenin aracıdır. 'Halkın devrimci cephesi İşçi-Köylü ittifakı temelinde kurulur ve gelişir.' (agd.s.95) 'Bir veya birkaç bölgede kızıl siyasi iktidar kurulmadan cephe olmaz, gibi görüşler, tek yanlı burjuva düşüncesinin kalıntısıdır ve tabiatıyla yanlıştır'. Cephe bugünden gerçekleşebilir. Çünkü, cephe devrimin dostlarını ve düşmanlarını doğru tesbit etmeyi ifade eder. Dostu düşmanı doğru tesbit ve buna uygun bir siyaset izlemek, devrimin her aşamasında temel meseledir.' (Oportünizm ve ikiyüzlülük örneği genelgeden)

Revizyonizmin, demokratik güçbirliği ve cephe konusundaki görüşleri bunlardır:

"Birinci yanlış şudur: 'Faşizme karşı mücadelenin aracı', revizyonistlerin göstermek istediği gibi, 'devrimci güçbirliği' safsatası değil, 'halkın birleşik cephesidir.' Yani, proletarya önderliğinde ve işçi-köylü temel ittifakı üzerinde kurulan, bütün devrimci sınıf ve tabakaların ittifakıdır. Dimitrov yoldaşta, anti-faşist mücadelenin, 'devrimci güçbirliği' denilen, kuyrukçuluk ve teslimiyet aracıyla yürütüleceğine dair tek kelime yoktur. Dimitrov yoldaş, daima, anti-faşist halk cephesinden bahseder ve bu, proletarya önderliğindeki halk cephesinin ta kendisidir. Ve anti-faşist mücadelenin amacı, halk cephesi iktidarını gerçekleştirmektir.

İkinci yanlış şudur: Proleter devrimcilerinin bir tek cephe politikası vardır; o da, proletarya önderliğinde halkın birleşik cephesidir. Ayrıca, bunun dışında demokratik güçbirliği veya devrimci güçbirliği gibi safsatalarla proletaryanın ve

komünistlerin işi yoktur. Halkın birleşik cephesinden ayrı olarak bir de 'devrimci güçbirliği' sloganının icat edilmesi, biraz önce de işaret ettiğimiz gibi, 'Dev-Güç' girişimini haklı çıkarmak içindir. Temel kitleleri hesaba katmadan, partiyi, halk ordusunu ve halkın birleşik cephesini hesaba katmadan 'ittifak' (!) adına, burjuva demokratlarının kışından yürümeyi haklı çıkarmak içindir. Kuyrukçuluk ve teslimiyet politikasını, 'bu, halkın birleşik cephesi değil, devrimci güçbirliğidir' diye, böyle bir safsatayla ve demagojiyle haklı çıkarmak içindir. İşçi sınıfı önderliğini ve işçi-köylü temel ittifakını bir kenara iterek, reformist burjuvaziye tabi olmayı, bir gerekçeye bağlamak içindir. 'Demokratik güçbirliği' diye, 'halkın birleşik cephesinden' ayrı ve ona aykırı bir sloganın icat edilmesi, işte bu sebeplerdendir. Bu sloganın ortaya çıkması, zaten Dev-Güç girişiminin, 'halkın birleşik cephesi' ile en ufak bir alakasının bulunmadığı kesinlikle anlaşıldıktan sonra olmuştur. Revizyonistler, böylece, 'evet, Dev-Güç halkın birleşik cephesi değildi ama, devrimci güçbirliğiydi' diyerek, bu kuyrukçuluk ve teslimiyet politikasını haklı çıkaracak bir teori icat etmiş oldular. Ve bu teoriyi geliştirerek devam ettiriyorlar. Böylece, Mıhrıcılık Mao Zedung Düşüncesi'ni, birincinin 'Dev-Güç' anlayışıyla, Mao Zedung yolunun 'birleşik halk cephesi' anlayışını, bu taban tabana zıt iki anlayışı ustaca bağdaştırmış(!) oluyorlar.

'Biz, 'devrimci güçbirliği' diye bir şey tanımıyoruz. Bu nedenle 'devrimci güçbirliği ancak güçlü olduğumuz zaman yapılır' demiş olmamıza da imkan yoktur. Ve zaten böyle bir şeyi ne sözlü, ne de yazılı olarak hiç bir yerde savunmadık. Biz, 'halkın birleşik cephesini' gerçekleştirme politikasını, bu tek doğru ittifak politikasını benimsiyoruz ve izliyoruz. Biz görevimizi halkın üç silahını, komünist partisini,

parti önderliğinde halk ordusunu ve parti-nin önderliğinde halkın birleşik cephesini inşa etmek olarak tesbit ediyoruz. Bunun dışında bir 'devrimci güçbirliği' tanımıyoruz. Siz ise, 'devrimci güçbirliği' adı altındaki kuyrukçu ve teslimiyetçi politikanızla, halkın birleşik cephesinin gerçekleşmesini sürekli olarak köstekliyorsunuz. Anladınız mı burjuva demagoglar?

Revizyonistlerin üçüncü yanlışı şudur: 'Cephe, devrimin dostlarını ve düşmanlarını doğru tesbit etmeyi ifade eder'. Hayır baylar! Cephe bunu ifade etmez. Yaptığınız şey korkunç bir demagojidir. **Cephe, komünist parti önderliğinde ve işçi-köylü temel ittifakı üzerinde BÜTÜN DEVRİMCİ SINIF VE TABAKALARIN emperyalizme, feodalizme, komprador kapitalizme karşı BİRLEŞMİŞ OLMALARINI ifade eder.** Devrimden menfaati olan sınıf ve tabakalar, bizzat birleşmedikçe cephe gerçekleşmiş olmaz. Revizyonist hainlerin söylediği gibi, devrimin dostlarını ve düşmanlarını tespit etmekle cephe gerçekleşmiş olmaz. Eğer öyle olsaydı, devrimin dostlarını ve düşmanlarını bir kere doğru tesbit ettikten sonra, mesele biterdi. Ve bu tespit muhafaza edildiği müddetçe cephe bozulmazdı.(!) ... Cepenin gerçekleşmesi için, devrimin dostlarını ve düşmanlarını doğru tespit etmek yetmez; aynı zamanda, proletarya önderliğinde devrimin dostlarını birleştirmeye yönelik, nisbeten uzun bir mücadele yürütmek gerekir. Proletarya önderliğinde devrimin dostlarını birleştirmek için, sabırlı ve çetin bir mücadele vermek gerekir. Mücadelesi verilmenden, bırakalım çeşitli tabakaları bir araya getirmeyi, işçi sınıfını bir araya getirmek bile mümkün değildir. Revizyonist baylar, bir tespitle her şeyi hallediveriyorlar! Sanıyorlar ki, bir kere yerleri tesbit edilince bütün sınıf ve tabakalar tıptı tıptı kendi yerini alıverecek ve beylerini-

zin emirlerini bekleyecek! Sınıf mücadelesi değil de, sanki bayram merasimi! Ve karşımızdakiler, sanki emre amade merasim kütası!"

"...Bugün biz, bu cephenin gerçekleşmesini istiyoruz. Subjektif niyetimiz budur. Ve bu niyet, toplum kanunlarına uygundur. Çünkü halk sınıflarının, bu cephenin gerçekleşmesinde menfaatleri vardır; onları bir araya getirecek güçlü ekonomik, sosyal ve siyasi etkenler vardır. Fakat, bu subjektif niyetin objektif bir olgu halini alabilmesi için, geçmek zorunda olduğumuz bir mücadele süreci de vardır. Bu süreci atlayarak objektif olguya ulaşamayız. Revizyonist baylar, bu süreci yok farzediyorlar, henüz ilkokula başlayan bir çocuğun, mühendis olmasını birbirine karıştırmak gibi bir şeydir bu. **Proletarya önderliğinde, işçi-köylü temel ittifakı üzerinde halkın birleşik cephesini gerçekleştirmek için, birinci olarak devrimin dostunu düşmanını doğru tesbit etmeliyiz. İkinci olarak, devrimin dostlarını birleştirmek için daha bugünden mücadeleye girmeliyiz. Üçüncü olarak, bu mücadele belli bir noktaya varmadan, belli bir mücadele süreci geçmeden, cephenin gerçek bir olgu halini alamayacağını bilmeliyiz.** Revizyonist baylar, bu kadar açık gerçeği muazzam ölçüde korkunç bir demagojiyle ve bir hokkabaz maharetiyle ters yüz ediyorlar. 'Cephe, devrimin dostları ve düşmanlarını doğru tespit etmeyi ifade eder' diyerek, bir tesbitte, her şeyi hallediyorlar.

Marksist-Leninistler'in revizyonistleri küplere bindiren iddiası şudur: Proletarya önderliğinde ve işçi-köylü temel ittifakı üzerinde kuracağımız halkın birleşik cephesi, bir veya birkaç bölgede kıvıllı siyasi iktidar gerçekleşmeden **bir gerçek halini alamaz.** Bu, açık bir şeydir ve asla halkın birleşik cephesini gerçekleştirmek

için çalışmayalım anlamına gelmez. Bunu, ancak okuduğunu anlamayan geri zekalılar ve bir de okuduğunu domuzuna anlayıp da, içinde kötü niyet besleyenler iddia edebilir.

Yukarıdaki ifadenin anlamı şudur: Halkın birleşik cephesini gerçekleştirmek için daha bugünden mücadele edelim, ama bilelim ki, cepheyi gerçekleştirmek için yürüteceğimiz mücadele bir veya birkaç bölgede kıvıllı siyasi iktidarın doğması noktasına ulaşmadan, bütün halkın birleşik cephesi gerçekleşemeyecektir.

'Bugün köylük bölgelerde yürüttüğümüz çalışmalar, halk cephesinin temeli olan işçi-köylü ittifakını gerçekleştirmek için değil midir?' diye soruyorsunuz. Bu soru, sadece sizin kötü niyetinizin ve demagogluğunuzun kanıtıdır. Çünkü, işçi-köylü ittifakı Marksist-Leninistler için tartışma konusu bile değildir. Tartışma konusu, işçi-köylü ittifakı üzerine kurulacak olan ittifaktır; yani milli burjuvazinin devrimci kanadıyla yapılacak olan ittifaktır. Ve tartışmanın başlangıç noktası, zaten sizin reformist milli burjuvaziye kuyruk olma politikanızın eleştirisi olmuştur.

Bir veya birkaç bölgede kıvıllı siyasi iktidar doğmadan, niçin milli burjuvaziyle ittifak mümkün olamaz. Çünkü, daha önce milli burjuvazi proletaryanın önderliğini kabul etmeyecektir; kendi uzlaşıcı, teslimiyetçi, halk kitlelerini asla devrime ve kurtuluşa götürmeyecek olan reformist çizgisini inatla, ısrarla sürdürecektir. Proletarya burjuvazi ile ittifak istemediği için değil, burjuvazi böyle bir ittifaka yanaşmayacağı için ittifak mümkün olmayacaktır. Bu, apaçık bir şey değil midir? Ülkemizin bugünkü gerçeklerine de uygun değil midir? Milli burjuvazinin temsilcileri de, en sağından en soluna kadar, seçim veya askeri darbe yoluyla iktidarı ele geçirmek, bu-

günkü düzenin göze batan yanlarını biraz törpülemek, işçiler ve köylüler üzerinde kendi diktatörlüklerini kurmak için çalışmıyorlar mı? Çoğu zaman faşizme kuyruk sallamıyorlar mı? Bunlarla bugünkü şartlarda, proletarya önderliğinde ve halkın demokratik diktatörlüğü hedefine yönelen bir halk cephesi kurmak mümkün müdür? Bugüne kadar mümkün olmuş mudur?

Bir veya birkaç bölgede kızıl siyasi iktidarın gerçekleşmesiyle, bugün mümkün olmayan şey, mümkün hale gelecektir. Çünkü bir kere işçi sınıfı, yoksul köylüler ve komünist parti gerçek özgürlüğüne, varlığını korumanın ve devam ettirmenin gerçek garantisine yani düzenli halk ordusuna sahip olacaktır. Çünkü, Mao Zedung yoldaşın ifade ettiği gibi, 'halkın ordusu yoksa, hiç bir şeyi yoktur', 'kendi silahlı kuvvetleri olmayan bir partinin özgürlüğü de olmaz.'(abç)

İkinci olarak, işçi-köylü ittifakı, yani temel ittifak, belli ölçülerde gerçekleşmiş olacaktır. Bu, son derece önemli değişiklikler, zaman zaman ortada kararsız bir tavır takınan, zaman zaman da işçilere, köylülere karşı halk düşmanlarının safına dümen kıran milli burjuvaziye geniş ölçüde proletaryanın önderlik ettiği devrim cephesine çekecektir. Geniş ölçüde diyoruz, çünkü daha önce milli burjuva temsilcileri ve bazı unsurlar, bir ölçüde devrim safında yer alabilir ama, buna henüz milli burjuvazi ile ittifak gözüyle bakılmaz.

Revizyonist hainler, bugünden milli burjuvaziyle 'ittifakı'(!) mümkün görüyor! Evet, mümkündür ama, bir tek şekilde mümkündür: O da, proletaryanın kızıl bayrağı altında, işçi-köylü temel ittifakı üzerinde, halkın demokratik diktatörlüğünü kurmaya yönelen bir cephe yerine; burjuvazinin arkasında, bazı reformlarla

bugünkü düzenin sivri yanlarını törpülemeye ve bir burjuva diktatörlüğü kurmaya yönelen bir 'cephe'(!) geçirmekle mümkündür.

Revizyonist hainlerin 'cephe' anlayışı ikinci kategoriye dahil olduğu için onlar, daha bugünden milli burjuvazi ile ittifakı(!) mümkün görüyorlar. Bizce bugün, Lenin yoldaşın da belirttiği gibi, burjuvaziyle sadece 'geçici ve kısmi anlaşmalar' mümkün olabilir.(abç)

...Cepheyi gerçekleştirme mücadelesinde marksist-leninistler, esas olarak işçi-köylü ittifakını gerçekleştirmeye çalışırlar, ona ağırlık verirler. Bu, daha somut ifadesiyle şu demektir: Partinin ve halk ordusunun inşasına birinci derecede ağırlık verirler, milli burjuvazi ile ittifakı ikinci derecede ağırlık verirler. İşte revizyonist hainlerin, ihanetleri bir de bu noktada kendini gösteriyor: Onlar, durmadan ve sürekli olarak burjuvazi ile ittifakı(!) birinci plana geçirmeye, partinin ve halk ordusunun inşasını ikinci plana atmaya çalışıyorlar." (Seçme yazılar. "Şafak revizyonistleri Dev-Güç anlayışını devam ettiriyor", makalesinden alınmıştır)

Kaypakaya yoldaşın "güçbirliği" ve cephe üzerine söylediklerine ekleyeceğimiz fazla bir şey yoktur. Dün D. Perinçek revizyonisti için söyledikleri bugün "demokratik güçbirliği" içerisinde olan küçük burjuva partiler için de geçerlidir. "Demokratik güçbirliği" içerisinde yer alan EMEP gibi küçük burjuva partileri işi milli burjuvaziyle sınırlı tutmayarak sistemin partisi olan SHP ile ittifaka kadar götürdüler.

Yoldaş Kaypakaya'nın dediği gibi günümüzde "milli burjuva partilerle ancak geçici ittifak kurulabilir." Bu ittifak sürekli bir hale dönüştürülemez. Fakat

“demokratik güçbirliği”nin bu ittifakı geçici gözüküyor. Özellikle de SHP bu sağ teslimiyetçi ittifakı kendi bayrağı altında kalıcılaştırmak istiyor.

Kaypakaya yoldaşın D. Perinçek için söyledikleri ise oldukça isabetli bilimsel tesbitlerdir. Ki bu revizyonist baygeline aşamada ideolojik olarak revizyonist olmaktan öte siyasi açıdan milli burjuva bir hareket haline dönüşmüştür. Dünyanın revizyonisti, reformist milli burjuvaziye kuyruk sallamak için her türlü teslimiyetçi teoriyi geliştirirken, bugün ise milli burjuva partisi olup çıkmıştır. Hem de Türk milli burjuvazisi olarak. 1970’li yıllarda hatalı ve sosyal şoven bir temelde olsa da, yani her tür olumsuz anlayışlarına karşın yine de Kürt ulusunun Kendi Kaderinin Tayin Hakkı’nı savunuyordu. Ama bugün UKKTH diye bir ifadeyi dahi ağzına almıyor. Almadığı gibi Türk devletinin Güney Kürdistan’a müdahale etmesini savunacak kadar şovenist bir duruş sergilemektedir. Aynı şekilde Türk devletinin Kıbrıs’taki işgalciliğini de savunmaktadır. Bu tezlerini ise sözümona “emperyalist çözüme” karşı olma adı altında yapmaya çalışıyor. Onlar için her kimki “Misak-i milli sınırlarına karşı çıkar”, yani Kemalist devlet politikasını savunmayanlar ulusalcı değil, emperyalizmin işbirlikçisidir. “Devleti koruyanlar ulusalcı, karşı çıkanlar ise anti-ulusalcı güçlerdir.” Bunun için de “ulusal güçbirliği” çağrı ve pratiklerini MHP’den tutalım da CHP ve DYP’ye kadar her kesimle gerçekleştirmeye çalışıyorlar. Türk şoven ve ırkçılığı Kıbrıs sorunu ve Güneyli Kürtler’in fedarasyon talepleri üzerinden her geçen gün biraz daha da hortlatılmaya çalışılıyor. 2 Mart günü Atatürkçü Düşünce Derneği’nin (ADD) “hilafetin kaldırılmasının yıl dönümü” vesilesiyle Ankara Ticaret Odası(ATO) salonunda yap-

tığı toplantı ve açıklamalar Türk milliyetçiliğinin şaha kaldırılmasının dışı vurumudur. Hatırlanacağı gibi bu toplantıya Türk ordusu en üst düzeyde katılmış ve yapılan konuşmaları alkışlamıştı. Yine benzer gelişme bir gün sonra R. Denktaş’ın karşılanmaması töreninde ve toplantıda yaptığı konuşmada ortaya konuldu. Bu toplantıda ordu tam kadro yoktu, fakat bu kez devlete başbakanlık ve cumhurbaşkanlıkları yapmış Demirel ve Ecevit vardı. AKP ve bir kaç parti dışındaki diğer parti yöneticileri de ATO salonunda Denktaş’ın Türk milliyetçisi ve işgalciliğini öven konuşmalarını alkışlamak için oradaydılar.

Sözüm ona toplantı “hilafetin kaldırılmasının yıldönümüyle” ilgili yapılmıştı. Fakat gerçekler öyle değildi. Amaç, “Kıbrıs ve Kürt sorunu” bahane edilerek Türk gerici milliyetçiliğinin ayağa kalkmasını sağlamak için çağrı yapmaktır. Ordu ayakta alkışladı. Ordunun tam kadro destek vermesi bunu çok net bir şekilde ortaya koyuyor.

Bu durumun farklı boyutları da var elbette. Örneğin AKP’ye “fazla ileri gitmeyin” gözdağını vermek gibi.

Yine milli burjuvazi açısından içinden geçtiğimiz dönemin bir başka boyutu ise şudur:

Daha önce de ifade ettiğimiz gibi ülkemizdeki milli burjuvazi Çin’deki gibi tek bir ulusa ait milli burjuvazi değil. Kürt ulusunun da milli burjuvazisi vardır. Bunu görmezlikten gelemeyiz. Ayrıca ülkemizdeki milli burjuvaziyi sadece İşçi Partisi gibi partiler temsil etmiyor. Bir çok milli burjuva parti mevcuttur. Bunlardan, yani milli burjuvazinin bir kesimini temsil eden, özellikle de Türk milli burjuvazisi temsil eden kanatlardan birisi de feodal islami ideolojiyle kendisine si-

Unutmamalı ki ülkemizde son 30 yıl içerisinde ideolojik kaosun en çok kendisini gösterdiği alanlardan birisi de kavramları gelişi güzel kullanmaktır. Özellikle de 12 Eylül askeri cuntası sonrası bu alan hayli kaotik bir hal aldı. Uluslararası burjuvazi bu kaotik kavramsallığa 1990'lı yılların başından sonra daha da hız verdi. Şüphesiz ki bu söylemlerden Maoist hareket de etkilendi. Öyle ki bazan Marksist terminolojiyi kullanmak yerine burjuva kalemşörlerin kullandığı üslupla yazıp çizmeye başlandı

yasi yön veren akımların olmasıdır. Bu akımlar başından beri AKP hükümetini desteklemektedir. Bu kesim A. Dilipak'ın başını çektiği kesimdir. Bunlar feodal islam ideolojisine bağlı kalarak siyasi şekillenmesini yapmaktadırlar. Mevcut durumda ise AKP hükümetinin yedeğinde hareket etmektedirler. Bu kesimle Irak'ın işgaline karşı geçici ittifaka gitmek yanlış değilken, ancak seçim ittifakına gitmek yanlış bir siyaset olurdu.

Kısacası, devrimimizin bu döneminde Milli burjuvazinin sol kesimiyle bile her dönem (bunun adı geçici ittifak da olsa) ittifak savunulmaz, ittifaka gidilmez.

Bu gerçeklikten hareketle de yerel seçimler taktiğimizi belirlerken bu kesimlerle ittifakı savunmadık.

Sözün özü Kaypakkaya yoldaşın "cephe," "güçbirliği" ve "ittifaklar" üzerine ortaya koyduğu tezlerin bilimselliği dün olduğu gibi bugün de geçerlidir. Bundandır ki bu üç olguyla ilgili gündeme gelen tartışmaları sağa sola bükülmeden yoldaş Kaypakkaya'nın ortaya koy-

duğu tezler ışığında yanıtlamalıyız.

Unutmamalı ki ülkemizde son 30 yıl içerisinde ideolojik kaosun en çok kendisini gösterdiği alanlardan birisi de kavramları gelişi güzel kullanmaktır. Özellikle de 12 Eylül askeri cuntası sonrası bu alan hayli kaotik bir hal aldı. Uluslararası burjuvazi bu kaotik kavramsallığa 1990'lı yılların başından sonra daha da hız verdi. Şüphesiz ki bu söylemlerden Maoist hareket de etkilendi. Öyle ki bazan Marksist terminolojiyi kullanmak yerine burjuva kalemşörlerin kullandığı üslupla yazıp çizmeye başlandı. Milli veya komprador burjuvazinin çeşitli kanatları MLM sınıf teorisine uygun sözcüklerle tanımlanmak yerine sınıfların varlığını reddeden burjuvazinin diliyle tanımlanmaya çalışılıyor. Örneğin "yeşil sermaye", "islami sermaye", "sermaye sınıfı", "sermaye kesimi" gibi... Her sınıf ekonomik durumuna göre tespit edilmelidir. Partiler ise program ve eylem çizgisine göre tespit edilir. Dolayısıyla bir sınıftan "yeşil sermaye", "islami sermaye", "sermaye sınıfı" gibi söz etmek, MLM terminolojiyi bulandırmaktan başka bir amaca hizmet etmez.

Bilinmelidir ki kavramlar yerli yerine kullanılmadığı zaman bu durum zamanla ideolojik kaosa dönüşür. Burjuvazi bu türden kavramsal kaosu bilinçli yaratıyor. Çünkü onun amacı MLM teoriiyi bin bir yolla boşa çıkartmaktır. Bunu da başta ideologları olmak üzere besleme yazar çizerleri aracılığıyla yapıyorlar.

O nedenle bu tür dönemlerde MLM terminolojiyi kullanmak için daha bir özen göstermeliyiz. Bu terminolojinin bozulmasına kendi saflarımızda izin vermemeliyiz. Çünkü Marksist söylemlerin bulanıklaştırılması kendi bağrında ideolojik kaosu da taşır...

Sonuç Yerine

Yeni Demokratik Devrim, özde burjuva değil, proleterdir. Her sınıf ekonomik durumuna göre tesbit edilirken, her hareket ise güttüğü program ve eylem çizgisine göre değerlendirilir. Dolayısıyla Yeni Demokratik Devrim'in amacı sadece toprak devrimini gerçekleştirmek değil, kesintisiz bir şekilde önce sosyalizm, sonra ise komünizme varmaktır. Oysa eski tip burjuva demokartik devrimlerinde bu amaç yoktur. Onların amacı burjuvaziye iktidara getirmek ve onun iktidarını ebediyete korumaktır.

Yeni Demokratik Devrimler'le eski tipte burjuva demokratik devrimleri birbirinden ayıran en temel ve belirgin özellik birinin (eski) burjuvazi önderliğinde gerçeginin ise proletarya önderliğinde gerçekleşmiş olması gerçekliğidir. Bundandır ki yeni tip demokartik devrime karakterini veren burjuvazi değil proletaryadır.

Yeni Demokratik Devrim ile Sosyalist devrimi birbirinden ayıran temel nokta ise bu devrimin doğrudan kapitalizmi (kompador bürokrat kapitalizm hariç) hedeflememiş olması ve devrimin sınıf bileşimlerinin farklı olmasıdır. Yeni Demokratik Devrim'in baş çelişkisi feodalizmle geniş halk yığınları arasındaki çelişki iken, sosyalist devrimin baş çelişkisi ise burjuvazi ile proletarya arasındaki çelişkidir.

Yeni Demokratik Devrim, emperyalizm, feodalizm ve komprador bürokrat kapitalizmi hedefler. Anti-feodal ve anti-emperyalist yönler birbirine bağlıdır. Bir başka deyişle milli ve demokratik yönler birbirinden kopmaz ve kopuk olarak ele alınamaz.

Yeni Demokratik Devrim'in sınıf bileşenleriyle, Halkın Birleşik Cephesi ve anti-faşist birleşik cephenin sınıf bileşenleri bir ve aynıdır.

Yeni Demokratik Devrim proleter devrimler çağının bir parçasıdır. Eski tip devrimler ise burjuva demokartik devrimler çağının parçasıdır. Dolayısıyla eski tip devrimlerin niteliği tamamıyla burjuvadır.

Yeni Demokratik Devrim'lere burjuvazi değil ancak proletarya önderlik yapabilir. Çünkü burjuvazi ilerici ve devrimci barutunu Ekim devrimiyle, hatta Lenin yoldaşın dediği gibi 1905 Rus devrimiyle birlikte bitirmiştir. Dolayısıyla onun gündeminde toprak devrimini çözme diye bir sorunu yoktur.

Yeni Demokratik Devrim'in sınıfsal olarak önderliğini proletarya yapar. Proletarya diğer sınıflara siyasi önderliğini ise komünist partisi aracılığıyla yürütür.

Yeni Demokratik Devrim'ler (Milli Demokratik Devrim) ancak Maoist partiler ve önderliğinde yürütülecek Halk Savaşlarıyla başarıya ulaştırılabilir. Bizimki gibi ülkelerde ülkenin tam bağımsızlığı ve demokratikleşmesinin yolu buradan geçer.

Yeni Demokratik Devrim, bugünden yarına adım adım inşası gerçekleşecek bir devrimdir. Bu devrimin olgunlaştığı belirgin dönemler Kurtarılmış alanların ve arkasından Kızıl Siyasi İktidarların kurulduğu dönemlerdir.

Yeni Demokratik Devrim ve ona niteliğini veren proleter demokrasi "en gelişmiş," "en ileri" diye bilinen burjuva demokrasilerinden daha gelişkin ve ileri demokrasiyi temsil eder... Bunun için de sloganımız; "kahrolsun her türden burjuva demokrasisi, yaşasın halk ve proletarya demokrasisi" diyoruz!

BİR TAHAMMÜLSÜZLÜK NOKTASI: “PARTİ DÜŞMANLARI!” VE BİR DÖNGÜ

“TEHDİT EDİLİYORUZ...”

bünyemizdeki farklı görüşlere karşı nasıl bir duruş içerisinde olduğumuzu; bu farklı görüşler, farklılıklarını örgüt içinde değil de örgüt dışında ifade etme isteklerine bağlı olarak parti dışına çıktıklarında, nasıl bir tutum içerisinde olduğumuzu; bu farklılaşmalarda partimizi eleştirel tarzda ayrılan kesimlerle bir olan, onları destekleyen halka karşı nasıl bir yaklaşım içerisinde olduğumuzu; böyle bir durum söz konusu olmasa bile dışımızdaki parti ve örgütleri algılayış biçimimizi; keza parti ya da partisiz kitlelerin partiye yönelik eleştirilerini değerlendiriş tarzımızı ve benzeri durumları mercek altına yatırmak durumundayız

Nasıl bir iktidar ve nasıl bir demokrasi kavrayışına sahip olduğumuzu anlamak istiyorsak, bünyemizdeki farklı görüşlere karşı nasıl bir duruş içerisinde olduğumuzu; bu farklı görüşler, farklılıklarını örgüt içinde değil de örgüt dışında ifade etme isteklerine bağlı olarak parti dışına çıktıklarında, nasıl bir tutum içerisinde olduğumuzu; bu farklılaşmalarda partimizi eleştirel tarzda ayrılan kesimlerle bir olan, onları destekleyen halka karşı nasıl bir yaklaşım içerisinde olduğumuzu; böyle bir durum söz konusu olmasa bile dışımızdaki parti ve örgütleri algılayış biçimimizi; keza parti ya da partisiz kitlelerin partiye yönelik eleştirilerini değerlendiriş tarzımızı ve benzeri durumları mercek altına yatırmak durumundayız. Çünkü bu gibi durumlar karşısındaki refleksler ve duruşlar, iktidarı ve demokrasiyi kavrayışımıza dair önemli ipuçları verecektir, vermektedir.

Bu noktada Maoist Komünist Partisi'nin gerçekleştirmiş olduğu kongrede yaptığı değerlendirmelerden örnekleyecek olursak, kendisini kendi hukuku ile parti ya da

örgüt olarak ortaya koyan hiçbir siyasal yapının parti ya da örgüt olup olmadığını tartışma hakkına sahip değiliz. En fazla kendi kavrayışımız ve hukukumuz doğrultusunda bu siyasal yapılarla nerede nasıl beraber olacağımızı ya da neden beraber olamayacağımızı belirleme hakkına sahibiz. Bu değerlendirmelerin nereden kaynaklandığına dair pratik bir örnek vermek gerekirse; bir dönem tutsaklar cephesinde, hapishaneler konseylerinde yer alan kimi siyasal yapıların örgüt olup olmadığı, dolayısıyla konseylerde yer alınamayacağı tartışmaları yaşanmıştı ki, o dönem, komünist partisinin hapishanelerden sorumlu komitesi de belli bir öznelcilikle böylesi bir tartışmaya dahil olmuş, her siyasal yapıyı örgüt olup olmadığı noktasında tartışma öznelciliğine düşmüştür. Elbette bu öznelciliğe sebep olan koşulları gözardı etmiyoruz. Zira o dönemler, üç kişilik örgütleri ile üç yüzlerin, üç binlerin kaderine yön verecek politikalara ortak olurken, üç yüzlerin ve üç binlerin sorumluluğundan uzak davrananların baş ağrısına dönen tutumları söz konusu idi. Ama iktidarı ve demokrasiyi gerçek anlamıyla kavrayan bir politik yapı, bu kuşatmaları gerekçe edinme lüksüne sahip değildir ve bu durumda, parti midir değil midir ya da örgüt müdür değil midir tartışması yapılarak, bir siyasal yapının kendisini tanımlayış biçimine müdahale edilmiş olunuyor ki, bu, iktidarı ve demokrasiyi kavrayışımızdaki problemli yanların su yüzüne vuruşu anlamına gelmektedir. Böylesi bir durumda yapılacak tartışma, bir siyasal yapının parti ya da örgüt olup olmadığı değil, o süreçlerde bu parti ya da örgütlerle beraber olup olmayacağımız meselesidir.

Buradan bir adım ötesini ise komünist hareket de dahil, devrimci hareketin toplamı yaşamıştır ya da yaşamaktadır. Buradan bir adım ötesi nedir? Devrimci bir ya-

pı içerisinde yer alırken şu veya bu nedenle farklılıklarını parti ya da örgüt içerisinde değil de, dışarısında ifade etmek isteyen ve bu doğrultuda farklı bir siyasal yapılanma ile ortaya çıkan kesimleri parti ve devrim düşmanlığı ile itham edip, değer sömürüsü yapmakla suçlamak. Bu, -sanınız genelleme yapmakta bir sakınca yok- devrimci hareketin bir tahammülsüzlük noktası olarak dışa vurmaktadır ve aynı zamanda, devrimci hareketin iktidarı ve demokrasiyi kavrayışına dair de olumsuz bir veri olmaktadır. Aynı öznelcilik, bu itham ediş ile karşı karşıya kalanlarda da farklı bir şekilde kendisini gösterebilmektedir. Örneğin, dün, benzer durumlarda içinde yer aldığı yapı ile birlikte başkaca yapıları benzer ithamlarla suçlarken, yanlış tutumların "kurşun asker"i olmada hiçbir sakınca görmezken ya da bu suçlamalara sessiz kalırken, sorun kendi başına musallat olunca "tehdit ediliyoruz" ya da "sıkıştırılıyor" çırpınışları arasında, dün suçladıklarıyla bile beraber olup, kendi durumlarını onlara izah etme ihtiyacı duyabiliyorlar. Ve bunu yaparken, dün bizler de sizlere karşı böyle davranmıştık ama o gün fark edemediğimiz bu temel yanlış bugün bizim başımıza musallat oldu diyerek özeleştirel bir değerlendirmeye dahi girilmiyor. Bu çifte standart durum, kendilerine yönelik bir eleştiriye dönüştüğünde ise, klasik bir şekilde, ya biz o dönem de karşıydık ama parti de çoğunluğu teşkil etmiyordu gibi, konuyu kendisinden soyutlayan sözüm ona Marksist, ama esasında liberal bir tutum sergileniyor. Bu zaafiyet kendi başlarına musallat olduğunda, pekala partilerine rağmen açıklama yapanların, dün, muhalefete ilişkin ölüm kararları alınırken parti dışı davranamayışını, çoğunluk kararı ile örtmeye çalışması Marksist bir tutum olmaz. Bu başkalarına Marksizm uygulanırken, kendimize karşı liberal davranmanın pratik göstergesinden başka bir şey ol-

madığı gibi, devrimci hareket bünyesinde de kopuşanlar nezdinde "Tehdit ediliyoruz... Kısıtlanıyoruz..." şeklindeki bir kısır döngü ile ortaya çıkıyor. Ve bu döngü, kendisini tekrar ettiği müddetçe de diğer zaafiyetler, derinleşerek devam ediyor. Çünkü bu döngüye kapılanlar, siyasal iddialarını bir kenara bırakarak, dert yanma pratiğinden başka bir varlık ortaya koymıyor. Bu pratiklerin devrimci hareket içerisinde örnekleri çoktur ki, bu örnekler, bu duygusal ruh halinin dışında da kendisini gösteremiyor. Dolayısıyla bir tahammülsüzlük noktasını ele alıp değerlendirirken, karşısına da dikkat çekmek zorunluluğu vardır. Bu zorunluluk kavranmadığı takdirde, büyükler, kendisinden ayrışan küçükleri zımni bir anlaşma doğrultusunda pazarlık konusu yaparak ayrışan küçüklere karşı topyekün bir anti-demokratik tutum ortaya çıkarabiliyor. Dün "sol içi şiddet" üzerine ince eleyip sık dokuyarak değerlendirme yapanlar ve hatta değerlendirmenin de ötesinde "sol içi şiddet" uyguladıkları gerekçesiyle kimi yapılara karşı tavır alanlar, kendisinden ayrışanlara dair ölüm kararları çıkarınca bu tutumlarını sessizliğe gömebilmişlerdir. Çünkü aynı "Marksist" tutumun devamı, kendisine yönelik liberalizmini su yüzüne vuruyordu. Dolayısıyla karşılıklı çıkarlar armonisiyle yanı sıra zımni de olsa mutabakata varmak daha pozitif bir yaklaşım olarak algılanabiliyordu ama aslında bu "pozitif" yaklaşımlar, varolan zaafiyeti pekiştirir bir rol oynuyordu. (Bu arada, parti örgütleri arasında zımni bir şekilde süren bu mutabakat, tabana doğru inildiğinde daha açık bir şekilde kendisini gösterebiliyor; örneğin, bir devrimci yapıda bir ayrışma olduğunda, o devrimci yapının tabanında yer alan bireyler, ayrışanlara ilişkin devrimci hareket içerisinde tavır örgütlemeye kalkışarak bir başka devrimci yapıya "Nasıl ki, biz sizden ayrılanları dikkate almadıysak, sizler de bizden ayrı-

lanları dikkate almamalısınız," deme gafletinde bulunabiliyor. Böylece, meseleye bilimsel bir bakışla doğru-yanlış ekseninde bakma yerine karşılıklı olarak birbirlerine diyet borcu ödeme şeklinde burjuva tarzda yaklaşım gösterilmiş olunuyor.)

Bir devrimci parti, şu iki ilişki arasında diyalektik bir bütünlük kurarak bir pratik duruş ortaya çıkarmak, bu pratik duruş içerisinde yeni demokratik bir kültür inşa etmek durumundadır: Evet, öncelikle gerici iktidarı yıkmak zorundayız ve dolayısıyla gerici iktidarı her yönüyle hedef seçmeliyiz. Fakat bu, kendi bağrımızdaki zaafiyetleri görmeme ya da örtme lüksüne vesile olmamalı, vesile edilmemelidir. Aksi halde, bir ucu yıkma iken diğer ucu yapma olan devrim faaliyetinin yapma boyutu zaafiyetlerden ötürü yanlış bir sonuç ile ortaya çıkar. Ki, yıkıntının üzerine yıkıntı inşa eden bir devrim faaliyeti, daha bugünden geriye dönüşle yüz yüze kalmış demektir. Örnekleyelim; bugün gericiğin eleştirisi yapılırken, feodal kuşatmaların esiri olarak kadına yönelik şiddeti eleştiriyoruzdur ya da eş uyku dayken şehvete gelen bir erkeğin uyku halindeki eşiyle ilişkiye girişini savunan bir hükümet yetkilisini eleştiri konusu yapıyoruzdur ama devrimci hareket saflarında, ilk anda gönüllü yaşamış olsa bile, daha sonra feodal namus kuşatmasının esiri olarak nefret ettiği bir erkekle aylarca bir ilişki sürdüren ve hatta erkeğe yaptırım uygulanmasına rağmen, bu kuşatmayı yaramadığı için yeniden aynı erkekle ilişkiye giren bir kadına ilişkin, sorunu çözümlemekten uzak bir tutumla, çok rahat bir şekilde şüphe örgütlenebiliyor ve buna sessiz kalınıyor ise, yarın kurulacak yeni bir cumhuriyetin kadın hakları boyutunda garanti olması mümkün olamayacağı açıktır. Bugün bu yeni cumhuriyet için mücadele yürüten kadın, yarın bu cumhuriyetin kendisine karşı örgütlendiğini gördüğünde rejimle olan barışıklığını yitirerek hak-

lı bir zeminde rejime karşı savaşıacaktır. Çünkü kadın, yeni demokrasiye aynı zamanda kendi hakları için özlem duymaktadır. Bu yüzden ne tek taraflı olarak devrimci hareketi eleştiri konusu yapan bir küçük burjuva entelizmine ne de kendi saflarını eleştiriden muaf tutan bir duruşla gerici siyasal iktidara yönelen dar bir militan tutuma izin vermemek gerekir, aradaki ilişkinin diyalektik bütünlüğünü kurarak kelimenin gerçek anlamında proleter bir devrimci duruş içerisinde olmak gerekir. Devrim yıkmak ve yapma uçlarıyla bir bütünlük arzeden bir faaliyettir ve dolayısıyla bu bütünlükten kopan bir devrimci faaliyet ile barışık olmak mümkün değildir. Yeniye ve yeni kültürü inşa etme iddiasında olan proletarya, proletaryanın partisi olan komünist partisi ve bu partinin öncülüğünü kabul eden devrimci halk, olaylara ve olgulara, bu duruş içerisinde metanetle yaklaşmak ve militan bir duruş örgütlemek durumundadır.

Örneğimiz ile ana konudan uzaklaşmadan başa dönecek olursak, iktidarı ve demokrasiyi kavrayışımızda, devrimci hareketi yaralar tarzda ortaya çıkan ve yeniden ve yeniden kendisini örgütleyerek devam ettiren şu tutumu, kopuşanlara karşı ağır ithamlarda bulunarak tavır örgütlemeye çalışan tutumu yakın zamanda kendisini bir kez daha göstermesini vesile ederek eleştirelim.

Yeni Demokrasi Yolunda İşçi-Köylü gazetesinin 31 Ocak-13 Şubat 2004 tarihli sayısının Sınıfsal Bakış köşesinde "Eğer Ödenecek Bir Bedel Yoksa, Bir Değer De Yoktur" başlıklı yazısında bir ilan vesile edilerek bir değerlendirme yapılıyor. Bu değerlendirmenin daha ilk satırlarında yer alan cümleler şunlar oluyor; "(...) Üstelik bu sahtekarlık olgusu, şehitlerin 'kullanılması' ifratına varmışsa, tahammül ötesi bir durum var demektir. İşte bu durumda şehitlerin uğruna canlarını

verdikleri değerlerin, uğursuzlardan titizlikle sakınılması gerekmektedir. Bunun yöntemlerini şüphesiz ki şartlar belirleyecektir." Bu satırlar yapılan değerlendirmelerle devam ederken şu cümlelere de yer veriyor; "(...) Bunu hafife alma, silikleştirme, ucuzlaştırma densizliğine düşenler, ne yazık ki bir dönem parti gerçekliğiyle hasbelkader tanışan kimi arızalı unsurlar olmuşlardır. Daha vahim olanı ise bu zavallıların, kendi derdine düştükten sonra, şehit düşenleri ağızlarına dolama ahlaksızlığı içinde pazarlamacılık yapmalarıdır. (...) Ancak tartışılmayacak bir husus varsa, o da sınıf mücadelesinin bu gibi artıklarla oyalanılmayacak kadar hızlı bir akış içerisinde ağlarını ördüğü gerçeğidir. Aynı karakterde olmayan hiç kimsenin, hariçten gazel okuyan, mücadeleye sırtını dönen, dedikodu kalfalığı yapan, ihbarcılığa soyunan bu gibi icazetli-özürlü düşkünlere itibar etmesi düşünülemez. Tarihimizde de paydası parti düşmanlığı olmadığı sürece hiç kimsenin, bu ve benzerleri ile aynı kaderi paylaştığı görülmemiştir."

Eleştiri konusu yapılan kesim henüz kamuoyuna kendisini tanıtan bir bildirimde bulunmadığı için bir değerlendirme yapabilecek durumda değiliz. Dolayısıyla sadece sezgiler ve kimi pratik hareketliliklere dair izlenimlerin ötesinde bir veriye sahip değiliz ki, bu, yeterli düzeyde sağlıklı bir değerlendirme yapmak için elverişli bir veri değildir. Bu yüzden hedeflenen kesim sağ ya da "sol" oportünist midir, ideolojik tartışmasına girmeyeceğiz. Ancak her halükarda devrimci insanlar ve devrimci bir grup olduğunu da belirtmek isteriz. Dolayısıyla tartışma konumuz, devrimcilere karşı böyle bir anlayış ve pratik tutumla yaklaşmanın doğru olup olmadığıdır. Bizi ilgilendiren yön, budur. Sisteme ve rejime karşı savaşarak yaşamını kaybetmiş devrimcileri sahiplenme pratiğinden de görülmektedir ki, rejim

karşısında siyasal bir duruşa sahiptirler ve rejim karşısında devrimci duruşa sahip olan güçler, devrimcilere ve komünistlere uzak, yabancı güçler değillerdir. Ve duruşu rejim karşıtı olan bir güç, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkına tecavüz etme ve komünistlerin propaganda yapma hürriyetini kısıtlama gibi karşı-devrimci bir pratiğe meyletmediği müddetçe devrim ve devrimcilere uzak değil, yakın ve dost bir güçtür. Dolayısıyla şehitler de dahil, değerleri sahiplenme şeklinde ortaya çıkan militan duruş, aynı şekilde proletaryanın yarattığı tüm değerleri sahiplenme temelinde de metin olmak durumundadır. Bu metanet kaybedildiği takdirde, duruş ne kadar militan olursa olsun, proletaryanın yarattığı değerleri rencide eden bir duruş içerisinde olunur ki, bu, devrimi yıkmaya ve yapmaya bütünlüğü içerisinde kavrayamayan bir çabadır. İktidarı ve demokrasiyi kavrayışa dair olumsuz bir veridir.

Aktardığımız yerlerden bazı cümleleri öne çıkararak devam edelim:

* “İşte bu durumda şehitlerin uğruna canlarını verdikleri değerlerin, uğursuzlardan titizlikle sakınılması gerekmektedir. Bunun yöntemini şüphesiz ki şartlar belirleyecektir.”

* “Bunu hafife alma, silikleştirme, ucuzlaştırma densizliğine düşenler, ne yazık ki bir dönem parti gerçekliğiyle hasbelkader tanışan kimi arızalı unsurlar olmuşlardır.”

* “Aynı karakterde olmayan hiç kimsenin, hariçten gazel okuyan, mücadeleye sırtını dönen, dedikodu kalfalığı yapan, ihbarcılığa soyunan bu gibi icazetli-özürlü düşkünlere itibar etmesi düşünülemez. Tarihimizde de paydası parti düşmanlığı olmadığı sürece hiç kimsenin, bu ve benzerleri ile aynı kaderi paylaştığı görülmemiştir.”

Kendi süreçlerimizden de örnekleyerek devrimci hareketin zafiyetlerine dikkat çekmek istedik.

Ancak şunu biliyoruz ki, bu gibi zafiyetlerin aşılması için daha yoğun değerlendirmeler ve daha yoğun tartışmalar şart olduğu gibi, en keskin ve çelişmelerin yoğun olduğu süreçlerde militan duruşunu yitirmemekle beraber metanetini de koruyan devrimci kadrolar üretmek bir zorunluluktur. Bu yüzden bu eyleme daha bir yoğunlaşılması gerektiğini düşünüyoruz

Uğursuzlardan titizlikle sakınmayı eğer şartlar belirleyecek ise, bu kavrayış şiddet içeriyor mu diye sormak durumunda kalıyoruz ki, “uğursuz”, “titizlikle sakınma” ve “şartlar” kavramlarını yan yana koyduğumuzda zihinde şiddet yoksa bile, şiddet içeren bir çağrışım yaptığımızı kabul etmek durumundayız. Bir ikincisi; böyle değil desek bile, bu sözcüklerin tabana doğru indiğinde daha uç haller alabileceği artık bir varsayımın ötesinde bir gerçektir. Zira, halkı her zaman doğru kabul etmek, doğru göstermek ya da soğukkanlı diye telakki etmek popülist bir yaklaşımdır. Çünkü bu tutumlara da sahip olan halkın, bazen kraldan daha çok kralcı kesilebildiğini ve “Kılıç çek!” komutunu duyar duymaz, kılıç çekmenin de ötesinde kılıç sapladığını biliyoruz. Hele de fraksiyonel bir partizancılık da söz konusu ise, bu, çok daha muhtemel bir hal alabilmektedir. Ki “parti gerçekliği ile hasbelkader tanışan kimi arızalı unsurlar,” belirlmesine varolan gerçeklerden ötürü eleştirel yaklaşmayan ve bu cümledeki kolaycılığı eleştirmeyen bir bireyin, kılıç saplama bağnazlığına da düşebileceğini kabul etmek gerekiyor, hele de “ihbarcılık” gibi

suçlamaların olduğu bir yerde! (Bunları tek başına herhangi bir siyasal yapıyı itham etmek için söylemiyoruz, halkın bağrında yer alan gerici tutumlardan ve kitle psikolojisinden hareketle söylüyoruz ki, TKP/ML ile MKP'nin 1994'te yaşadığı ayrışmada, MKP'nin -daha doğrusu MKP'nin önceli olan TKP(ML)'nin- yayımladığı kimi bildirilerden hareketle parti kitesinden kendisini galeyana kaptıran kimi bireylerin, kendiliğinden de olsa ortaya çıkardıkları kimi provakatif tutumların nasıl dizginlendiği hatırlardadır; örneğin, MKP'nin kitesinden bir bireyin daha da alazlandırdığı gerilim ortamında, TKP/ML'nin kitesi de varolan elektrikli duruşlarını daha yüksek düzeye çıkarınca, MKP sorumlularından bir birey, olası bir kavgayı önleyebilmek için, biraz da acze düşerek, ortamı elektrikleştiren bireyine dönüp tokat atmak durumunda kalmıştır ve bu şok tedavi ile kitlesel bir şekilde alazlanacak kavganın önüne geçilmiştir.)

Bir diğer önemli şey ise, devrimci çevreler üzerinde baskılanma yaratma tutumudur ki, bu, çok daha derin bir zaafiyettir. Hele de devrimci parti ve örgütler bu baskılanma altında kalarak, içten içe bu eğilimle mutabakata varıyor ise, daha bugünden demokrasiye ve kendi kuracağı iktidarın demokratikliğine dair iddialarından vazgeçmelidir. Zira, yıkıntının üzerine yıkıntı inşa etme sürecine girmiş demektir. "Tarihimizde de paydası parti düşmanlığı olmadığı sürece hiç kimsenin, bu ve benzerleri ile aynı kaderi paylaştığı görülmemiştir," sözü, devrimci kamuoyu üzerinde baskılanma oluşturmaya dönük bir sözdür. Ve kolay kurulmuş bir cümledir ki, bu kolay kurulan cümlelerin, bizim bu değerlendirmemiz için de şöyle bir cümle kurması muhtemeldir; "Bakın işte parti düşmanlarını sahiplenerek, parti düşmanlıklarını gösterdiler."

Ama önemli değil. Zira yaptığımız değerlendirmeler, devrimci kamuoyuna sunulmuş, kapalı kapılar ardında olmayan değerlendirmelerdir. Bu meselenin birinci yanı. İkincisi ise, bizler, "Her şey parti için!" gibi bir sloganın takipçileri değiliz ve dolayısıyla, parti ya da partiler, her şey olması gereken gerçekleri rencide eder durumda ise, partiler de eleştiriye tabi tutulmak durumundadır. Bu, devrimciliğin; bu, komünistliğin gereğidir. Aksi halde, yıkmak ve yapma bütünlüğüyle kavranması gereken devrim faaliyetinin, yapma boyutu yanlış zemine oturtulmuş olur ki, bu, yıkıntı üzerine yıkıntı inşa etme pratiğidir. Dolayısıyla gerçekleri ve doğruları, karşımızdakine göre değerlendirme öznelciliğinden uzak durulmalıdır. Bu yüzden, değerlendirmeye konu olan kesim herhangi bir bildirim yayımlamamış olsa dahi ve dolayısıyla bu kesime dair ayrıntılı bir değerlendirme yapmamış olsak dahi, yanlışları değerlendirme ihtiyacı duyuyoruz. Bu, böyle olmadığı taktirde devrimci hareketin muzdarip olduğu "tahammülsüzlük noktalarından" ve "kısır döngülerinden" kurtulamayacağı kanaatindeyiz. Ki yakın zamanda bir vesileyle kendisini gösteren bir duruşu ve pratiği değerlendirirken de, dikkat edildiği gibi, gün ile, an ile sınırlı tutmadık. Kendi süreçlerimizden de örnekleyerek devrimci hareketin zaafiyetlerine dikkat çekmek istedik. Ancak şunu biliyoruz ki, bu gibi zaafiyetlerin aşılması için daha yoğun değerlendirmeler ve daha yoğun tartışmalar şart olduğu gibi, en keskin ve çelişmelerin yoğun olduğu süreçlerde militan duruşunu yitirmemekle beraber metanetini de koruyan devrimci kadrolar üretmek bir zorunluluktur. Bu yüzden bu eylem daha bir yoğunlaştırılması gerektiğini düşünüyoruz.

NATO

Emekçi Halklar Ve Ezilen Uluslara Karşı Bir Suç Örgütüdür!

NATO üzerine değişik çevrelerce birçok şey söylendi-yazıldı ve daha da söylenip yazılacak. Bizler de yayınlarımızda konuyu sürekli işlememizin yanı sıra bu yazımızda biraz daha derli toplu olarak üzerinde durmaya çalışacağız.

Kuruluşundan bugüne değin dünya ezilen halkları ve mazlum uluslara karşı birçok suç işlemiş olan NATO, emekçi halklara ve ezilen uluslara karşı yeni ve daha kapsamlı saldırılar için (özellikle bölge açısından) daha da etkili hale getirilmek isteniyor. Bu amaçla, Haziran ayında İstanbul'da "NATO Zirvesi" yapılacak. Ülkemizin devrim ve demokrasi güçleri, NATO zirvesini protestoya ve mümkünse engellemeye hazırlanıyor.

Ülkemizin devrim ve demokrasi güçlerinin yanı sıra, birçok ülkede de ilerici güçler NATO'nun İstanbul Zirvesi'ne karşı tavır alarak ülkemizdeki NATO karşıtı mücadeleye desteklerini bildirmekte, kendi ülkelerinde bu amaçla kimi etkinlikler düzenlemekte ve haziran ayında ül-

kemize gelerek aktif bir dayanışma içerisine gireceklerini beyan etmekte. Zira, NATO Zirvesi ülkemizde yapılıyor olsa da, NATO, dünyanın tüm emekçi halkları ve ezilen uluslarına karşı ABD emperyalizmi önderliğinde kurulmuş bir örgüttür. İstanbul Zirvesinde NATO'yu daha fazla etkinleştirmeye yönelik alınacak kararlar bütün ezilen halklar ve ulusları ilgilendirdiğinden dolayı kendi sorunları olarak da bakmaktalar/bakmak durumundalar.

Kısacası, karşı-devrimci NATO örgütü ülkemizde olduğu gibi diğer pek çok ülkede de gündemdedir. NATO üzerine değişik çevrelerce birçok şey söylendi-yazıldı ve daha da söylenip yazılacak. Bizler de yayınlarımızda konuyu sürekli işlememizin yanı sıra bu yazımızda biraz daha derli toplu olarak üzerinde durmaya çalışacağız.

NATO Öncesi Sürece

Kısa bir Bakış

1. Emperyalist Paylaşım Savaşı pek çok şeyi beraberinde getirmişti. Kuşkusuz ki, dünyanın hegomanik gücü İngiltere idi. Fakat savaş sonrası yıllarda Japonya ve Almanya toparlanmaya çalışıyordu. ABD ekonomisinde çarpıcı büyümeler devam ediyordu. İngiliz emperyalizmi hegomanik bir güç olmasına rağmen, 1. Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrası yıllarda ayağının altındaki toprak yavaş yavaş kaymaya başladı. Almanya ve İtalya'da faşizm, alttan yukarı doğru örgütlenerek iktidar oluyordu. Japonya Çin'i işgal ediyordu. Bu gelişmelerin toplamı, İngiliz emperyalizminin nüfuz alanlarını tartışmalı hale getiriyordu. Diğer emperyalist güçler, dünyayı yeniden paylaşmayı, her biri kendi hegemonyasını kurmayı istiyordu. Öte yandan, 1917 Ekim Devrimi, dünyanın önemli bir toprak parçası ve nüfusunu emperyalist-kapitalist sömürü pazarı olmaktan çıkarmıştı. Emperyalist-kapitalist dünya sisteminin kendi doğasında taşıdığı çelişkiler kızışıyor ve dünya yeni bir savaşa doğru yol alıyordu.

Burada bir parantez açıp hemen belirtelim ki, 1917 Ekim Devrimi, dünyada yeni bir çıkış açmıştı. Dünya artık eskisi gibi olmayacaktı; ezilenlerin makus talih bizzat işçi sınıfı önderliğinde emekçi halkların kendi elleriyle değişiyordu. Ezilmek kader değildi ve değiştirilebilirdi. 1917 Ekim Devrimi bunu artık bir olasılık olmaktan çıkarıp maddi bir gerçeğe dönüştürmüştü. Bu gerçeklik, dünyanın bütün sömürücü sınıflarını tir tir titretmeye yetmişti. Artık rahat uyuyamayacaklardı!

2. Emperyalist Paylaşım Savaşı ile birlikte pek çok şeyin yanı sıra dünyadaki siyasi güç dengeleri de bir değişime uğrayacaktı. Nitekim, Hitler faşizminin

yenilgiye uğratılması sonucunda bu böyle oldu. Savaş, onlarca ülkede bir yıkıma neden olmuştu. Her şeyden önce 50 milyon insan ölmüş, on milyonlarcası yaralanmış, milyonlarcası yerinden yurdundan olmuştu. Savaşa giren girmeyen bir dizi ülkede ekonomi tamamen felce uğramış, ülkeler harabeye dönmüştü. 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı, sadece insanları ve ülke ekonomilerini perişan etmekle kalmadı, doğayı da harap etti... ABD emperyalizminin Nagazaki ve Hiroşima'ya attığı atom bombaları insanların ölmesi-sakat kalması, ekonominin harap olmasının yanı sıra doğayı da tahrip ettiğinin en çarpıcı örneği olarak hafızalarındaki yerini koruyor hala.

Denilebilir ki, bu savaşta en karlı çıkan ABD emperyalizmi oldu. Bu ülke toprakları savaş alanları içinde değildi. Savaşın yıkımını yaşamadığı gibi, o yıllarda da ekonomisi büyümeye devam ediyordu. Avrupa'nın emperyalist devletlerinin hemen hemen tamamı savaşın yıkımını yaşadı. Uzak Asyanın büyüyen Japon emperyalizminin ekonomisi de önemli bir darbe almıştı. Savaşın en fazla tahrip ettiği ülkelere biri de SSCB idi. Kısacası, o dönem sürekli büyüyen ekonomisi ve savaşın diğer ülke ekonomilerini ve ülkeleri harap etmiş olması durumu, ABD emperyalizmini çok avantajlı bir duruma getirmişti. Ekonomik açıdan bu böyle idi. Ancak, politik açıdan durum daha farklıydı.

Avrupa'yı kasıp kavurarak Doğu'ya doğru yönelip orda da bir kısım ülkeyi harabeye çeviren Hitler faşizmi yenilgiye uğratılmıştı. Dünya halklarına kan kusturan Hitler faşizminin yenilgiye uğratılması ise esas olarak SSCB tarafından gerçekleştirilmiştir. Avrupa'yı dümdüz ederek ta Moskova önlerine kadar dayanan Alman orduları, Kızıl Ordu tarafından durdurulmuştu. Alman faşizminin

ilerlemesi ilkin burada gerçekleştirilip ardından da Kızıl Ordu tarafından Berlin'e kadar sürülmüştür. Tabii ki bunları söylerken işgal altındaki diğer topraklarda hiç direniş ve savaş olmadığı şeklinde anlaşılmamalıdır. Vardı.

Hem de önemli direniş ve çatışmalar olmaktaydı. Yunanistan, Yugoslavya, İspanya, Fransa ve daha başka yerlerde de inkardan gelinmeyecek önemli derecede direnişler olmaktaydı ve pek tabii ki oraların devletlerinden çok halklar direnir savaşıyordu. Dahası, Çin'de esasta ÇKP önderliğinde Japon işgalinin yenilgiye uğratılması faktörü de Alman faşizmini önemli bir müttefikten etmiştir ve bunun da Alman faşizminin mağlup edilmesinde önemli bir etkisi vardır. Ancak, bunların toplamında alman faşizminin ilerlemesini asıl durduran ve onu gerisin geri Berlin içlerine kadar süren güç SSCB halkları ve Kızıl Ordusu olmuştur.

Bu tarihi gerçekliğin bir sonucu olarak, dünya halklarında, başında Stalin yoldaşın bulunduğu SSCB'ye, Kızıl Ordu ve sosyalizme karşı büyük bir sempati gelişmiş ve SSCB'ye karşı ilgisi daha bir artmıştır. SSCB ve Kızıl Ordu bir çekim merkezi oldu. Bağımsızlık ve devrim fikri ezilen ulus ve emekçi halklar arasında daha hızlı yayılmaya başladı. 1949 yılında Çin'de Mao yoldaşın başında bulunduğu ÇKP önderliğinde gerçekleştirilen devrim ile bu durum daha da ezilenler lehine ivmelendi. Zira, yüz milyonlarca halkın yaşadığı uçsuz bucaksız topraklarıyla dev gibi bir ülke emperyalist zincirden kurtulmuştu. Ardı sıra pek çok ülkede peş peşe sükun eden bağımsızlık ve demokratik devrimler ile dünyanın önemli bir bölümü ve 1 milyardan fazla bir nüfusu emperyalist hegemonyanın dışına çıkmıştı. 1944'te dünyada devlet sayısı sadece 56 iken savaş sonrası yıllarda hızla çoğalmaya başladı ve bugün 200

küsur devlet var yeryüzünde. Böylece, yüzden fazla ulus şu veya bu şekilde kendi ulusal devletlerini kurdular. Bu duruma itici etki olarak iki çok önemli faktörden biri SSCB'nin Hitler faşizmini alt etmesi, diğeri de Çin gibi devasa bir ülkede devrimin gerçekleşmesidir. Bu iki çok önemli faktör, ezilen ulus ve emekçi halklara ilham kaynağı ve destek oldu... Dünyanın bütün sömürücü sınıflarının uykuları artık tam bir karabasana dönmüştü ve bunda hiçte haksız sayılmazlardı!

Kısa vurgularla işaret ettiğimiz bu sebeplerledir ki, 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrası ekonomik olarak en güçlü devlet konumunda ABD olmasına karşın, siyasal ve askeri başarılarıyla en güçlü olan ise SSCB ve peşi sıra başta Çin olmak üzere bağımsızlık, demokratik ve sosyalist devrimlerini yaparak emperyalizm ve dünya gericiliği karşısında sosyalist-demokratik bir kamp kuran taraf oldu. Çünkü, Alman faşizminin yenilgiye uğratılmasıyla elde edilen askeri, politik zafer ve dünya halkları nezdinde kazanılan prestij ile bir blok olarak emperyalizm karşısında devasa bir güç vardı artık. Dolayısıyla, emperyalizm istediği gibi at oynatamayacaktı. Ama, elbette boş durmayacaktı da!

Nitekim durmadı da. Savaşta ekonomik açıdan en karlı güç olarak çıkan ABD, ekonomik hegemonyasını askeri ve politik hegemonyaya tahvil etmek için kollarını daha savaş sırasında sıvamıştı bile. Savaştan henüz birkaç yıl sonra, 1949 yılına gelindiğinde, ABD emperyalizminin 56 ülkeye yayılmış 400 askeri üssü vardı. 1966 yılına gelindiğinde 10 ülkeye daha askeri üsler kurdu. Sonrası yıllardan günümüze bu sayıyı biraz daha arttırdı. "Komünizm heyulası" argümanı ile tüm gerici sistemleri yanına çekmek üzere ikili anlaşmalar yapıyor, dünyanın efendisi olmak için her tarafa üsler

kurmaya çalışıyor, ikili anlaşmaların yanı sıra paktlar ile bunu güçlendirmeye gidiyordu. Bu uluslararası askeri paktların en önemlisini ise, demokratik-sosyalist Varşova Paktı'na karşı kurulan NATO (Kuzey Atlantik Paktı) oluşturuyordu.

İşte NATO, kısa vurgularla aktardığımız bu tarihi politik arka planın ürünü olarak ortaya çıktı. Kuşkusuz ki, kısa vurgularla aktardığımız gelişmelerin her biri başlı başına kapsamlı konulardır. Ancak, yazımızın ana konusu olmadığından ve ana konu olan NATO'nun kuruluş öncesi süreçle bağlantısını kurmak bakımından kısa vurgularla yetindik.

NATO'nun Kuruluş Amacı Ve Tarihi

NATO'nun kuruluş amacı esasta demokratik-sosyalist Varşova Paktı'na karşıdır. Asıl çıkış noktası bu olmakla birlikte, kesinlikle bununla sınırlı bir durum da değildir. Olmadığını, Varşova Paktı'nın dağılmasına rağmen NATO'nun hala devam etmekle kalmayıp daha da etkin hale getirilmeye çalışıldığı gerçeği ile de ayan-beyan ortadadır. Evet, o, Varşova Paktı'na karşı kurulmuştur ama, aynı zamanda pakt dışında kalmış "Bağlantısızlar"a karşı da bir tehdit unsuru olmuştur. Aynı zamanda, NATO üyesi ülkelerdeki işçi sınıfı ve emekçi halklara karşı bir işlev görmüştür, diğer ülke ve ulusların bağımsızlık ve devrim yürüyüşlerinin önünü almak üzere de görevlendirilmiştir. Bunların toplamı olarak emperyalizm başta olmak üzere bütün gerici-karşı devrimci sınıfların çıkarlarını korumak üzere dünyanın bütün ezilen ulusları ve emekçi halklarına karşı kuruldu ve kuruluş tarihinden bu yana da böyle bir fonksiyonu oldu.

Bu amaçlarla NATO, ABD emperyalizminin önderliğinde 12 ülkenin katılımıyla 4 Nisan 1949 yılında kuruldu. Kuruluş antlaşması Vaşington'da imzalandı. Bu ülkeler şunlar: ABD, Kanada, Norveç, Danimarka, Hollanda, Lüksemburg, İngiltere, Hollanda, Fransa, Portekiz, İzlanda ve İtalya. Türkiye ve Yunanistan 1952'de üye oldular. 1955'te Almanya, 1982'de İspanya, 1999'da Macaristan, Çek Cumhuriyeti ve Polanyanın katılımıyla üye sayısı 19 oldu.

Kasım 2002'de yapılan NATO'nun Prag Zirvesinde ikinci genişleme kararı alındı. Buna göre, Romanya, Bulgaristan, Letonya, Estonya, Litvanya, Slovenya, Slovakya ile müzakerelere başlandı. Katılım Protokolü Mart 2003'te Brüksel'de imzalanarak üyelikleri resmen başladı. Böylece NATO üye sayısı 26'ya ulaştı.

Hala bir kısım ülkenin de NATO üyesi olmak için müzakereleri devam etmektedir. Rusya'da bunların arasındadır.

NATO'nun İcraatları

Özellikle dünya halklarının baş düşmanı olan ABD emperyalizminin o dönemden sonra daha da saldırganlaşması dikkat çekicidir. Yeniden hatırlatmak açısından birkaç örnek vermek gerekirse; Angola ve Nikaragua'da Amerikan karşıtı iktidarlara karşı karşı-devrimci ordular (UNITA, Kontralar) örgütledi. Afganistan üzerinden Yeşil Kuşak projesini başlattı. Irak'ı tepeden turnağa silahlandırarak İran üzerine sürdü ve 10 yıl sürecek olan bu savaşta Irak'ı destekledi. 1982'de Lübnan'a asker çıkardı. 1983'te Grenada'yı işgal etti. 1986 ve 1988'de Libya'yı bombaladı. 1989'da Panama'yı işgal etti. 1991'de önce Saddam diktatörlüğünü kışkırtarak Kuveyt'i işgal ettirdi, ardından Irak'a saldırdı ve on küsur yıl boyunca

ca Irak üzerine bombalar yağdırdı. 2000'in sadece şu birkaç yılında ise 11 Eylül olayları bahanesiyle Önce Afganistan, peşinde de Irak'ı işgal etti.....ve saldırganlığı sürüyor...

Açık işgal hareketlerini genellikle yanına çekebildiği devletleri de ekleyerek, ama direkt kendi inisiyatifi ve çıkarları doğrultusunda kendi başına yapıyor. Üstesinde gelemediği veya meşruiyet kazandırma zorunluluğu ile karşı karşıya kaldığında ise siyasal şemsiye olarak BM'yi, askeri güç olarakta

köprüler, kara ve demiryolları, su iletim şebekeleri, yayın kurumları, tarihi ve kültürel anıtlar, müzeler, fabrikalar, petrol rafineleri gibi binden fazla hedef vuruldu. Binlerce insan öldü, onbinlercesi yaralandı. Aynı zamanda, NATO bombardımanı, Yugoslavya ve civar bölgelerde bir çevre felaketine yol açtı.

Ancak NATO'nun icraatları bu gibi işgal hareketleri düzenlemekle de sınırlı değildir. Çeşitli ülkelerde NATO'ya bağlı "Süper NATO" örgütleri, yani kontrgerilla örgütleri kuruldu.

1950'lerin başlarında CIA'nin isteği üzerine 16 Avrupa ülkesinde gizli "anti-komünist hücreler" kuruldu. Başta adı "Geri

Destek Operasyonu" olan bu kontrgerilla şebekeleri, daha sonra NATO'ya dönüşen Avrupa Müttefik Kuvvetler Baş Karargahı'nın Gizli Koordinasyon Komitesi şemsiyesi altına alındı. İtalya'daki adıyla "Operasyon Gladio" olarak bilinen bu kontrgerilla örgütleri, NATO eliyle onlarca ve onlarca ülkede kuruldu.

Bunlardan bazılarının adları şöyle:

İtalya'da "Operasyon Gladio"

İngiltere'de "Secret British Network Revealed"

Avusturya'da "NATO Command"

Bir süredir bir kampanya havasında devam eden NATO'ya karşı mücadelenin, Demokratik Devrim perspektifiyle 27-28 Haziran'da yapılacak olan zirveye karşı somutta daha yükseltilmesi, ülkemiz halklarında anti-emperyalist bilincin gelişmesine ve ileri kitlelerin bilincinde sıçrama olmasına hizmet edecektir ki, bu, devrim mücadelemiz açısından hiç de küçümsenmeyecek önemli bir kazanımdır.

NATO'yu devreye sokuyor-sokmaya çalışıyor. Bu anlamda, nasıl ki IMF, DB ve BM'de esasta ABD emperyalizmin borusu ötüyorsa, NATO'da da onun borusu ötmektedir. Türk devleti de NATO içindeki en sadık uşağıdır.

NATO'nun hafızalarda en taze kalan işgal hareketi olarak Yugoslavya'nın yıllarca bombalanmasını örnek olarak vermek bile başlı başına yeterlidir. NATO'nun Yugoslavya saldırısı: 35 bin hava saldırısı, 20 bin bomba ve füze, 80 bin ton patlayıcı kullanıldı. Hedef yerler: Askeri hedeflerin yanı sıra okullar, hastahaneler, çiftlikler,

Hollanda'da "Operasyon Ve keşif"

Belçika'da "Glaive"

İspanya'da "Anti-Terör Kurtarma Tımı"

Yunanistan'da "B-8, Sheepskin"

Fransa'da "Rüzgar Gülü"

Almanya'da "Anti-Komünist Saldırı Birliği"

İsviçre'de "Gizli Müdafaa Örgütü"

...ve liste uzayıp gidiyor...

Türkiye'de ise "Özel Harp Dairesi" bünyesinde kontrgerilla faaliyetlerinin yürütüldüğünü 70'li yıllarda Ecevit bile itiraf etmek zorunda kalmıştı ve Türkiye'de kontrgerillanın başta 1977 yılı 1 Mayıs katliamını yaptığını artık kimi burjuva basınında bile yer alan "rutin" işleri arasındadır. Binlerce insanın katleden kontrgerillanın var mı yok mu tartışmasının bile abes kaçtığı bir ülke haline geldi ülkemiz.

Kontrgerilla örgütleri tüm ülkelerde benzer icraatlarla meşhurdur ve bir dizi ülkede bu tür örgütler sözüm ona açığa çıkarılıp yargılandı. Bu sadece koca bir palavradır. Bizde ki Susurluk vakası nasıl ki gidip veli Küçük şahsında orduya dayanıp kaldı ve ötesine, hem de aslına geçilmediyse, diğer yerlerde de benzer gelişmeler olmuştu, o kadar. Zira, tüm ülkelerde de kontrgerilla örgütleri gidip orduya ve oradan da NATO'ya bağlanıyor. NATO şemsiyesi altında bulunan bu kontrgerilla örgütleri, CIA tarafından eğitildiler ve hala da eğitilmekteler.

Tüm bunlardan anlaşılacağı üzere Varşova Paktı'na karşı kurulmuş olan NATO'nun sadece o işlevle de sınırlı kalan bir örgüt olmayıp faaliyetlerini kuruluşundan buyana, Varşova Paktı dağıldıktan sonrada devam etmiştir ve etmektedir. Bugün daha da etkin ve kapsamlı

olarak işlevlendirilmeye çalışılması da bu suç örgütünün suçlarına yenilerini katma hazırlığında olduğunu göstermektedir. Hedefsiz bir uğraş değildir bu. Başından beri hedefi dünya emekçi halkları ve ezilen uluslar olageldi ve varlığını koruduğu müddetçe öyle de süre gidecektir.

Bugün konjektürel olarak "İslami terörizm" ve daha genel olarak "terörizm" argümanı ile emperyalist saldırganlığın iyice azıttığı koşullarda buna ihtiyaç duyuyorlar. Özellikle ABD emperyalizminin Irak'ta batağa saplanması, ABD'ye NATO'nun devreye sokulması ihtiyacını da hissettiriyor. Tabii ki NATO içinde yer alan emperyalist güçlerin ve paralelinde uşak devletlerinin bir birleriyle çelişkileri var ve her güç kendi hegemonyasını kurma veya koruma mücadelesini de vermektedir. Ancak bu, onların dünya ezilen halklarına karşı aynı cephede yer almaları önünde engel değildir ve birbirlerine baskın gelme mücadelesini verirken de NATO'yu esasında dünya emekçi halkları ve mazlum uluslara karşı kullanmayı asla ihmal etmemekteler. NATO'yu daha etkin hale getirme uğraşlarının bir parçası olarak İstanbul'da yapacakları zirve toplantısında bu durumu ele alacaklar.

Ne Yapmak İstiyorlar Ve Ne Yapmalıyız?

Özellikle ABD emperyalizmi, 11 Eylül olayları ardından "terörizm" demagojisiyle emperyalist saldırganlığın başını çekiyor. Önce Afganistan ardından Irak'a saldırıp işgal etti. Ortadoğu-Asya kıtasında tam bir hegemonya kurmaya çalışıyor. Asya kıtasına hakim olacak güç dünyaya da hükmedecektir. Dünya GSMH (Gayri Safi Milli Hasıla)'nın büyük bölümü, dünyanın aktif işgücünün en fazlasını ve çok zengin yeraltı kaynaklarını barındıran

Asya Kıtası, bütün emperyalistlerin iştahını kabartıyor. Asya Kıtası'nın Ortadoğu bölgesi ise stratejik bir önem taşıyor. Bunun için bura üzerinde hegomanya savaşları-mücadeleleri hep olageldi ve devrimler gerçekleştirilerek emperyalizm kuşatma altına alınana kadar da sürecektir.

Ekonomisinde gerileme yaşayan ABD emperyalizmi-ki istisnalar hariç emperyalist iktisat son yıllarda genelde aynı durumdadır-bunu gidermenin yöntemi olarak savaşlara-işgallere başvuruyor. Dolayısıyla emperyalist saldırganlığın başını ABD emperyalizmi çekiyor. O, savaş ve işgallerle nüfuz alanlarını genişletip dünyanın tek hegomanik gücü olmayı garanti altına almaya çalışırken, elbette diğer emperyalist güçler de boş durmuyor. Almanya-Fransa önderliğinde Avrupa emperyalizmi ekonomilerini geliştirip birleşik bir güç yapmaya ve bunun üzerinde askeri ve siyasi olarak ABD ile boy ölçüşebilmek için Avrupa Anayasası ve NATO'ya benzer bir Avrupa Ordusu oluşturma yönünde uğraş veriyorlar. Böylece hegomanya mücadelesinde daha atak olarak öne çıkma hesapları yapıyorlar. Öte yandan Çin'in gelişme durumu var Asya'da oluşturulan Şanghay Beşlisi oluşumu diğer emperyalistleri tedirgin ediyor.

Bu çelişkiler, NATO'nun tam da ABD'nin istediği gibi dizayn edilmesi önünde pürüzler çıkarıyor. Keza BM açısından da aynı durum yaşanmaktadır. Dolayısıyla bu kurumlarda ABD'nin istediği her kararı çıkartması olanaksız hale geliyor ama her istediği olmasa da istediği kararların çoğunu hala çıkartabilmektedir. Zira, önceye nazaran durumu zayıflamakla beraber hala emperyalistler arasında en güçlüsü odur.

Emperyalistler arası çelişkilerin kızıştığına ve gederek daha da kızışacağını işaret eden bu gelişmeler, neredeyse dün-

yanın savaşa göre yeniden dizayn edildiğini gösteren verilerle de doludur. Çarpıcı bir istatistik: 2000 yılında NATO ülkelerinin askeri bütçeleri, dünyadaki toplam askeri harcamalarının (798 milyar dolar) % 60'na denk geliyordu. Son iki yılda ise, istinasız bütün ülkelerin askeri bütçelerinde çok önemli artışlar oldu; ortalama vurulduğu zaman bu, %20 civarında bir artışa tekabül ediyor. Öte yandan, 11 Eylül olayları bahane edilerek kazanılmış demokratik haklar tırpanlanmaya, daha baskıcı yasalar çıkarılmaya başlandı. Bütün bunlar, elbette çok yakın bir süreçte hemen bir dünya savaşı çıkacak anlamına gelmiyor ancak emperyalistler arası hegomanya mücadelesinin daha da kızışacağı, yeni yerel ve bölgesel savaşlara davetiye çıkarıldığı ve bunun da kaçınılmaz olduğunu göstermektedir.

Pek tabii ki, emperyalistler arası çelişkilerin varlığı veya kızışıyor olması, onların dünya halklarına karşı birlikte hareket etmeleri önünde engel değil. Dahası, emperyalizmin ideologlarının yaptıkları "21. yüzyıl ayaklanmalar yüz yılı olacak tespiti" düşünüldüğünde, aralarındaki hakimiyet dalaşlarına rağmen dünya halklarına karşı birlikte mücadele etme araçlarını daha fazla geliştirmeyi de ihmal etmeyeceklerdir. İşte NATO, aynı zamanda bunun için de daha fazla etkinleştirilecektir. Çeşitli ulusların üzerine vahşet topları yağdırmanın, ülkelerin içlerinde var olan kontrgerilla örgütlerini daha pervasız harekete geçirmenin planlarını yapacaklar. NATO'yu daha fazla genişletmeye çalışacaklar. Bununla, bir; NATO dışı ülkelerin NATO'ya dahil edilerek tam bir kontrol (esasta ABD'nin altında tutulması, iki; bu ülkelerin bütün askeri teçhizatını NATO standartlarına göre yeniden düzenlenmesi şartı ile ABD ve Avrupalı emperyalistlere yüzlerce milyar dolarlık kar sağlamayı hedefliyorlar.

İşte Türk devleti, emperyalizmin, emperyalist ve işgalci orduların ana kargahı olarak kuruluşundan bu yana dünya emekçi halkları ve ezilen uluslarına karşı sayısız suç işlemiş olan NATO'ya, bundan sonra daha çok suç işlemenin planlarının yapılacağı bir zirve toplantısı için ev sahipliği yaparak, ülkemizi bu suç örgütünün bir üssü yapıyor. Sadece toplantıya üs yapmakla da kalmıyor, NATO'nun önemli bölümünün ülkemiz topraklarına konuşlandırma hazırlıkları yapıyor. NATO'ya üye olmak için Kore savaşına emperyalistlerin isteğiyle katılan, emperyalistlerin "Barış Gücü" vb etiketler yapıştirarak oluşturduğu işgal ordularına sürekli asker veren bir devlet, şimdi de ülkemizi başka uluslara daha vahşet topları yağdırarak, kontrgerilla örgütleriyle ülkelerde komünist, devrimci, yurtsever, aydınlar başta olmak üzere halkları katledecek olan NATO gibi lanetli bir örgüte üye olmaktan elbette gurur duyacak. Bu karşı-devrimci faaliyetini övünerek propaganda ediyor; NATO Zirvesi'ne topraklarımızı açmakta övünçle bahsediyor. Çünkü emperyalizme uşaklıkta ne kadar maharetli olduğunu ve ne kadar sadık olduğunu kanıtlamaya çalışıyor. Bunun için NATO ve emperyalizm karşıtı tepkilerin kitleleşmemesi amacıyla olağanüstü önlemler alıyor, devrim ve demokrasi güçlerine operasyonlar çekiyor, kitle gösterilerine karşı hazımsızlık içine girerek yer yer saldırıyor, gözaltıları yapıyor, tutukluyor, on binlerce asker ve polis görevlendirerek göz dağı ve tehditte bulunuyor.

Bu nedenlerdir ki, başta Maoistler olmak üzere devrim ve demokrasi güçleri NATO karşıtı faaliyet daha bir arttırarak sürdürülmeli ve kitlese bir karşı ko-yuş örmelidirler. Unutulmamalı ki, bu sadece yapılacak olan zirve süreciyle sınırlı ve anti-emperyalist tutumdan bağımsız

bir mücadele değildir, olamaz da. NATO'ya karşı olmak, emperyalizme ve emperyalizmin yeminli uşağı devlete karşı olmaktan soyutlanarak ele alınamaz. Böyle ele almak, özetle burada üzerinde durduğumuz NATO gerçekliğinden, onun işlev ve amaçlarından bihaber olmaktır. Dolayısıyla NATO'nun söz konusu gerçekliği doğru kavranarak ve gereğine uygun pratik adımları atmaktan sakınmayarak NATO karşıtı olmak, doğru, yurtsever bir tutum olacaktır.

NATO gibi kurumların ülkemizden kesin ve tam tasfiyesi, özü anti-emperyalist ve anti-feodal olan demokratik devrimle gerçekleşecektir. Ancak bu, NATO ve anti-emperyalist kampanyalar yürütülmeyeceği anlamına gelmiyor. Tersine, bu kampanyalar gerekli ve zorunludur. Bir süredir bir kampanya havasında devam eden bu mücadele, demokratik devrim perspektifiyle 27-28 Haziran'da yapılacak olan zirveye karşı somutta daha yükseltilmesi, ülkemiz halklarında anti-emperyalist bilincin gelişmesine ve ileri kitlelerin bilincinde sıçrama olmasına hizmet edecektir ki, bu, devrim mücadelemiz açısından hiçte küçümsenmeyecek önemli bir kazanımdır.

YOL AYRIMINDA TARTIŞMALAR VE

ALEVİLİK

Şu sıralar, Aleviler arasında önemli tartışmalar yaşıyor.

Aslında yalnızca Aleviler içinde değil, hem ülkede ve hem de dünyada bir süredir din konuları, dinler ve mezhepler arası ilişkilerin, dinsel kurumların, düşüncelerin ve hareketlerin ulusların iç yaşamında ve uluslararası ilişkiler üzerindeki etkileri yoğun tartışma konusu oldu.

Şu sıralar, Aleviler arasında önemli tartışmalar yaşıyor. Aslında yalnızca Aleviler içinde değil, hem ülkede ve hem de dünyada bir süredir din konuları, dinler ve mezhepler arası ilişkilerin, dinsel kurumların, düşüncelerin ve hareketlerin ulusların iç yaşamında ve uluslararası ilişkiler üzerindeki etkileri yoğun tartışma konusu oldu. İkiz Kuleler olayı, bunu büsbütün körükledi. İnsan bir an için kendisini ortaçağ ikliminde hissediyor. Haçlı ruhu, fütuhât, cihat, recm, şeriat, şncil, Kur'an, Tavrât, peygamberler, sahabeler, havariler, tarikatlar, müritler vs. gibi dinsel terimler ortalığı sardı. Dinsel tarih, dinsel rivayetler, hikâyeler, din edebiyatı her tarafı kapladı. Nerdeyse yüz yıldır bir kenara bırakılan dinsel semboller, haçlar, kılıçlar, azizler, tasfirler insanların kolyelerini ve yakalarını süslemeye başladı. Sonra Harry Potter vs "çağdaş" büyücüler, cadılar ve cadı romanları Bestseller olarak bütün çağların satış rekorunu kırdı!..

Neden? Yüz milyonlarca insan nasıl oldu

da böylesine kendini kaybetti? Değişen neydi, niye onca insan cennet-cehennem hayaline ve din hikayelerine böylesine dalıverdi? Yeryüzünü cennet ve bütün insanlığı kardeş kılmak var iken ve üstelik bunun için muazzam mesafeler katedilmişken yeniden "Habil ile Kabil" kavgasına dönmek niye? Yüzlerce yıl sonra haclı seferlerinden ve cihattan söz etmek niye? Durup dururken insan aklının düşmanlık safrasıyla bu denli zehirlenmesinin sebebi ne ola? Bilim, teknoloji, refah bunca gelişmişken, bu sefalet, bu rezalet niye?

Çünkü böyle olmasını istediler. Yeryüzünü sarsan sosyalist fikirlere, devrim dalgasına karşı halkların beynini uyuşturmaktan başka yapabilecekleri bir şey yok. Çünkü kapitalizm yüz yıldır devrimci niteliğini yitirmiş, asalak, emperyalist gerici bir nitelik almıştır. Artık varlığı bütün devrimlere ve devrimci gelişmelere karşı çıkmaya, yeryüzündeki bütün gericilerle işbirliği yapmaya ve bütün gerici düşüncelere sarılmaya ihtiyaç göstermektedir. Astronomik harcamalarla organize ettikleri savaş/şiddet ve entrika aygıtları yeterince etkili olamıyordu. Devrimlerin baskısı altında emekçilere tanımak zorunda kaldıkları her taviz, asalak gerici sistemin sosyalizm karşısında çaresizliğini itiraftan başka bir anlam içermemekteydi. Devrimler yüz milyonlarca insanı hiçlikten, edilgenlikten kurtarıp her şeyi sorgulayan, her şeyin daha iyisini düşünen ve yapan bir eyleme itiyordu. Binlerce yıllık fikirler, alışkanlıklar, insan ilişkileri, kültürler ve kurumlar parlayan üretken insan bilincinin önünde sarsılıp yıkılıyordu. Her şey inanılmaz bir hızla değişiyor ve yenileniyordu. Kısacık zaman dilimi içinde insanlık her alanda görülmemiş gelişme ve ilerlemeler kaydetmişti. Bütün bunlar iyice asa-

laklaşan emperyalist sistemi ruhları çağırma zorladı. Özellikle bağımlı ülkelerde görülmemiş ölçüde dinsel yatırımlara yöneldiler. İhtiyacın on katı ibadet yeri yapturdılar, yüzbinlerce gericiyi orarlarda "din adamı" diye istihdam ettiler, eğitimi büyük ölçüde dinselleştirdiler. Dinselleşme ve dinsel kurumların artışlarının dışa bağımlılık ve emperyalist baskının artışıyla tam bir paralellik göstermesi zaten her şeyi açıklıyor. Böylece hala binlerce yıllık kültür ve alışkanlıkların etkisinde, henüz büyük ölçüde "köylü toplumu" niteliğindeki yoksul bağımlı ülkelerin geniş halk kitlelerini dinsel hikayelerle oyalayıp onların anti-emperyalist duygularını küllendirir ve saptırırken, bir yandan da bu dev dinsel aygıttan karşı-devrimi örgütlemek için yararlanıyorlardı. Aygıt, tüketicisi komşuları, akrabaları ve yurttaşları olan ve onları zehirlemek için uyuşturucu üreten, ülkenin her yanına yayılmış dev bir fabrika gibi çalıştı. Her gün sokaklarında kılık-kıyafeti ortaçağı andıran insan sayısı arttıkça, düşünen beyin azaldı. Kilise ve sinagog kuleleri, cami minareler arttıkça, fabrika bacaları azaldı. Ülkenin insan ihtiyaçlarını karşılama yeteneği ve üretim gücü zayıfladıkça yardım dileme ve dış borç ihtiyacı büyüdü. Zenginlik kaynakları ve emekleri yağmalanan uluslar, onuru kırılmış, çaresizlik içinde emperyalizmin dilencileri haline geldiler. Gerektiğinde tekmlenen, gerektiğinde azarlanan ve hatta böcek nazarına öldürülebilen dilencileri!.. Bütün dilenciler, tanrıya inanmasalar da, inandıklarını varsaydıkları insanlardan sadaka koparabilmek için kendilerini aciz ve zavallı göstermenin ve acıma duygusu uyandırmanın simgesi olarak tanrı ve inan kültürüne dayalı yakarıda bulunurlar. Günümüzde, kendi makus talihini yenmek için başkaldırdıkça, başına emperyalizmin sopasını yiyerek

kan-revan içinde yoksul ve tutsak düşürülen halkların durumu tıpkı buna benziyor. "Artık uysal ve terbiyeliyiz" demek istiyorlar, "size başkaldırmayacağımıza ve itaat edeceğimize inanınız"! Onları bu hale getirenler, tanrıya hiç inanmadıkları halde ve hiçbir acıma duygusuna sahip bulunmadıkları halde, canavarlıklarını gizlemek ve aynı zamanda inananlara inandırıcı olmak için inanma ve acıma rolü yaparlar. Böylece büyük bir ikiyüzlülük, aldatmaca ve sahte düşün ve insan ilişkileri yeryüzünü kaplar! Artık hiçbir şey gerçek ve görüldüğü gibi değildir, her şey sahtedir ve sanal maskelere bürünmüştür. Gerçek olan tek şey, sistemin doğasının herkesi böyle davranmaya zorlaması ve buna muhtaç bulunmasıdır.

Devrim ve sosyalizmin her türlü mistik dinsel düşüncüyü dışlayan bilimsel dünya görüşü, bu yoksul, aydınlanmamış dindar kitlelerin istismarına olanak tanıyordu. Emperyalistler de bunu alçakça ve insafsızca son kerteye kadar kullandılar. Kötü kaderini değiştirmek için başkaldıran halkları, kendi içinden bu silahla vuruyorlar. Tabii ki "tanrı düzeni", kapitalizmin doğasına da uyar bir durum değildi. Nitekim bu feodal aygıt, demokratik halk cumhuriyetleri ve sosyalist "tehlike" bertaraf edilince, büyük ölçüde işlev kaybına uğradı, milyonlarca gerici ve faşist "işsiz" kaldı. Bu kez bunlar, kapitalizmin pazar ve tüketim sistemine zorluk çıkartmaya başladılar. "Tasfiye veya terbiye edilmeleri" zorunlu hale geldi. Fakat olabildiğince yoksullaşan, dokunsan patlayacak duruma gelmiş bağımlı halkların ulusal tepkilerini dinsel motifler altında ortaya koyma ve daha önce devrimlere karşı tahkim edilen bu dinsel aygıtların kendilerine karşı bir işleve bürünme ihtimali emperyalistleri kendi halklarını ayrı bir "uygarlık grubu" olarak istismara zorladı ve bu kötülüğü de

yapmaya başladılar.

Yeni dünya düzeni çerçevesinde gelişen emperyalist yeniden yapılanma, "dünyaya düzen verme" müdahaleleri, bu gelişmelerin sonucudur. Nitekim emperyalist çevrelerin en yetkin ve yetkili ağızları Samuel Huntington'ın "Uygarlıklar" ve "Kültürler çatışması"ndan sık sık söz eder oldular. Tabii ki bu, emperyalist saldırganlığı kamufle etmeyi amaçlayan bir saptırmadır. Bununla birlikte insana ve insan ihtiyaçlarına yabancılaşan, giderek daha çok asalak bir nitelik kazanan emperyalist sistemin, kendisi de insan iradesinin insana yabancılaşmasını ifade eden eski feodal sistemin asalak sınıflarının ideolojisine bu denli sarılması gerici doğasına uygundu. Ne var ki, bu, yine de esas olarak bağımlı ülkeleri hedef alan bir yöneliştir. Din tartışmaları, geri iktisadi toplumsal koşullar içinde yaşayan, yoksul, bağımlı ülkeler için öngörülen ve hiçbir zaman vazgeçilmeyen bir konudur. Emperyalist ülkelerde tartışmaların gündemi tamamen farklıdır. Onlar dünya egemenliği, dünya zenginliklerini kontrol etme ve uzay konularını tartışıyorlar, bu konuların hiçbirisi dinsel düşünüşe ne imkan verir ve ne de gereksinim duymaktadır, ama dinsel istismarın geri ekonomik ve kültürel koşullar içindekileri etkileyebileceğini bilimsel olarak belirliyorlar ve uyguluyorlar. Emperyalist ülkelerin halklarını idealizmin başka formlarıyla uyutmayı da aynı bilimsel yöntemlerle beceriyorlar. Teknolojik robotlaşmanın organik uzantısı durumuna sokulan bu ülkelerin insanları, idealizmin ve büyücülüğün yeni biçimleri olan sanal kurgularla bayıltılıyor.

Kısacası, yarı-sömürge ve sömürge ülkelerin yoksul halklarını din tartışmaları ve çatışmaları ile oyalamak, emperyalistleri keyiflendiren, onlara sonsuz haz veren ve bu halkları kolayca denetleme-

Kısacası, yarı-sömürge ve sömürge ülkelerin yoksul halklarını din tartışmaları ve çatışmaları ile oyalamak, emperyalistleri keyiflendiren, onlara sonsuz haz veren ve bu halkları kolayca denetlemelerine olanak tanıyan bir durumdur. Öylesine ki, bu halkları adeta deney laboratuvarındaki denek hayvanları gibi kullanıyorlar ve onlarla oynuyorlar.

lerine olanak tanıyan bir durumdur. Öylesine ki, bu halkları adeta deney laboratuvarındaki denek hayvanları gibi kullanıyorlar ve onlarla oynuyorlar. Afganistan'da ve Suudi Arabistan'da bu oyunun en kaba ve "samimi" itirafını izliyoruz. Esas olarak eski dönem (en gelişmiş biçimiyle de feodalizmde) sınıflı toplumların ideolojisi olan din, bu ülkelerin geri toplumsal koşullarından ve feodal kurumların etkin varlığından beslenmektedir. Aynı şekilde emperyalizmin bu ülkelerdeki varlık nedeni de bunlardır. O yüzden bu ülkelerdeki her ilerici gelişmenin karşısına ilkin dinsel aygıtlar dikiliveriyor. Ülkenin siyasetine, maliyesine, diplomasisine, her şeye karışır-burnunu sokarlar. Ülkenin, siyasal, ekonomik ve kültürel gelişmesine karşı tam bir gardiyan rolü oynarlar. Örneğin Yunanistan'da bile, ülkenin siyasal hayatı adeta Ortodoks papazların ipoteği altındadır. Özel tarihsel

nedenlerle, Türkiye'deki gibi yanlış devlet politikası sonucu ayrıcalık ve güç kazanmış olan Yunan Ortodoks Kilisesi bu halkın başbelası durumundadır. Yıllar önce Yeni Demokrasi Partisi hükümeti kilisenin bazı arpalıklarını kamulaştırmaya kalkışınca 600 bin kişiyi sokaklara döktüler ve önlediler. Son Kıbrıs meselesinde Başpiskopos Hristodulos hakkında "Yunan dış politikasında polemik yarattığı" gerekçesiyle soruşturma açıldı.

Bizdeki daha bir beter!

Kurtuluş savaşı yıllarında Halifelik başta olmak üzere dinsel kurumların emperyalistlerin yanında yer alması, ha keza cumhuriyet yıllarında aynı geleneksel çizgiyi sürdürmesi basit bir raslantı değil. Emperyalist bağımlılığın artmasına koşut olarak toplumun dinselleştirilmesi ve dinsel kurumların çoğalması da raslantı değildir. Çünkü bu ikisini bağımlı ülkelerde var eden koşullar, aynı koşullardır. Bu halkların mutlak biçimde ihtiyaç duydukları demokrasi, özgürlük, bilim, teknoloji, iktisadi kalkınma yerine, onları zihnen köleleştiren, edilgen kılan dinsel doğmaları dayatılır; buna da "manevi kalkınma"! adını verirler. Böylece bu halkların, geri üretim ve kültür koşulları içinde kalmasının, emperyalistler ve gerici sınıflar tarafından sonsuz istismarı mümkün olmaya devam eder. Dinsel doğmaların hakim olduğu ülkeler ne manevi ve ne de ekonomik olarak kalkınmazlar; tersine maddi ve manevi kalkınma, dinsel doğmaların ve bu doğmalara temel olan iktisadi koşulların yıkılmasına bağlıdır. Günümüzde dinsel örgütlenme ve siyasal-dinde en ileri giden ülkelerin, iktisaden en geri ülkeler olması bundandır. Çoğu kez bu ülkelerin doğal zenginlik kaynakları bile, bu toplumların daha çok dinselleştirilmesine kullanıldıkları için, daha çok gerilemelerine yol açmaktadır. Bu toplumları dinsel siyasetin ma-

nevi ve fiziki şiddeti mahfette ve ülkeyi adeta maddi ve manevi olarak çöle çevirmektedir. Yani dinsel olarak ileri gittiğiniz oranda, iktisadi ve sosyal olarak da geriliyorsunuz! Çünkü bütün gerçek zenginliklerin kaynağı durumundaki üretici insandır; onun etkinliğini dinsel doğmalarla kısırdığınız zaman nasıl kalkınabilirsiniz? İnsanların kafasını bilim ve gerçekçi moral değerler ve kültür yerine, insanın karşısında tamamen edilgen bulunduğu din doğmaları ve kültürü ile doldurduğunuz zaman nasıl kalkınabilirsiniz? Ulusun üretici kitlesini günde beş sefer üretimden, eğitimden, atelyelerden, laboratuvarlardan ve düşünmekten alıkoyup kitle halinde ibadete seferber ederek zamanını, binlerce dinsel yapı için enerjisi-

kü en yenisi bile en az 150-200 yıllıktır. Bizde, cumhuriyet döneminde, Osmanlı dönemiyle kıyaslanmayacak ölçüde camii yapıldı ve hala devlet bütçesiyle yılda birkaç bin camii inşaa ediliyor! Ülkenin tatriksel gelişmeye aykırı bir yola nasıl sokulduğunu anlamak için 1998'de hazırlanan şu plana bakmak yeter:

20 Nisan 1998'de Vakıflar'la ilgili DSP'li Devlet Bakanı Hüsamettin Özkan döneminde Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanan 12 yıllık perspektif planında sanki mevcut olanlar yetersizmiş gibi, 33 bin yeni caminin yapılması öngörülmüştür.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın hazırladığı 1998-2010 "Din Adamı Temi Planı" şöyledir:

Yıllar	Açılacak Cami	İmam Hatip	Açılacak Kuran Kursu	Öğretici Müezzin İhtiyacı Sayısı	Kayım ihtiyacı
1998	1.600	22.321	150	3.287	65.894
1999	1.700	4.100	150	450	2.300
2000	1.800	4.400	150	450	1.800
2001	1.900	4.700	200	550	1.900
2002	2.050	5.100	200	550	3.000
2003	2.200	5.550	200	550	3.300
2004	2.450	6.050	200	550	3.300
2005	2.600	6.450	200	550	3.700
2006	2.850	7.050	250	650	4.450
2007	3.100	7.650	250	650	4.900
2008	3.350	8.850	250	650	5.350
2009	3.600	8.850	250	650	5.800
2010	3.900	9.550	250	650	6.300
TOPLAM	33.100	103.821	2.700	10.187	114.194

ni ve maddi olanaklarını harcarsanız nasıl kalkınabilirsiniz? Bütün namuslu insanlar bunları düşünmeli ve artık bir karara varmalıdırlar. Batılı toplumlar cumhuriyet idaresine geçtikten sonra nerdeyse hiçbir kilise yapmadılar. Avrupa'da yaşayanlar, hiç bir yerde hiç yeni bir kilise inşaatına raslamadıklarını size kolayca söyleyebilirler. Kiliseler çok özel günlerin ve nikah törenlerinin dışında boştur, ibadetten ziyade büyük çoğunluğu tarihi eserler olarak turistik ziyaret konusudurlar. Çün-

Bu planın hazırlandığı 1998'de resmi din kurumlarındaki durum ise rakamlarla şöyledir:

	1998 Yılında	2010 Yılında
Mevcut cami sayısı:	73.523	103.821
Mevcut Kuran Kursu sayısı:	6.518	9.218
Mevcut Kadro sayısı :	84.579	242.112

2003 yılında ise somut veriler şöyle:

Genel Bütçeden Diyanet'e ayrılan para: 780.000.000.000.000. TL.

Toplam cami sayısı: 76.680

Toplam daimi kadro sayısı: 275.453 kişi (2)

Geçici olarak istihdam edilen kadro: 190.500 (3)

Oysa 1997'de devletin üst katlarına ulaşan çok çarpıcı bir rapor mevcuttu ve ülkede ihtiyacın çok üstünde cami bulunduğu devletin en üst katlarının önünde duruyordu. Örneğin bu araştırmalar sonucu camilerin günlük doluluk oranı ortalama olarak şöyle belirleniyor:

Sabah Namazı, Öğlen Namazı, İkinci Namazı, Akşam Namazı, Yatsı Namazı

S.N.	Ö.N.	İ.N.	A.N.	Y.N.
% 1	% 7	% 4	% 2	% 2

Görüldüğü gibi camilere talep ve ısrar, yurttaşların ibadet ihtiyacından kaynaklanmıyor. Nitekim gerçek dindar yurttaşların çok büyük bir kısmı belki de hiç camiye gitmeksizin ibadetini kendi konutunda yapmaktadır. Peki öyleyse neden devlet bütçesinden durmadan camii inşaa ediliyor?

Çünkü bir defa bütün camiler, aynı zamanda büyük bir ticari pasajdır. Her caminin alt bölümleri ve çevreleri dükkan ve mağazalarla doludur. Camii, bu ticari kuruluşlara önemli avantajlar sunuyor. Bunlar şöyle sıralanabilir: 1. Kentin ticarete elverişli ve diferansiyel rant sağlayan en işlek yerlerini "din" kisvesi altında işgal etme imkanı sunuyor. 2. Camilerin su, elektrik ve belediye giderlerinin

bedava olması, işletme giderlerini azaltıyor. 3. Cami gelirlerinin vergi dışı bulunması kazançlarını büyütüyor. 4. İbadet nedeniyle alış veriş işlemlerini kolaylaştırıyor, gelen gidenin nisbeten çok olmasının yanısıra onların manevi başlılığı ticarete tahvilini kolaylaştırıyor. 5. Ülkede yaygın bulunan üretim dışı, tembel, ekonomik olmayan dinsel bürokrasinin istihdam edilmesini ve feodal ideolojinin güçlenmesini sağlıyor. 6. camii yapımı halktan (bağış adı altında) ekonomi dışı rant toplanmasını ve dinsel örgütlenmeyi kolaylaştırıyor.

Bilindiği gibi camii ve mescitler, 193 Sayılı Gelir Vergisi Yasası ve 5422 Kurumlar Vergisi Yasası kapsamında "Vergi bağıışıklığından yararlanan" tek ibadethanelerdir. Camiler ayrıca su, elektrik ve bütün yerel yönetim (Belediye) hizmetlerinden de bedava yararlanıyorlar. Görüldüğü gibi camii yapımı ibadet ihtiyacından tamamen farklı bir ihtiyaca, cingöz sömürü ve politik istismar ihtiyacına dayandığı için önü alınamıyor ve Diyanet'in bile bir sınırlama getirmesine yol açabiliyor. 28 Şubat MGK kararları ve bazı yasal düzenlemelerden sonra, "Tarihatların kontrolünde ve cumhuriyet karşıtı propaganda merkezlerine dönüşen ibadethanelerin Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlanması ve kontrol altına alınması ve izinsiz yapılan camii ve mescitlerin 3 ay içinde Diyanet'e devredilmesi ve yeni camii yapımının müftülerin iznine bağlanması" rejim için zorunlu hale geldi.

Ülkede konut açığı her yıl devasa boyutlarda büyürken, her 40 hanelik köye bir camii, her kente yüzlerce, hatta kimisinde binlerce (4) camii dikiliyor ve üstelik bunlar kent görüntüsünü bozan son derece kötü mimari özelliktedir. Her caminin işgal ettiği toprak alanı ve yapım maliyetini hesaplarsak, ülke kaynaklarının nasıl boşu boşuna ısraf edildiğini gö-

rebiliriz. 1997'de Türkiye Diyanet Vakfı'nın Genel Müdürü Mehmet Kervancı, "pek fazla bir külfet getirmediğini" söylediği "kubbeli basit bir caminin" maliyetinin 200 bin dolar (o günün TL değerinden 15,7 milyar) tuttuğunu belirtiyor. Oysa basit bir köy camisinin bile bu rakamın birkaç katı maliyete tekabül ettiği biliniyor. Üstelik yalnız Türkiye'de değil, başka ülkelere de camii, ilahiyat ve diğer kurumlar yapıyorlar. Örneğin sadece Azerbeycan'da 10 ve diğer ülkelerle birlikte (onarmalar da dahil) 30 camii yaptırılıyordu. 1995-1996 yılı için Diyanet Vakfı Türkiye Cumhuriyetleri'ne camii yapımı için 1 milyon dolar (78,6 milyar TL) bütçe ayırdı. Yani bu feodal aygıt yalnızca ülkede, ülkenin kalkınmasının aleyhine bir kanser gibi büyümüyor, ayrıca Türkiye'deki emekçilerin sırtından diğer müslüman halkları bönleştirmek için, gericiliği oralara da ihraç ediyor. Bu din ihraç etme işinde resmi ve gayri resmi tüm kuruluşlarıyla Türkiye Cumhuriyeti, İran, Suudi Arabistan gibi şeriatçı devletlerle yarışıyor. İşin kötüsü bu yarıştan dolayı da gururlanıyor.

Yukarıda dökümü verilen yoğun cami yapımına paralel olarak eğitimin de hızla dinselleştirildiğini görüyoruz. 1952'den beri İmam Hatip Liseleri ülkenin her yanına yayıldı ve yüzbinlerce genç oralara yöneltildi. Sözde din hizmetlerine yönelik bir meslek okulu olarak kurulan İmam Hatip Liselerinin, bu ihtiyaçla hiçbir oransal bağlantısı görünmüyor. 12 Haziran 1997'de Genel Kurmay İstihbarata Karşı Koyma Daire Başkanı Fevzi Tür-

ker'in basında yer alan açıklamasına göre (5), o zamanki 561 İmam Hatip Lisesi'ndeki 492.809 öğrenciden, o yıl 53.553 mezun olurken, aynı yıl için toplam imam ihtiyacının sadece 2.288 olduğu tesbit ediliyor. İhtiyaç fazlası durumundaki 51.265 kişi Siyasal Bilgiler, Hukuk Fakülteleri ve Polis Akademilerine yönlendiriliyor. Yani "imam" adı altında yetiştirilen kadrolar camiye değil, kamu idaresine gidiyorlar. Bu yüzden son yıllarda Polis teşkilatı, vali ve kaymakamlar büyük ölçüde İmam Hatip kökenlilere dönüştü. Yapılan bir araştırmada ülkedeki toplam kaymakamdan 550'sinin "günah" diye kadın eli sıkmadığı saptanmıştı. Yine Genel Kurmay Başkanlığı açıklamasında kayıtlı kuran kurslarındaki öğrenci sayısının 1.685.000'i bulduğu yer almaktadır. (Bu sayı her yıl iki katına çıkıyor ve 2010 yılında 7 milyona çıkacağı belirtiliyor).

Türkiye'nin NATO'ya girişinden ve Bayar-Menderes iktidarından sonra toplumun hızla ve planlı biçimde dinsel bir topluma dönüştürüldüğü anlaşıyor. Bunu aşağıdaki tabloda da görmek mümkün. İmam Hatip Liseleri'nin yıllara göre yapım sayıları:

Yıllar	1951-1973	1974	1975	1976	1977	1977-1993	1994-1997	1998-2000
İHLise sayısı	72	29	70	77	86	60*	156	Toplam: 601
İHL'deki öğrenci sayısı							Toplam: 492.809	Toplam: 318.775

İstismara elverişli bir konu olduğundan ve halkın dinsel duygularını kışkırtmak için pusuda bekleyen bir yığın feodal, asalak çıkarıcı her zaman hazır bulunduğundan toplumun en aydın insanla-

rı bile bu gerçekleri söylemekten kaçındılar. Giderek yarı-laik devletin varlığını da tehdit eden bu gelişmeler, orduyu bile endişelendirdi. 28 Şubat 1997'de MGK baskısıyla dinsel gericiliğe karşı bazı kararlar alındı ve yasal düzenlemeler yapıldı. Temel eğitimin 8 yıla çıkartılması, İHL çıkışlıların sadece İlahiyat okullarına ve Din hizmetlerine yönelik sınırlanması, 28 Şubat hareketinden sonra gerçekleşti. Bu uygulamadan sonra İHL'ine ilgi azaldı. Örneğin bir araştırmada 23 İHL'inin orta bölümünden mezun olan 8.574 öğrenciden sadece 4.955'i İHL'ne yeniden kayıt yaptırdığı saptandı. Aynı yıl 2.Din Şurası'nda, Diyanet İşleri Başkanlığı, temel eğitimin 8 yıla çıkarılması sonucu "Artık Kuran Kursları'na öğrenci bulamamak"tan yakındı ve Kuran Kursu eğitiminin zorunlu eğitim kapsamına alınmasını istedi!

1998'de kamuoyunda, hatta dindar cemaat arasında bile Cami ve Kuran Kurslarında bazı fanatik ve aşırı dinci grupların silahlandıkları yönünde söylentiler çoğaldı. Haziran 1998'de Tempo dergisi, Fatih İlim Yayma Vakfı'ndan Kirazlı Yenimahalle Kuran Kursu'ndan, yeşil giysili, şalvarlı Ahmet Hoca öğrencilerinin, İstanbul merkezinden sadece 40 kilometre ötede, Kumburgaz Yeniköy gölü civarındaki ormanda pompalı tüfekle silah eğitimi yaptıklarını görüntülemişti. Daha sonra patlak veren ve 2000 yılı boyunca süren Hizbullah operasyonları, olayın dehşetini ortaya koydu. Kontra devlet eliyle PKK, devrimci örgütler ve laik aydınlar karşı örgütlenen ve daha sonra kendi içinde de tüyler ürpertici vahşetler yaratan bu şeriatçı cinayet makinasının silah depolarında "kayıp" devlet silahları çıktı. Susurluk-devlet çetesi rezaletinin ardından, toplum iki yıl boyunca iyice kirliliğe batmış devlet aygıtı, Hizbullah, İslami Cihad ve daha bir yığın

kanlı karanlık dehşet manzarasını izlemek zorunda kaldı!

Bütün bunlar yukarıda derme çatma verilerle özetlemeye çalıştığımız devlet politikasının sonucudur.

Bu veriler dikkatle incelendiğinde, 2.Dünya Savaşı'ndan sonra, Türkiye'nin NATO ittifakına dahil olması ve Menderes-Bayar kliğinin iktidarı dönemiyle birlikte yarı-laik cumhuriyet kurumlarının hızla dinselleştirildiği anlaşılır. 50-60 yıldır, hangi parti hükümete gelirse gelsin, bu dinselleştirme politikasını sürdürmekten başka bir şey yapmamıştır. Söz geliş 1995'de CHP-DYP koalisyonu döneminde Vergi Yasası'na eklenen ve 2 Haziran 1995'te yürürlüğe giren geçici bir madde ile 6 yıllığına tarikatlara devlet desteği sağlanmıştı (6). Bir vakfa camii adıyla yapılacak yardımlar, bu uygulamada salt camileri değil, camilerle birlikte içinde camisi bulunan veya cami içinde açılan tüm kaçak kuran kurslarını, kurs yurtlarını, cemaat evlerini, cami lojmanlarını ve misafirhanelerini, mutfakları, eğitim kurumlarını ve resmi daireler içine yapılacak tüm camileri ve bunlarla ilgili diğer etkinlikleri de kapsıyor. Üstelik bu yasayla Üçüncü Sektör denilen sektör, eğitim, sağlık, kültür ve bilimsel araştırma alanlarına yatırım yapmaktan da uzaklaştırılmış oluyordu. Aynı teşvik, okul ve hastaneler için ise doğal olarak getirilmiyor! Bu yasanın ardından bütün dinsel tarikat ve dernekler yoğun bir kampanyaya başladılar. AKP döneminde memur ve işçi istihdamında daralmaya gidilirken, Dineyet İşleri'ne 15 bin kişilik kadro ayrıldı, üstelik ülke çapında 150 bine yakın öğretmen açığı bulunduğu ve onbinlerce üniversite mezunu işsiz-güçsüz olduğu halde!

Tabii böylesine ülkeyi ağ gibi saran, siyasette tayin edici ağırlığı bulunan ve

üstelik açık-gizli silahlı aparatları da zuhur etmiş bulunan böyle bir örgütün giderleri de büyük olacaktır.

Diyanet İşleri'ne her yıl devlet bütçesinden, birkaç bakanlığın bütçesine eşit pay ayrılıyor. Örneğin 2003 yılı bütçesinden 780 trilyon lira ayrıldı.

Siz "Tanrı-iman" ve "ahiret" işlerini bir yana bırakın, paranın en büyük tanrı olduğunu çoktan keşfetmişler! İşte Türkiye'nin "iman" örgütü Diyanet maşallah holding gibi!

Türkiye Diyanet Vakfı: Uzun süre Diyanet İşleri Başkanlığı yapan Mehmet Nuri YILMAZ'ın öncülüğünde 1975'te kuruldu. Ülke ve ülke dışında çok sayıda şirkete sahip. Bu vakfın şirketleri ve mali güçleri 1997 yılı verilerine göre şöyledir:

Vakfın kuruluş sermayesi 2 trilyon ve Türkiye'de 100 şubesi var.

İSAM (İslam Araştırma Merkezi): Ankara'da ve burada 191 eleman istihdam ediliyor.

KOMAŞ (Vakıfbank, Ülker Gıda, Temsaş, Türdav Holding ve Et Balık Kurumu Mensupları Vakfı ve TDV katılımıyla): 1990 yılında 300 milyar liraya kuruldu. Antalya'da 5.500 metre karelik alan üzerinde kurulu dev bir süpermarke- te sahip. Marketin yıllık cirosu 1 trilyon lira ve 20 bin kalem mal satıyor. Aynı şirketin Ankara Kocatepe Cami altındaki Beğendik hipermarketi de bilgisayar pazarlaması yapıyor. 1997'de 63 ortaöğretim, 2.888 yüksek öğrenim ve 350 yabancı uyruklu öğrenciye karşılıksız burs verdi.

TEMSAŞ: 1989'da 2 milyar sermaye ile kuruldu 1996 cirosu 175 milyar. 1993'te Gebze'de ayda 500 ton deterjan üreten fabrika satın aldı.

GİNTAŞ: 1983 'de 20 milyar sermaye ile kuruldu. Türkiye'de ve dışarda camii, iş merkezleri, din hizmeti binaları yapıyor.

DİVANTAŞ: 1993'de 20 milyar sermaye ile kuruldu. 1997'da sermayesi 50 milyar. İslam Ansiklopedisi üretilim- daşıtımlar-pazarlaması yapıyor. 13 Bölge Müd., 2 irtibat bürosu var. 1996 yılında cirosu 209 milyar 675 milyon TL idi.

VETAŞ: 79 milyar lira sermaye ile kuruldu. 1997 sermayesi 150 milyardı. Yıllık cirosu 21 milyar 755 milyon TL.

Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi: 1982'de kuruldu, 1996'da 97,259 milyar TL sermayesi, 250 basılı kitabı, 100 şubesi vardı ve o yılki cirosu 259 milyar 855 milyon idi.

Kuşkusuz toplumu dinsel doğmalarla alıklaştıran kurumlar, sadece bu saydığımız kurumlar değil. Örneğin Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) bünyesinde bulunan ve sanki dinsel organizasyon ve güç dışında, "laik" şeylermiş gibi işlem gören büyük bir gücü de eklemeliyiz. Türkiye'deki çeşitli üniversitelere bağlı tam 22 İlahiyat Fakültesi bulunuyor. Bütün temel ve ortaöğretim okullarında binlerce "din dersi öğretmeni" dinsel örgütlenmenin etkili bir bölümünü oluşturuyor. Bunlar "laik cumhuriyet okullarında" öğrencileri din ve laiklik hakkında bilgilendirmiyorlar, dindarlaştırıyorlar. Din derslerini ve notu, ideolojik bir baskı ve şantaj aracı olarak kullanıyorlar. Eğitim sürecinde, tek bir ilerici din dersi öğretmenine raslayamazsınız. Onlar adeta dinsel gericiliğin sözde laik okullardaki ajanları gibidir ve burarlarda gerici örgütlenmenin belkemiğini oluşturuyorlar. Bunlarla birlikte, devletin ideolojik eğitim ve kurumlarının ağırlıklı olarak dinsel olduğunu tesbit edebiliriz.

Yukarıdaki verilerle karşılaştırmak amacıyla, (29 Temmuz 1997'de Hürriyet gazetesinde) yayımlanan "Rakamlarla Eğitim"e bakalım:

Okul Türü	Okul sayısı	Öğrenci sayısı	Öğretmen sayısı
Okul Öncesi	7.200	228.897 (1)	10.059

İlkokullar

Okul Türü	Okul sayısı	Öğrenci sayısı	Öğretmen sayısı
İlkokul	39.525	4.096.461	127.575
İlköğretim Okulu	6.336	4.116.727	139.699
Özel İlk Okul	351	71.015	4.057

Ortaokullar

Okul Türü	Okul sayısı	Öğrenci sayısı	Öğretmen sayısı
Bağımsız Ortaokul	1.210	412.362	12.084
Lise Bünyesinde	982	339.485	(2)
Özel	330	68.469	58
Meslek L. Bünyesinde	1.033	353.112	337

Okul Türü	Okul sayısı	Öğrenci sayısı	Öğretmen sayısı
Erkek Teknik	21	3.444	
Kız Teknik	324	22.387	
Ticaret Turizm	30	5.744	
İmam Hatip	601	318.775	
Özel Eğitim	45	2.027	
Özel Öğretim	1	127	

Diğer Bakanlıklar	11	608	
Toplam İlköğretim	58.000	10.039.641	293.869

Liseler

Okul Türü	Okul sayısı	Öğrenci sayısı	Öğretmen sayısı
Genel Lise	1.621	1.026.373	49.158
Anadolu Lisesi	389	50.277	8.201
Fen Lisesi	35	6.662	646
Anad. Güzel San.	16	2.085	279
Açıköğretim Lisesi	-	90.000	-
Akşam Lisesi	11	1.489	131
Anadolu Öğretmen L.	74	21.370	1.769
Özel Lisesi	376	53.933	8.874
TOPLAM	2.522	1.252.189	69.058

Meslek Liseleri

Okul Türü	Okul sayısı	Öğrenci sayısı	Öğretmen sayısı
Erkek Teknik	923	390.806	23.511
Kız Teknik	601	98.617	13.445
Ticaret Turizm	603	224.489	10.599
Din Öğretimi	601	197.727	18.809
Sağlık İşleri	2	289	25
Özel Eğitim	6	272	32
Özel Öğretim	19	2.266	124
Diğer Bakanlıklar	364	63.687	5.828
TOPLAM	3.119	973.153	72.373
TOPLAM Orta Öğretim	5.641	2.225.342	141.431

Öğretim Biçimine Göre Okul Sayısı

Okul Türü	Normal	İkili	Toplam
Okul Öncesi	4.866	2.334	7.200
İlköğretim	46.267	9.916	56.183
Ortaöğretim	4.970	671	5.641

Eğitim Kademelerine Göre Derslik Sayısı

Yerleşim, Genel, İlköğretim, Ortaöğretim

Yeri	Toplam	İlkokul	Ortaokul	Toplam	Genel	Mesleki	Toplam
Şehir	163.629	42.951	58.000	100.900	33.063	29.594	62.657
Köy	101.447	71.042	26.711	97.700	2.994	700	3.694
TOPLAM	265.076	113.993	84.732	198.600	36.057	30.029	66.351

Eğitim Kademelerine Göre Okullaşma Oranı

Eğitim Kademesi	1996-1997 %
Okul Öncesi	16.0
İlkokul	99.8
Ortaokul	69.6
İlköğretim	88.9
Genel Lise	30.8
Meslek Lisesi	23.9

Devlet okullarında bulunan toplam Bilgisayar Labaratuarı: 1.792

Labaratuarda ve dışında kayıtlı toplam Bilgisayar sayısı: 24.084

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı

Yabancı Dil Labaratuarı bulunan Resmi Lise sayısı: 337

(Her Yabancı Dil Labaratuarına 3.715 öğrenci düşüyor.)

Devlet ta başından itibaren din eğitimi, Diyanet İşleri'nin kuruluşunu, sözde "irticai hareketleri önleme" iddiasına dayandırmıştır. Gerçekte ise, bu bahane altında, başta Aleviler olmak üzere toplumun geniş laik kesimin vergileri ile bizzat devlet tarafından "irticai toplum" planı uygulanmış ve geliştirilmiştir. Fakat buna karşın, devletin yaptıkları yetersiz bulunmuş ve gayri resmi dinsel yapılanma ve eğitim de ayrıca yürütülmüştür. Yapılan araştırmalara göre başta Kombassan ve Yimpaş olmak üzere gayri resmi irticai yapılanmaya destek veren islami sermayenin (Türk milli burjuvazisinin sağ kanadı) ilk 100 patronunun serveti şöyledir:

6 Eşi: 100 trilyondan fazla

5 kişi:	20-50 trilyon arası
15 kişi:	10-20 trilyon arası
13 kişi:	1-10 trilyon arası
61 kişi:	1 trilyon altında

Gnl. Müd. verileri)

Eğitim Amaçlı Vakıf: 958

Dini Amaçlı Vakıf: 400

Sosyal Yardım Amaçlı Vakıf: 347

Yöresel Kalkınma-Dayanışma-Tanıtma-Sosyal Yardım-Sağlık-Eğitim Amaçlı Vakıf: 285

Sağlık Amaçlı Vakıf: 228

Personeline Yardım Amaçlı Vakıf: 201

Dini Eğitim Amaçlı Vakıf: 117

Kültür Sanat Amaçlı Vakıf: 122

Bilim-Teknoloji-Araştırma Amaçlı Vakıf: 91

Sosyal Hizmet Amaçlı Vakıf: 80

Demokrasi-Hukuk-Ekonomi-Mali-Siyasi Araştırmalar-İnsan Hakları Amaçlı Vakıf: 72

Sosyal-Kültürel, Tarihi-Kültürel Amaçlı Vakıf.: 62

Tarih-Turizm-Spor Amaçlı Vakıf: 59

Mesleki Eğitim Amaçlı Vakıf: 41

Basın-Yayın-Gezeticilik-Kütüphencilik-Radyo-TV-Sinema-Film Amaçlı Vakıf: 26

Tarım-Hayvancılık-Veterinerlik ve ilgili Kooparetif Amaçlı Vakıf: 25

Çevre Koruma Amaçlı Vakıf: 24

Mimarlık-Mühendislik-İmar Amaçlı Vakıf: 12

Yukarıdaki amaçların dışında amaçlarla: 72

Sosyal Yardımlaşma-Çevre Koruma Kamu Vakfı: 1.001

Ağustos 1997'de Diyanet İşleri Başmüfettişi Abdülkadir Sezgin bile, Diya-

Devlet dışı bu İslamcı kesimin elinde, toplumu günlük olarak yönlendiren büyük medya organizasyonu var. Ulusal, uluslararası ve yerel çapta yayın yapan 19 gazete, 110 dergi, 51 radyo ve 20 TV mevcut. Ayrıca gayriresmi İslami hareketlerin ve tarikatların kontrolünde olan 2.500 dernek, 500 vakıf bulunuyor. Bu vakıfların pek çoğunun Osmanlı artığı ilginç önderleri var. Örneğin bunlardan "Hakikat Vakfı", Ömer Hoca adlı biri tarafından kurulmuş. Ömer Hoca, Yugoslavya Yenipazar kökenli. Abdülhamit'in "dini görevler" için Erbil'de yetkili kıldığı Kürt kökenli Nakşi Şeyhi Mahmut Esat Erbili'nin halifesi olan Şeyh Halil Fevzi'nin hizmetinde çalışmış. Merkezi Sakarya'da olan vakfın Ankara, İstanbul (birkaç yerinde), Balıkesir, Bolu, Bursa, Çankırı, Düzce, Isparta, Yalova, İzmir, İzmit, Konya, Kütahya, Manisa ve Zonguldak gibi illerde temsilcilikleri var. Faaliyetlerinin ağırlık noktası yayıncılık. Almanya, Hollanda, Fransa, Avusturya ve Avusturalya'da vakfa ait türlü yayınlar satılıyor. Vakfın çevresinde 20-25 bin kişilik bir halkadan söz ediliyor. Basında yer alan bilgilere göre, doğrudan şeriatçı çalışma yapan siyasal islam ve tarikatlara ait 1000 şirket, 1200 yurt, 800 kurs ve Türkiye genelinde 5000 tarikat şeyhi bulunuyor.

Yine Mart 1998'de Genel Kurmayın, Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e verdiği brifingde, 1402 tanesinin denetlendiği vakıflar hakkında şu bilgiler veriliyor:

Toplam vakıf sayısı: 4.223 (Vakıflar

net'e bağlı bazı yan kuruluşların ulaştıkları devasa ekonomik boyutu belirterek, "Diyanet Vakfı, Diyaneti de, Devleti de yönetmek istiyor" diye yakınıyordu! T. Diyanet Vakfı mı Diyaneti yönetiyor, yoksa Diyanet mi T. Diyanet Vakfı'nı yönetiyor, bu ayrı bir konudur, ama devletten 10-12 Bakanlığın bütçesine eşit bütçe alan, holdinglere sahip ve üstelik ülkenin her tarafına ağ gibi yayılmış 100 bin camii ve kadrosu ile Diyanet ve diğer yan kuruluşları devlet içinde devlettir. Vakıflar ayrıca vergi muafiyetine de sahiptir. Ama tabii bu, sadece Sunni İslam vakıfları ile ilgili bir muafiyettir, söz konusu müslüman olmayan azınlıklar (Ermeni, Rum, Süryani, Yahudi) olunca, durum değişiyor; bunlardan vergi alındığı gibi, üstelik 1936'da çıkarılan yasa ile mallarına da el konulabiliyor. "Azınlıklar Tali Komisyonu" gibi özel, gizli örgütlerle izleniyor ve takip altında tutuluyorlar (7). Bu brifingde Türkiye'nin 80 ilinden 30'u cemaate bağlı. Cemaat okullarındaki eğitimin yıllık öğrenci başına maliyeti 650 dolar ve bu Fettullah Gülen'ci kurumlar tarafından devreye sokulan Işık Sigorta ile Asya Finans tarafından finanse ediliyor.

Gülen Cemaati şu kurumlardan oluşuyor:

Yurt içinde:

Vakıf sayısı: 45

Dernek Sayısı: 18

Özel Okul Sayısı: 89

Şirket Sayısı: 207

Dersane Sayısı: 373

Öğrenci Yurdu: 500

Yurt Dışında:

Üniversite Sayısı: 6

Lise Sayısı: 236

İlk Okul Sayısı: 2

Dil ve Bilgisayar Merkezi: 8

Üniversite Hazırlık Kursu: 6

Öğrenci Yurdu Sayısı: 21

Yayınlanan Dergi Sayısı: 14 (Bunlardan biri İngilizce yayın yapıyor.)

Zaman Gazetesi: (300 bin tirajlı)

Ulusal Ölçekli Yayın Yapan Radyo: 2

Uluslararası Yayın Yapan TV: Samanyolu TV

Dinsel Dernekler ve Tarikatlar'ın illere göre dağılımı (8) Berberoğlu

İl adı	Demek-Tarikat Sayısı
Kayseri	40
Sakarya	36
Sivas	34
Kocaeli	34
Erzurum	31
İstanbul	31
Konya	30
Eskişehir	30
Malatya	26
Adana	21
Çankırı	20
Yozgat	20
Niğde	18
Amasya	17
İçel	17
Nevşehir	16
İzmir	16
Ş. Urfa	15
Kütahya	14
G. Antep	14
Batman	14
Antalya	13
Bursa	13
Kars	13
Çorum	12
Kırşehir	12
Samsun	12
Karabük	12
Diyarbakır	11
T Trabzon	11
Çanakkale	10
Erzincan	10
Manisa	10

Siyasi İslam coğrafyasında yer alan bazı bazı dernekler ve faaliyet gösterdikleri il sayıları:

Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Derneği : 37 il

Cami Kuran Kursu Yaptırma ve Yaşatma Derneği: 15 il

Tahsil Çağındaki Talebelere Yardım Derneği : 11 il

İslami Kültür ve Eğitim Kültürü: 10 il

Fakir Talebe Yardım Derneği: 8 il

İnsan Hakları ve Mazlumlar İçin Dayanışma Derneği: 6 il

5 Eylül 2000 tarihli basında, Metin Gür imzasıyla yer alan haberde, sadece İslam Toplumu Milli Görüş (İGMG) örgütünün gücü rakamlarla şöyle ifade ediliyor:

Avrupa'daki toplam Teşkilat sayısı: 1.091

Bu kurumların şube sayısı: 2.137

Bu kurumlardaki toplam idareci sayısı: 17.841

Üye ve idareci toplamı: 83.868

252 Avrupa kentindeki kamp ve okullarda-

ki öğrenci sayısı: 14.000

Bu kurumlar: Organize Holiding, Deha Holiding, Apitaş Holiding, Osmanlı Holiding, Söz-Pa Holiding, Büyük Grup Holiding ve Büyük Selçuklu Holiding. Bu kamp ve okullarda, çoğunlukla Türkiye'den getirilen Diyanet İşleri'nden veya MEB'dan emekli, yeşil pasaportlu hoca ve öğretmenler görevlendiriliyor. Tabii bu rakamlara Milli Görüş teşkilatından daha geniş olan Diyanet camii ve örgütleri ile MHP ve BBP'ninkilerden hiç söz edilmiyor.

Bu dinsel örgütlenme ve ona uyarlanmış ekonomik faaliyet. istihdam daralmasına ve doğal olarak gerici bir kültüre yol açıyor.

ÜLKENİN KÜLTÜREL GERİLİĞİ Ve İSTİHDAM DARALMASI

(Bu araştırma CHP'nin 2004 yılı için Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, İl Kültür Müdürlükleri, Emniyet Genel Müdürlüğü, Türkiye Kahveciler-Büfeciler ve Krathaneciler Federasyonu'ndan sağladığı bilgilerden oluşuyor.)

Türkiye'deki toplam Kahvehane sayısı	123.659
Türkiye'deki toplam Meyhane sayısı	16.426
Toplam Kütüphane sayısı	1.430 (Almanya'da 10.379, İspanya'da 7.103 kütüphane bulunuyor)
Toplam Sinema sayısı	789 (8 ilde 1, 11 ilde 2 sinema salonu bulunuyor: 13 ilde ise hiç yok)
Toplam Tiyatro sayısı	128 (Bunların %70'i İstanbul, İzmir, Ankara'da) 60 ilde ise hiç yo
Buna karşılık ilkokul ve Liselerin toplamı	42.268
Mecburi olmayan okul öncesi okul sayısı	11.400

Hemen hemen bütün İslam ülkelerinde yaratılan bu tablonun sonuçları şöyledir: Emperyalistler, din siyaseti ile bönlendirdikleri bu halkların bütün değerlerini yağmalıyorlar, kutsal mekanlarını bombalarla yıkıyorlar, yatak odalarına kadar giriyorlar, çocukların ve kadınların çığığını hiç bir tanrı duymuyor artık! Düşünelim ki, Irak işgalinin daha ilk gününde Bağdat Müzesi'nin 170 bin eserini kaşıla göz arasında yaşmaladılar, Irak Milli Kütüphanesi'ni yakıp yıktılar. Aynı durum Afganistan'da daha fazlasıyla yaşanıyor, orada yağmanın kaydını tutma olanağı bile yok. Ama bu ülkelerin ne dinsel kurumları, ne de dinselleştirilmiş cemaat-devletleri bunu önleyemiyor. Emperyalist saldırı karşısında, bitli sakallarıyla kirli bir çaput gibi çığnenip geçiliyorlar. Bu gericiler eliyle çökertilen çağdaş siyasi örgütler yok edildiği için ülkeler tam bir değneksiz kör gibi. Bu kez de ya ümitsizce kör terör hareketleriyle kendi halklarına ve insanlığa zarar vererek emperyalistlerin sömürge siyasetini kolaylaştırıyorlar ya da işgalcilerle işbirliği yapıyorlar! Gerçek yaşamı "fani", sanal evreni (ahireti) gerçek kabul eden ve ölümlü yücelten ideolojiden ümitsiz maceradan ve teslimiyetten başka ne beklenebilir ki?

Bu tablo nasıl ortaya çıktı? Durmadan büyüyen işsizlik, katlanarak artan iç ve dış borçlar, ulusal tarım ve sanayinin çöküşü, boşalan binlerce köy, ardı arkası gelmez iflaslar/krizler, ülkeyi saran mafya ve çete ekonomisi, ülkeden kaçan muazzam beyin ve işgücü, ülkeyi saran fuhuş, yoksulluk, açlık, demoralizasyon ve hiphop kültürü ile bu feci manzarayı kimler, nasıl yarattı? Bunu ülkenin demokratikleşmesine ve modernleşmesine karşı emperyalistlerle işbirliği içinde din başta olmak üzere her türlü toplumsal zaafı kullananlar yarattı. Ülkesine ve halkına

karşı sorumluluk duyan ve dürüst namuslu, devrimci, demokrat insanları "din elden gidiyor" çığığı altında manevi ve fiziki şiddetle yıllarca sindirenler yarattı. Köy Enstitüleri'ni kapatarak İmam Hatipleri kuranlar yarattı. Halkın uyanışına karşı durmadan camii yapanlar ve oraları gerici örgütlenmelerin ve emperyalist entrikaların alanı haline getirenler yarattı. Kısacası; bu ülkede demokrasi olmasın, toprak devrimi olmasın, sanayileşme olmasın, bağımsızlık olmasın, kimse geleneksel kültürden farklı düşünmesin/aydınlanmasın, ülke emperyalizme bağlı yarı-feodal kalsın diye, bu memleketin öğretmenlerini, aydınlarını, yurtsever gençlerini, Alevilerini, Kürtlerini, azınlıklarını ve devrimcilerini, yani ülkenin işe yarar gözbebeklerini bugüne değin tutsak edenler, yakanlar, öldürenler yarattı. Kendileri tamamen dış merkezli oldukları ve bu, her saat pratikle ortaya konulduğu halde, bu ülkenin işçilerinin ve köylülerinin her ilerici siyasal hareketini "yıkıcı" diye, "dış odaklı" diye kanla bastırılar yarattı. Sonuçta, "elden gidiyor" denilen şey, Osmanlı döneminden onlarca katı daha güçlendi. Fakat özgürlük, bağımsızlık, toplumsal kalkınma ise gerçekten "elden gitti"! Ülke ve üzerinde yaşayan insanlar, dünya mali sermayesinin oyuncağı haline geldi. Dünya ulusları arasında saygın bir yere ulaşma şansı her gün daha çok yitirildi. Osmanlı siyasasından bir türlü kopmayanlar, kah "terakici" (darbeci), kah "serbestçi" (dinci, mandacı) siyasetlerle ülkeyi Osmanlı'nın yaptığından beter ettiler.

Aleviler, ülkede on yıllardır sürüp giden bu kavganın hangi tarafındaydı; ezenlerin mi, yoksa ezilenlerin mi tarafındaydı? Demokrasi cephesinde mi, yoksa emperyalistlerin şeriatçı ve faşist cephesinde miydiler? Böyle bir soru sorulabilir mi? Evet, bazı "Alevi lider ve

dedeleri"nin yaptığına bakınca sorulması kaçınılmaz oluyor. Alevileri demokratik siyasal eylem dışına, emekçilerin ve ezilenlerin cephesinin dışına çekmeye, içine kapatıp yalıtıma ve aydın/ilerici Alevi kitlelerini dinselileştirmeye, düzenin dinsel aygıtının içine yerleştirmeye çalışanlara elbette böyle sorular sorulmalıdır. Ne yaptığını bilmeyen, medyatik gösteriş ve popülist özentide gelişigüzel konuşanlara, hayal kuranlara bu sorular sorulmalıdır. Bu tablo, ülkenin bütün ezilen, horlanan insanların, Alevilerin ve emekçilerin kafalarına vurula vurula yaratılmadı mı? O tablonun içinde Alevilerin yeri inkar, baskı ve kıyımdan başka nedir? O tablo Aleviler için kelle-kuyu manzarasıdır; Maraş katliamıdır, Çorum katliamıdır, Madımak vahşetidir, Gazi katliamıdır. O tablonun içinde Alevilerin ulaştığı yer, Osmanlı'nın bile yapamadığı Alevi köylerine camii, kentlerine İmam Hatip yapımıdır. O tablo yarı-sömürge, yarı-feodal toplum tablosudur. Bu tablo demokrasi, hak, adalet, eşitlik, özgürlük karşıtı bir tablodur. O tablo içinde hak ve adalet adına Alevilerin sıfır (hiçlik) oluşu, yerini de belirleyen bir gerçek değil mi? Peki bu tablo değişti mi? Düzenin yüz bin camii, 601 İmam Hatip, iki düzine ilahiyat fakültesi, onbinlerce şeriatçı din öğretmeni, binlerce Kur'an kursu, binlerce şeriatçı vakıf, dernek, örgüt, bir düzine siyasal parti ve on bakanlığın bütçesine eşit Diyanet, dev dinsel medya, mali gücü katirilyonlara varan şeriatçı döldinglere karşın henüz hiç bir anayasal güvencesi bulunmayan birkaç yüz Alevi derneği, Cemevi ve vakfın varlığıyla tablonun değiştiğini sanmak bölüktür. Böyle bir bölüğün şeriatçıları keyifle eğlendirdiğini herkes basında, her yerde isterse görebilir. Küçük rüşvetler ve olta yemliği ile kendi demokrasi cephesini terk edenler, yalnızca ahmak durumuna düşmüyorlar, yalnızca kendi tarihsel eylem çizgile-

rine ihanet etmiyorlar, ayrıca ülkenin ve doğal olarak kendi çocuklarının geleceğini de karartıyorlar. Bazıları, "Boş verin, ülkeyi/halkı kurtarmak bize mi düştü, biraz da kendimizi düşünelim, şimdiye kadar bu ülke kalkınsın, demokratik, çağdaş, bağımsız bir ülke olsun diye onbinlerce gencimiz hapishanelerde çürüdü, öldü, istikbali söndü, kimin umurunda" diyerek, ülkenin geleceği ve temel sorunlarına kayıtsız kalmayı ve işi oluruna bırakmayı önermek, teslimiyet ve yılgınlık ifade eden, Alevilik niteliğine yakışmayan kötü bir tutumdur. 25 milyon olduğunu söyleyen Alevi toplumunun ülkenin kaderine karşı böyle davranması hiç bir haklı kızgınlık ve gerekçeyle mazur gösterilemez. Bu ülkenin kaderi en az Sunni yurttaşlar kadar Alevileri de ilgilendirir, hatta daha fazlasıyla ilgilendirir. Unutmamalı ki emperyalistler ve onların ülkedeki gerici işbirlikçileri mevcut şeriatçı aygıtı bu şekilde daha da güçlendirmeleri ve ülkenin kaderine tamamen hakim kılmaları halinde en başta Alevilerin varlığı ve güvenliği bugünkünden daha büyük tehlikelerle karşı karşıya gelecektir.

Unutmamak gerekir ki, baskı, sömürden kaynaklanan bir eylemdir. Daha doğrusu sömürücülerin sömürüyü sürdürmek için ihtiyaç duydukları bir iştir. Sömürü bütün baskıların, kıyım ve katliamların başlıca temelidir. Dinsel doğmaların veya doğmalaştırılmış düşüncelerin topluma dayatılması, sömürünün ve dolayısıyla baskının daha da koyulaştırılması isteginden kaynaklanır. Çünkü her baskıcı şiddetin düşünsel bir gerekçesi olsun ister. Aynı şekilde sömürü ve baskıya karşı mücadele ve direnişin de her tarihsel döneme özgü sistematik düşünsel biçimleri ortaya çıkar.

Aleviliğin tarihsel gelişimini incelediğimizde de bunu görürüz. Bugünkü çağdaş sınıf mücadelesi ve politikanın al-

ternatifleri farklıdır. Günümüzde dinsel bağnazlık ve baskının alternatifi, daha "iyi" olan ve geçmişteki ezilen sınıfların dinsel ideolojik biçimlenişini ifade eden dinsel ve mezhepsel alternatifler değildir; bilimsel, demokratik, laik proleter ve halkçı politikalar, çağdaş toplum projeleridir.

Her tarafı dolduran camii, mescit gibi dinsel mabet ve mekanların yanına birkaç bin tane de cemevi dikilince Alevilerin sorunları çözülür mü? Demokrasi, özgürlük, eşitlik ve bilim uğraşı ve söylemini bırakıp, Alevi inanç ve ritüellerine dayalı terimolojiyi her yerde özgürce ve daha sık kullanmaya başlayınca bütün sorunlar halledilmiş olur mu? Çalışma, eğitim ve dinlenme zamanınızın bir bölümünü hergün daha düzenli biçimde semah, cem ve ibadetle geçirmeye başlayınca mı özgür olacaksınız? Dünya çocuk haklarına bile aldırmadan, şeriatçıları taklit edersene çocukların kafasını bilim dışı inan ve imanla karıştırmak mıdır çözüm?

Elbette hayır. Tersine, bu yolla, bizzat kendiniz Alevi toplumu içinde, çoktandır güç yitirmiş bulunan feodal ruhban sınıfın yaratılmasına ve güçlendirilmesine yardım edersiniz. Ülkedeki dinsel yapılanma ve feodal aygıt daha da büyümüş olacak. Nitekim düzen bu yönde yönlendirmeler yapıyor ve daha şimdiden Alevi toplumunu kendi destekçisi bir otoritenin egemenliği altına sokmaya çalışıyor. Bunun, genel demokrasi ve özgürlük hareketini zayıflatacağı, mevcut baskıcı dinsel aygıtı meşruiyet sağlayacağı açıktır.

Bu gerçekte bir sonuçtur. Ancak bu sonuçtan hareketle, bugünkü Alevi hareketini diğer sünni-şeriatçı dinsel hareketlerle özdeşleştirdiğimiz sanılmamalıdır. Yaptıklarının, onlarınkiyle aynı olduğunu söylemek büyük haksızlık olur ve bugünkü Alevi hareketinin asıl nedenini anla-

mamak demektir. Nitekim bazı sünni kökenli laik unsurlar bile Alevilerin haklı talep ve tepkilerine, bin yıllık sünni egemenliğinin bilinçaltı yargılarıyla yaklaşıyorlar ve içlerine sindiremiyorlar. Her şeyden önce Aleviler baskı ve haksızlık altında yaşayan geniş bir kesimdir. Son yıllarda yoğunlaşan saldırılar karşısında ne anayasal ve ne de dayanabilecekleri etkin siyasal güvencelerin bulunmaması nedeniyle kendi içinde alevice dayanışmaya yönelmeleri, öz savunmaya geçmeleri ve özgün örgütler yaratmaları doğaldır. Nitekim ancak bu yolla kendi taleplerini ortaya koyma ve takip etme şansı bulabiliyorlar. Ayrıca, göçler, siyasal çalkantılar vb. nedenlerle ibadet mekanları/ocakları ve kadrolar açısından da önemli boşluklar ve yetersizlikler ortaya çıkmıştır. Köylerdeki pek çok doğal ibadet mekanı, evler, ocaklar, mabetler (en azından kentlere göçenler için) artık yok. Dede kutsal ocağını yitirmiş, talip dedesini yitirmiş, yol, alevi edep-erkân bilen bilgesini yitirmiştir. Ortak ibadet yerleri bir yana, ölümlerini bile Sünni camisinde ve cami hocasıyla defnetmek durumunda kalıyorlar. Bu boşluk, başta kurulu Sünni dinsel aygıt olmak üzere çeşitli unsurlar tarafından istismar edilmektedir. Özellikle kentlerdeki yoğun dernekleşme ve cemevlerinin açılmasının önemli bir nedeni de budur. Öteden beri, konuyla hiç ilgisi yokken Alevi kurumlarına, resmi kurumlardaki gibi Atatürk ve Bayrak astırma peşinde koşan bazı şövenist politikacıların geveledikleri gibi "Alevi sorunu çözülmüş" de değildir. (Bu konuya, Mart 1995'te Öncü Partizan'ın 6. sayısında genişçe değinmiştik.) Karşımızda dimdik duran ülkenin belli başlı sorunlarından biridir ve ağırlaşmıştır. Bu sorunların yukarıda çizmeye çalıştığımız tablo içinde öyle (henüz olmayan) parlamento kararıyla vs. ile çözülecek gibi de gözüküyor. Devlet ya-

pılanmasında dinselleşme arttıkça ve siyaset şeriatlaştıkça sorun daha da büyümekte ve ağırlaşmaktadır. Çözümü, ülkede köklü demokratik yapısal dönüşümler gerektiren bir sorundur. Zaten hareket içindeki bütün sapma ve saptırmalar da esas olarak bunu anlamamaktan kaynaklanıyor. Devletin "Türk-İslam sentezi" çerçevesinde Alevilere gösterdiği ilgi şövenist amaçlara dayanıyor ve Alevileri parçalayarak yönlendirmeyi hedefliyor. "Kazakistan'dan Macaristan'a Erenlerin İzinden" (9) Alevi belgesel filminin esas olarak Türk hareket yolunu izlemesi bundandır. Alevi kaynaklarından Hacı Bektaş-ı Veli dergahının öne çıkarılması ve giderek devlet zirvesinin her yıl katılmasının gelenekselleştirilmesi de burdan kaynaklanıyor. Büyük Alevi kitlelerinin ne istediği bunların umurunda değil, o yüzden asıl geniş Alevi örgütlerine de aldırmazlar. Onlar hareketi dinsellik ve ırkçılık yönünde saptırma ve gerici politikaları için istismar etme peşindeler. Bu istismarı islamcı yazarlar bile eleştiriyor.

Alevi kitlelerinin istediği şey dinselleşmek değildir, tersine, bugünkü Alevi hareketi, aşırı dinselleştirilmeye, şeriatçı Sünni aygıtın iyice güçlendirilmesine ve son 20-30 yılda periyodik kısımlara ulaşan baskılarına bir tepki olarak gelişti. Kendi vergilerinden Sünni-şeriatın devlet eliyle güçlendirilmesine, köylerine, kentlerine ve mahallelerine zorla camii yapılmasına, okullarda çocuklarının Sünni eğitime tabi tutularak sünnileştirilmelerine karşı bir tepki olarak ortaya çıktı. Siyasal dinin dış kaynaklı dayanaklarının, emperyalist işbirliğinin aleni biçimde ortaya çıkması, bağımsız, laik, demokratik yaşama talebinin büsbütün tehlikeye girmesi ve buna dayalı endişeler, Alevi kitlelerinin bugünkü hareketinin temel çıkış nedenidir. Devlet aygıtının giderek daha çok dinsel esaslara göre biçimlenmesinin

yanısıra, yasal/yasadışı bir yığın silahlı/silahsız şeriatçı örgütün ülkeyi doldurması, korkunç iç ve dış mali kaynaklardan beslenmesi, yalnız Alevileri değil, laik Sünni yurttaşları da teyakuza geçirmiştir. Dolayısıyla dernekleşme faaliyeti, cemevleri hareketi vs. belirli ölçüde uluslararası demoralizasyon rüzgarlarının etkisini taşısa ve bir ölçüde idealizme kaysa bile, çıkış nedeni bakımından ne ülkedeki ve ne de dünyadaki diğer dinsel hareketlerle bir bağlantısı yoktur ve aynı değildir. Alevilerin istediği şey, demokrat Sünni ve laik diğer inançlardan yurttaşların istediği şeylerle büyük ölçüde örtüşüyor ve aynıdır. Alevilerin büyük kitlelerinin ibadet, tanrı, din, dinsel kurumlara karşı tutumu, bütün laik unsurlarla aynıdır; eleştirici, mesafeli ve inanana saygı şeklindedir. Yanlış yapmamak, hareketin saptırılmasına izin vermemek için bunun altını özenle çizmeliyiz.

Bununla birlikte, Alevilerin özgün dinsel talepleri bulunduğu da bir gerçektir. Çünkü aydınlanma ve dinsel düşüncelerden uzaklaşmanın, bilime inanmanın Alevilerde daha yaygın olması, hepsinin ve tamamının öyle oldukları anlamına gelmez, onların da büyük bir kitlesi inanır ve inançlarını ifade edecekleri kanal ve mekanlar isterler. Başbakan R.Tayyip Erdoğan, Diyanet ve İlahiyat çevrelerinin söylediği "ibadetlerini zaten kendi evlerinde yapıyorlardı" yasak ve baskının sonucuydu, tahrip edilen, kapatılan dergahlar, ocaklar ve dikmelikler tersini kanıtıyor. Onlar da inançlarını doğru biçimde öğrenmek, yazmak, izlemek isteyen sonraki kuşaklara ve başkalarına da iletme/öğretmek isterler. Bu, doğal ve bugünkü anayasal haklardandır. Aleviler daha şimdiden ihtiyaç duydukları pek çok şeyi kendi olanaklarıyla yarattılar ve yaratmaya devam ediyorlar. Bu durum ayrıca şu gerçekleri de pratikte kanıtladı: Bi-

rincisi, demek ki Alevilerin de bazı kurumlara ihtiyacı var ve 700 yıllık baskıya karşın bu ihtiyaçlar ortadan kalkmamıştır. İkincisi, görüldü ki Aleviler hakkında şeriatçı din adamlarının asırlarca geveledikleri hiçbir şey doğru değilmiş, yapılan bütün kısımlar canilikmiş, onlar da ibadetlerini Sünni komşularıyla yan yana yapabilirler ve kıyamet kopmuyormuş. Üçüncüsü, Alevilerin 8-10 yıllık pratiği gösterdi ki, devletin ibadet yerleri yapımı ve din eğitimi, din görevlileri için kamu bütçesini kullanmasına gerek yoktur, inanan yurttaşlar bunu kendi olanaklarıyla kolayca haledabiliyorlar. Bu durumda 1000 yıl boyunca durmadan yapılan Sünni ibadet yerleri zaten gereğinden fazladır ve en azından artık bunun için kamu bütçesi kullanmak daha da gereksizdir. Üstelik Osmanlı gibi büyük bir şeriat devletinden gelen ve onun pek çok gelenek, alışkanlık ve kalıtını sürdüren bir toplumun dinsel eğitime değil, dinsel önyargılardan kurtulma eğitimine ihtiyacı vardır. Devletin "din hizmetleri", sadece dinsel ihtiyaçların zararlı biçimde abartılmasına ve cumhuriyet alehtarı şeriatçı feodal bir zümrenin güçlenmesine yaramıştır ve yaramaya devam ediyor.

Alevi dedeleri, Alevi liderleri mevcut toplumun önyargılarına ve yaşayışlarına göre değil, gerçek anlamda laik, demokratik cumhuriyet argüman ve ihtiyaçlarına göre, çağın ve insanlığın doğal gidişatına göre düşünmeleri gerekir. O zaman, laik, demokratik, çağdaş bir toplumda zaten olmaması gereken kurumlara girmenin veya böyle kurumlar yaratmanın ne kadar anlamsız ve yanlış olduğu anlaşılabilir.

Feodal ve yarı-feodal yapısal formlar içinde hiçbir hak ve özgürlüğün güvencesi yoktur. Toplumun herhangi kesiminin, herhangi bir hak talebi bu aygıtı hemen şiddete yöneltir ve bütün bir ülkeyi cen-

dere içine almanın gerekçesi olur. Örneğin Şeyh Sait hareketi başlar başlamaz Palu-Genç-Diyarbakır sahasında cereyan ettiği halde bütün Kürt illerinde Sıkıyönetim ilan edilir. Hemen ardından Takriri Sükun Yasası çıkartıldı ve İstiklal Mahkemeleri devreye sokuldu. Bütün ülkede terör estirildi. O kadar ki, General Kazım Karabekir'in "Serbest Fırka"sı bile kapatıldı. Hareket Şubat'ta başlayıp Nisan'da bastırıldığı halde, 30 Ağustos 1925'te Atatürk'ün Kastamonu konuşmasından sonra 30 Kasım 1925'te TBMM, "Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin Kapatılmasına ve Türbedarlıklarla Birtakım Unvanların Yasaklanmasına ve Kaldırılmasına İlişkin Yasa" çıkarıldı ve 13 Aralık 1925'te yürürlüğe sokuldu.

Yasa, bir Nakşibendi Şeyhi'nin liderlik ettiği Kürt ayaklanmasını hedef alıyordu, fakat ilk kapatılan, şeriatçılıkla hiç ilgisi olmayan, şeriatçılığa karşı olan Hacı Bektaş-ı Veli Tekkesi oldu, pek çok Alevi dedesi baskı altına alındı, sürgün edildi. Hacı Bektaş-ı Veli tekkesi, 1950'de bu yasaya yapılan bir ekleme ile "sanat değeri olan"lar kapsamında Milli Eğitim Bakanlığınca kamuya açıldı. 1964'te de "müze" ve turizm derneği haline getirildi. 1975'e kadar bu "müze", Osmanlı mehter törenleri ile turizme açılıyordu. 12 Eylül darbesi buna da tahammül edemedi ve bu Osmanlı gösterisi ile başlayan şenlikler bile 1984'e kadar kesintiye uğratıldı.

Bu yasaya dayanılarak Alevi dedelerine, Alevi dergahlarına ve hatta Alevi cem ve ibadetlerine aman verilmedi. Cem törenleri gizli yapılıyordu. Cem esnasında, muhtemel bir jandarma/polis baskısına karşı bugün artık "12 Hizmet" dahiline giren "gözcüler" görevlendiriliyordu.

Bu yasa hala yürürlüktedir. Bu yasadan esas olarak kim zarar gördü? Tabii ki

Aleviler, çünkü başkaca ibadet yeri olmayanlar sadece onlardı. Bütün Sünni tarikatların, tekkelerin camileri vardı ve orada örgütlenmeye, büyümeye devam ettiler. Keyifleri isterse mevcut cemevlerini küçük bir bahane gösterip kapatmaları hiç de ihtimal dışı değildir.

Bugün durum değişti mi? Hayır. Alevi dernekleri, cemevleri her bahaneyle hedef tahtasıdır. Birçok cemevi günlük baskı ve denetime tabidir. Camiler hergün şeriatçı gösterilere sahne olur ve o mekanlara saygıda kusur edilmezken, basit bir olayda cemevlerine kapıları kırılarak polis panzeriyle giriliyor. Yüzlerce kanun

edilemez. Elmayla armut gibi... Camiye sağlanan yardım, cemevine sağlanamaz. Cemevleri ibadethane değil, kültür yerleridir. Cemevine yardım etmek isteyen de engellenemez."(!) Tayyip'in eski mücadelesi arkadaşları da Cemevleri için "cüm-büş evleri" diyorlardı.

Aslında bu yalnızca islamcı veya ırkçı bir partinin tutumu değildir, devletin resmi, gayri-resmi bütün kurumları aynı tutum içindedir.

Av.Yazar Şakir Keçeli'nin Ardıç Yayınları tarafından basılan "Alevilik Bektaşilik Açısından Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi" kitabı, Liselerde okunmak üzere

Alevilik, kapitalizm öncesi toplumların sömürülen sınıflarının ve baskı altındaki toplulukların Ortadoğu'daki inancı olarak gelişti. Giderek koyu bağınazlık kazanan, köleci ve feodal krallıkların ideolojisi haline gelen Hristiyanlık ve diğer Ortadoğu dinlerine karşı doğan İslamiyet'in de aynı yolu izlemesi, bağınazlık kazanması, feodal ve köleci sınıfların ideolojisi haline gelmesi, köylüleri, köleleri ve Arap olmayan halkları direnişe itti.

dışı camii yapımına dokunulmazken şakulu Cemevi'ni yıkmaya kalkıştılar.

15 Mart 1998 tarihli Akhisar mitinginde, MHP Genel Başkan Devlet Bahçeli, "İstanbul'da kardeşliğin sembolü cemevlerine PKK'nın sızdığını" iddia ederek hedef gösteriyordu.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan Eylül 2003'te Almanya ziyaretinde, Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu Genel Sekreteri Hasan Ögütçü'nün Anayasa'nın 10. maddesine istinaden sorduğu "Mezhepler arasında eşitsizlik" konusuyla ilgili soruya şöyle karşılık veriyor: "Alevilik İslam'ın içinde mi, dışında mı, onu değerlendirelim. Her mezhebe ayrı ibadet yeri olmaz. Camilerle cemevleri mukayese

Milli Eğitim Bakanı Talim Terbiye Kurulu'na önerilir. Bu öneri red edildikten sonra, MEB Talim Terbiye Kurulu Başkan Yardımcısı Veli Kılıç imzası ile 27.01.1998 tarihli 53 sayfalık raporda da yazara hakaret yağdırıldı. Rapor'un bir yerinde şöyle deniyor: "Kılavuzu karga olanın burnu pislikten çıkmaz", "cahil ya da akli yetmiyorsa", "ehliyetsiz, liyakatsiz kişilerin kendilerinin bilgisizliğini, cahilliğini sergilemeleri abesle iştigaldir. Adama, madem yüzme bilmiyordun denize niye atladın diye sorarlar. "Yazar şakir Keçeli böyle uyduruk sözlerin, yalancılığın, sahtekarlığın cezasını elbette bir gün Allahın huzurunda verecektir. Akli varsa tövbe etmelidir." İşte size "laik cumhuriyetin Milli Eğitim Bakanlığı'nın

"Talim Terbiye Kurulu"! Oysa Keçeli, kitabında "İlk ve son din İslam"dır gibi açık mantıksal tutarsızlıkları, Kuran'da olmayan Sünni şartları eleştiriyor.(14)

İsterseniz bir örnek de Adalet mekanizmasından verelim:

Bütün Alevi çocuklarının yaşadığı, tamamen Sünni içerikli "zorunlu din dersi"nin kendi kız çocuğuna dayatılmasına medeni cesaret göstererek itiraz eden ve mücadeleye girişen İstanbul'lu bir baba, önce İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne başvurur, fakat "Anayasa'nın 24. maddesi gereği" kızının mevcut dersi okumak zorunda olduğu yanıtını alınca da mahkemeye başvurur, mahkeme de aynı kararı verir. Son olarak konuyu Danıştay'a götürür, Danıştay da aynı görüşü onaylayınca, ulusal yollar tükenir ve dava, Avukatı Kazım Genç aracılığıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne götürülür. (15)

20 Ağustos 2003 tarihli Milliyet Gazetesi'nde "AB Sürecinde Alevilik" çerçevesinde yayınlanan yazıda, "Alevlere Diyanet büyesinde yer verilecek mi?" sorusuna Diyanet İşleri Başkanı Ali Bardakoğlu şöyle yanıt veriyor: "Diyanet İşleri anayasal bir kuruluştur. Anayasanın 136. maddesinde 'Genel idare içinde yer alan Diyanet İşleri Başkanlığı, laiklik ilkesi doğrultusunda bütün siyasi görüş ve düşüncelerin dışında kalarak ve milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinerek, özel kanunda gösterilen görevleri yerine getirir' denilmiştir. Diğer yandan bir mezhep, tarikat veya görüş için bir daire teşkiline gidilmesi halinde, diğer mezhep, tarikat veya görüşlerin de böyle bir talepte bulunmasını tabii karşılamak gerekecektir. Bu durumda muhtelif mezhep, tarikat ve görüşlerin taleplerini karşılamamanın mümkün olup olmaması bir yana, bu taleplerin birliği bozup parçalamada ve

ülkemizde mutelif kamplaşma ve kutuplaşma meydana geleceği, bu gelişmelerin de milli birlik ve beraberliğimizi berhava etmede ne derece olumsuz rol oynayacağı açıktır." Bu kez gazeteci, "Alevi dedelerin imamlar gibi maaşlı bir memur olmaları mümkün mü?" diye sorunca da şu yanıtı veriyor: "Diyanet, personel alımında hiçbir mezhep, görüş, felsefi kanaat mensubu için ayırım yapmamaktadır. Sınav, atama, nakil ve görevde yükselme yönetmenliğinin dokuzuncu maddesinde Başkanlık personelinde aranan genel şartlar ile ortak nitelik ve her görev için aranan özel nitelikler belirlenmiştir. Burada İslam kelimesi kullanılmış, başka hiçbir alt ayırma yer verilmemiştir. Diyanet'e alınacak personelde aranan ortak nitelik, İslam törelerine uygunluktur. Hiç bir mezhep, inanç, görüş gibi ayrıntıdan söz edilmemiştir. Bu nedenle de halihazırda Başkanlığımızda hezhap, meşrep, tarikat veya kültürlerin ayrı bir birim veya masa şeklinde temsili noktasında herhangi bir proje veya çalışma bulunmamaktadır."

Gazetenin aynı yazısında Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof.Dr. Süleyman Uludağ ise, Alevlerin taleplerini değerlendirirken şöyle diyor: "Dedelere devlet bütçesinden para verilmesi ne AB uyum yasalarına ne de İslam dinine uyar. Dedelik çalışarak elde edilmeyip, babadan oğula intikal ediyor. Herkes imam olur. Babası gayrimüslim de olsa birinin imam olmasında bir sakınca yoktur. Alevilik'te dedelik soy takip edildiğinden, ehliyetine, bilgisine bakılmadan maaş verilmesi doğru değildir. Diyanet içinde ya da ilahiyat fakültelerinde ayrı statüler oluşturmak bölücülüğe neden olur. Cemevleri yeni dönemde ortaya çıktı. Geçmişte Cemevi kurumu yoktur. Cem ayinleri evlerde yapıldı."

Bu "profesör" bayların alay, mizah ve özünde şiddet kokan saçmalıklarını tartışmaya değmez, "sirkatini" söylerler. Çünkü sistem onlara o görevi vermiştir, isteseler de başka türlü konuşamazlar. Başka türlü yapınca Turan Dursun'un akibetine uğrayacaklarını biliyorlar. Düzenin bütün kurumlarının aynı görüşte olması düzenleyici fikrin salt tek ırk ve tek din esasına dayanmasından ileri geliyor. Bu sistemde, egemen ırktan ve egemen dinden farklı olarak kendi varlığını ve bundan kaynaklanan temel haklarını ileri süren herkes "bölücüdür". Üstelik Aleviler yalnızca "bölücü" değil, egemen bu şeriatçı kafaların bin yıldan fazla zamandır, "zındık", "rafizi" ve "düşman" bellediği bir topluluktur ayrıca. Böyle bir şeriat agıtına hakarete uğramak, böyle laflar dinlemek için mi girilecektir; en çok bir "daire" ve birkaç kuruş yardım elde etmek için, bu aygıtın ülkeye ve topluma karşı işlediği kötülük ve günahlara ortak olmaya değer mi?

Bu aygıttan zarar gören yalnızca Aleviler değil, en başta toplumun aydınlanması, çağdaşlaşma, demokratikleşme çabasıdır. Camileri siyasal eylemin "kışlası" olarak görmüş ve kullanmış olan dinsel hareketler, yaşanan gerçekler karşısında maskeleri düşünce at değiştiriyorlar ve "artık değiştiklerini" söylüyorlar. Onlar olsa olsa, şimdiki hükümetin yaptığı gibi "takkiye" yaparlar, dini, toplumu edilgenleştirmek için kullanmaya ve dünya mali sermayesine alet olmaya devam ederler. Bizzat emperyalizmin bir aleti olarak, halkların demokrasi, özgürlük, kalkınma hareketine karşı iş ve işlev gören din siyasası aynı işlevini sürdürüyor. Son "Kamu Yönetimi Temel Yasası" ile toplumu ve kamu düzenini daha da dinselleştirmek için çalışma başlattılar. Bu yasa ile bir yandan dinsel etkinliği kolaylaştırırken, bir yandan da, hiç akla gelmeyen ku-

rumları bile özelleştirerek satışa hazırlıyorlar. Daha şimdiden Ayasofya Müzesi'ni İtalyanlara satmayı planlıyorlar. Yani bunlar güçlendikçe, ihanetlerini daha açıkça seslendiriyorlar.

Ülkenin bütün aydınları, bütün emekçileri ve bütün demokratik güçleri gözlerini dört açmaz, emperyalist-feodal ittifakın binbir çeşit ve değişkenlik gösteren oyun ve tuzaklarını görmezlerse, her şey bugünkünden daha kötü bir hal alabilir. Oysa bu ülkenin insanları olarak bizler, daha iyi şeyler istiyoruz, ülkenin kötü kaderinin değişmesini istiyoruz. Emperyalist baskı ve yaşmadan, feodal asalaklık ve dinsel bağınazlıktan kurtulmak istiyoruz. Kısacası demokrasi, özgürlük ve refah istiyoruz. Kuşkusuz ülkede baskı altında yaşayan herkesin isteğidir bu. Ülkede büyük bir kitle oluşturan Alevilerin isteği de budur.

Başımlı ülkeler, her türlü haksızlığın barındığı, binbir çelişki ve aykırılığın hayat bulduğu yerlerdir. Türkiye de böyledir. Aleviler, Kürtler ve diğer etnik ve dinsel gruplar için inkarı imkansız haksızlıklar mevcuttur. Doğal olarak haksızlığa uğrayan herkes gibi onlar da örgütlenecek, mücadele edecek ve eşitsizlikleri bizzat kendi eylemiyle düzeltmek isteyeceklerdir. Fakat bir adaletsizliği ortadan kaldırmak için mücadele yürütürken, Alevi toplumunu dinselleştirmek, dinsel bürokrasi yaratmak, bilimden ve çağdaş arayışlardan uzaklaştırarak, binlerce yıllık dini tezleri tartışmaya yöneltmek gerekmez. Nitekim böylesi hareketler, ülkedeki hakim siyasal-dini güçlendirirken, onlarla kolkola olmaktan sakınmayan Alevi toplumu içindeki gericileri de iştahlandırıyor ve güçlendiriyor. Son yıllarda bunun kaygı veren görüntüleri sık sık sahneye geliyor.

Alevilik, kapitalizm öncesi toplumla-

rın sömürülen sınıflarının ve baskı altındaki toplulukların Ortadoğu'daki inancı olarak gelişti. Giderek koyu bağnazlık kazanan, köleci ve feodal krallıkların ideolojisi haline gelen Hristiyanlık ve diğer Ortadoğu dinlerine karşı doğan İslamiyet'in de aynı yolu izlemesi, bağnazlık kazanması, feodal ve köleci sınıfların ideolojisi haline gelmesi, köylüleri, köleleri ve Arap olmayan halkları direnişe itti. Alevilik, bütün kapitalizm öncesi bu direnişlerin ideolojisi olarak, bu direnişler içinde biçimlendi. O yüzden İslamiyet öncesi halkların direniş kültürünü de büyük ölçüde bağrında topladı. Bütün eski ve yakın tarih halk isyanlarını betimleyen simgelerin Alevi kültüründe geniş yer tutması bundandır.

Bu yüzden değişik versiyonları, ezilenlerin direniş çizgisine uyar olma niteliklerini yitirdikleri ölçüde ya tarih tarafından ayıklandılar, ya da aslına yabancılaşarak sömürücü sınıfların ideolojisi haline dönüştüler. Artık bunların "Alevi" sayılmasına imkan bulunmayan çok sayıda örneği biliniyor. Bu tarihsel gelişme çizgisi titizce incelendiğinde, kendi aslına en uygun gelişen versiyonun, bugün en büyük grubu Anadolu'da karşımıza çıkan biçimi olduğu saptanabilir.

Osmanlı ve Selçuklu tarihi boyunca hemen hemen bütün köylü hareketlerinin, Babilik, Bedreddinilik, Celalilik şeklinde esas olarak alevi nitelik taşıması bundandır. Daha da ötesi, Anadolu burjuvazisinin ilk embriyonları sayılan esnaf ve zanaatkar örgütlerinin Ahilik ve Bektaşilik eksenine dayanması da raslantı değildir. Aynı şekilde cumhuriyet döneminde demokrasi ve devrim saflarında yer alması, giderek büyük ölçüde sosyalizme yönelmesi de raslantı sayılmaz, bu tarihsel sürekliliğin sonucudur. Yani Alevilerin tarihsel çizgisinin gereği de, çıkarları da, başarı şansları da demokratik toplum pro-

jesindedir, demokratik eylem alanındadır. Doğru olan ve kendi tarihsel süregenliğine uygun olan buydu. Bugünkü çarpık gelişmeler, sosyalist kurumlardaki gerilemelerin hayal kırıklıklarından kaynaklanıyor ve geçicidir.

Söylemek gerekir ki, bugünkü Alevi hareketi içinde, Aleviliğin bu tarihsel çizgisinden önemli sapmalar gösteren eğilimler ortaya çıkmıştır. Bu eğilimler, Alevilerin büyük çoğunluğuna rağmen düzenin egemen sınıflarınca açık açık desteklenmektedir. Düzenin egemen siyasal cephesine yaslanarak Alevi toplumunu gerici siyasal eksene çekmeye çalışan bu oluşumlar, asıl büyük Alevi örgüt ve kurumlarını "siyaset yapmakla" suçlarlarken gerici siyasanın tam göbeğinde bulunuyorlar. Çünkü bunlar, Alevi toplumunu demokrasi cephesinden, ezilenlerin ortak hareketinden, sınıf mücadelesinden uzaklaştırmaya ve düzene uyarlamaya çalışıyorlar. Alevi kitlelerini içine kapamık, dinsel bir cemaat topluluğuna dönüştürmek ve mücadelelerini dinsel taleplerle sınırlamak istiyorlar. Gerici siyasetin kirli-kanlı niteliğine sessiz kalan, hatta onların en kirli-kanlısı ile kol kola girmekten imtina etmeyen bu gruplar, ilerici, devrimci çevrelerle birlikte çalışmak şöyle dursun, Alevi kökenli çağdaş politikacılardan, yazar ve düşünürlerden bile nefret ediyorlar. İlerici bir çizgide hareket eden geniş Alevi örgütlerini parçalamak ve yıkmak için her fırsata dört elle sarılıyorlar. Buna karşılık, Türkiye'de ve daha çok ta Avrupa'da devlet eliyle yürütülen, milliyetçi, faşist, gerici örgütlerle "birlik/platform" çalışmalarına da can atıyorlar. Hatırlanacağı gibi 13 Mart 1999'da "3. Ehl-i Beyt Kurultayı" diye bir toplantı yapıldı. Kurucusu ve "Onursal Başkanı" eski bir Alevi ozanı olan Fermani Altun'un, Ehl-i Beyt Vakfı tarafından İstanbul Crowne Plaza Oteli'nde yapılan bu

Kurultaya, Türkiye, İran, Pakistan, İngiltere, Arnavutluk, Almanya gibi 63 ülkeden 100'ü aşkın "Alevi Derneği temsilcisi"nin, Balkan Bektaş Alevi Birliği Başkanı Seyit Naki Horasani, Arnavutluk Dünya Bektaşiler Birliği Başkanı Seyid Reshat Barl'nın yanı sıra, Fazilet Partisi'nin Gnl. Başkanı Recai Kutan, yardımcıları Abdülkadir Aksu ve Nevzat Yalçıntaş, Milletvekili Ali Coşkun, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ali Müfit Gürtuna, İstanbul İl Başkanı Numan Kurtulmuş, MÜSİAD Başkanı Erol Yazar baş konuklardı. Kurultay Divanı'nda İlahiyat Fakülteleri ve Yüksek İslam Enstitüleri Mezunları Derneği Başkanı Mustafa Yüce de bu Kurultay'da Sünnileri temsil etmişti.

Fazilet Partisi'nin Genel Başkanı Recai Kutan, bu toplantıda "Alevilik eğer Hz. Ali ve Ehl-i Beyt'e bağlılık ve onlara hürmet ise, her Müslüman Alevi'dir", "Yorum farklılıkları bir düşüncenin İslam dairesinin dışında olduğu anlamına gelmez" diye konuştuktan sonra, aynı gün Bakırköy İlçe Merkezi'ne giderek, Bakırköy Ermeni Cemaati'nden Varujan Tavra'nın partisinin Bakırköy Belediye Meclis Üyesi adayını aralarına katılmasından dolayı kutluyordu. Fermani Altun da, devlet mahkemelerinin bile iflah olmaz şeriatçı, Osmanlı takipçisi saydığı bu partinin Mersin Milletvekili adayı idi. Yakın tarihte, Sivas Katliamı'nda, bir yılın ünlü kadrosu sabıkalı bulunan böyle si partilere yaslanan kimseler "Alevi" olabilir mi?

Bunların sağ-kemalis politik eksende hareket eden öteki kesimi ise yakın dönem Alevi katliamlarından sabıkalı Tansu Çiller gibi politikacılarla eskiden beri yoldaşırlar. Bu partinin iktidarı döneminde Sivas faciası gibi bir katliam yaşanırken, Cem Vakfı ile Anadolu Hacı Bektaş-ı Veli Vakfı şimdiye kadar devletten

sembolik de olsa resmen yardım (25'er milyar TL) alan iki Alevi kuruluştur. Devlet onları, asıl geniş Alevi örgütlerine karşı açıkça destekliyor. Bunların cemevi vs. kurumlarının açılışlarına üst devlet protokolü ve DYP'den, ANAP'tan parti liderleri katılıyor. Merkezi İstanbul'da bulunan Cem Vakfı, Almanya'nın Essen kentinde ilk temsilciliğini açarken Türkiye Cem Vakfı Başkanı Prof Dr. İzzetin Doğan, Cem Vakfı Almanya Temsilcisi Dr. Halis Özkan'ın yanı sıra Prof Yaşar Nuri Öztürk, Türkiye Araştırma Merkezi (TAM) Başkanı Prof Faruk Şen, Prof Dr. Willi Eggeling, Diyanet İşleri eski Başkanı Lütfü Doğan, Essen Başkonsolosu Erol Etçioğlu, Münster Başkonsolosu Güneş Altan, Essen Emniyet Müdürü Michael Dybowski açılışı yapanlar arasındaydı. Kuşkusuz düzenin Alevi toplumunu yönlendirmek için kullandığı örgüt Ehl-i Beyt Vakfı'ndan ziyade Cem Vakfı'dır. Bunlar derindeki devlet ilişkilerini ve amaçlarını açığa vurmazlar. Söylemde Alevi yol ve erkânına yakın düşünmelerine karşın, pratikte Sünni devlet planına uygun bir yol izlerler. "Devir diyalog devridir" savunusu altında bütün gerici kurum ve çevrelerle ilişki kurarken Alevi kitleleriyle ve geniş Alevi örgütleriyle birlikte hareket etmek şöyle dursun, çok sözünü ettikleri "diyaloga" bile yanaşmazlar, onları "cahil" ve "aşırn" bulurlar. Devletin Alevilere dönük politikalarının cephesini bunlar temsil ediyor. Bunlar günümüz cumhuriyetinde Osmanlı'daki yenicilerle benzer bir işlev görüyorlar. Alevileri devletin istediği biçimde sisteme, düzenin dinsel kurumlarına sokarak, bu kurumları güçlendiriyorlar. İşte bu grup Alevi toplumunu Diyanet'e entegre etmek için sistemli çalışma yürütüyor. Bunların mevcut devlet aygıtı ve Diyanet'ten elbette önemli beklentileri vardır. Ama Aleviler, "İslam'ın alt kimliklerine taraf olmadığını" iddia eden Diyanet'in

ne olduğunu biliyorlar. Bu kurumun şimdiye kadar yapılan Alevi kısımları karşısında bir tek "kınama" lafı bile etmediğini biliyorlar. Camilerde toplanıp kıt'ala girişen gerici kalabalıkların karşısına dikilip, günah işliyorsunuz diyen tek bir Diyanet müftüsünü, devletin din görevlisi tek bir cami hocasını hatırlıyan var mı? Sivas'ta 8 saat boyunca "din" adına toplu bir cinayet için sokaklarda "laik devlet Sivas'ta kuruldu, Sivas'ta yıkılacak" diye tepinirken "Diyanet İşleri Başkanlığı" nerdeydi, neden çıkıp onlara tek bir söz söylemedi? Söyleyemezler, çünkü kendileri de aynı hareketin uzantılarıdır.

Son yıllarda gerici ittifak arayış ve manevraları "diyalog" diye gösteriliyor. Hristiyan cemaatinin liderleriyle, müslüman cemaat liderleri, Diyanet ve sağ siyasi çevrelerle bazı Alevi liderleri, Avrupa'da Türkiye Büyükelçi ve Konsoloslarının öncülüğünde "Türk dernek ve kuruluşları" diyalogu ve daha nice diyaloglar. Elbette diyalog gereklidir. Ama nasıl bir diyalog, kiminle, niçin? Hristiyan-Müslüman din otoriteleri diyalogunda ortaçağ din kavgaları canlandırıldı, "Kültürler arası çatışma" tezleri geliştirildi, İkiz Kuleler vuruldu, Irak ve Afganistan işgal edildi, "Büyük Ortadoğu Projesi" geliştirildi. İğrenç, ikiyüzlü, yılan tıslamasını andıran ve zehir saçan bir "diyalog"!

Kimi Alevi örgütlerle Sünni kurumlar diyalogunda, Alevilerin Diyanet'e eklenerek şeriatçı aygıtın büyütülmesi tezi geliştirildi, Alevileri birbirine düşürme projesine dönüştürüldü, ayrıcalıklı bir Alevi aristokrasisi peşine düşüldü. Gala TV'deki böyle bir diyalog'da, bir Sünni din görevlisi, Ebu Suud'un katliam fetvalarını ve Kuyucu Murat'ın caniliklerini savunmaya kalktı. Böyle bir diyalogun ne yararı var. Yazık ki AAA Başkanı Mustafa Düzgün gibi bazı ilerici dedeler de zaman zaman böyle anlamsız diyaloglara

Şimdi Alevi katliamcılarıyla el ele bulunan bu sözde "Alevi dedeleri-liderleri", Alevileri dinsel kurumlar içinde uyutmak istiyorlar. Alevilerin hiç değilse kendi içindeki özgürlük ve hoşgörüyü bir Alevi dinsel bürokrasisi yaratarak yok etmek, tıpkı Sünni yurttaşlar gibi feodal-dinsel aygıtın denetimine sokmak istiyorlar. 8-9 Kasım 2003'te İstanbul'da yapılan "İslam Alevi İnanç Önderleri" toplantısı bunun ulaştığı aşamayı ifade ediyor.

giriyorlar. Diyalog, eğer kötü işlerden vaz geçmek için, eğer halkların yararına, dünya barışının yararına bir şeyler yapılabaksa anlam taşır. 1998'de açıklanan gizli Vatikan arşivinde 1481'de 12 bin Yahudini yakılarak öldürüldüğü, 1450-1470 yılları arasında 1 milyon Avrupalı kadının din adına infaz edildiği, aynı dönem içinde 10 milyon Avrupalı'nın Engizisyon mahkemesince, hem de korkunç işkencelerle, öldürüldüğü itiraf edildi. (16). Vatikan Papazları kadar bile pişmanlık gösterip Osmanlı'nın en iğrenç katlimlarının gizli belgelerini açıklamaya hiç değilse "üzüntü" belirtmeye yanaşmıyorlar, tersine savunmaya, mazur göstermeye, "tarihsel" gerekçe bulmaya kalkıyorlar! Vicdani bir karar alıp, şu kadar cami ve din kadrosu bu ülkeye fazla, şu kadar para bize gerekli değil, bu parayı yoksul düşen ülkenin sağlık, eğitim ve kalkınma projelerine kullanın demezler, habire para, kadro ve kamu yönetiminde daha fazla yer isterler. Alevi köylerine, laik kentlere bile habire camii yaparlar. O da yetmedi, bu bütçeden başka ülkelerin dinselleşti-

rilmesine de açık açık yardım ediyorlar, camii yapıyorlar.

Şimdi Alevi katliamcılarıyla el ele bulunan bu sözde "Alevi dedeleri-liderleri", Alevileri dinsel kurumlar içinde uyutmak istiyorlar. Alevilerin hiç değilse kendi içindeki özgürlük ve hoşgörüyü bir Alevi dinsel bürokrasisi yaratarak yok etmek, tıpkı Sünni yurttaşlar gibi feodal dinsel aygıtın denetimine sokmak istiyorlar. 8-9 Kasım 2003'te İstanbul'da yapılan "İslam Alevi İnanç Önderleri" toplantısı bunun ulaştığı aşamayı ifade ediyor. 2500 kişinin katıldığı söylenen bu toplantıda 366 "Alevi İslam Din Görevlisi" ve bunların belirlediği 40 kişilik Merkez Yürütme Kurulu seçildi. "Alevi İslam Din Hizmetleri Başkanlığı" şeklinde tarihte ilk kez resmen devlet bünyesinde yer almayı hedefleyen bu hareketin başını Prof. Dr. İzzetin Doğan'ın öncülük ettiği Cem Vakfı çekiyor. Bu gelişme burjuva basını tarafından "Tarihi, önemli bir karar" olarak duyuruldu ve geniş yer verildi. Hemen arkasından Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik, MEB müfredatının "Din ve Ahlak Dersleri"ne Alevileri de dahil etmek için çalışma başlattıklarını duyurdu. Bu gelişmelere paralel olarak, AABK (Avrupa Alevi Birlikleri Konfederasyonu) bünyesinde alevlenen yeni tartışmaya karşı takındıkları tutum ilginçtir. Tartışmayı dışlayan, Alevi aristokrasisini savunan, tehdit ve meydan okumaya dayanan bu tavır, tipik geleneksel Sünni-İslam tavrıydı. Yani "Alevi İslam Din Hizmetleri Başkanlığı" daha şimdiden cumhuriyetin Şeyhülislam teşkilatı "Türkiye Diyanet İşleri Başkanlığı" gibi fetvalar vermeye, insanları ateistlikle vs. ile suçlamaya başladı. Aynı koroya, düzenin diğer Alevi versiyonları da katıldı. Her fırsatta şövenist duygularını Türk Bayrağı ve Atatürk fotoğraflarıyla ortaya koymaya ve bunlarla ilerici Alevi örgütleri üzerinde manevi

baskı kurmaya çalışan bu grubun sesi de yeniden yükselmeye başladı. Bunların ortak amacı, az çok ciddiye alınabilir ve geniş Alevi kitlesini bağrında toplayan nispeten ilerici Alevi örgütlerini yıpratmak, küçük düşürmek ve dağıtmaktır. Nitekim Murat İnce adlı "İşçi Partili" biri bunu Türkiye'de Alevi sorunu yoktur diyerek açıkça itiraf ediyor. "Alevi sorunu yok"sa bu insanlar niye ayaklanıyor, ortalığı niye bu tartışmalar kaplıyor, niye tartışıyorsunuz öyleyse! Bunların tümü yarı-laik devlet yapısından memnun, onu ayakta tutmak isteyen şövenist politikacılar, demokrasi, mücadelesi ve Alevilerin özgürlük sorunlarıyla ilgisi yoktur.

Ne var ki, küçük burjuva önderlik altındaki görece ilerici bu Alevi örgütlerinin de, Alevi kitlelerinin taleplerine tam uyar davrandıkları ve doğru hareket ettikleri söylenemez. Bu örgütte üst kademelere gelenler hemen milletvekilliği sevdasına kapılıyorlar. Bu popülizm sevdası düzenle uzlaşma eğilimlerini güçlendiriyor. Büyük fikri belirsizlik ve kararsızlık taşıyorlar. Bu örgütlenmenin Türkiye'deki bölümü nispeten daha doğru bir çizgide hareket ederken, özellikle Avrupa'dakiler oynak ve kararsız durumdadır; emperyalist ve karşı-devrimci cepheye karşı net ve kararlı tutum takınamıyorlar. Gerici eleştirilerin etkisinde kalarak, bunlar da giderek dinsel motifleri ön plana çıkartıyor, içe kapanma, demokratik güçlerden uzaklaşma çizgisine yöneliyorlar. Bunların da zaman zaman gerici ve şövenist örgütlerle açık, gizli diyaloglara girdikleri saptanıyor. Demokrasi ve tartışma kültürüne açık olmalarına karşın örgüt içinde küçük burjuva politik kaygılarıyla partiküler davranışlara düşüyorlar ve demokratik ortama zarar veriyorlar. Alevilerin de farklı sınıflardan ve farklı etnik kökenden oluştuğunu, dolayısıyla değişik politik eğilimlere sahip bulunduğunu ka-

Özellikle Avrupa Birliği programına ve Parlamentosu'na, demokratik hak ve özgürlükler konusunda büyük umutlar bağlıyorlar. Alevi sorunu 2000 ve 2001 Avrupa Birliği İlerleme Raporu'na girdikten sonra bu beklentiler büsbütün arttı. Avrupa Alevi Birlikleri Konfederasyonu 21 Haziran 2002'de Brüksel'deki Avrupa Parlamentosu binasında, Avrupa Parlamentosu-Avrupa Türkiye Delegasyonu Başkanı Joost Lagendijk'in de katılımıyla gerçekleştirilirken, bu umuda dayanılmaktadır. Hemen hemen bütün Alevi örgütleri Avrupa Birliği'ne umut bağlamış durumda

bul etmelerine ve bunların ezici bir kısmının emekçiler olduğunu bilmelerine karşın, pratikte buna uygun davranmıyorlar ve örgütü marjinalleşmeye sürükleyiyorlar. Gericici cephe ile demokrasi cephesi arasında ayrı bir yerde durmak istiyorlar. O yüzden kendi içlerinde sürekli sorun yaşıyorlar, kadro ve çevre kaybına uğruyorlar, örgüt dışı oluşumların oluşmasına yol açıyorlar. Ayrıca kendi gücüne dayanmak yerine diplomatik ilişkilere güvenmeleri de tipik bir küçük burjuva davranıştır. Özellikle Avrupa Birliği programına ve Parlamentosu'na, demokratik hak ve özgürlükler konusunda büyük umutlar bağlıyorlar. Alevi sorunu 2000 ve 2001 Avrupa Birliği İlerleme Raporu'na girdikten sonra bu beklentiler büsbütün arttı. Avrupa Alevi Birlikleri

Konfederasyonu 21 Haziran 2002'de Brüksel'deki Avrupa Parlamentosu binasında, Avrupa Parlamentosu-Avrupa Türkiye Delegasyonu Başkanı Joost Lagendijk'in de katılımıyla gerçekleştirilirken, bu umuda dayanılmaktadır. Hemen hemen bütün Alevi örgütleri Avrupa Birliği'ne umut bağlamış durumda.

Alevilerin mutlak biçimde ihtiyaç duyduğu demokrasi için Avrupa Birliği'ne bu kadar güvenmenin yaşanan gerçekler karşısında ne kadar isabetli olduğu bellidir. Avrupa Birliği "uyum programı"nda Türk egemen sınıflarının gösterdiği en samimi tutum "özelleştirme", "Gümrük Birliği" ile "Ceza Evleri Reformu"nda oldu. Her üç konuda ülkede yaşanan felaketleri izledik ve izliyoruz. Hak ve özgürlüklerle ilgili her şey "kağıt üzerinde" kalırken, ülkenin ve halkın aleyhine olan, emperyalistlerin ve gericilerin lehinde olan "reformlar" son derece hızlı ve pratik biçimde yürürlüğe konuluyor. Ama bir türlü Aleviler için Türkiye'de hiçbir ilerleme kaydedilemiyor. Tersine inkar politikası dahı üst perdeden seslendiriliyor. Türkiye Diyanet İşleri Başkanı Ali Bardakoğlu, Ağustos 2003'te "Bugüne kadar 'uyum yasaları' çerçevesinde Başkanlığımızı doğrudan ilgilendiren herhangi bir kanun değişikliği yapılmadı" diyor. Avrupa Birliği'nin önderliğini yapan ülkelerin kendisinde bile hergün emekçilerin ve demokrasinin lehinde yasa ve düzenlemeler yapılırken, üyeliğine sömürge ruhuyla yaklaşan Türkiye'ye demokrasi ve iyilik geleceği hangi mantıksal temele dayanabilir? AB gibi emperyalist birlik ve kuruluşlara giriş her zaman gericiler tarafından bir kurtuluş yolu olarak görülmüş ve istenmiştir. Türkiye'deki hemen hemen bütün gericiler bir an önce AB'ne girmek için can atıyorlar. Tek başına bu bile, bu birliğe en azından kuşkuyla bakmak için yeterlidir! Kaldı ki Türk egemen sınıfları, giderek

karışan Ortadoğu, bu bölgedeki uluslararası çıkar çatışmalarının yarattığı dinamik tehlikeye, ekonominin çökme noktasına gelmesi, büyüyen iç ve dış borçlar, derinden derine uğuldayan büyük toplumsal iç karışıklık ve patlama tehlikesine karşı AB'yi bir sığınma şemsiyesi olarak düşünüyorlar. "Stratejik ABD dostluğu" mu, yoksa "ayrıcılık AB ortaklığı" veya AB üyeliği mi? Birinden birinin mandasıdır tartışılan, demokrasi değil! Bir nevi Birinci Dünya Savaşı dönemindeki duruma benzer bir teslimiyet siyaseti gözleniyor. AB, Ortadoğu pazarı ve hammadde kaynakları, Rusya'dan kopan Orta Asya pazar ve hammadde kaynakları nedeniyle Türkiye'yi değerlendirmeye can atıyor. Ne var ki, ABD Türkiye'den elini çekmeye niyetli değil. ABD'nin Türkiye'yi AB içinde, diğer yandaşlarıyla birlikte konumlandırarak, AB'yi pasifleştirme veya parçalama stratejisi izlemesi nedeniyle AB, Türkiye'yi almakta çekingen davranıyor. Ancak AB de Türkiye'den vazgeçemez, oyalama manevralarıyla, el-ense hareketleriyle ABD'ye karşı tam güvenilir bir pozisyona getirmeden bir Truva Atı'nı kendi kalesine sokmak istemiyor. Kopenhag Kriterleri ile belirlenen katılma koşulları, Türkiye'nin derin yapısal sorunları nedeniyle bu oyalama stratejisine olanak sağlıyor. Bu sorun az çok bir sonuca ulaştığında, Türkiye için demokrasi değil, "özveri" süreci başlayacaktır. ABD karşısında Türk egemen sınıflarını tavlama için içindeki baskı ve kıyım politikalarına göz yumacak, hatta destekleyecektir. Çünkü demokrasi, hak ve özgürlükler AB'nin umurunda değil. Nitekim bugün AB, demokrasi, özgürlük ve refah temelinde yükselmiyor, muazzam bir emekçi düşmanlığı, sömürü ve baskı ekseninde yükseliyor. Emekçilerin ve ezilenlerin haklarında görülmemiş bir geriye gidiş yaşanıyor. Avrupa'da durum bu şekilde gelişirken, Türkiye'de ters yön-

de-özgürlük, demokrasi ve emek lehinde bir gelişme ummak ve üstelik bu umudu Avrupa'daki Alevi örgütlerinin taşıması şaşırtıcıdır. Burada gerçekçiliğin değil, tıpkı Türk egemen sınıfları gibi, güçlülüklerden korkan "sığınma" siyaseti rol oynuyor.

"ALEVİLER KİSLAM ÇİM
YOKSA KİSLAM Dİ İMİDİR
?" TARTI MASI

AABF (Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu)'un 25 Ocak 2003'te Genel Kurulu'u yapıldı. Bu Genel Kurul'da, Dedeler Kurulu'nun oluşumu üzerinde ciddi bir tartışma ve gerilim yaşandı. Neticede yapılan tüzük değişikliği ile Dedeler Kurulu'na Dede olmayanların da seçilebilmesi kararlaştırıldı ve 5 Şubat 2003'te yürürlüğe girdi. Bunun üzerine, başta Devriş Tur ve Abbas Akbaba olmak üzere Dedeler Kurulu'nun 9 üyesinden 6'sı istif etti. Daha sonra toplanan ve Devriş Tur ile Abbas Akbaba'nın katılmadığı Dedeler Meclisi, 12 kişilik yeni Dedeler Kurulu'nu belirledi ve başkanlığına da Hasan Kılavuz getirildi. Extartel'de yapılan AABF toplantısında, Dedeler Kurulu Başkanı Hasan Kılavuz "Kıblesi İnsan Olanlar" başlıklı bir konuşma yaptı. Kılavuz, bu konuşmasında özet olarak Aleviliğin bazı geleneksel uygulamalarının örnekler vererek koşullara uymadığını belirtiyor ve "Alevilikte reform" şeklinde yorumlanabilecek bir sistem öneriyordu. Konuşmanın yankı yaratan bölümü ise Alevilik ilkeleri ile İslamın ilke ve şartlarının karşılaştırılmasıyla yaptığı yorumdan kaynaklandı. Kılavuz bu bölümde, "kendinden emin olmayan, Sünni İslam karşısında aşağılık kompleksine kapılan "bazı gayretkeş dedelerin" "hakkı Müslümanlık" iddialarıyla "Alevi-

liğin özü ve geleneklerinden uzaklaştıklarını" ileri sürüyor, ve "Aleviliğin kendi başına bir inanç" olduğunu belirtiyordu. Bu konuşma hakkında yayılan spekülasyonlar üzerine, konuşma metni 16-17 Kasım 2003 tarihli Hürriyet gazetesinde yayımlandı.

Kamuoyunda tartışmanın büyümesi üzerine AABF Dedeler Kurulu 2. Başkanı Ali Düzgünoğlu, Kılavuz'un verdiği bir çok mesajın yanlış olduğunu, "Alevilik İslam içidir, ama şeriat içi değildir" diyerek Dedeler Kurulu'nu olağanüstü toplantıya çağıracağını açıkladı.

7 Aralık 2003'te AABF'nin Köln'deki merkezinde yapılan bu toplantıda olay belli bir çözüme bağlanmasına karşın, AABF Denetleme Kurulu Başkanı Hıdır Temel ile Dedeler Kurulu üyesi Hüseyin Beyazıt arasında yaşanan tatsız bir olay, medyatik şov heveslileri için yeni bir fırsat oldu.

Aynı gün Cem Vakfı Başkanı Prof. Dr. İzzetin Doğan'ın manşetlere çıkartılan açıklamalarında şöyle deniyordu: "Aleviler'i Türkiye'deki devletin din hizmetlerinden ayırmış olduğu paylardan yoksun bırakmaya çalışmak, böylece Alevi-Sünni ayırımını körüklemek isteyenlerin ortaya attığı tezlerdir bunlar. Alevi-

lik İslamın dışındadır, ayrı inançtır gibi saçma yaklaşımlar bunlar. Bilimsel olarak ciddiye alınacak yaklaşımlar değil. Tarihsel olarak da yanlıştır ve kültürel olarak da"

Cem Vakfı'na bağlı, Köln Hacı Bektaş-ı Veli Kültürünü Tanıtma Derneği Başkanı Hüseyin Fındık'ın, Alevi Cemaati Genel Başkanı Celal Bektaş, Alevi Cemaati Dedeler Kurulu Başkanı Niyazi Bozdoğan, Cem Vakfı Avrupa Koordinatörü Oğuz Sankaya, Alevi İnancını Koruma ve Yaşatma Komitesi Başkanı Alişan Hızlı, imzaladıkları ortak bildiri ile "Türkiye Cumhuriyeti'nin temel değerlerini ve Atatürk devrimlerini yaşatacaklarını", "Alevi-Sünni gerginliği yaratmak isteyenlere izin vermeyeceklerini" vurgulayarak, "hiç kimsenin Aleviliğin yeni bir din olarak ifade etme cahilliğine düşmesi gerektiğini" belirttiler ve Kılavuz'un görüşlerinin Alevileri bağlamadığını açıkladılar.

Ahmet Aydemir de "İslam dışı olduğu" görüşünü eleştirdi, bunun "Alevilik bir kültürdür" diyen Diyanet İşleri Başkanlığı'na ve Başbakan R.Tayyip Erdoğan'a kopya verildiğini belirtiyordu.

Tartışmalar ve değerlendirmeler böyle sürüp gidiyor. Bazı basın kuruluşlarının "Aleviler'den Kılavuz'un

konuşmasına yoğun tepkiler geldiğini" yazmalarına rağmen, durumun pek de öyle olmadığı, tepkilerin sadece belirli çevrelerden geldiği, geniş

Türkiye'de, özellikle Alevilerde, şeriatçı bağnazlığın toplumun demokratikleşme ve kalkınma çabası karşısındaki gerici ve katliamcı tutumu, en azından bu tür İslam kimliğinden kendilerini kesin biçimde ayırma ihtiyacı yaratıyor. Hasan Kılavuz'un seslendirdiği görüşlerde, Türkiye'de için için gelişen bu yaygın tepkinin etkisi vardır. Ancak Aleviliği "İslam dışında" değerlendirmek de doğru olmaz.

Alevi kitlelerinin olaya soğukkanlıca yaklaştığı, sakin ve hoşgörü içinde tartıştıkları gözleniyor. Tabii ki Şeyh-ül İslamın linç, taşlama ve kelle koparma geleneğine alışık çevreler, bütün körükleyici yayınlara karşın yaşanan bu sükuneti garip buluyorlar ve herhalde şeriatçıların yaptığı gibi cemevlerinde ve sokaklarda "dinsize ölüm!" diye öfkeyle bağırarak gözü dönmüş kalabalıklar umuyorlardı, böylece hem Hasan Kılavuz'un, hem de AABF yöneticilerinin defterlerinin dürülmesini bekliyorlardı. Olmadı, olması da boşuna bekleniyor. Çünkü "Aleviliğin kendi başına bir inanç" olduğunu söyleyen ilk kişi Hasan Kılavuz değil. Daha önce bu yönde kitap yazanlar oldu. Aleviliğin "Müslümanlıkla hiç ilgisi bulunmadığı" üzerine bir yığın araştırma ve inceleme yayınlandı. Kendisi de Alevi olan yazar Nejat Birdoğan da bu görüşteydi. Ortadoğu kültür ve inançları konusunda önemli yazarlardan Faik Bulut da aynı görüşteydi ve Alevilerin Hz. Ali ve Ehl-i Beyt kültürüne tartışma götürmez bağlılığına karşın "Alisiz Alevilik" adlı inceleme kitabında Hz. Ali'nin Alevilerin sandığından çok farklı bir Arap olduğunu yazdı. Bunlar ilk akla gelenler. Ve Alevi kitleleri onları hoşgörüyle okudukları gibi, onlarla muhabbetlerini hiç bir zaman kesmediler. Çok iyi bilinir ki, en başta ve öteden beri "Alevileri din dışı, İslam dışı" sayan ve her dönem "katli vacip" fetvalar yayımlayan ortodoks İslam'ın bizzat kendisidir. Bu nedenle tarih, derisi yüzülmüş, kellesi kesilmiş, idam edilmiş sayısız Alevi ulu, düşünür, şair doludur. Bugün bile, Türkiye'deki geniş Sünni uleması ve otoriteleri aynı görüşlerini sürdürüyorlar. Umulur ki Alevilerin eleştiri ve yorumlara karşı gösterdiği hoşgörü artık Sünni kesimde de oluşsun, Turan Dursun, Konca Kuriş cinayeti gibi vakalar yaşanmasın. Hasan Kılavuz'un söz konusu ko-

nuşmasına karşı büyük gürültünün, esas olarak "Alevi Diyaneti" oluşturmaya çalışan çevrelerden gelmesi ürkütücüdür.

Tabii ki Hasan Kılavuz'a karşı gösterilen bu tepki sadece konuşmasının tali yanını oluşturan "Alevilik kendi başına bir inançtır" görüşüyle ilgili değildir; bu, Kılavuz'un konuşmasının zayıf yanı olduğu düşünülerek kasten öne çıkartıldı. Tepkinin asıl gizli nedeni ise, konuşmanın amacını oluşturan, ancak hem bu "tepkiciler" tarafından ve hem de olayı körükleyen çevrelerce es geçilen Alevilikte reform ihtiyacına yapılan vurgu ve "bazı gayretkeş dedelerin "Sünni İslam karşısında aşağılık kompleksine kapılarak" Aleviliğin özünden uzaklaşmalarına yöneltile eleştiridir.

Bir defa her inançta olduğu gibi, Alevilikte de koşullara uygun olmayan, insan mantığını zorlayan pek çok yön bulunduğunu ve mutlak bir reforma ihtiyaç gösterdiği kesindir. Ayrıca kendisini koşullayan Sünni egemenlik nedeniyle, pek çok iyi yönünü değiştirip zaman içinde ona uyarladığı da açıktır. İşte size en yakın örnekler: Vicdan özgürlüğüne elverecek gerçek laikliği sağlayamayınca, laikliği engelleyen dinsel aygıtı kendisini uydurmaya kalkışıyor; eğitimi gerçek anlamda laikleştirmeyi başaramayınca, aynı eğitime Aleviliğin de eklenmesini istiyor; hakim Sünni ortamın kadınlara bakış açısını değiştirmeyince, Alevi kadını da ona uyarlamaya kalkışıyor... Bu örnekler daha da çoğaltılabilir. Kaldı ki, dinsel uygulama ve inançların hareket halindeki toplumların gelişmesi karşısında durmadan eskidikleri, insanların dinlere değil, dinlerin insanlara uymak zorunda kaldıkları bir gerçektir. İslamiyet'te "tecdid" (yeniden yapılanma) dedikleri şey budur. Uzun süredir hiç değilse Türkiye Sünni İslam kesiminde de bu hareket geliyor. Turan Dursun olayı bunun sonucudur. Eski Di-

yanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz bile bu gereksinim üzerinde duruyor. Hristiyan kiliseleri de İncil'in artık gerçeğe uymadığı kesinleşen yönlerinin değiştirilmesi için toplantılar yapıyor, kararlar alınıyor. Nasıl olmasın; İnsan'ın bütün tarihsel evrimi bilimin gücüyle santim santim belirlenmişken "Adem-Hava" ve balçıktan yaratılma savına nasıl inanılabilir; Bilim 110 milyar yıldız yılı uzakta yeni galaksilere ulaşırken, güneş sisteminin hemen hemen bütün sırlarını çözmüşken, binlerce yıl önceki insan aklının son derece sınırlı hayal gücüne dayanan din kitaplarının dünya, güneş sistemi ve evren hakkındaki savları bir anlam taşı-

tır İslam kimliğinden kendilerini kesin biçimde ayırma ihtiyacı yaratıyor. Hasan Kılavuz'un seslendirdiği görüşlerde, Türkiye'de için için gelişen bu yaygın tepkinin etkisi vardır. Ancak Aleviliği "İslam dışında" değerlendirmek de doğru olmaz. Herhangi bir dinde veya dinsel inançta hangisinin onun "özünü" temsil ettiği "görecel" bir konudur ve bunun tartışılması, en azından bilime inananlar için anlamsızdır. Dinsel inanç açısından kim kendisini nasıl his ediyorsa öyle kabul etmek gerekir. Avrupa Alevi Akademisi Başkanı Mustafa Düzgün'ün de söylediği gibi (17) "Alevilik tarih boyunca kendisini 'İslam'ın özü' görmüş ve savunmuştur.

Aksini söylemiş tek bir dedeyi, bir Bektaşî Baba'yı, bir şair ve mutassavvı kimse gösteremez".
B u g ü n k ü
Alevi kitleleri de kendile-

Bir defa her inançta olduğu gibi, Alevilikte de koşullara uygun olmayan, insan mantığını zorlayan pek çok yön bulunduğu ve mutlak bir reforma ihtiyaç gösterdiği kesindir. Ayrıca kendisini koşullayan Sünni egemenlik nedeniyle, pek çok iyi yönünü değiştirip zaman içinde ona uyarladığı da açıktır.

yabilir mi? Veya ötekileri..?

Yazık ki İslam toplumları hala bunları tartışıyor, oysa bu tartışmalar en az 200 yıl önce sonuca bağlanmış konulardır. O yüzden din ve tanrısal inançlar insan vicdanına bırakılmış, kamu hayatından dışlanmışlardır. İslam ülkelerinde kamu hayatına dayatılan dinsel kurallar, bu halkların ekonomik, bilimsel, sosyal-siyasal ve kültürel gelişmesini öylesine engelliyor ve öylesine dayanılmaz bir durum yaratıyorlar ki, artık bu halklar, dine ve onun kurumlarına karşı galyana geliyorlar. İran'da bu durum gözleniyor.

Türkiye'de, özellikle Alevilerde, şeriatçı bağnazlığın toplumun demokratikleşme ve kalkınma çabası karşısındaki gerici ve katliamcı tutumu, en azından bu

rini öyle hissediyorlar ve buna inanıyorlar. Ne var ki, ne Alevilik ilk Aleviliktir, ne de Sünnilik ilk Sünniliktir. Sünnilik, "hadis", "tesvir", "fıkıh", "rivayet" ve iddiaya göre ilk dönemlerde Kuran'ın bazı bölümlerini değiştirerek, egemen sınıfın ihtiyaçlarına uygun hale getirdi ve bunu sürekli geliştirdi. Ortodoks İslam şimdi İran'da başka, Türkiye'de başka, Arabistan'da başka biçimler almıştır. Nitekim kendisi de birkaç mezhebe dönüşmüş olan Sünni İslam'ın mevcut kural, gelenek ve kültürünün büyük bir kısmının Kuran'da olmadığı da gerçektir. Bu kültür artık birkaç yüz sayfalık Kuran'dan ibaret değil, Kütüphaneler dolusu yazılar, 1500 yıllık gelenek, düşünüş ve alışkanlıklardan oluşuyor. Bunun gibi Alevilik

de kendi inançlarını, iktidardan uzaklaştırılmış bir kesim olarak, ezilenlere yönelmiş, Arap olmayan halklara yönelmiş, onların eski inançlarıyla, ezilenlerin direniş kültürüyle (sanat ve edebiyatıyla) harmanlanmış, bunları İslamın ezilenlere dönük yorumu içinde düzenleyerek geliştirmiş ve bugünkü Anadolu Aleviliğine erişmiştir. Bu yüzden Aleviliğin de mevcut kural, gelenek ve kültürünün büyük bir kısmı Kuran'da yoktur; bu da bir gerçektir. Onun kültürü de birkaç yüz sayfalık Kuran ve İmam Cafer-i Sadık'ın "Buyruk"undan ibaret değildir. Bununla birlikte, başta Hz. Ali olmak üzere Ehl-i Beyt kültürünün Alevilik'te tayin edici bir ağırlık taşıdığı da tartışılmaz. Tabii bu durum bütün diğer dinler ve inançlar için de geçerlidir.

Sonuç olarak İslam'ın başat iki kolu olarak gelişen ve sürekli birbirinden uzaklaşan, biri daha çok Arap, öteki daha çok Arap-dışı halklara ve onların kültürlerine dayanan ve bunu ibadet dillerinde de kanıtlayan İslam mezhepleridir.

Pek çok düşünür, tarihçi, araştırmacı yazar ve teologun bu konuda hataya düşmesine yol açan ve bu arada "Aleviliği İslam dışı" görme sonucuna götüren şeyin, "Dört Hak Dini" diye vasıflandırılan dinlerin hepsinin esas olarak aynı kaynağa dayanmasının, tabiri caizse ortak tanrısının dikkate alınmamasından kaynaklanıyor. Bilindiği gibi bu dört din de (İslam, İsvi, Musevi, Davudi) Ortadoğu'da ortaya çıktılar ve hepsi de eski Mezopotamya (Sümer), Mısır, Anadolu, Filistin inançlarına dayanıyorlar. Yine bilindiği gibi bu Dört Kitab'ın en eskisi, "Eski Ahitler" adıyla bilinen Hz. Musa'nın beş (Tevkin, Çıkış, Levililer, Sayılar, Tesniye) kitabından oluşan "Tevrat-ı Şerif"tir. "Yeni Ahit" ise, "İncil"dir. Hristiyanlar hem "Eski Ahit"i ve hem de "Yeni Ahit"i kabul ederler ve ikisini "Kitab-ı Mukad-

des" adı altında birleştirmişlerdir. "Zebur", bu kitabın içinde Hz. Davut'un "Eski Ahitler"inde yer alan "Mezmurlar" adı altında derlenmiş ilahilerinden oluşuyor. Hz. Muhammed'in "Vahiler"inden oluşan Kur'an ise Dört Kitab'ın sonuncusu ve "son hak dini" olduğunu belirtirken, kendisinden öncekileri de "hak" ve kutsal saymaktadır. Ancak her önceki dine mensup olanlar, kendi dinlerinden sonrakini geçerli saymazlar. Bu birinci özellikleridir. İkinci özellikleri, mirasına dayandıkları Sümerler'le ve aynı kültür üzerinde yükselen Zerdüşter'le ilişkilendirilmekten kaçınırlar ve bunlara horlayıcı yaklaşırlar. Bu, daha sonra Sümer egemenliğini yıkarak Mezopotamya'ya ve Mısır'a hakim olan Sami ağırlıklı Babil ve Akad etnisitesi ile ilişkili olabilir. Nitekim yaklaşık aynı dönemde (MÖ 2000-1500) ortaya çıkan iki "tektarıcı" dinden birinin Mezapotamya ve İranî (Zerdüş-Ahora Mazda), ötekini Mısır/Filistin ve Sami (Hz. İbrahim/Musa-Eski Ahitler) temelde yükselmesi bu savı doğruluyor.

Burada konumuz "Dört Hak Dini"nden biri olan İslam konusu olduğuna göre, onun ilk öncüsünden başlayabiliriz.

Tevrat, Mezapotamya ile Mısır geçiş alanında yer alan Kenan (Filistin) ülkesinde Ugarit kentinin senkritistik (katışıklı) kültürü üzerinde şekillenmiştir. Başlangıçta zengin mitolojik öğelerle dolu, antropoloji ve tarih değinilerinden oluşan bu kitabın serüveni de hayli ilginçtir. Şu anda elde bulunan hali, birkaç yüzyıla yayılan toplama ve derleme çalışmalarının ürünüdür. İlk versiyonları "J" ve "E" simgeleriyle, yani Jehova (Yehova) ve Elohim (Allah) versiyonları bile birbirinden çok farklıdır. İbraniler'in "Babil sürgünü"nden sonra Yeruğalim'e (Kudüs'e) dönüşte oluşturulan Rahip-Bilginler Kurulu (Arza), buradaki kutsal tapınakta kitabı yeni baştan, bütün bilinen

yazılı metinleri tekrar düzenleyip "P" (Priesty) simgesi ile yazarken, bu kez Mısır ve Mezapotamya öğelerinin ağırlıkta olduğu "Rahip versiyonu" ortaya çıktı. Adem-Nuh soy çizgisinden gelen Terah'ın oğlu "yüce baba" Abram'ın (Hz. İbrahim) 90 yaşında "Allahla görüşmesi" ve "Ahit" başlamasıyla başlar. Musa'nın 5 (pentatuk) kitabı ve Davut'un Mezmurlar'ı ile "Eski Ahit", aslında eski Mezapotamya, Mısır ve Yunanistan mitolojilerindeki tek tek episodları kesintisiz bir anlatım içine sokan ve doğal olarak monoteist (tektanrı) kurala göre düzenleyen bir kitaptır. Büyük ihtimalle söz konusu kitapların ilk orijinaleri çok daha fazla Mezapotamya'nın Sümer, Babil Akad mitolojilerine dayanıyordu. Sonra'dan İsevilere'nin (Hristiyanlar) İsa'nın 12 Havarisi tarafından kaydedilen görüşlerini içeren İncil'in eklenmesiyle oluşan Kitab-ı Mukaddes'in "yaradılış", "tufan" ve başka pek çok ögesinin eski mitoslardan geldiği, ancak 1914 yılından sonra saptanabildi. Amerikalı bilgin Adorno Poebel 1914'te, içinde tufan episodlarının da bulunduğu Sümer Tabletleri'ni yayınlayınca, durum açığa çıktı! Mısır, Mezapotamya ve Anadolu (Boğazköy; Hattuşaö/Hittit) kazıları ile eksik ve kopuk bilgiler yavaş yavaş tamamlandı ve durum iyice aydınlandı: Binlerce yıl önceki bu kültür Yakındoğu monotesit dinlerin ana malzemesi durumundadır! (18).

Örneğin; Tufan olayı, Sümer tabletlerinde "İnsanlar gürültü yaptıkları için" yüce tanrı Enlil onları cezalandırmaya karar verir. Tanrı Nintu (İştari), buna karşı çıkar. Enki (Ea), "kamuş kulübeden" bir düğ ile sofu Ziusudra'yı uyarır ve kendisine büyük bir gemi yaparak içine çeşitli canlılardan almasını sağlar. Sel ve fırtınalardan oluşan Tufan 7 gün sürer.

Aynı Tufan olayının Babilonya mitolojisindeki özeti de şöyledir: Tufan kara-

rını tanrılar alır. İştari bu karara karşı çıkar ve Ea "kamuş kulübeden" kahraman Ut-napiştim'i uyarır. O da, boyutları 120/120/120 olan, 7 katlı, 9 bölümlü bir gemi yaparak bazı canlıları gemiye alır ve kurtarır. Sağnağın ve fırtınanın yolaçtığı Tufan 6 gün sürer.

Eski Ahitler'de ise: Yehova versiyonuna göre Tufan kararını, "insanların günahkarlıklarından dolayı", onları yoketmek amacıyla Yehova alır ve Yehova'nın inayetiyle Nuh Peygamber kurtarıcı olur. Nuh'un gemisinin boyutları belli değil. Tufan 40 gün sürer ve 7'şer günlük dönemler içinde geri çekilir. Rahip versiyonuna göre ise; Tufan kahramanı yine Nuh'tur. Tanrı Elohim, "Tüm canlıları, bozuldukları için yokedilmesine" karar verir. Ancak tek doğru adamın Nuh olması nedeniyle, onu uyarır ve bir gemi yapmasını sağlar. Nuh'un gemisinin boyutları 300/50/50'dir ve 3 kattan oluşuyor. Bu gemiye şimdiki canlıların ataları olan her türden iki cins (erkek ve dişi) alır. Tufan, "büyük derinliğin pınarları patlar ve göğün pencereleri açılır"ken meydana gelir ve 150 gün sürer.

İnsan'ın "yaradılış" olayına gelince: Babilonya Yaradılış Destanı'nda Tanrı Mardu, insanı Tanrı Kingu'nun kanından yoğurduğu balçıktan yapar. Tevrat'ta ise, Yehova "kendi suretinden" insanı (Adem'i), Mısır mitolojisindeki tanrı Khnum gibi "çömlekçi ustalığıyla" çamurdan yapar ve "burun deliklerine yaşam soluğu üfleyerek" yaratır. Adem'in kaburgasından da Havva'yı türetir. Akad Yaradılış Destanı'nda; Tanrı Marduk, "kaos ejderhi" Tiamafı öldürdükten sonra evreni düzene sokar ve bu mutlu olay "Yeni yıl şenliği" olarak kutlanır. Ugarit mitolojisindeki "deniz ejderhi" Loton, Mezmurlar kitabında Yehova'nın öldürdüğü Levyatan ile aynıdır.

Kutsal kitaplardaki "Aden bahçeleri", yani Cennet, Sumer Emmerkar Destanı'nda Dilmun ülkesidir ve gizemli "elma" orada yer almaktadır. Kutsal kitaplardaki tarımcı Kain ile çoban Habil (İslam'daki Habil ile Kabil), Sumer mitolojisinde çoban-tanrı Dumuzi (Temmuz) ile çiftçi-tanrı Enkimdu'dur. Ugaritler'in Kenan ülkesinin "Kuzey kayalarındaki tanrılar dağı" Zafon, Kitab-ı Mukaddes'te Sion'dur. Kutsal kitaplardaki Eskatologya (öteki dünya), Sumer, Akad ve Ugarit mitolojisinde "ölüler dünyası", "yeraltı dünyası" olarak mevcuttu. Orada; "tunç kazanlar", "cinler", sorgu-sual alemi, hatta "yerin yedi katı" ve "yedi kapısı" neredeyse aynen kutsal kitaplara aktarılmıştır. Kutsal kitaplardaki "ölümsüzlük arayışı" (Yaşam suyu, Ab-u Hayat) Sumer/Babil mitolojilerinden alınmadır.

Kısacası "Eski Ahit", kendinden önceki çok tanrılı (politeist) dinlerin hemen hemen bütün öğelerini alıp Yehova'ya maletmiş ve tektanrılı (monoteist) biçime sokmuştur. İncil ve Kuran'da aynısını yaparak kendisinden önceki "Ahit"leri özümlemiş ve yeni biçime sokmuşlar.

Mezapotamya'nın "Kuzey Doğusu'ndaki dağlık bölgeden" gelen Sümerler'in "Dicle-Fırat sularının" fiziki ortamında yaratılan mitosları,

Sami halklarından olan Akadlar'da "Akadca" değişiklikler alarak devam eder. Sonra aynı etnisiteden gelen Kenanlılar (Filistinliler-İbraniler), bu mitoslara, suların kaos ortamından uzak, ıpıssız topraklarda "İbranice" bir biçim verirler. Bir şey bir başka şeye aktarılırken, yeni şeyde onun varoluş biçimine uygun bir du-

rum almaktadır. Örneğin fücür (ensest) her ikisinde de yer aldığı halde, birinde (Sümerler'de) kutsandır, diğerinde (Ahit'te) lanetlenir. Fakat lanetlenen yerde bile "ilk zorunluluğun" mahsuniyeti içinde öncelini onaylar; Sumer tanrı Enki ile kızı Ninsar, Ugaritler'in Baalı ile Anat, Eski Yunan tanrısı Zeus ile Şo, birbiriyle evlenen Adem'le Havva'nın 40 oğlan ve kızında onay bulur. Tufan, yaradılış, yergök, bütün öykülerde... Eski tanrılar yenilerine dönüştü, zıgaratlar yüksek kuleli sinagoglara, kiliseler camilere dönüştü.

Din konusunu bilimsel açıdan incelediğiniz zaman, buradan şu sonuca varabiliriz: Ortadoğu inançlarının tümü (ve bu arada "Dört Semavi Din" de) esas olarak aynı "öz" den (kaynaktan) geliyor. Bu kaynak, "Mezapotamya'nın kuzeydoğusundaki dağlık" bölgeden gelen Sümerler ve onların uygarlığıdır. Bu uygarlığın Kuzeydoğu ve Güneybatı yönünde yayılarak buralardaki etnik temeller üzerinde gelişip biçimlendiği anlaşıyor. İslam, adeta Sümer-Babil/Akad ilişkisinin yeni bir tekrarı gibi Arap ve Arap olmayan iki

Alevilişi "kültür" diye küçümseyenler, dinin bir kültür olduğunu bilmemekle komik bir cahillik sergiliyorlar. Ancak din kültürü dışındaki kültürü, sanatı (şiiri, müziği, dansı, resimi, heykeli, mitolojiyi vs..) ve doğa bilimlerini dışlayanların böyle düşünmeleri doğaldır. Çünkü ortadoksal İslam gerçekten bunu yaptı ve bu halkları uygarlık alanında büyük ölçüde frenledi ve frenlemeye devam ediyor.

kolda gelişti ve farklılaştı. Bu kollar (öze indirgeme metodu açısından) basitçe Alevilik ve Sünnilik'tir. Kuşkusuz Alevilik Arap-dışı İslam'ın en gelişmiş biçimini temsil etmektedir. Ve bunlar ilk episodik veriler bakımından değerlendirildiğinde, Alevilik daha çok Sümeridir. Yani Aleviler'in "İslam'ın özünü biz temsil ediyor-

ruz" savı gerçeğe daha uygun gözüküyor. Sümer uygarlığını yaratan İranî halklar heterotif bir bölgede yer alıyorlar. Bu bölge Hint, Türk, Çin ve diğer halkların tinsel difizyonuna açıktır. Bu yüzden inançları daha senkritistik özellik taşır. Nitekim Alevilik te bu sentetik özelliği yansıtıyor. Oysa Arabistan etnik bakımdan homojeniktir, dolayısıyla inançları da öyledir. Sümer uygarlığı, kadın egemen eşitlikçi toplumdaki erkek egemen sınıflı topluma geçiş sürecini temsil ediyor. Bu topluma hala eşitlikçi ilişkiler büyük ölçüde damgasını vurmaktaydı. Kadın tanrı hala kendi tapınağında etkin ve topluma hüküm ediyordu.(19). Oysa Babil ve Akad uygarlıkları erkek egemen gelişmiş sınıflı toplumu temsil ediyorlardı. Köleci kral Dehaq, Asuri (Babili) idi, onu yıkan demirci Kava ise Sümeri idi ve kendi atalarının hayat sevincini Newroz'la yeniden bayram kıldı. Alevilerin eşitlikçi niteliği de burdan geliyor ve orijinaldir.

Aleviliği "kültür" diye küçümseyenler, dinin bir kültür olduğunu bilmemekle komik bir cahillik sergiliyorlar. Ancak din kültürü dışındaki kültürü, sanatı (şiri, müziği, dansı, resimi, heykeli, mitolojiyi vs..) ve doğa bilimlerini dışlayanların böyle düşünmeleri doğaldır. Çünkü ortadoksal İslam gerçekten bunu yaptı ve bu halkları uygarlık alanında büyük ölçüde frenledi ve frenlemeye devam ediyor.

Bugün, Müslüman halklar gerçekten bir yol ayırımına gelmiş bulunuyorlar. Ya din egemen toplumlar olmaya devam edecekler, ya da onu bireyin vicdanına terk edip bilime ve çağdaş uygarlığa sarılacaklar. Ya bol bol cami, cemevi, kuran kursu açmaya, gençlerini ve yurttaşlarını din eğitimiyle alıklaştırmaya, böy-

lece yarı-feodal geri bir toplum olarak emperyalist yağmanın oyun nesnesi olmaya devam edecekler, ya da artık dinsel yatırım ve eğitim yerine bilime, teknolojiye, refah üretimine ve çağdaş eğitime yatırım yapacaklar, demokrasi mücadelesine sarılacaklar, böylece pasif yarı-feodal toplum olmaktan, emperyalist bağımlılıktan kurtulacaklardır. Başka yolu yok!

Durum apaçık böyleyken Alevilerin yarı-feodal toplumun en güçlü aygıtlarından biri olan ve cumhuriyetin eski şeriatçı topluma en büyük tavizini temsil eden ortadoksal İslam'ın "Diyanet" bürokrasisine iltihakı düşünülmemelidir. Bütün milliyetlerden, dinlerden ve mezheplerden halkın ortak ve gerçek çıkarları, bu feodal kurumların toplumsal ilerleme önündeki engelleyici pozisyonunu pekiştirmek değil, bu pozisyonu ortadan kaldırmaktır. Eğer iyi niyetle, "artık mezhep ayrılıklarına son verelim, alevi-Sünni birleşelim" diyorsan, bu birleşmenin yeri, dinsel örgütler ve Diyanet değil, demokratik kurum ve platformlardır. Dinsel örgütler birliği bozmaktan başka bir işe yaramaz. Nitekim bazıları da milliyet kavgalarına karşı, barış için "ümmeçiliği" ileri sürüyorlar. Hiç ümmeçilik barışla bağdaşır mı? Halkı aldatmak için çağlar önce sınanmış, felaketle sonuçlanmış ve bugünkü dünyada düşünülmesi bile komik olan yollar öneriyorlar. Cihat, fetih ve fetva kültüründe barış olmaz. Barış yalnız İslam'da değil, Hristiyan kültüründe de, Musevi kültüründe de yokur. Bakın İsrail'de bütün barış düşüncelerini torpilleyen Hahamlardır. "Hristiyan Dindarı" George W. Bush, şu anda dünya barışının en büyük düşmanıdır. "Alevi toplumu çağdaş toplum ideal ve porjelerinden vazgeçen, ül-

kenin yarı-feodal bağımlı hayat biçimine iltihak eden "Aleviler"den yolunu ve kendisini ayırmalıdır. Elbette aynı şey Sünni kökenli yurttaşlar için daha fazlasıyla geçerlidir.

Ülkemizin, hangi dinin veya hangi mezhebin daha iyi olduğu ve din episodlarını tartışmaya ihtiyacı yoktur, çünkü o dinlerden en iyisi bile toplum yönetimine uygulanamaz ve uygulanması düşünülemez ve düşünmemeliyiz. Tersine bizim, bütün geleneksel kültürü, dini, bizi geri bıraktıran sosyal ve iktisadi yapıyı eleştirme özgürlüğüne ihtiyacımız var. Çünkü biz, yeni ve modern bir toplum kurmak zorundayız. Din ve vicdan özgürlüğünü, düşünme özgürlüğünün bir parçası olarak ele alabiliriz, ama düşünme özgürlüğünü din ve vicdan özgürlüğüne tabi kıldığınızda veya onun din içi/mezhepler arası tartışmalarla sınırladığınızda özgür olamazsınız, tersine dinsel bağımlılığı daha da geliştirirsiniz. Gerçek anlamda düşünme özgürlüğü, en başta dini eleştirme özgürlüğü olduğunu ve bu eleştirinin aleviliği de içerdiğini unutmamalıyız. "İyi", "demokratik" ve "insancı" olduğunu ileri süren bir din, inanç veya düşünce insan eleştirisinden korkmaz. Korkuyorsa, korkunç bir yanı var demektir. Şeriatçı/ümmetçi feodal rejimler her zaman eleştiriden korktular, çünkü korkunç kötü yanları vardı. Günümüzün emperyalist sistemi de eleştiriden korkuyor, çünkü o da korkunç bir sistemdir. Geniş Alevi kitlelerinin eleştiriden korkmadığı bilinir. Fakat son zamanlarda eleştiriden korkan bir kesimin ortaya çıktığı da bir gerçektir. Çünkü onlar da kötü şeyler yapıyorlar. Alevi toplumunu şeriatçı aygıtlara yamamak, kamu bütçesinden dine devasa para ayırmayı onaylamak ve ondan pay istemek korkunç değil

mi? Bu durum, eleştiri özgürlüğünün ne kadar hayati değer taşıdığını bir kez daha ortaya koydu. Neden Diyanet? Alevilere ve Alevi inançlarına bir güvenlik şemsiyesi mi? Öyleyse hangi tehlikeye karşı? Yoksa ona uyar, ona benzediğiniz için mi? O zaman "Alevilik" adına ne gerek var, bütün Sünni mezhepler orda. Hayır, Diyanet'in ülkenin çağdaş eğitiminden, yoksulluk içinde kıvranan işsiz emekçi kitlelerin iş olanakları ve kalkınma çabasından, sağlık hizmetlerinden, sosyal güvenlik sisteminden ve modern kültür hizmetlerinden alıkonulan devasa bütçesine, şeriat sofrasına ortak olmak için mi? Yazık! Harama ortak olmak Alevi dedelerine hiç yakışmaz. Ülkenin kalkınmasından ve bu yoksul halkın cebinden aşırılan her kuruş haramdır.

Nitekim toplumun demokratikleştirilmesinin din alanındaki gelişmelerine de tıpkı şeriatçı aygıtların yaptığı gibi direniş gösteren, "dokunulamaz" diye çılgınlık atan "dede"ler var. "Dedelik" konusunda gelişen tartışma Aleviler'de de önemli zaafırlar bulunduğunu gösteriyor. AABF, yaptığı tüzük değişikliği ile bu örgütün Dedeler Kurulu'na "dede olmayanlar"ın da seçimini koydu. Bu tüzöl değişiklik,"soydan gelme" dedelerin büyük tepkisine yol açtı. Hemen hemen hepsinin, hatta bilinen tanınan en ilerici dedelerin bile aynı tepkiyi göstermesi düşündürücüdür. Karşı çıkış gerekçeleri ise tepkinin gerici niteliğini büsbütün açığa vuruyor.

Bunları değerlendirmeye geçmeden önce basına yansıyan bazı görüşleri kısaca özetleyelim:

Köln Hacı Bektaş-ı Veli Dedeler Kurulu Başkanı Niyazi Bozdoğan: "Alevi İslam inancının, Hz. Resulullah'ın Ehli-i

Beyti yani ev halkı olan 12 İmam soyundan gelen Seydi Saadet evladı resul olan dedelere duyulan saygınlık ve inançla 1400 yıldır polissiz, karakolsuz ve barış içinde Balkanlara kadar genişlemiştir. Bu inancı günümüze kadar kırık saziyle dedelerin getirdiğini kimse inkar edemez. Bu ağır yükü dedeler taşıyabilir. Dede olmayana bu gömlek dar gelir. Dedelik Aleviliğin temel taşıdır. Bununla oynamaya kimsenin gücü yetmez. Dedeliği dedelik soyundan gelmeyen yapamaz. Kişisel çıkarlar için temel taşlarla oynamasın" dedi. (20)

Cem Vakfı Avrupa Koordinatörü Fuzuli Bektaş: "Kuruldakilerin kesinlikle ocakzade ve Dede olması gerekiyor. Çok iyi ilime ve bilime sahip olması, halk tarafından sevilmesi gerekiyor. Bir ocaktan gelenlerin hepsi dededir. Kimin dedelik yapıp yapmayacağına dedeler karar verir. (21)

Dr. Ali Aktaş-Köln: "Bir kişi evliya idi diye, soyundan gelenler de evliya olacak diye kaide de yoktur. Seyyid ve evlad-ı Resul olan kişinin işlevi diğer insanlarınkinden apayrı olur, olmalıdır. Bugünkü bazı seyyidlerde ise hiç bir kimsenin içine sindiremeyeceği vaziyetler mevcuttur." (22)

Alevi İslam Din Hizmetleri Başkanlığı Programı: "Bu sistemin içinde Anadolu ve Rumeli'de yüzyıllardır işleyen Alevi Ocak sistemi, Bektaşilik ve Mevleviliğin kendi içlerindeki hiyerarşik sistemleri korunur. Bektaşilikteki dede-babalık sisteminin özüne dokunulmaz. Mevlevilik sisteminin aslına dokunulmaz" (23)

Avrupa Alevi Akademisi Başkanı Mustafa Düzgün: "Talipler dedenin diğer evlatlarına da saygı gösterirler, ama dedelik görevi Ocak temsilcisi baba tara-

fından belirlenen kişi ya da evlata aittir." "Bektaşiliğin babağan kolundaki mertebelenme farklılık gösterir. İnanç önderlerinin Ehl-i Beyt soyundan gelmeleri zorunlu değildir. Dinsel görevi yerine getirecek duruma sahip olması yeterlidir. Bu görevi üstlenen kişi "Baba" olarak adlandırılır. 'Babalar' toplanarak seçim yoluyla bir Dede-Baba seçerler." "Dedelerin kurumlarının yöneticilerini kendi rızasıyla seçmeleri en doğru yoldur. Bu kurumda Bektaşilerin, diğer kesimlerin temsilcilerinin bulunması, hem dinsel hizmetlerin yürütülmesi, hem de birlik ve dirliğimizin sağlanması bakımından büyük önem taşımaktadır." (24)

Ahmet Kömürcü: "Seçimle dedelik olursa, oy almak amacıyla birileri bir şey söyleyebilir. Seçim kuruma zarar verebilir. Seçimle gelmesine taraftar değilim. O kökün soy ağacının korunmasından yanayım.

Devriş Tur: "Dedeler Kurulu'nun Dede soyundan gelen ve bu doğrultuda hizmet veren kimselerden oluşması gerekir." (25)

Elbette Alevi inancına mensup yurttaşların, inançlarını nasıl ifade edebilecekleri, kendi iç düzenlerinin nasıl olacağı kendilerini ilgilendiren bir konudur. Ne var ki, hem Aleviler ve hem de genel olarak toplumsal demokrasi bakımından sakıncaları ve sakatlıkları sayısız eski ve yeni örneklerle bilinen, üstelik pratikte de geçerliliği bulunmayan bir konuyu eleştirmek gerekiyor.

Alevilik kendi içinde yenilikçi bir inançtır, sosyal örgütlenmesi eşitlikçi bir geçmişten gelir. Yasaklılık, seçim ve demokratik hiyerarşiye olanak vermez. Yasak seçime değil, selleksiyona yol açar; yasaklananlar içinde mücadelede kendi-

lerini en iyi kanıtlayanlar lider olurlar. Onlar ölünce (eski toplumlarda) taraftarlarının soyuna bağlılık göstermeleri, birliğe duydukları ihtiyaç nedeniyle zorunlu ve semboliktir. Kaldı ki bu "soy" meselesi de oldukça tartışmalı bir konudur. Pek çok eski İslam sufisi, kendisini ya Muhammet-Ali soyundan veya onların bendesi veya öğrencisi saymıştır. Bugün Kürdistan'da pek çok Şafii Şeyhi de benzer manevi dayanaklar gösterir. Bazı ünlü Şafii ailelerin elinde Şah İsmail'in tuğrasını taşıyan secereleri bile vardır. Yanılmıyorsak, Ürdün Kraliyet ailesi de bu soyun evladı olduğu savındadır ve Alevi bile değildir. Hatırlatmak gerekir ki Alevilerin önderlerinden biri olarak kabul ettikleri Ahmet Yesevi, Sünnilerin de feyz aldığı, bağlılık gösterdiği bir din bilgisidir. Kaldı ki bu "Ocakzade" ve "Dedeler"in kendileri de zaten Arap olduklarını kabul etmezler ve gerçekten öyle de değildir. Oysa Ehl-i Beyt, Evlad-i Resul, Haşimi kabilesine mensup Araplar'dır. Ancak her şeye karşın bu savın aynı zamanda dedelerce kabul görmesinin tarihsel olarak anlamlı olduğunu da kabul etmeli. Ne var ki ağır tarihsel koşullar altında şekillenmiş sistemin, bu inancın ilk önderlerinin (örneğin İmam Cafer-i Sadık'ın) tercih ettiği bir sistem olduğu söylenemez. O yönetsel erki reddeden bir din yoludur. Bugünkü koşullarda ise dedelik hiyerarşisinin zaten geçerliliği yoktur. Doğal olarak dedelik kurumunun babadan oğula intikali artık mümkün olmadığı gibi, toplumda kast sistemini öngören itici ve zararlı bir özelliği de mevcuttur. Bu kurumun ortodoks İslam'a uyarlanmasından doğan soycul katı aristokratik hiyerarşinin nasıl bir biçim aldığı İran mollalığı ile ortadadır. Çağdaş durumlara uygun olmayan yanlarını düzeltmeyen inançlar güçlüklerle karşılaşır.

Aleviliğin insanı yücelten eşitlikçi, demokratik tarihsel geleneğini temsil eden Baba İlyas-i Horasani, Baba Zunun, Baba İshak, Anadolu eşitlikçi, demokratik hareketinin ilklerinden Şeyh Bedredin'in yoldaşı Börklüce Mustafa'ların izleyicileri, haksızlık ve adaletsizlikle dolu bir sisteme payanda olmaya soyunamaz. Ülkenin korkunç sefalet ve acılar içinde çırpınan on milyonlarca insanına karşı bir avuç dolar milyarder ve rantiyecinin düzenine omuz veren baba, pir ve dede düşünülemez.

Günümüzde bütün dinlerde ve bunların versiyonlarında "reform" ihtiyacı tartışılıyor ve bu yönde gelişmeler izliyoruz. Sayın dedeler de kabul etmelidirler ki, Aleviliğin önemli zaatlarından biri, budur. Bu durum dejenerasyonda önemli rol oynuyor. Yolu bilmeyenlerin yol önderliğini sırf soydan gelmesi sonucu üstlenmesinin sayısız kötülöklere yol açtığını herkes bilir. Şimdi her bir ocağa bağlı birkaç bin "ocakzade" vardır. Onlar, kendi aralarından bir veya birkaç "ehil, bilgili, sadık, yol piri" seçmiyor, talipleri kendi evlatları arasında paylaşıyorlar, yani mülk gibi, miras gibi paylaşıyorlar. Ocaklara mensup eğitilmiş, kültürlü, toplumda belli bir yer edinmiş ocakzadeler

genellikle dedelik yapmazlar, dedelik yapanlar genellikle sosyal konumları geri, yeterince eğitim almamış olanlardır. Bu nedenle işin çok değişik bir nitelik kazandığını, büyük bir yozlaşma etkeni haline geldiğini kim bilmez. Bu yüzden pek çok talip böyle "dedeleri" terk etmiştir ve yolunu kendi çabasıyla yürütüyor, ya da hiç bir ocağın iradesine başvurmadan, bildiği tanıdığı bir dedeye bağlanıyor. Yaygın bir görüngü olarak bilinir ki dede-talip ilişkisi büyük ölçüde kendiliğinden terk edilmiştir, fakat Alevilik terk edilmemiştir. Aleviliğin temelinde dede-talip ilişkisi olduğu, salt "Ehl-i Beyt"e bağlılığa indirgenebilen bir şey olduğu savı, onun bir dünya görüşü, bir inanç sistemi olduğunu yadsımaktadır. Oysa "belden gelmek değil, yoldan gelmek" bu inancın temel ilkelerindendir ve fikri inanca verilen ağırlığı ifade eder. Sayın dedeler her yerde "her şey suret-i haktır", "Kainatı, hakkın aynasıdır", "Yetmiş iki millete bir nazarla bak", "her can hakkın aynasıdır" demezler mi? O zaman bir "soy" ayrıcalığını ileri sürmek ve bunda ısrar etmek neden? Bazı dedeler seçimin kuruma zarar vereceğini ileri söylüyorlar, peki ya seçimsiz kurumlar alevilere zarar verirse nasıl önleyeceksiniz? Burada açıkça alevi-talibe güvenmemek yatmıyor mu? Bu yolun sürecenliğinin sadece dedelerin "kırk sazi" ile geldiğini iddia etmek gerçeği yansıtmıyor olabilir mi? Tarihin her döneminde "kırk sazi" da, "kamil sözü" de genellikle en iyi taşıyanların taliplerden çıktığı bilinir. Bunun için insanın aklına bir çırpıda bir yığın talip erenlerin adları gelir! Günümüzde ise bu, büsbütün böyledir. Alevilikte, tanrı suretini temsil eden insan, sadece bir soydan (Ehl-i Beyt'ten) gelen insan değil, bütün gerçek insanlardır, aslında

bütün varlıktır. Daha doğrusu alevi düşünce sistemi buna dayanıyor. Tarihsel koşullarda, ve üstelik Emevi saltanatının bu soya yaptığı kötülüklerin yarattığı aşırı duyarlılık ve duygusallık onların (Emeviler'in) geleneğini sürdürmeye yol açmamalıdır. Saltanat sistemi, babadan oğula, soydan intikal sistemi onlara aittir ve Osmanlı hanedanı da onu sürdürdü. Alevilik tarihinde soy tercihiyle dayalı çokça trajik olay bilinir. Aba Müslim-i Horasani'nin, Hz. Muhammed'in akraba-sıdır diye iktidarı teslim ettiği kişi tarafından öldürülmesi bu olaylardan biridir. Yakın zamanlarda Anadolu'da böyle olaylar sık sık yaşanır. Serçeşme'nin (Hacı Baktaş-ı Veli Dergahı'nın) ocakzadele-ri, "Çelebi"ler, "Ulusoy"lar neredeler, ne yapıyorlar şimdi? Alevi toplumunu Osmanlı kalıntısı Diyanet aygıtına, bu aygıtın takliti kurumlar oluşturarak sokmaya çalışan Prof. Dr. İzzetin Doğan, ünlü bir dede ocağının evladıdır.

Aleviliğin insanı yücelten eşitlikçi, demokratik tarihsel geleneğini temsil eden Baba İlyas-i Horasani, Baba Zunun, Baba İshak, Anadolu eşitlikçi, demokratik hareketinin ilklerinden Şeyh Bedreddin'in yoldaşı Börklüce Mustafa'ların izleyicileri, haksızlık ve adaletsizlikle dolu bir sisteme payanda olmaya soyunamaz. Ülkenin korkunç sefalet ve acılar içinde çırpınan on milyonlarca insanına karşı bir avuç dolar milyarder ve rantiyecinin düzenine omuz veren baba, pir ve dede düşünülemez. Bizzat kendisi halkın sırtında korkunç bir sömürü mekanizmasına dönüşmüş, ülkenin sefaletten, geri kalmışlıktan, emperyalizme bağımlılıktan kurtulma çabalarına din adına akıl almaz günahlar ve vahşetler işleyerek engel olan aygıtlarla aynı haram sofrasına oturacak bir dede, pir ve baba düşünüle-

mez. Nitekim dedeleri ve babaları ile gerçek Aleviler bu Hızır'lara karşı çıkıyorlar, bağımsızlık, demokrasi ve emekten yana saf tutuyorlar.

Pir Sultan Abdal Derneği eski Genel Başkanı ve Sivas-Madımak katliamının tanıklarından Ali Balkız, "Laik bir ülkede, devletin çatısı altında Diyanet gibi bir kurumun var olmasını evrensel anlamda laiklik ilkesine aykırı buluyoruz. Biz var olan Diyanet'in kaldırılması için mücadele ederken, bir kesim Alevi Diyaneti kurmak istiyor. Bizim böyle bir kurumlaşmaya ihtiyacımız yok" diyor. Aynı derneğin şimdiki Genel Başkanı Kazım Genç, "Alevilerin örgütsel anlamda temsilcisi Cem Vakfı değil, Alevi Bektaşî Birlikleri Federasyonu'dur. Alevi Diyaneti'nin olup olmamasına karar verecek olanlar da bu örgütlerdir. Cem Vakfı Türkiye'deki Alevilerin % 10'unu bile temsil etmez. Diyanet'in kaldırılmasını isterken, bir Alevi Diyaneti'nin kurulmasını savunmamız ilkesizlik olur. Böyle bir kurum resmi ideolojinin davulunu çalar... Böyle bir şey gerçekleşirse, on yıl sonra Alevi hizbulları ortaya çıkar" diye uyarıyor. Alevi Bektaşî Federasyonu Genel Sekreteri Atilla Erdem, "Alevi Bektaşî Federasyonu'na bağlı 70 kuruluş var. Biz Federasyon olarak mevcut Diyanet'in kaldırılması için mücadele ederken, böyle bir Diyanet'in kurulmasını istemiyoruz. Ülkemizin çağdaş, laik, insan haklarına, hukuk normlarına kavuşması için Diyanet'in kalkmasından yanayız. Biz ruhban sınıfı istemiyoruz. İzzetin Doğan kendi kendine Türkiye Alevilerinin liderliğine soyunuyor. Bu yetkiyi kimden almış belli değil. Aldığım bir duyuma göre 200 milyar lira para alıp bu toplantıyı yapmış. Toplumumuzun çağdaş kültürel gelişimine taban tabana zıt olan bu du-

rum, son derece küçültücü. Bu durum iktidarın teokratik yapısının hoşuna gidiyor. İzzetin Doğan'ın girişimi ülkemiz için son derece şanssız, tehlikeli ve ortaçağ karanlığında bir potansiyel taşıyor" diyor. Eğitimciler Derneği (Eğit-Der) Başkanı ve Maraş Katliamı tanıklarından Kasım Koç, Halk Evleri Genel Başkanı ve Çorum katliamı tanıklarından Rıza İlman da aynı şekilde bu girişime sert tepki gösterdiler. (26).

Bunlar ulaşabildiğimiz bazı Alevi örgütlerinin görüşleridir. Geniş Alevi kitlelerinin içine inildiğinde onların da düzene yaltaklanma girişimlerine geniş tepki duyduğu tesbit edilebilir. Yani Aleviler, Alevi Diyanetçileri gibi düşünmüyorlar. Onlar Çağdaş, laik, demokratik, insan hakları ve emeğe saygılı, emperyalist baskı ve sömürüye son vermiş bir ülke istiyorlar. Onlar gericilerle diyalog ve şeriatçı aygıtlarla birlik değil, ilerici, dürist, memleket ve halk sever Sünni kardeşleriyle diyalog ve birlikten yanalar ve birlikte demokratik ve modern bir ülke yaratmak istiyorlar. Bağımsız ve uygar bir yurttan, şeriatçı ve faşist baskıdan kurtulmak ve özgür yaşamak istiyorlar. Kendi çocuklarına dayatılan din dogmalarına karşı, gerçek anlamda laik, bilimsel, demokratik eğitim istiyorlar. Cami yerine, Diyanet aygıtı yerine iyi donanımlı okullar, üniversiteler, hastaneler, spor ve dinlenme tesisleri, müzeler, kütüphaneler, sanat atelye ve evleri, modern üretim, işyeri ve rafaah istiyorlar. Azgın sömürü ve barbarlıktan kurtulmak istiyorlar.

İşte gerçek durum, abartısız böyledir. Tarih gerçeğe uymayanları ayıklar. Bundan hareketle yazımızı bir alevi deyimiyile noktalamak istiyoruz: "Gerçeğin demine hüü!" □

Dip Notlar:

1. Bu yazıdaki tüm istatistik veriler günlük basından derlendi. Ne yazık ki devletin ve kurumların direkt verilerinden yararlanma şansımız olmadı.

2. Basında sık sık değişik rakamlar veriliyor. Yukarıdaki plana göre 84.723 olmalı. Ancak basında bazan 91 bin, bazan da 107 bin rakamları da sık sık verildi. Bu karışıklığa gayriresmi camii yapılarının yol açtığını sanıyoruz.

3. Bu sayılarla kadro konusunda programda öngörülen miktarın 4-5 kat aşıldığı görülmüyor.

4. 1998'de İstanbul'daki camii sayısı 3000'in üzerinde idi, aynı dönemde İzmir'de 500 civarında camii olduğu saptandı.

5. Hürriyet gazetesi 12.06.1997.

6. Vergi Yasası'nın bu geçici maddesinde şöyle deniyor: Vakıflara bağışlanan camiiyerin inşaatı dolayısı ile yapılan harcamalar veya camiiyerin inşaatı için yapılan her türlü bağış ve yardımlarla camiiyerin idamesi için yapılan her türlü maddi ve ayni bağış ve yardımların, kurum kazancı saptanırken, gider olarak hasılattan düşer.

7. 29 Eylül 1998, Berran TÖZER'in Hürriyet gazetesindeki "Azınlık Vakıflarının Sorunları". "Gizli Genelgeyle Azınlıklar Devrimi", Hürriyet, 23 Şubat 2004

8. 1998. Hürriyet-Enis

9. "Kazakistan'dan Mearistan'a Erenlerin İzinden"-Alevi Belgesel Filmi

Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi tarafından hazırlandı.

Yaklaşık 13 Ülkede çekimi yapılan film, 19 ayda tamamlandı ve 13 bölümden oluşuyor. Ayrıca 45 dakikalık bir İngilizce bölümü de hazırlandı. Başbakanlık Tanıtım Fonu'nun karşılığı ve 500.000 Doları mal olan film için 90 bin kilometre yol katedildi.

Projenin Başkanlığını Gazi Üniversitesi Rektörü Prof Dr. Enver Hasanoğlu, Genel Koordinatörlüğünü Gazi Üniv. İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Alemdar Yalçın üstlendi. Yapımı, Gazi Üniv. İletişim Fak. Öğretim Üyeleri tarafından gerçekleştirilen belgesel filmin yapımcılığını Dr. Şahin Karasar, genel yönetmenliğini Doç. Dr. Peyami Çelikcan yaptı. Prof. Dr. Mürsel Öztürk, Doç. Dr. Zafer İlbars, Doç. Dr. Belkıs Temren, Erol Sertkaya, Yrd. Doç. Dr. Atila Erden'in Danışma Kurulu'nda yer aldığı belgeselin senaryosu Doç. Dr. Peyami Çelikcan'a ait. Türkiye'den birçok akademisyenin görüşünün alındığı belgesel için, çekim yapılan ülkelerdeki 40 uzman ve bilim insanı da katkıda bulundu. Müzikleri Hacetepe Üniv. Devlet Konservatuarı Öğrt. Üyesi Doç. Dr. Ertuğrul Bayraktar tarafından bestelenen belgeselin, müzik yönetmenliğini Bengi Bağlama Üçlüsü'nden Okan Murat Öztürk yaptı. Belgeselin çekimi sırasında fotoğraf sanatçısı İbrahim Demirel 20 bin dia çekti. Kurgusu dijital ortamda ODTÜ-GİSAM'da yapılan belgeselin kurgu yönetmenliğini Yrd. Doç. Dr. Kaya Özakgün, kurgu operatörlüğünü Thomas Barkenlöl yaptı.

10. İsmail NACAR bu istismara tepki ile, "Devlet adamlarının bir gün Ahmet Yesevi'yi, diğer gün Hacı Bektaş-ı Veliyi gündeme getirdiklerini, "İrtica ile mücadele etmek için tarihteki tarikat reislerine sarıldıklarını, bunlardan örnekler verilerek tarikatçılığın güçlendirildiğini" eleştirerek şöyle diyor: " İnsanları bir Bektaşî'ye, Yesevî'ye, Nakşilik'e çağırımdan ziyade, bize yaklaşan insanları akla ve bilime davet etmektir." diyor. (Hürriyet: 28.04.1997)

11. Elbette Aleviler alavilişin doğuş tarihini, İslamiyetin doğuşundan başlatırlar. "Hakem olayı" ile başlatanlar da vardır. İmam Hüseyin'in Kerbela olayı (640) da belirli bir ayrışma tarihi olarak belirttiği için, oradan başlatanlar da vardır. Tabii İslamiyet'ten önceki "Alevilik" ise ayrı bir konudur. Burda Anadolu'daki Alevi kıyımından söz ettiğimizden, Osmanlı'nın Sünni-

liğe kesin karar veriş "Fetret Dönemi" olmasının karşın Osmanlı saltanatının kuruluşunu (1299) esas alıyoruz. Çünkü henüz büyük ölçüde Alevi ve eski inançlarına bağlı Türk halkına rağmen, saltanat ailesi Sünniliği çıkarlarına daha uygun bulmuş ve esas olarak benimsemiştir. Fetret Dönemi'nde (1412-20) bu hanedan ailesi çelişkiyi çözmeye karar verdi. Ancak Musa Çelebi, sarayın bu kararına karşı halkın yanına geçti. Şeyhzade Musa Çelebi, Kazaskeri Şeyh Bedreddin, Alevi Babailer'le (Torlak Kemal ve Börklüce Mustafa) birlikte kardeşi Mehmet Çelebi ile savaştı. Bu savaşta müslüman olmayan diğer egemen sınıflar ve Hristiyan krallıklarının da desteği ile Mehmet Çelebi halk hareketini ezdi. Ancak gene de bu Aile Alevi halkı tam hakim olamadı. 1520'de Yavuz Sultan Selim'in iktidara gelişi Sünni egemenliğin kesin tarihi olarak kaydedilebilir.

12. Bizans'ın Anadolu'da egemenliğinin yıkılmasından çok önce Halifeler döneminde Anadolu'nun özellikle güneydoğusu büyük ölçüde işgal edilmiş, camii, mescid ve medreseler yapılmaya başlanmıştı. Türk tarihçileri ise kesin egemenlik tarihi olarak 1071 Malazgirt savaşını verirler. Böylece biz de en az Selçuklu Beylikleri döneminden başlamak üzere bir tarih kaydediyoruz. Pek çok "Selçuklu camii"si olduğunu biliyoruz. Gerçekte ise, Anadolu'da Hz. Ömer döneminden beri camii yapılıyor olması gerekir. Ancak belki bu dönemde henüz minareli olmadıkları için, "camii" diye kayde geçmemişlerdir.

13. Hürriyet, 14.09.2003.

14. Haber: Hürriyet Gazetesi-Yurtdışı: 6 Mart 1998.

15. 26 Ocak 2004 Hürriyet.

16. 3. Haziran 1998-Hürriyet

17. Alevi Sorunu ve Demokratik Çözüm-Hürriyet, 24 Kasım 2003

18. Bu Sümer Tabletleri, daha sonra Irak devletinin özel çalışmasıyla neredeyse eksiksiz

açığa çıkartıldı ve Bağdat Müzesi'ne konuldu. Son ABD işgalinde bunların 170 bininin yağmalandığı anlaşıyor!

19. Gılgamış Destanı'na bakınız.

20. Hürriyet, 27.03.2003.

21. Hürriyet, 30 Mart 2003.

22. Hürriyet, 15 Kasım 2003.

23. Hürriyet, 19 Kasım 2003.

24. Hürriyet, 6 Nisan 2003.

25. Hürriyet, 27.03.2003

26. Ö. Politika, 24 Kasım 2003.